

FOLKTANDVÅRDSNÄMND

Tänderna är en del av kroppen, och god munhälsa är avgörande för människans välmående. En dålig tandhälsa leder ofta till svårigheter att äta och minskad matlust, vilket i sin tur leder till både näringsbrist och sänkt immunförsvar. Dessutom fyller tänderna en viktig estetisk funktion som stärker självkänslan. Den enskilda individen har stor möjlighet att själva påverka sin egen munhälsa.

Regionen har ansvar för att alla invånare erbjuds tillgänglig tandvård oavsett ålder, funktionsförmåga eller bostadsort. Tillsammans med ett antal privata aktörer tillgodoses länets invånares behov av tandvård. Behovet av tandvård kommer att öka i framtiden och stort fokus bör ligga på det förebyggande arbetet. Idag råder brist på tandhygienister vars huvuduppgift är att arbeta med förebyggande tandvård och i framtiden har Folk tandvården strategiskt sett behov av fler tandhygienister än tandläkare.

Socioekonomiskt svaga grupper, personer som lider av psykisk ohälsa, utrikesfödda och äldre är grupper som har stora behov av tandvårdsinsatser och ska nås genom förebyggande insatser och ökad tillgänglighet.

Folk tandvården är en av Regionens mest flexibla verksamheter. Det är avgörande för länets ökade och förändrade befolkningsunderlag att Folk tandvården regelbundet fortsätter anpassa verksamheternas utformning och lokalisering utifrån de behov som uppkommer. Det kan bland annat innebära fler mobila lösningar liksom nya utvecklade och otraditionella arbetssätt. Folk tandvården har bl.a. utökat tillgängligheten genom att öppna en digital mottagning där patienter kan få rådgivning och hjälp med besvär som inte kräver fysisk undersökning.

Tvärssektoriell samverkan med privata tandvårdsaktörer, kommuner, andra sjukvårdsinstanser som primärvård och geriatrik är viktig. Folk tandvården arbetar sedan tidigare med SMS-utskick till patienter som anmält att de kan komma med kort varsel för att på så vis försöka fylla tider som blivit lediga till följd av sena avbokningar. Det är en bra och viktigt del i produktivt arbete.

God munhälsa bland barn och ungdomar

God munhälsa är viktigt, och goda vanor grundläggs redan under spädbarnsåren. På BVC erbjuds nyblivna föräldrar information om munhygien och goda kostvanor för att barn ska få en bra start i livet. I vissa av länets orter och områden är det viktigt att etablera förstärkta tandvårdssatser för barn i förskola och skola. Folk tandvårdens folkhälsoenhet arbetar i samverkan med familjecentraler aktivt med insatser i socioekonomiskt utsatta områden där barn och ungas tandhälsa konstateras vara sämre.

Goda exempel på insatser är Viva Tanden i Vivalla, en mötesplats för råd och stöd avseende barns munhälsa samt folkhälsoenhetens projekt Glada Tanden som tillsammans med några av länets förskolor arbetar med daglig tandborstning med fluortandkräm. Projektet Glada Tanden bör utökas till att vara länsövergripande och samtliga förskolor bör erbjudas möjlighet att delta i projektet. Detta görs genom samverkan med utbildningsförvaltning och nämnd i respektive kommun.

Folk tandvården ska stötta och uppmuntra länets förskolor, grundskolor och gymnasieskolor att organisera allmänna och regelbundna fluorsköljningar för att förebygga dålig

munhälsa. Fluorsköljningar och tandvårdsrelaterade aktiviteter bör genomföras i länets samtliga kommuner.

Mål: Alla barn ska ha en god munhälsa

Frisktandvård

Den kostnadsfria tandvården för barn och unga lägger en bra grund för en god munhälsa vilken snabbt kan raseras om de regelbundna årliga besöken uteblir. Därför arbetar Folk tandvården med frisktandvård. Tandstatus fastställs och ett avtal upprättas med en månatlig summa som betalas av patienten och Folk tandvården kallar regelbundet till kontroller. Frisktandvårdsavtal ska utformas för att uppmuntra till ändrade levnadsvanor i syfte att uppnå en bättre munhälsa.

Folk tandvårdsnämnden får i uppdrag: att se över utformningen av friskvårdsavtalet så att det uppmuntrar till en förbättrad munhälsa

Äldres munhälsa

Äldre är en särskilt utsatt grupp gällande munhälsa. Inom RÖL finns en särskild enhet, Kunskaps Centrum för Äldres Munhälsa (KCÅM). Syftet är att samla, utveckla och sprida kunskap, erfarenhet, evidens och strategier.

KCÅM har ett tredelat uppdrag: att agera som en samlad enhet i Regionen för frågor rörande äldres munhälsa och tandvård, att fungera som kunskapsmässigt internt och externt stöd, och att samverka med andra huvudmän och privata aktörer.

Munhälsan är en viktig fråga för äldres allmänna hälsa. KCÅM ska arbeta uppsökande mot länets äldre som har-, eller ligger i riskzonen för att utveckla dålig munhälsa. Det är viktigt att utveckla en nära och väl fungerande samverkan mellan KCÅM, akademien och de kommunala vård- och omsorgsaktörerna. De viktigaste områdena kring samverkan rör utbildning och kunskapsförstärkning kring äldres munhälsa för vård- och omsorgspersonal och mobila flexibla uppsökande behandlingsinsatser.

Nationellt Odontologiskt Centrum

Folk tandvården i RÖL är en av de stora aktörerna i Sverige när det gäller specialistutbildning av tandläkare. Det är viktigt att Folk tandvården utvecklas för att kunna utgöra ett nationellt odontologiskt centrum. Förutom resurser krävs ett aktivt samverkansarbete inom såväl vård som utbildning och forskning både regionalt och nationellt. Folk tandvården ska vara väl representerade på den nationella odontologiska arenan.

Folk tandvårdsnämnden får i uppdrag att: arbeta med sin effektivitet och produktivitet så att man når rikssnittet vad gäller kostnadsnivån.

SERVICENÄMND

Servicenämnden har bland andra uppgifter ansvaret för den interna servicen inom organisationen och därmed ansvaret för det interna miljöarbetet.

Regionservice har en viktig funktion, som möjliggör Regionens övriga verksamheter. Om inte en operationssal städas, förbrukningsmaterial fylls på och vatten och värme fungerar så kan inga operationer genomföras. Det finns dock inget egenvärde i att regionen ska ha varje funktion i egen regi. Snarare är det en konkurrenshämmande faktor att regionen driver exempelvis tryckeri, budverksamhet och restaurang.

IT

IT är i stora stycken en nyckelfråga vad gäller effektivisering, säkerhet och miljö. Vi måste ha beredskap, resurser och kunskap för att kunna dra nytta av teknikutvecklingen. Tekniken gör det t.ex. möjligt att använda stationer för incheckning i samband med vårdbesök. Regionens IT-system ska kännetecknas av användarvänlighet och lättillgänglighet. En genomgång av befintliga datasystem och dessas syfte, funktion och möjlighet till integration med andra system behöver göras.

Servicenämnden får i uppdrag: att utreda möjligheten att använda stationer för incheckning i samband med vårdbesök

Mål: Region Örebro län ska ha hög IT-säkerhet

Region Örebro län ska i så stor omfattning som möjligt använda digitala handlingar i sitt interna arbete, på alla nivåer. Vår inriktning gällande IT är att samarbeta med övriga regioner vid införande av program och system och i första hand använda, av andra, utvecklade produkter.

Sedan en tid tillbaka arbetar Region Örebro län med vårdnära tjänster, vilket innebär att varje medarbetare ska arbeta på toppen av sin kompetens. Det ska leda till ökad produktivitet och kvalitet och minskade kostnader. Arbetet behöver kontinuerligt följas och utvärderas för att se att man når önskat resultat.

Region Örebro län ska i så hög grad som möjligt vara klimatneutral, och vid all verksamhet ska klimatbelastningen beaktas. Region Örebro läns Program för hållbar utveckling som antogs 2016 är styrande för miljöarbetet. Hela verksamheten ska fortsätta att utveckla sitt miljöarbete och bidra till att de övergripande målen och delmålen i programmet nås samt verka för att Region Örebro län blir en ledande aktör i det miljöstrategiska arbetet. Viktigt vid upphandling av livsmedel är att den görs uppdelat, mellan olika varor eller varugrupper. Detta för att göra det möjligt för mindre leverantörer att utgöra konkurrenskraftiga alternativ. Uppdelad upphandling ökar möjligheten att leva upp till ambitionerna i programmet för hållbar utveckling genom att till exempel ställa miljömässiga och etiska krav samt att dessutom kräva att upphandlade animalier producerats i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning.

Mål: Avfallet från regionens verksamheter ska minska med 10%

Region Örebro län ska enbart äga och förvalta fastigheter som är ändamålsenliga för Regionens egen verksamhet. Vid om- och nybyggnation ska hög energieffektivitet eftersträvas.

Servicenämnden får i uppdrag: att under 2020 göra en översyn av Regionservice i syfte att konkurrensutsätta delar av verksamheten

Servicenämnden får i uppdrag: att utreda energieffektiviteten i Regionens egna fastigheter

Fordonspark

Region Örebro län förvaltar idag sin egen fordonspark. Fordonsparken finns för att Regionens medarbetare på ett smidigt sätt ska kunna förflytta sig inom regionen. Till största del används bilarna under kontorstid. Det leder till att bilarna står outnyttjade under kvällar och helger. Det innebär att regionens bilar ofta står oanvända stora delar av vardagsdygnet och på helger. Regionen borde istället för att ha en egen fordonspark kunna hyra bilar av privata aktörer. Det finns flera exempel på kommuner och myndigheter som använder sig av privata bilpoolsföretag. Region Örebro län ska vid upphandling kräva säkra och miljövänliga fordon av hög kvalitet.

Servicenämnden får i uppdrag: att utreda hur delar av RÖLs fordonspark kan läggas ut på entreprenad

Teknikutvecklingen går fort. Det är nödvändigt att Regionen följer med för att ta till vara nya och energieffektiviserande lösningar. Ett gott och långsiktigt samarbete med länets kommuner är nödvändigt. Den långsiktiga drivmedelsstrategin ska visa hur Region Örebro län ska uppmuntra till användandet av miljöklassade fordon för att minimera miljöpåverkan. På parkeringarna ska det finnas laddningsmöjligheter för elbilar.

Servicenämnden får i uppdrag: att erbjuda privata aktörer möjligheten att placera laddstolpar på Regionens parkeringar

Servicenämnden får i uppdrag: att utvärdera effekterna av de nya avgifterna för parkering

Region Örebro län ska verka aktivt för att verksamhetens transporter görs med användning av alternativa drivmedel, t.ex. biogas. Den biogas som används ska i första hand vara lokalt producerad. Region Örebro län ska också påbörja införandet av elfordon inom den egna verksamheten.

Servicenämnden får i uppdrag: att utreda införande av elbilar för transporter mellan olika verksamheter.

Konst

Region Örebro län både förvaltar och köper in konst till att utsmycka regionens offentliga utrymmen. För fastighetsinvesteringar som överstiger 5 miljoner har regeln varit att 1% av totala kostnaden går till byggnadsanknuten konst. Konstnärlig utsmyckning bidrar till ett mervärde för besökare och medarbetare i regionen men i rådande ekonomiska läge finns mycket litet utrymme för större konstinvesteringar. 1%-regeln bör avskaffas och istället bör maximalt 0,25% av ett byggprojekts kostnad finansierar konst.

Regionen förvaltar och köper in lös konst för att utsmycka regionens publika utrymmen såsom entréer, väntrum, korridorer, grupp- och samtalsrum, konferensrum samt personalrum. Konstsamlingen består av ca 17 000 konstverk men det register där konsten

är registrerad är inte uppdaterat och flera konstverk kan vara felplacerade eller helt enkelt försvunna. En del av konsten är lagerställd i förråd och har varit det över lång tid. Varken den lagerställda konsten eller Regionens konstregister är tillgängligt för medborgarna. Eftersom konsten är inköpt med skattemedel och ägs av det offentliga behöver den på ett bättre sätt komma medborgarna till handa. Konst som inte anses lämplig att använda inom regionen som utsmyckning bör avyttras.

Servicenämnden får i uppdrag: att utvärdera Region Örebro läns konstinnehav och utarbeta förslag på hur konsten kan göras mer tillgänglig.

Byggnader

Servicenämnden förvaltar idag Regionens fastigheter såsom sjukhusen, flertalet vårdcentraler, regionkansliet m.fl. Då Regionen står inför stora investeringar ökar också behovet av resurser till dessa investeringar. Ett alternativ för att frigöra resurser är att sälja fastigheterna på Eklundavägen i Örebro. På så sätt skulle stora belopp kunna frigöras till investeringar i Regionen.

Servicenämnden får i uppdrag: att utreda försäljning av Regionens fastigheter på Eklundavägen i Örebro

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMND

Nämnden för samhällsbyggnad ansvarar för frågor som berör infrastruktur för transporter och kommunikation, kollektivtrafik, samhällsplanering samt miljö, energi och klimat på regional nivå. En av nämndens viktigaste uppgift är att skapa en positiv och hållbar samhällsutveckling för alla invånare i regionen, oavsett var du bor i länet.

Nämnden arbetar strategiskt för ett sammanhållet län och utgör kollektivtrafikmyndighet och bevakar länets plats i omvärlden. Ett nära samarbete med andra regioner och med statliga myndigheter är en förutsättning för länets utveckling. Nämnden ska verka för att stimulera nya innovativa idéer och initiativ.

Samhällsplanering

Samhällsplaneringen är ett viktigt redskap för en god regional tillväxt och utveckling. En viktig del är att beakta dynamiken mellan stad och landsbygd. Bostadsplanerande och näringsliv är centrala frågor för den regionala samhällsplaneringen och ska inkludera privata aktörer tillsammans med länets kommuner och regionen.

Det är viktigt med en övergripande bild över behoven. Då kan bostäder och nya vårdcentraler byggas på väl valda områden som främjar både de enskilda kommunerna och länets tillväxt. Goda, moderna kommunikationer med bra tillgång till kollektivtrafik och hög standard på vägnätet är förutsättningar för att länet ska utvecklas och hålla samman. Bilen är för många viktig för den vardagliga logistiken, oavsett om man bor i en stad eller på landsbygden. För många är bilen avgörande för att det ska vara möjligt att ta sig till arbetet, lämna på förskola eller ägna sig åt fritidsaktiviteter. Det är också en frihetsaspekt om var man vill bo och leva inom regionen. Bilen är ett viktigt färdmedel som måste tas i beaktande i samhälls- och infrastrukturplaneringen av städer och tätorter. Fotgängare, cyklar och fordon ska alla ges möjlighet till nödvändigt utrymme i våra tätorter och städer.

Bredband

Bredbandsutbyggnaden i länet skall fortsätta. Regionen har i uppdrag att verka för övergripande samordning, samverkan och samarbete mellan aktörer verksamma i länet av betydelse för bredbandsutbyggnaden. För det fortsatta utbyggandet av det finmaskiga bredbandsnätet har en bredbandskoordinator anställts.

Tillsammans med Länsstyrelsen ska koordinatören arbeta vidare mot målet att 100 procent av länets hushåll och företag har bra stabil bredbandsuppkoppling. Detta ser vi positivt på, men koordinatören bör även undersöka och sammanställa rapport på hur läget ser ut i respektive kommun och vilka alternativ som finns att tillgå i de olika kommunerna. Även landsbygd och mindre orter ska ha tillgång till effektiv och snabb datatrafik som klarar framtida behov.

I ett flertal lägen kan det vara aktuellt att även titta på andra möjligheter, till exempel radiolänk eller 5G-lösningar som komplement eller ersättning till fiberanslutning. Det är också viktigt att ta hänsyn till att ett flertal hushåll inte har tillgång till något annat än bredband via kopparnätet, där nedmontering pågår. Här krävs återigen kontinuerlig uppföljning på vilka åtgärder som görs till drabbade områden.

Det är av stor vikt att regionen följer den nationella planen för kopparnedläggningen, det påverkar inte minst privatpersoner och företagare på landsbygden, men är också viktig i säkerhetssynpunkt. Leveranssäker uppkoppling är i många fall helt avgörande för privatpersoner, företag och samhällsfunktioner, speciellt i krissammanhang. Alla ska ha tillgång till ett stabilt fungerande bredband.

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag: att arbeta för att alla länets hushåll och företag ska ha en bra och stabil bredbandsuppkoppling.

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag: att kontinuerligt följa upp nedläggningen av kopparnätet i regionen, men också uppföljning på möjligheter till alternativ.

Logistikregion

Örebro län har en central position i landet vad gäller transporter på järnväg, på väg och via flyg. Hallsberg är en av de viktigaste noderna för gods på järnväg i Sverige och norra Europa. Örebro län ska fortsätta vara en nationell knutpunkt för landets godstrafik. Hallsberg har pekats ut som en av de viktigaste punkterna för Skandinavien-Medelhavet-korridoren (Scan Med). Det får konsekvenser för godstrafiken och Hallsbergs rangerbangård, som behöver byggas ut. Vidare ska arbetet fortsätta med att utveckla länets nodposition för intermodala transporter, där man lastar om mellan olika transportslag. Som logistikregion passerar stora mängder gods Örebro län varje dag. I framtiden väntas godstrafiken öka kraftigt genom utbyggande av järnvägarna, med ny teknik och effektivare tågkörning med bland annat längre tåg kan en del läggas på järnväg, det är dock inte möjligt att lägga hela ökningen av godstrafik på järnvägsnätet.

Åkerinäringen är en viktig sektor för länet, och med miljövänliga innovationer minskar miljöpåverkan även för gods på väg. Det är viktigt att i framtida planering även ta med förutsättningar för de transporter som sker på väg för att vara ett centrum även för gods på väg. Det är positivt att både RV 50, som är länets mest belastade godsväg, och E20 byggs om till mötesfria vägar. Det är viktigt att kilometerskatt inte införs för åkerinäringen, eftersom den inte leder till positiva miljömässiga effekter och dessutom försvagar den inhemska konkurrenskraften gentemot utländska fordon och förare – vilket är en av de viktigaste sakfrågorna att motverka för att svenska åkerier ska kunna utvecklas.

Örebro län ska vara en trygg logistikregion där chaufförer kan stanna för att rasta, utan att stöta på våld, droger eller andra typer av kriminalitet. För att förebygga kriminalitet och säkerställa att länet har trygga rastplatser ska samverkan initieras med länets kommuner och polisen. Region Örebro län är inne i långtgående samtal med Trafikverket om att bli elvägpilot mellan Örebro och Hallsberg. Det är en viktig del, av flera, i omställningen till fossilfria drivmedel för gods på väg.

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag: att se till att Regionen medverkar i försök med elvägar

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag: att verka för att utveckla Hallsbergs rangerbangård för att stärka regionens position som logistikregion

Mål: Örebro län ska vara det självklara valet vid logistiketableringar samt vara en av Sveriges bästa knutpunkter för åkerinäringen

Frövi bangård

En viktig satsning för att kunna lägga över mer gods från lastbil till järnväg är utvecklingen av Frövi bangård. Bakgrunden är bland annat att Billerud Korsnäs planerar för en expansion

av verksamheten i Frövifors pappersbruk. Den planerade produktionsökningen innebär på sikt en fördubbling av antalet tågagnar till och från Frövi varje vecka. För att möjliggöra för transporter att gå på järnväg - istället för i lastbil, behöver bangården byggas ut. Idag får kortare godståg gå från Frövi ner till Hallsberg för att växlas ihop till längre tåg. Utökar man spåren i Frövi kan så att man kan lasta fullängdståg så ökar kapaciteten och Hallsberg avlastas. Upprustningen och ombyggnad av Frövi bangård ingår som ett projekt i Trafikverkets nationella plan för transportsystemet 2018 - 2029.

Mälardalsrådet - En bättre sits

En Bättre Sits är ett brett transportpolitiskt samarbete mellan de sju länen Stockholm, Uppsala, Västmanland, Örebro, Sörmland, Östergötland och Gotland.

Länsplaneupprättare, kollektivtrafikmyndigheter och kommuner arbetar tillsammans för en sammanhållen, hållbar region med infrastruktur och kollektivtrafik som underlättar människors vardag. Med rätt nationella investeringar kan Stockholm-Mälarenregionen utveckla infrastrukturen, möjliggöra fler bostäder och skapa bättre förutsättningar för transporter och resor i Sverige.

Stockholm-Mälarenregionen har i första hand behov av att öka tillgängligheten i de storregionala stråken in mot Stockholm, men även mellan Stockholms stadskärnor och regionstäderna. Ytterligare ett behov är att åstadkomma en mer effektiv godshantering. Nyligen antogs en ny systemanalys, ett samlat dokument i regionerna, där prioriteras bland annat ombyggnad av spår genom Örebro samt spårområdet på Västerås central för att klara utökade resenärsflöden och frigöra kapacitet för gods.

Stockholm-Oslo 2.55

Tågförbindelsen Stockholm-Oslo 2.55 är en prioriterad infrastruktursatsning för länets utveckling. Därför är det viktigt att regionen är en aktiv part i arbetet genom det gemensamma bolaget Stockholm-Oslo 2.55. I dag tar en tågresor mellan Oslo och Stockholm drygt fem timmar och därför väljer majoriteten av resenärerna flyget mellan huvudstäderna. Stråket är ett av Sveriges befolkningsrikaste med 3,4 miljoner människor fördelat på 50 kommuner och åtta arbetsmarknadsområden. En bättre järnvägsförbindelse är avgörande för ett nytt hållbart resande, en starkare tillväxt och utveckling i hela Mellansverige. Det skulle gynna arbetspendling och därmed företagsamheten i vårt län.

Bottniska korridoren

Region Örebro län deltar i samarbetet med en rad andra regioner inom den Bottniska korridoren, som med järnväg knyter samman norra och mellersta Sverige med Europa. Den utgör också Sveriges enda järnvägskoppling med Finland.

Bottniska korridoren länkar samman de norra regionerna med vår regions viktiga järnvägsnav - Hallsberg. Bottniska korridoren är den främsta godstransportleden från Haparanda i norr till Örebro--Hallsberg och Arlanda--Stockholm i söder.

Det är viktigt för hela länet att Region Örebro län fortsatt finns med i samarbetet och verkar för vår roll som viktigt järnvägslogistisk län in i framtiden.

Vägar

Det finns flera vägar som är särskilt viktiga för länet. Dessa vägar behöver underhållas och utvecklas för näringslivet, persontrafiken och för att länet ska behålla och klara av godstrafiken. Det rör bland annat E20, E18, RV50, RV51 och RV63 som är särskilt viktiga. Regionen ska verka för en fortsatt utveckling av vägarna. Det är också mycket viktigt att trafikflödet på genomfartslederna E18 och E20 fungerar bra. Vissa vägar har under många

år haft bristande underhåll och kan därmed hämma företagsutvecklingen i länet. Godstransporter ska på ett tryggt sätt kunna framföras i regionens vägnät.

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag: att arbeta för att behålla 90 km/h-standard på relevanta vägar i länet

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag: att tillsammans med länets kommuner kartlägga vägar med bristande underhåll som hindrar företagare att etablera eller expandera sina verksamheter

Kollektivtrafik

För att skapa ett sammanhållet län där invånarna fritt och snabbt kan röra sig från en punkt till en annan har kollektivtrafiken en viktig roll. Kollektivtrafiken behövs både inom, och mellan kommunerna och till omgivande strategiska målpunkter. Det är viktigt att kollektivtrafiken anpassar sig efter de behov som uppstår i takt med att samhället utvecklas. Så långt det är möjligt ska det finnas kollektivtrafik att tillgå i hela länet, men i vissa glesbefolkade områden i länet är det inte möjligt med regelbunden kollektivtrafik. Regionen arbetar i enlighet med Tåg- och Expressbusstrategin med att knyta ihop noderna i länet. Strategin innebär nya lösningar, bland annat expressbussar till och från Örebro för de kommuner som inte har järnvägskommunikation. Strategin sträcker sig till 2030, regionen ska fortsätta det påbörjade arbetet för att förenkla för rörligheten inom länet.

Det delägda bolaget Svealandstrafiken har tagit över delar av busstrafiken i Region Örebro län. Nämnden bör kontinuerligt granska att kostnaderna är konkurrenskraftiga. Det finns inget egenvärde i att driva trafik i egen regi.

För att fler ska välja att använda kollektivtrafiken måste länets invånare se tydliga vinster i att använda sig av den. Miljövänliga färdmedel är ett viktigt incitament för att få fler att välja kollektivt, det behöver även finnas andra vinster. Det ska gå att lita på att bussar och tåg kommer i tid, att det är trygga färdmedel, att det är prisvärt och att de stannar på strategiskt genomtänkta platser anpassade efter arbetsplatser och andra viktiga knutpunkter. För att fler ska pendla längre sträckor krävs bra möjligheter att kunna arbeta och studera, t.ex. stabila nätverk och laddningsmöjligheter vid alla säten.

Mål: Resandet med kollektivtrafiken ska öka

Kollektivtrafikens kostnader

Regionens kostnader för kollektivtrafiken har ökat drastiskt. En extern översyn av verksamheten behöver göras för att identifiera vilka effektiviseringsmöjligheter som finns. En viktig del i det arbetet är bland annat att se över vilka trafikerade stråk där det idag finns en kommersiell aktör som också bedriver trafik i form av buss. Att omfördela trafiken från dessa linjer skulle gynna både de kommersiella krafterna som finns samtidigt som regionen skulle kunna spara pengar utan att resenärer påverkas i allt för stor utsträckning. Det skulle också bidra till att dörrar öppnas för att privata aktörer även ser nyttan på andra sträckor. Regionen bör också se över dubbeltrafiken i egen regi. Under vissa tider på dygnet finns det både bussar och tåg som trafikerar samma sträckor och därmed "konkurrerar" med varandra, en effektivare organisation skulle bidra till en ökad bekvämlighet för resenärer då mer resurser kan användas i utveckling och underhåll av fordon.

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag: att öka Länstrafikens självfinansieringsgrad med målet 60 %

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag: att se över vilka trafikerade stråk där det nu finns dubbeltrafik i syfte att minimera dessa

Örebro flygplats

Regionen äger tillsammans med Örebro, Kumla och Karlskoga kommun Örebro flygplats. Det är idag den fjärde största fraktflygplatsen i landet och har en strategisk betydelse för näringslivet i länet. Den starka positionen ska bevaras och utvecklas. Regionen och övriga ägare av flygplatsen ska tillsammans med näringslivet söka vägar för att utveckla flygplatsområdet för att öka andra aktörers intresse i flygplatsen med målet att flygplatsens självfinansieringsgrad ska öka. Flygplatsen har också en viktig roll för försvaret och myndigheten för samhällsskydd och beredskap, exempelvis under skogsbränderna så var flygplatsen en central del för brandflygen.

Regionstyrelsen får i uppdrag: att verka för att flygplatsen ökar självfinansieringen

Regionstyrelsen får i uppdrag: att verka för att flygplatsen ska klassificeras som beredskapsflygplats

Miljö och klimat

Alla påverkas av klimatförändringar. Jordens knappa resurser ska delas av fler. Det krävs därför stora förändringar. Nya resurseffektiva affärsmodeller och en ekonomi som bygger på ett kretsloppssamhälle, en cirkulär ekonomi. En cirkulär ekonomi bygger på att återanvända, laga och att betrakta avfall som en resurs. Den strävar efter produkter som är hållbara och återvinningsbara och där icke-förnybara material över tid ersätts med förnybara. RÖL ska verka för ett hållbart samhälle med en ekologisk utveckling genom att bland annat påverka förutsättningarna för förnybar energiproduktion, icke klimatpåverkande utsläpp och miljöanpassade innovationer. Ny teknik och klimatarbete kräver ekonomisk tillväxt

Naturen är en fantastisk resurs som ska förvaltas på ett hållbart sätt. De beslut som fattas ska därför vara långsiktiga och ta hänsyn till eventuell miljöpåverkan. Regionens verksamheter ska sträva efter minskade utsläpp och bidra till en mer hälsosam miljö för människor och djur att vistas i. Investeringar i forskning och innovationer är viktiga för att den gröna näringen ska utvecklas. En god dialog mellan länets aktörer är nödvändig för att byta erfarenheter och lära av varandra så att länet kan utvecklas.

Transporter står för ca 40 % av Örebro läns CO₂ utsläpp. Transportsektorns utsläpp domineras av vägtrafik. För att nå klimatmålen måste CO₂ utsläppen minska, där en övergång till förnyelsebara bränslen är den viktigaste åtgärden. För att medborgarna ska välja andra alternativa färdmedel måste dessa uppfattas som attraktiva och lösa deras transportbehov. I omställningen mot en fossilfri och utsläppsneutral framtid är vätgas en av många viktiga hörnstenar tillsammans med exempelvis biogas och HVO. Vätgas kan relativt enkelt produceras lokalt och har dessutom fördelen att kunna lagras, för att sedan antingen kunna användas som direktverkande energi, eller för framställning av syntetiska drivmedel.

REGIONAL TILLVÄXTNÄMND

Örebro län ska vara ett attraktivt län där människor vill leva och verka och som erbjuder bra möjligheter till boende, utbildning, kommunikationer och sjukvård. Örebro län ska erbjuda ett rikt kulturliv samt ha en positiv attityd till entreprenörskap och de kreativa näringarna. RÖL ska utveckla ett starkt och sammanhållet innovationssystem för att bygga ett långsiktigt hållbart län där teknik, miljö och social sammanhållning är viktiga komponenter. Det finns goda förutsättningar för länet att utvecklas. Dagens globalisering, urbanisering och digitalisering utgör både utmaningar och möjligheter för hela länet. En allt för liten del av länets ekonomi är öppen för fri företagsamhet.

Örebro län växer befolkningsmässigt. Det är positivt med de möjligheter det innebär. En del av befolkningsökningen är en följd av att många sökte sig till Sverige under hösten 2015, vilket innebär möjligheter men också utmaningar när det gäller jobb, bostäder, skola och vård. Det är viktigt med tillväxt, en starkare ekonomi och jobb för en god och hållbar utveckling i länet stärker möjligheterna för en lyckad etablering i samhället.

För ett hållbart län är jämlika och jämställda uppväxtvillkor avgörande. För att Örebro län ska vara ett jämställt län där kvinnor och män har samma möjligheter att forma samhället och sina liv krävs en stor samhällelig förändring. Lagstiftning är ett viktigt redskap, men för reell förändring i Örebro län krävs ett strategiskt jämställdhetsarbete. Tillgång till bra hälso- och sjukvård, ett livslångt lärande, arbete och ett rikt friluftsliv skapar framtidstro.

Mål: Örebro län ska kännetecknas av företagsamhet, innovationer och högre utbildning

Entreprenörerna och företagarnas region

Förutsättningarna för en stark ekonomi, fler jobb och minskade klyftor i Örebro län är att fler företag startar och kan växa. Då blir jobben fler och resurserna till välfärden ökar. Nyföretagandet i länet behöver öka och stärkas, det gäller särskilt kvinnors företagande.

RÖL fördelar idag statliga medel riktade till företag, så kallade 1:1 medel. Idag går huvuddelen av dessa medel till traditionell industri. Det behövs en bättre balans för ett mer differentierat näringsliv och därför behövs tydligare riktlinjer så att en större del av 1:1 medlen riktas till tjänsteföretag, sociala innovationer och tillämpad forskning.

Regionens investeringar får inte skapa några undanträngningseffekter, där privata investerare som skulle kunna fylla det aktuella behovet. Istället bör verksamheten riktas mot att stärka just de aktörer som marknaden inte satsar på. Det kan handla om nystartade företag utan kapital, eller där näringsidkaren inte har något eget kapital som kan fungera som säkerhet för ett eventuellt lån.

Regionala tillväxtnämnden får i uppdrag: att utvärdera effekterna av de bidrag nämnden ger i form av företags- och projektstöd

Entreprenörskapsfrämjande satsningar och ett system som stödjer innovation och forskning är nyckeln till en växande ekonomi. RÖL ska fortsätta utveckla samverkan mellan akademi, näringsliv, civilsamhället och det offentliga.

Regionen ska arbeta för ett näringslivsklimat som uppmuntrar till innovationer och skapar förutsättningar för entreprenörskap och företagsamhet bland både kvinnor och män. Det är färre kvinnor än män som startar och driver företag i länet och graden av kvinnors

företagande skiljer sig mellan länets kommuner. Ett jämlikt och jämställt näringsliv stärker såväl Örebro län som dess invånare.

Nyföretagande

För att bättre fånga upp innovativa idéer och entreprenörskap ska den tidiga delen i innovationssystemet stärkas. Det finns flera aktörer i regionen som kan bidra till och uppmuntra nyföretagande och start-ups. Nyföretagarcentrum, Business Region Örebro och Creative House m.fl. Intresset för att söka rådgivning hos t.ex. NyföretagarCentrum har ökat de senaste åren. De verkar mot invånarna i hela länet och i flera av Örebros ytterområden, med goda resultat. RÖL ska vara en återkommande medfinansierare till dessa aktörer för att säkerställa att alla länets invånare kan ta del av verksamhetens tjänster.

Mål: Örebro län ska ligga över riksnittet vad gäller nyföretagande

Tack vare Ung Företagsamhet och dess lokala organisationer har nära hälften av landets gymnasieskolor sedan 2009 gett sina elever möjlighet att driva UF-företag. Från Regionens sida måste vi ta vårt ansvar och stötta Ung Företagsamhet i deras arbete. Det tjänar vi alla på. För har man väl prövat sina vingar som företagare glömmer man inte bort de erfarenheterna man fått genom att investera sin tid som företagare.

Regionala tillväxtnämnden får i uppdrag: att stärka samarbetet med Ung Företagsamhet

En god inställning till företagare och företagande är en avgörande framgångsfaktor för länets utveckling. Detta kräver en bra samordning. Business Region Örebro (BRO) är en plattform för kommunerna och länets företag. BRO ägs av Regionen tillsammans med ett flertal av kommunerna i länet.

Regionala tillväxtnämnden får i uppdrag: att utvärdera Business Region Örebro i syfte att säkerställa verksamhetens kvalitet

För en stark ekonomi och tillväxt behövs fler växande företag i länet. ALMI företagspartner erbjuder rådgivning och lån, och är en viktig utvecklingspartner till företag som kan och vill växa och utvecklas. Inkubera och Alfred Nobel Science Park är viktiga byggstenar och miljöer för omsättning av forskning och spetskunskap till innovationer och företag.

Alfred Nobels Science Park ska bli ett internationellt forskningscenter som knyter kompetens och kapital till länet. Centret kan utveckla områden som 3D-teknik, medicinteknik och energi- och miljö samt utgöra en viktig arena för samverkan mellan akademi och det offentliga. Det är även av stor vikt att centret och näringslivet samverkar för att forskning och innovationer omsätts i produkter tjänster och företag.

Region Örebro län ska satsa på forskning och innovationer. I länet finns en växande IT-bransch, en stor tillverkningsindustri och företag med unik kunskap inom teknik och avancerad tillverkningsindustri. Det gäller inte minst i Karlskoga med den högteknologiska spetskompetens som finns bland annat inom försvarsindustrin.

För att regionen ska säkra effektiviteten i dessa innovationsstödjande åtaganden som bedrivs är det viktigt att olika instanser inte har överlappande verksamhetsområden. Därför ska aktörer som Inkubera, Alfred Nobel Science Park, innovationsslussen, Business Region Örebro och Nyföretagarcentrum samarbeta på områden där har ett gemensamt verksamhetsområde.

Regionala tillväxtnämnden får i uppdrag: att säkerställa att Regionens innovationsstödjande åtaganden samverkar där det är möjligt

Europa och internationalisering

I en allt mer globaliserad värld är det viktigt att RÖL deltar i internationella sammanhang. Konkurrensen om kompetens, arbetskraft och företagande sträcker sig utanför Sveriges gränser. Örebro län ska stå sig stark i den internationella konkurrensen.

EU beslutar dagligen om lagar och regler som får konsekvenser för Örebro län. I Bryssel har RÖL, tillsammans med Dalarna och Gävleborg, ett Bryssel-kontor, Central Sweden, som bevakar regionernas intressen. Regionen deltar också i Assembly of European Regions (AER), samt Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe (CPMR), där erfarenheter utbyts och frågor drivs tillsammans med ett hundratal andra regioner i Europa.

Inom EU finns möjligheten att söka finansiering för olika investeringar. Region Örebro län måste bli bättre på att söka dessa EU-medel. Inom de konkurrensbeprövade medlen som finns har vi Horisont 2020, Vinnovas program, tillväxtverkets 1:5 medel och Energimyndighetens 1:4 medel. Konkurrensbeprövade medel innebär att bästa projekt får finansiering oavsett vart projektet utförs. Örebro län måste bli bättre på att vinna projektansökningar till dessa program. Region Örebro län behöver sänka nivån av egenfinansieringsgrad och till större del använda och arbeta för den medfinansiering som finns inom EU:s strukturfonder, program och samarbeten. Genom att öka medfinansiering kan vi öka en nivå av medel som kommer in kan vi växla ut delar av det regionbidrag vi lägger på regionalutveckling.

Regionala tillväxtnämnden får i uppdrag: att öka andelen EU-medel i projekt i länet

Landsbygdsutveckling och gröna näringar

Som inköpare av livsmedel kan RÖL verka för öppna landskap i det egna närområdet. Upphandling av livsmedel ska genomföras uppdelat för olika varor eller varugrupper för att möjliggöra för mindre och "smala" leverantörer att utgöra konkurrenskraftiga alternativ. Uppdelad upphandling ökar möjligheten att leva upp till Regionens miljö- och hållbarhetsprogram genom att ställa miljömässiga och etiska krav samt att kräva att upphandlade animalier producerats i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning.

RÖL har upprättat en handlingsplan för livsmedelskedjan som skapar förutsättningar för ökade mervärden. Livsmedelskedjan skapar tillväxt i länet. Handlingsplanen anger gemensam färdriktning för hur länet ska tillvarata branschens utvecklings- och tillväxtpotential. Dagens klimatutmaningar innebär möjligheter för näringslivet att utveckla och erbjuda klimatsmarta lösningar. Den gröna omställningen innebär nya marknadsmöjligheter även i Örebro län. De gröna näringarna kan bland annat förse värmeverk och värmekraftverk i närområdet med förnybart bränsle.

Integration, utbildning och kompetensförsörjning

Örebro län är svagt när det gäller matchning på den regionala arbetsmarknaden. Därför måste multikompetens, yrkesväxling och vidareutbildning stärkas. Det ska vara möjligt att

byta yrke eller stärka sin kompetens. RÖL ska arbeta för att förbättra förutsättningarna för personer som står långt från arbetsmarknaden att komma in på arbetsmarknaden och tillvarata kunskaper och erfarenheter. Förbättrad validering för de med utbildningar från andra länder och språkkunskap är nyckeln för att komma in i sysselsättning.

Regionala tillväxtnämnden får i uppdrag: att genom samverkan bidra till bättre matchning och snabbare väg ut i arbete

Länets kommuner har ansvaret för att höja kvaliteten och förbättra resultaten i grund- och gymnasieskolorna. Goda utbildningsresultat är en förutsättning för att kompetensnivån i länet höjs. RÖL ska samverka med länets kommuner via det Regionala samverkansrådet. En fortsatt satsning på Vård- och Teknikcollege och fler yrkeshögskoleutbildningar är viktigt för länets fortsatta utveckling.

Folkhögskolorna

RÖL är huvudman för två folkhögskolor, Kävesta och Fellingsbro. Övriga folkhögskolor i länet drivs av andra aktörer. Folkhögskolorna utgör tillsammans med studieförbunden, folkbiblioteken och grundskolorna grundpelarna för den folkbildning som är ett viktigt inslag i en levande demokrati. Region Örebro län bör se över möjligheten att avsäga sig sitt huvudmannaskap för Kävesta och Fellingsbro och istället låta andra aktörer få möjligheten att driva och utveckla folkhögskolorna vidare.

Regionala tillväxtnämnden får i uppdrag: att utreda möjligheten att låta externa aktörer äga och driva de två folkhögskolor som Region Örebro län idag är huvudman för

Civila sektorn

Social ekonomi syftar till att de som hamnat utanför ordinarie arbetsmarknad inkluderas i meningsfull verksamhet som leder till egenförsörjning, ger egenmakt, självkänsla och egenvärde. Det är angeläget att RÖL stödjer arbetet med social ekonomi och sociala innovationer för att motverka socialt utanförskap. Färre sjukskrivningar och minskat beroende av försörjningsstöd är bra för både den enskilde människan och för samhällsekonomin. RÖL ska även fortsättningsvis stödja samarbetet mellan Coompanion och Länsbygderådet.

Regionala tillväxtnämnden får i uppdrag: att stödja arbetet med social ekonomi

Besöksnäring

En av de näringar som utvecklas starkt idag är upplevelseindustrin som är starkt kopplad till turism. Örebro län är rikt på natur- och kulturmiljöer som erbjuder möjligheter till upplevelser och rekreation. I turismsammanhang är det också viktigt att lyfta verksamheter som genom sin särprägel kan ha dragningskraft på besökare utifrån. Naturturismen ökar länets internationella attraktionskraft och synlighet samt lockar resenärer från hela världen. Inom länet finns goda förutsättningar för att utveckla och stärka naturturismen och se skogen som en resurs för att öka nyföretagandet.

Besöksnäringen och naturturismen är lämpad för ett utvecklingsarbete i samverkan med den gröna näringen och måltidsbranschen. Förutsättningarna för en expansion inom branscherna ska förstärkas genom en regional strategi för besöksnäring.

Regionala tillväxtnämnden får i uppdrag: att kartlägga tillgängligheten i länets besöksnäring

Regionala tillväxtnämnden får i uppdrag: att medverka i arbetet för att säkra Restauranghögskolan i Grythyttan

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND

Kultur för en bättre hälsa

Kultur är upplevelse och människan mår bra av upplevelser. Att se en teater eller gå en lång promenad i skogen är något som får oss att må bra, det motverkar stress och psykisk ohälsa. Musik, dans, målning och trädgårdsarbete kan få oss människor att läka fortare. Kultur är ett arv som kopplar samman det gamla Sverige med den nya och moderna Sverige, den bron är därför väldigt viktig att ta tillvara.

Ett attraktivt och levande län

Om regionen ska utvecklas och växa är kulturen central. Inriktningen för den regionala kulturverksamheten anges i den Regionala kulturplanen. Kulturplanen ska beakta jämställdhet samt prioritera barn och unga. Det är även viktigt att kulturplanen fokuserar på verksamhet i hela länet. Att hela länet får del av kulturutbudet är ytterst en viktig demokratifråga. Verksamheten ska regelbundet följas upp utifrån dessa aspekter. Det fortsatta arbetet inom ramen för samverkansmodellen förutsätter en kraftsamling i samverkan mellan länets kulturaktörer. De etablerade kulturinstitutionerna utgör en grund och plattform för att bära och förnya utvecklingsprojekt inom kultursektorn. Samarbeta mellan kulturinstitutionerna, entreprenörer och andra aktörer ska uppmuntras. Det är därför viktigt att uppmuntra dessa institutioner att fundera över på vilket sätt de kan bidra med tillväxt i vårt län. Det är viktigt att kulturutövare inte fastnar i gamla fotspår om utveckling ska vara möjlig. Det finns stora möjligheter för kulturutövare och kulturföretag att samarbeta och hitta samarbeten med mer traditionella företag inom regionen. Det finns väldigt många fina lokaler som kan användas mer effektivt om vi samordnar och arbetar tillsammans.

Kultur i länet

De regionala kulturinstitutionerna har ett mångfasetterat uppdrag och ska erbjuda länets invånare kultur av hög kvalitet. De ansvarar för att förnya kulturen, vårda det gemensamma minnet, öka länets attraktivitet och göra kulturen tillgänglig för alla. RÖL har ett ansvar tillsammans med kulturinstitutionerna själva att deras framtid säkras. Ett större egen ansvar för finansiering är viktig eftersom det ökar kulturens frihet och oberoende. Örebro slott är en viktig tillgång som lockande resmål i vårt län. RÖL ska skapa förutsättningar för Länsmuseet att utveckla slottsutställningen för att ytterligare stärka besöksattraktionen. Alfred Nobels Björkborn är en viktig del i länets industri- och kulturarv och har stor potential att bidra till besöksnäringen i hela länet. Örebro läns museum har begränsade resurser i en nationell jämförelse, både generellt och vad avser möjligheten att visa konst. Likväl är det viktigt att Länsmuseet uppfyller en för länet central roll i bild- och formsammanhang, En diskussion behöver föras med Örebro kommun om muséets roll och uppdrag i syfte att stärka det kommunala engagemanget.

Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag: att öka det kommunala engagemanget i Örebro läns museum

Mål: Det finns ett rikt kulturliv i hela länet

Länsmusiken som ägs av Örebro kommun och Region Örebro län producerar, utvecklar och stödjer professionell musik. Verksamheten utgår från Örebro konserthus men inkluderar också kreativa samarbeten för att gynna länets musikaliska kulturutbud som helhet. Örebro länsteater ägs gemensamt av Region Örebro län och Örebro kommun. Örebro länsteater har

två scener i Örebro, Örebro teater och Nya China, men uppdraget inkluderar konstnärlig närvaro i hela länet.

Folkbildning som kulturspridare

Folkbildningen har en stor betydelse som kulturspridare. Studieförbunden är den i särklass största kulturarrangören med många arrangemang, ofta genomförda tillsammans med föreningslivet. Demokratikriteriet är väldigt viktigt att ta i beaktande vad gäller dessa verksamheter. Den verksamhet som bedrivs inom folkbildningen främjar i allra högsta grad folkhälsan. Det egna frivilliga bildandet skapar egenvärde, självkänsla och välmående. Det motverkar dessutom isolering och utanförskap. Det är angeläget att RÖLs stöd till folkbildningen säkerställs. RÖL tilldelar det civila samhället bidrag för 1–3-åriga projekt inom kultursektorn. Det civila samhället utgör en viktig arena där ideella föreningar, nätverk, stiftelser med flera kan bidra till kulturutbudet. Regionens projektstöd ska i möjligaste mån komma alla kommuner till del.

Länets olika föreningar är viktiga. Allt från politiska ungdomsförbund, idrottsföreningar, ungdomsorganisationer, kulturföreningar och mycket annat. I ett samhälle är dessa frivilliga krafter en nyckel för att människor ska finna mening i tillvaron. Små gemenskaper är en fundamental pusselbit i ett lyckat samhällsbyggande. För att dessa föreningar ska frodas krävs att RÖL ger ut bidrag, men även att föreningarna själva funderar över hur de kan bli mer och mer självfinansierade. Detta ökar föreningarnas demokrati och oberoende. Det är viktigt att de föreningsbidrag som RÖL delar ut kontinuerligt följs upp och utvärderas.

Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag: att utvärdera dels effekten av de olika stöden och dels att mottagarna uppfyller regelverkens krav.

Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag: att se över regelverken och säkerställa att de ställer relevanta krav på verksamhet, deltagande och demokrati

GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD SAMT TOLK- OCH ÖVRSÄTTARSERVICE

Den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice har det övergripande ansvaret för det arbete som förvaltningen Företagshälsa och tolkförmedling bedriver. Det sker gemensamt för Region Örebro län, Örebro kommun, Kumla kommun, Hallsbergs kommun, Lindesbergs kommun, Laxå kommun, Ljusnarsbergs kommun, Lekebergs kommun och Nora kommun. Förvaltningen består av två verksamheter, dels Regionhälsan som avser företagshälsa och dels Tolk- och översättarservice som avser språktolkning och översättningar. Syftet är att tillhandahålla relevanta tjänster till anslutna kundorganisationer och bidra till att skapa goda förutsättningar för gott arbetsmiljöarbete samt underlätta kommunikation där gemensamt språk saknas. Vid lättare tolkning bör möjligheten att använda översättningsprogram ses över. Vid tolkuppdrag som inte kräver platstolkning ska alltid distanstolkning erbjudas som första alternativ. För att få tillgång till platstolkning ska alltid särskilda skäl eller lagkrav ligga till grund för att få detta beviljat

Genom att satsa mer på förebyggande arbete har företagshälsovården möjlighet att bidra till minskad sjukfrånvaro och skapa attraktivare arbetsplatser genom att erbjuda bra arbetsmiljö.

Gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice får i uppdrag: att utveckla skärmtolkning samt aktiv telefontolkning för att öka tillgängligheten och samtidigt minska resor och restid.

Mål: Regionhälsan ska erbjuda tjänster och verksamheter som är konkurrenskraftiga

PATIENTNÄMND

Till patientnämnden kan länets invånare vända sig för att lämna synpunkter och klagomål gällande:

- Hälsa- och sjukvård i Region Örebro län
- Hälsa- och sjukvård i Örebro läns kommuner
- Hälsa- och sjukvård som utförs av privata vårdgivare enligt avtal med Region Örebro län eller någon av länets kommuner
- Folk tandvården eller annan tandvård som helt eller delvis finansieras av Region Örebro län
- Den kommunala elevhälsans medicinska insatser

Patientnämndens uppgift är att hjälpa både patienter och närstående att föra fram synpunkter och klagomål till, och att se till att de blir besvarade av, vårdgivaren. Patientnämnden kan också hjälpa medborgare att få information som behövs för att ta till vara medborgarens intressen i vården.

Patientnämnden gör ingen bedömning av klagomålet och tar inte ställning till om vårdgivaren har begått fel. Patientnämnden utser också stödpersoner till patienter som vårdas enligt tvångsvårdslagstiftning. Patientnämndens kansli tar fram rapporter om patientens synpunkter och klagomål på vården. Nämndens rapporter utgör ett viktigt underlag i arbetet med att stödja, kvalitetsutveckla och förbättra hälso- och sjukvården.

Mål: Nämndens rapporter är kända och används i verksamhets- och kvalitetsutvecklingen i hälso- och sjukvården och tandvården.

Ekonomi

Samhällsekonomiska förutsättningar

Internationell ekonomi

Återhämtningen från de stora nedstängningarna under våren har påbörjats i många länder och omvärldens efterfrågan ökar under hösten. Statistiken pekar på att det blir en kraftig rekyl uppåt det tredje kvartalet i flertalet OECD-länder. Ledande i återhämtningen är industrin och varubranscher medan tjänstesektorn släpar efter i återhämtningen. I bland annat euroområdet har omfattande åtgärder satts in för att begränsa uppgången i arbetslösheten som därför inte stigit lika mycket som den gjort i till exempel USA. Trots den pågående återhämtningen väntas global BNP falla med 4,3 procent helåret 2020, vilket följs av en uppgång på 5,2 procent 2021.

Återhämtningen går in i en lugnare fas det fjärde kvartalet och fortsätter nästa år, men i de flesta OECD-länderna består lågkonjunkturen ännu vid utgången av 2021. Osäkerheten om hur pandemin utvecklas är dock mycket stor. Antagandet nu är att pandemin kulminerar i år, att vågor av ökad smittspridning kan blossa upp i olika länder och regioner och att ett säkert vaccin blir tillgängligt för stora delar av befolkningen i åtminstone utvecklade ekonomier nästa sommar. Den mest troliga utvecklingen nu är att brexit sker under ordnade former och att Storbritannien sluter ett handelsavtal med EU före årsskiftet. Det finns en risk att Storbritannien ”kraschar ut ur EU”, vilket skulle skada framför allt den brittiska ekonomin, men även den svenska ekonomin skulle påverkas negativt via minskad export och turbulens på de finansiella marknaderna.

Sveriges ekonomi

Covid-19-pandemin ledde till att Sveriges BNP föll med 8,3 procent det andra kvartalet i år. Nedgången skedde på bred front. Oro för att smittas och sociala restriktioner för att bromsa smittspridningen gjorde att hushållens konsumtion av olika tjänster föll dramatiskt. Stora efterfrågefäll från omvärlden och leveransproblem fick exporten att minska kraftigt, vilket bidrog till att industriproduktionen föll tillbaka med hela 23 procent. Det finns nu tydliga tecken på att det blir en kraftig rekyl uppåt det tredje kvartalet.

En stadig men utdragen återhämtning driver den svenska ekonomin mot normalkonjunktur 2024. Därmed stärks resursutnyttjandet gradvis, efter det stora fallet i produktion och sysselsättning under år 2020. Antagandet om återhämtning, samt nuläget stora slack i ekonomin, innebär ett antal år med hög tillväxt för BNP och sysselsättning. Den återhämtningsbana som SKR antar visar samtidigt att det tar lång tid att ta igen den stora smäll för samhälls ekonomin som pandemin har föranlett; exempelvis beräknas andelen arbetslösa i flera år komma att överstiga de senaste årens nivåer.

De genomförda krisåtgärderna för att stödja hushåll och företag i Sverige innebär att det offentliga finansiella sparandet blir kraftigt negativt i år. En del av åtgärderna upphör vid årsskiftet, till exempel den förhöjda subventionsgraden vid korttidspermittering, medan exempelvis det förhöjda taket i a-kassan kommer att förlängas. Budgetpropositionen för 2021 innebär ofinansierade åtgärder om knappt 100 miljarder kronor. Det innebär samtidigt att det offentligfinansiella sparandet förblir rejält negativt 2021. Det är därför rimligt att finanspolitiken stramas åt åren därpå så att ett sparande i linje med överskotts målet nås 2024. Den pågående lågkonjunkturen bidrar till att lönerna fortsätter att öka relativt långsamt de närmaste åren. Samtidigt är olika aktörers inflationsförväntningar generellt sett

låga. Detta bidrar till att inflationen kommer att fortsätta att ligga betydligt lägre än Riksbankens mål de närmaste åren och lågräntepolitiken kommer därmed att ligga fast.

Befolkningsprognos

Den framtida folkökningen är ojämnt fördelad i riket. I januari 2017 passerade Sverige 10 miljoner invånare. Om tio år beräknas folkmängden ha ökat med en miljon och befolkningen i Sverige passerar 11 miljoner. Det är en ökning med 767 000 eller 7,4 procent från 2019. Den största procentuella folkökningen väntas i Uppsala län, som beräknas öka med 14,4 procent. Andra län som av SCB förväntas ha en större procentuell folkökning än riket är Hallands, Stockholms, Kronobergs, Skånes, Gotlands, Jönköpings och Örebro län. Ökningen i Örebro län beräknas till 8,2 procent. I två län, Västernorrlands och Norrbottens län, beräknas folkmängden minska.

Samtliga län inom sjukvårdsregionen ökar. Uppsalas och Örebro län beräknas ha den största ökningstakten, Sörmlands län och Västmanlands län strax under riksnittet, medan Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län förväntas ha ökningstal om cirka 2 procent.

Orsakerna till befolkningsökningarna varierar. Den utrikes omflyttningen, fler invandrar än utvandrare, bidrar till den största delen av folkökningen för alla län utom Stockholms, Uppsala och Gotlands län. I Stockholms län beräknas folkökningen till största delen bero på att det föds fler barn än antalet personer som avlider. För Uppsala och Gotlands län beräknas den inrikes omflyttningen ha störst betydelse, det vill säga att fler flyttar till dessa län från andra län än tvärtom.

I Örebro län beräknas det bo 329 700 personer år 2030, det är 25 000 eller 8,2 procent fler än 2019. Både i antal och procentuellt sker den största ökningen i åldersklassen 80 år och äldre som ökar med 9 700 personer eller 60 procent. Det är en ökning som är högre än i riket som helhet (35 procent). I Örebro län beräknas det år 2030 finnas två tydligare ålderspucklar. Det är dels de födda åren runt 1990 som år 2030 är närmare 40 år, dels de strax över 20 års ålder.

Idag är 49 procent av befolkningen i Örebro län mellan 25 och 64 år. Andelen kommer att minska till drygt 47 procent av befolkningen år 2030, det är en något lägre nivå än i riket som helhet (49 procent). Antalet i alla åldrar utom i åldersklassen 65–79 år beräknas att öka. Det är bara de unga vuxna, 16–24 år, och de äldsta, 80 år och äldre, som ökar som andel av befolkningen. De senaste tio åren har det i genomsnitt fötts 300 fler barn än vad det har avlidit personer. De kommande tio åren förväntas antalet födda öka medan antalet avlidna i stort är oförändrat. Det gör att födelseöverskottet ökar från 300 per år till 500 per år. Tidigare flyttade ungefär lika många till Örebro län från övriga Sverige som från länet. Det är en trend som brutits de senaste åren och de kommande åren beräknas att fler flyttar till länet än därifrån.

Regionsektorns ekonomiska läge

Regionerna redovisade ett sammantaget resultat efter finansiella poster på 8,9 miljarder kronor 2019. Resultatet motsvarar 2,7 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Balanskravsresultatet ökade från 0,1 miljarder 2018 till 2,5 miljarder 2019. I genomsnitt har resultatet de senaste tio åren enligt balanskravet motsvarat 0,8 procent och resultat efter finansiella poster 0,9 procent av skatter och generella statsbidrag. De svaga resultaten i regionerna förklaras av en hög kostnadsutveckling till

följd av demografiska effekter tillsammans med avtagande tillväxt i skatteunderlaget. De kommande åren förväntas skatteunderlag och skatteintäkter bli väsentligt lägre än i prognoserna före pandemin. Tillsammans med fortsatta demografiska utmaningar riskerar det att leda till ännu svagare resultat. Till detta kommer osäkerhet kring coronavirusets effekter på verksamhet och ekonomi. Tolv regioner försämrade sitt balanskravsresultat 2019 och sex regioner, lika många som föregående år, hade ett negativt balanskravsresultat som enligt lag ska återställas inom tre år. Resultaten mätt som kronor per invånare förbättrades i 9 av 21 regioner. Skattehöjningar och besked om riktade statsbidrag först när halva året gått bidrog till resultatförbättringar, men även en något dämpad kostnadsutveckling. Sju regioner har haft överskott enligt balanskravet varje år de senaste fem åren; Örebro, Stockholm, Sörmland, Jönköping, Kronoberg, Västmanland och Gävleborg.

Regionerna behöver göra stora investeringar nu och framöver, för vilket överskott i resultatet är nödvändiga. Sjukhus, vårdcentraler och andra vårdinrättningar byggs om för att motsvara krav på och riktlinjer för dagens vård och arbetsmiljö. Växande befolkning ökar också investeringsbehoven. Befolkningsökningen och ambitionen att öka kollektivt resande ger också upphov till stora investeringar i kollektivtrafik. Det ställs höga krav på tillgänglighet och miljöanpassning, vilket bidrar till ökade investeringsutgifter och driftskostnader. Investeringsutgifterna uppgick till 29,7 miljarder kronor 2019, det motsvarade en ökning med 5 procent jämfört med 2018. I genomsnitt har investeringarna ökat med cirka 10 procent per år under de senaste tio åren.

Till följd av stora tillskott av statsbidrag år 2020 kommer regionsektorn i år att redovisa stora överskott.

Regeringens budgetproposition

Regeringen presenterade den 21 september 2021 års budgetproposition och Höständringsbudgeten för år 2020. Budgetpropositionen för 2021 innehöll fortsatta förstärkningar av de generella bidragen för de två närmaste åren. Dels ett generellt bidrag till kommuner och regioner om totalt 10 miljarder kronor 2021, som sjunker till 5 miljarder kronor 2022 och utgår helt 2023. Det innebär för Region Örebro läns del 88 miljoner kronor 2021 och 43 miljoner kronor 2022. Därtill får regionerna ett statsbidrag för uppskjuten vård om 4 miljarder per år 2021 och 2022, vilket motsvarar 118 miljoner kronor per år för Region Örebro län. Det är inte klart ännu om det kommer bli en överenskommelse kring statsbidraget för uppskjuten vård eller om det är generella medel.

Förstärkningar gällande de riktade statsbidragen har aviserats gällande området psykisk ohälsa och förlossningsvården, cancervård och ambulanssjukvård. Samtidigt sker en minskning av statsbidraget för standardiserade vårdförlopp och överenskommelsen om en standardiserad sjukskrivningsprocess upphör under kommande år. Dessa specialdestinerade statsbidrag, såväl befintliga som tillkommande finns inte med i den regionövergripande resultatbudgeten.

Aviserade förändringar av specialdestinerade statsbidrag i höstbudgeten. Beloppen avser det totala statsbidraget till sektorn.

Förstärkningar	miljoner kronor
Psykisk ohälsa	+/- 0
Kvinnovård	800

Cancervård	100
Ambulanssjukvård	100
Fortsatt testning och smittspårning	2 000
Kollektivtrafik	2 000
Neddragningar	
Standardiserade vårdförlopp	-200
Upphör	
Överenskommelsen om en standardiserad sjukskrivningsprocess	

Villkoren för de nya eller utökade statsbidragen kommer fastställas i överenskommelser mellan SKR och berört departement. Med utgångspunkt i överenskommelsen ska regionstyrelsen därefter fatta beslut om vilka nämnder som får ta del av statsbidraget.

Budget för 2021 samt plan för 2022 och 2023

Allmänna förutsättningar

Resultatbudgeten baseras på ekonomiskt utfall till och med 2019, prognosen för år 2020 samt SKRs prognos för skatteunderlag från oktober 2020. Helårsprognosen i delårsrapporten juli beräknades till ett överskott om 100 miljoner kronor exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar. Därefter har nya förutsättningar kommit som inneburit förstärkningar av årets resultat.

Resultatbudgeten omfattar de ekonomiska effekterna av tidigare beslutade särskilda satsningar samt de beslut som fattats hittills under år 2020. Den långsiktiga reserv som funnits för att möta kommande kostnads- och utgiftsökningar löses upp 2021 då den nya vårdbyggnaden för högspecialiserad vård vid Universitetssjukhuset Örebro tas i bruk. En planeringsreserv finns för respektive år för att kunna möta tillfälliga resultatsvängningar. I de regiongemensamma posterna finns kostnader för pensioner, vilka har beräknats utifrån Skandia:s prognos per 31 augusti.

Finansnettot är kalkylerat från att investeringar görs med upplåning för fastighetsinvesteringar för externa hyresgäster och med en viss försiktighet gällande avkastning på placerade medel. I budgeten har antagits en avkastning från pensionsmedelsportföljen om 5 procent (3 procent realt d.v.s. avkastning justerat för inflation mätt som förändringen av konsumentprisindex). Detta innebär för de två första åren i budgeten totalt 165 miljoner kronor varav 85 miljoner är orealiserad avkastning. Finanspolicyn anger att den reala avkastningen över en rullande femårsperiod ska avkasta 3,0 procent.

Resultatbudgeten förutsätter att nämnderna har en ekonomi i balans för samtliga år.

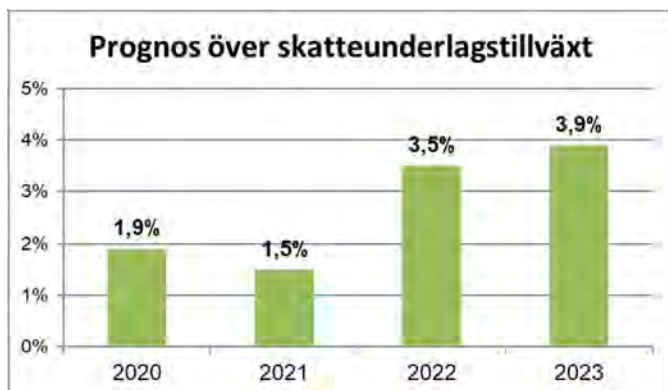
Skattesats

Skattesatsen är oförändrad, 11,55 kronor, för Region Örebro län år 2021.

Skatteintäkter och generella bidrag

SKR presenterade den 1 oktober nya planeringsförutsättningar för regionerna för åren 2020-2023. Skatteintäkterna beräknas 2021 till 7 477 miljoner kronor, vilket är

3 miljoner kronor lägre än budget 2020. Minskningen beror på de stora nedrevideringarna under år 2020. Generella statsbidrag och utjämningsavgiften beräknas till 2 954 miljoner kronor, vilket är en ökning med 426 miljoner kronor från budget 2020. I ökningen ingår ännu inte förändringen av statsbidraget för läkemedelsförmånen. När beloppet är känt beslutar regionstyrelsen om tilläggsbudgetering av detta belopp och fördelning till berörda nämnder.

Bedömd prisutveckling i sektorn

I landstingsprisindex (LPIK) ger SKR sin bedömning av regionsektorns prisutveckling. I indexet ingår inga volymförändringar. LPIK baseras på SKR:s ekonomiska antaganden och ändras i takt med nya bedömningar av samhällsekonomin. LPIK inklusive läkemedelspriser beräknades per oktober 2020 till 2,4 procent för 2021, 1,8 procent för 2022 och 2,2 procent för 2023. Uppräkning med LPIK – 1% har gjorts för samtliga år i Region Örebro läns resultatbudget vilket innebär ett effektiviseringskrav på 1 % varje år.

Ramar till styrelse och nämnder

Ramarna till styrelse och samtliga nämnder räknas upp med LPIK inklusive läkemedel – 1 %.

Uppräkningen för 2021 uppgår till totalt 135 miljoner kronor. Därutöver ska kompensation för ökade läkemedelskostnader delas ut till verksamheten i samma nivå som Region Örebro län erhåller ökade statsbidrag för läkemedel inom förmånen. När detta belopp är känt ansvarar regionstyrelsen för att fördela anslag till berörda nämnder.

Omställningen till svårare ekonomiska förutsättningar innebär att alla verksamheter behöver förändras och utvecklas för att kunna utföra uppdragen med minskad resursförbrukning.

Särskilda prioriteringar

(mnkr)	Nämnd	2021
Hälso- och sjukvård Extra tillskott, bland annat, till: <ul style="list-style-type: none"> • Korta köerna 30 mnkr • Operera bort vårdskulden 40 mnkr • Bättre vård för äldre 30 mnkr 	Hälso- och sjukvård	373
Utveckla den psykiatriska vården för barn och unga	Hälso- och sjukvård	20
Primärvården	Regionstyrelsen	83
Digitalisering och effektivisering	Regionstyrelsen	25
Ledarskapssatsning	Regionstyrelsen	2
Neddragning administration		-100
Överbrygning till genomförd handlingsplan	Samhällsbyggnad	30
Besparing politik		-3
Summa		430

Regionstyrelsens planeringsreserv

En reserv behövs för att kunna möta eventuella uteblivna intäkter eller tillkommande kostnader som uppstår under året. För samtliga år i planperioden budgeteras en planeringsreserv på 50 miljoner kronor, vilken styrelsen kan besluta om att disponera.

Årets resultat

Utifrån ovanstående förutsättningar uppgår balanskravsresultatet till 186 miljoner kronor för år 2021.

Inklusive budgeterade orealiserade värde värdeökningar på finansiella tillgångar uppgår resultatet till 271 miljoner kronor.

Investeringar

För 2021 är investeringarna beräknade till 1 246,6 miljoner kronor.

Nämnd	Immateriella			Övriga invest	Totalt
	Fastigheter	MT	IT		
Hälso och sjukvårdsnämnden	239,2	137,2		47,7	424,1
Hälso och sjukvård, H-husprojektet	21,3	14,9		10,7	46,9
Forskningsnämnden		8,9		2,0	10,9
Folktandvårdsnämnden	21,0	10,0		6,2	37,2
Regional tillväxtnämnd	33,2			6,4	39,6

Samhällsbyggnadsnämnden						0,0
Servicenämnden	403,6			71,8	5,2	480,6
Gem nämnden företagshälsa tolkförme	0,0				0,2	0,2
Regionstyrelsen	5,1	19,2			10,2	34,5
Externa hyresgäster	172,6				0,0	172,6
SUMMA	896,0	19,2	171,0	71,8	88,6	1 246,6

En specifikation av planerade investeringar lämnas i bilaga.

A-huset efter 2021

A-huset på Universitetssjukhuset Örebro uppfördes på 1960-talet. År 2021 kommer de flesta av byggnadens verksamheter att flytta till H-huset. Sju våningsplan kommer att tomställas i och med utflytten, vilket är cirka 13 700 kvm av husets totala yta av 26 774 kvm. Kvar i byggnaden blir Audiologiska kliniken med forskningscentrum, Infektionskliniken samt personalutrymmen i källarplan.

A-husets framtid har utretts mellan åren 2017-2020 ur byggtekniskt, strategiskt och ekonomiskt perspektiv. Utredningar visar att byggnaden behöver omfattande upprustning och är efter renovering endast lämplig för administration eller enklare mottagningar. Ur strategisk synpunkt ligger A-huset mitt i sjukhusområdet med närhet till sterilcentral, helikopterplatta, akutmottagning och operationslokaler och detta läge bör nyttjas för högspecialiserad vård och inte för kontorslokaler.

Budgeterade investeringsmedel i verksamhetsplanen är till för att stänga ner de utflyttade våningsplanen för att spara energi och minska risk för haverier på vatten- och avloppssystem. Detta är det ur ekonomisk synpunkt mest kostnadseffektiva alternativet. De verksamheter som är kvar i byggnaden behöver flyttas ut med en tidshorisont om 7-10 år, vilket hälso- och sjukvården tagit hänsyn till i sin lokalförsörjningsplan. Vid tomställande ska huset rivas och tomten användas i ett framtida läge där den högspecialiserade vården behöver utvecklas på sjukhusområdet.

Efter att rivningsåret fastställts definitivt kommer ett restvärde att beräknas.

Restvärdet kommer därefter att avskrivas under kvarvarande år fram till rivningsåret.

Neonatalavdelningens interimslösning och ett nytt kvinno- och barnhus på E-hustomten, USÖ

Neonatalavdelningens lokaler i B-huset på USÖ är inte utformade efter dagens standard och behöver därför utökas och byggas om. Ett flertal utredningar har pekat på olika alternativ i B-huset där ingen lösning har bedömts möta det totala behovet. Den långsiktiga lösningen blir därmed att skapa en ny byggnad där E-huset idag står som kan inrymma kvinnokliniken och barnkliniken. Närheten till O-huset, operationsvåning och helikopterplattan talar för placeringen. Detaljplanearbete pågår med Örebro kommun och byggnaden väntas vara uppförd om cirka 10 år. Detta innebär att neonatalavdelningens omedelbara behov behöver lösas i en interimslösning fram till att den nya byggnaden kan stå klar. Denna beskrivs nedan. Samtliga steg innebär lokalanpassningar. Då detta är en lösning med tidshorisont på cirka 10 år ska bedömning göras i varje steg hur mycket av lokalerna som kan bevaras.

En förutsättning för interimslösningen är att patientsäkerheten och arbetsmiljön för medarbetarna är av högsta prioritet. Lokalerna skall ge möjlighet att följa hygienriktlinjerna då denna patientgrupp är

känsliga för infektioner. Lokalerna ska säkerställa medarbetarnas förutsättningar att kunna göra ett bra jobb så att kompetens och resurser kan behållas och rekryteras.

Interimslösningen ger förutsättningar att bedriva en modernare neonatalvård. Exempelvis kommer ombyggnationen en satsning på fler samvårdsrum med tillhörande WC/dusch, vilket innebär att föräldrar och barn inte separeras. Större ytor minskar risken för smittspridning och påverkar patientsäkerheten positivt. Därutöver medför ombyggnationen högre hygienstandard för förvaringsytorna för dyrbar utrustning, mjölkök, kuvösvätt samt desinfektionsrum. Vidare förbättras andra säkerhetsaspekter till exempel sekretess vid samtal med föräldrar och ronder.

Dessa förbättringsområden har varit kända och förslag har utretts under flera år utan att lösningar har hittats i befintliga byggnader.

Av de alternativ som utretts bedöms nybyggnation på "E-hustomten" ge bäst förutsättningar och samband för en effektiv och långsiktig barn- och kvinnosjukvård. Pågående arbete med Lokalförsörjningsplanen och Fysiska utvecklingsplanen för hela USÖ stödjer denna utveckling.

Då nybyggnadsprojekt tar tid krävs en interimslösning ha högsta prioritet i väntan på ett nytt Barn- och Kvinnohus på E-hustomten.

Under tiden planering av en nybyggnation sker på E-hustomten behövs en interimslösning i tre steg:

1. Gynekologiska mottagningen evakueras till A-huset plan tre.
2. Nuvarande gynmottagningen ställs om till BB vårdavdelning.
3. Nuvarande BB avd 25 ger yta för utökad neonatalavdelning med samvårdsrum med mera.

Finansiering av investeringar

Utgångspunkten i Region Örebro läns strategi för finansiering av investeringar är att de över tid ska ske med egna medel. Lånefinansiering får endast förekomma vid mycket höga investeringsnivåer eller för finansiering av fastigheter med externa hyresgäster.

I de fall en fastighet med externa hyresgäster finansieras med externa lån ska finansieringskostnaden via hyran betalas av den externa hyresgästen. Huvudregeln för investeringar för eget bruk är att de över tid ska finansieras med avskrivningar och årets resultat, det vill säga egenfinansieras.

Om ytterligare likviditetsbehov ändå uppstår, trots att hittills redovisade finansieringskällor använts, ska regionen i första hand använda tillgängliga medel i likviditetsfonden, som för närvarande uppgår till 800 miljoner kronor. I andra hand ska finansiering ske genom långfristig upplåning eller att kortfristigt använda checkräkningskrediten. Val av upplåningsalternativ beror på hur lång period som likviditetsbehovet bedöms finnas samt ränteläge.

För att säkerställa att regionen under 2021 har en tillfredsställande betalningsberedskap beslutas följande:

1. Externt långfristigt lån upphandlas för finansiering av investeringar i fastigheter med externa hyresgäster. Investeringarna avser objekten Campus etapp 3, Lekebergs vårdcentral samt Örebro läns museum. Sammanlagt uppgår budgeterade investeringar 2021 till 176 miljoner kronor för dessa objekt.
2. Regionens checkräkningskredit uppgår fortsatt till 1 000 miljoner kronor.
3. Till följd av en hög investeringstakt ges möjlighet till extern upplåning för egna lokaler med upp till 534 miljoner kronor utöver hittills beslutad låneram.

Sammantaget innebär det att regionens upplåningsram för 2021, inklusive lån för externt utlyrda investeringar, utökas med 710 miljoner kronor till 2 656 miljoner kronor.

Utlåning och borgensåtagande för andra juridiska personer

Region Örebro län har lämnat långfristigt lån till dotterbolaget Region Örebro läns förvaltnings AB om 182 miljoner kronor. Därutöver lämnas ett lån till Arkiv Centrum om knappt 1 miljon kronor.

Borgensåtagandena för andra juridiska personer, det vill säga utnyttjade borgensbelopp, uppgår till 1 563 miljoner kronor i juli, varav den största är Länsgården Fastigheter AB om 950 miljoner kronor. Totalt har Region Örebro län en beviljad borgen för lån till Länsgården Fastigheter AB om 2 288 miljoner kronor.

För Svealandstrafiken AB:s investeringar i fordon lämnar Region Örebro län en borgen om 315 miljoner kronor, vilken per juli nyttjas om 285 miljoner kronor. Övriga större borgensåtaganden avser Örebro Läns Flygplats AB som nyttjar en borgen om 83 miljoner kronor samt solidarisk borgen för AB Transitio om 217 miljoner kronor avseende finansiering av spårfordon.

Kreditlimiter för bolag som den 1 januari 2021 ingår i regionens koncernkontosystem uppgår till:

	(mnkr)
Länstrafiken Örebro AB	0
Scantec AB	5
Länsgården Fastigheter AB	10
Bussdepåer i Örebro län AB	0
Region Örebro läns förvaltnings AB	0

Pensionsmedelsportfölj

Region Örebro län förvaltar sedan 2008 en kapitalportfölj i syfte att möta framtida pensionsutbetalningar. Marknadsvärdet på kapitalportföljen uppgår per augusti 2020 till 3,3 miljarder kronor. Avkastningsmålet enligt beslutad finanspolicy är 3 procent per år i reala termer, det vill säga justerat för inflation mätt som förändringen av konsumentprisindex. Avkastningsmålet ska ses långsiktigt.

De realiserade finansiella intäkterna från pensionsmedelsportföljen ska, om marknadsläget tillåter, täcka den finansiella kostnaden för pensionsskulden respektive år. För år 2021 uppgår den finansiella

kostnaden till 80 miljoner kronor. Med ett nominellt avkastningskrav på 5 procent uppgår orealiserade intäkter till 85 miljoner kronor.

Under perioden 2017-2020 har inga avsättningar till pensionsmedelsportföljen genomförts. Istället har återlån skett om drygt 900 miljoner kronor. Kapitalet som återlånats har använts för att finansiera fastighetsinvesteringar i regionen. För att kunna möta framtida pensionsutbetalningar kommer avsättningar till pensionsmedelsportföljen återupptas från och med år 2021. Avsättning kommer att ske motsvarande pensionsskuldens förändring samt ytterligare 250 miljoner kronor 2021 och med 150 miljoner per år de kommande åren för att kompensera för de år då återlån skett. Totalt avsätts 460 miljoner kronor till pensionsmedelsportföljen under 2021.

Sedan 2010 har Region Örebro län, Region Sörmland och Region Västmanland samarbetat inom finansområdet. Tillsammans strävar organisationerna efter att vara ansvarsfulla investerare som placerar kapitalet hållbart. Arbetet kring hållbara placeringar är en central del inom samarbetet vilket har lett till en utvecklad syn och kontroll över etiska, hållbara och ansvarsfulla placeringar.

Varje år genomförs en koldioxidscreening av kapitalportföljen i syfte att belysa den klimatpåverkan som kapitalportföljen genererar. De senaste årens mätningar visar att kapitalportföljen har ett lägre koldioxidavtryck än jämförelseindex.

Känslighetsanalys

En känslighetsanalys är ett sätt att visa hur olika förändringar i Region Örebro läns omvärld påverkar organisationen finansiellt och kan utgöra ett underlag till bedömningar och beslut. I nedanstående tabell redovisas hur ett antal händelser påverkar regionorganisationens ekonomi:

Känslighetsanalys	Kostnader/intäkter (mnkr)
Löneförändring 1 procent	± 66
Förändring av övriga driftskostnader 1 procent	± 51
Förändring av skatteunderlaget med 1 procent	± 76
10 öre förändrad utdebitering	± 68

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

I och med beslutet om verksamhetsplan med budget beslutar regionfullmäktige om följande riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Målet för Region Örebro läns ekonomiska politik är att skapa en långsiktig, stark ekonomi samt uppnå en verksamhetsmässig och finansiell, god hushållning. Grundtanken med god ekonomisk hushållning i Region Örebro län är att varje generation av länets invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva beslutar om och drar nytta av samt att gjorda investeringar ska kunna ersättas. Det

medför att god ekonomisk hushållning idag är en förutsättning för att också i framtiden bedriva och utveckla en bra verksamhet för länets invånare.

En långsiktig stark ekonomi omfattar att ha reserver som klarar anpassningar från högkonjunktur till lågkonjunktur utan drastiska åtgärder. Det krävs därför mer än nollresultat för att finansiera verksamheterna över tid. Över mandatperioden ska utvecklingen av Region Örebro läns resultat, tillgångar och skulder resultera i att soliditeten (inklusive samtliga pensionsförpliktelser) som uppgick till -21 procent i bokslutet 2019 blir positiv senast 2030.

Region Örebro läns intäkter i form av skatter och statsbidrag utgör den ekonomiska ramen för omfattningen på den verksamhet som regionorganisationen kan erbjuda till länets invånare. Därför är det av största vikt att respektive verksamhets omfattning anpassas efter de ekonomiska ramarna och redovisar ett resultat varje år som är noll eller större. Den ekonomiska styrningen av verksamhetens omfattning innebär även att varje verksamhet ska ta hänsyn till, och inom befintlig ram, finansiera förändrade avskrivningskostnader till följd av beslutade investeringar.

Region Örebro län ska använda tillgängliga resurser på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Det innebär att verksamhet bedrivs på rätt sätt, med rätt insatta resurser och vid rätt tidpunkt. Detta gäller oavsett om verksamheten bedrivs i regionorganisationens regi eller av privata entreprenörer.

För att uppfylla kravet på god ekonomisk hushållning ska huvuddelen av finansiella och verksamhetsmässiga mål vara uppfyllda. Vid bedömningen om kraven på god ekonomisk hushållning har uppfyllts ska årets resursutnyttjande ställas mot verksamheternas övergripande målluppfyllelse.

Riktlinjer för resultatutjämningsreserv

I och med beslutet om verksamhetsplan med budget beslutar regionfullmäktige om riktlinjen för resultatutjämningsreserv med tillämpning från och med verksamhetsåret 2020.

Riksdagen har beslutat att kommuner och regioner under vissa förutsättningar har förutsättningar att skapa en resultatutjämningsreserv (RUR). Syftet med resultatutjämningsreserven är enligt förarbetena till lagtexten att ge en möjlighet för kommuner och regioner att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Syftet med RUR är alltså att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när till exempel skatteunderlagsutvecklingen är svag.

Medel som reserverats till RUR får inte användas på ett sätt som innebär att undvika nödvändiga beslut inom ramen för normala variationer i ekonomin. I ett läge där regionens prognoser innehåller stora intäktsminskningar till följd av en svag konjunktur, kan medel från RUR användas för att göra medvetna underskott, och därmed undvika att tvingas fatta beslut om omfattande tillfälliga besparingar eller användas för att ge regionen rådrum och få en långsiktighet i de åtgärder som vidtas för att komma i ekonomisk balans.

Medel från RUR ska inte användas vid normala konjunktursvängningar utan vid mera extrema lägen i den nationella ekonomin.

Om en kommun eller en region ska ha en RUR måste fullmäktige, i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning, ange hur reserven ska hanteras. Riktlinjen för Region Örebro län enligt nedan baseras på regeringens proposition 2011/12:172 om Kommunala resultatutjämningsreserver.

Följande riktlinjer för resultatutjämningsreserv gäller för Region Örebro län:

Reservering till RUR:

- Reservering till resultatutjämningsreserven får göras med ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsutredning som överstiger 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning om det egna kapitalet är positiv.
- Om det egna kapitalet är negativt, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när reservering får ske i stället uppgå till 2 procent.
- Resultatutjämningsreserven får uppgå till högst 10 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.
- Det är regionfullmäktige som i samband med att årsredovisningen behandlas beslutar om reservering till RUR.

Disponering ur RUR:

- Disponering ur RUR får ske i de fall prognosen över det årliga underliggande skatteunderlaget för riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren.
- En disponering kan även budgeteras om prognosen under budgetarbetet understiger det tioåriga genomsnittet.
- En förutsättning är att balanskravsresultatet utan disponering ur RUR är negativt.
- Reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat eller så långt som reserven räcker.
- En budgeterad disponering ur RUR ska ske inom ramen för den normala planerings-/uppföljningsprocessen.
- Slutligt beslut om disponering fattas i samband med årsredovisningen.

Finansiella mål och uppdrag

Mål:

Region Örebro län bedriver verksamhet med hög effektivitet och hög produktivitet.

Region Örebro län ska redovisa resultat som motsvarar minst 100 mnkr varje år (balanskravsresultat)

Styrelsen och nämnderna ska var för sig redovisa ett resultat i balans

Betalningsberedskapen uppgår vid varje tillfälle till minst en månad

Uppdrag:

Regionstyrelsen och samtliga nämnder får i uppdrag: att fortsätta förändrings- och effektiviseringsarbete för att klara ekonomi i balans varje år under perioden 2021-2025. Arbetet ska resultera i konkreta, hållbara och långsiktiga åtgärder, med redovisning av åtgärdernas konsekvenser. Uppföljning ska ske i varje del- och årsrapportering till såväl Regionstyrelse som till Regionfullmäktige

Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag: att genomföra ett utvecklingsarbete för att tydligt effektivisera de administrativa processerna i vården, minska den administrativa bördan och överbyggnaden, samt tillföra digitala verktyg för att skapa mer effektiva vårdprocesser och en mer ändamålsenlig ledning och styrning

Regionstyrelsen får i uppdrag att utreda vilka av Region Örebro län ägda, direkt eller via bolag, fastigheter som är lämpliga att säljas. Utredningen ska avrapporteras i delårsrapport per juli 2021

Regionstyrelsen får i uppdrag: att utreda alternativ för framtida administrativa lokaler för Region Örebro län

Regionstyrelsen och samtliga nämnder får i uppdrag: att ta fram relevanta mått för att kontinuerligt mäta effektivitet och produktivitet i den egna verksamheten

Regionstyrelsen får i uppdrag: att gå igenom den samlade listan för investeringar för att pröva nödvändigheten av varje objekt

Budgetkalkyl Budget 2021 samt plan 2022-2023

RESULTATBUDGET mnkr	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetramar till nämnderna	-9 439		-9 540	-9 673	-9 749
Löne- och prisjustering			-132	-77	-116
Särskilda prioriteringar			-430	-430	-430
Effekter av tidigare års beslut	-32		-34	-99	-148
Regionstyrelsens planeringsreserv	-110		-50	-50	-50
Omställning	-229		0	0	0
Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-9		-54	-126	-55
Framtida utmaningar	-20		0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-9 838	-10 025	-10 241	-10 454	-10 548
Skatteintäkter	7 480	7 193	7 477	7 734	8 032
Generella statsbidrag och utjämning	2 528	2 908	2 954	2 960	2 809
Verksamhetens resultat	170	77	191	241	293
Finansiella intäkter	69	163	92	108	175
Finansiella kostnader	-139	-140	-97	-114	-182
Finansnetto	-70	23	-5	-6	-7
Årets resultat (balanskravsresultat)	100	100	186	234	286

Orealiserad värdeförändring av finansiella tillgångar	65	-121	85	94	42
Resultat inkl orealiserad värdeförändring av finansiella tillgångar	165	-21	271	328	328

200 209 214 217

(mnkr)	Nämnd	2021
Hälso- och sjukvård, Extra tillskott, bland annat, till:	Hälso- och sjukvård	373
• Korta köerna 30 mnkr		
• Operera bort vårdskulden 40 mnkr		
• Bättre vård för äldre 30 mnkr		
Utveckla den psykiatriska vården för barn och unga	Hälso- och sjukvård	20
Primärvården	Region-styrelsen	83
Digitalisering och effektivisering	Region-styrelsen	25
Ledarskapsutbildning	Region-styrelsen	2
Neddragning administration		-100
Överbrygning till genomförd handlingsplan	Samhälls- byggnad	30
Besparing politik		-3
Summa		430

Driftbudget

DRIFTBUDGET mnkr	Aktuell budget 2020*	Justeringar inför 2021	Löne- o prisuppräkn	Särskilda prioriteringar	Ramar till nämnderna 2021
Budgetramar till nämnderna					
Regionfullmäktige	-17		-0,2		-18
Regionstyrelsen					
varav					
- Regionstyrelsen och regionkansliet	-403	-15	-5,6	-27	-451
- Hälsovalsenheten	-1 796		-25,1	-83	-1 904
- Tandvårdsenheten	-242		-3,4		-246
Hälso- och sjukvårdsnämnd	-5 954	-73	-83,4	-393	-6 504
Forsknings- och utbildningsnämnd	-121		-1,7		-123
Folktandvårdsnämnd	-1		0,0		-1
Servicenämnd	-57		-0,8		-58
Samhällsbyggnadsnämnd	-611		-8,5	-30	-649
Regional tillväxtnämnd	-140		-2,0		-142
Kulturnämnd	-109		-1,5		-110
Gem nämnd för företagsh.o tolk	0		0,0		0
Administration/politik effektivisering	0			103	103
Summa budgetramar till nämnderna	-9 452	-88	-132	-430	-10 103
- Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-9				-54
- Effekter tidigare års beslut	-29				-34
- Regionstyrelsens planeringsreserv	-99				-50
- Omställning	-229				0
- Framtidens utmaningar	-20				0
Verksamhetens nettokostnader	-9 838				-10 241
Regionstyrelsens finansförvaltning	9 938				10 427
Årets resultat	100				186

Balansbudget

BALANSBUDGET mnkr	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	21	25	44	44	44
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	5 931	5 603	6 277	6 629	6 643
Maskiner och inventarier	1 182	1 086	1 209	1 332	1 456
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	174	174	174	174	174
Summa anläggningstillgångar	7 308	6 888	7 705	8 180	8 316
Omsättningstillgångar					
Förråd	160	160	160	160	160
Fordringar	835	770	770	770	770
Kortfristiga placeringar pensionsmedelsportfölj 1)	3 131	3 895	4 355	4 774	5 106
Orealiserade finansiella tillgångar	65		85	179	221
Kassa/bank o kortfr placeringar likv portfölj	80	330	442	552	617
Summa omsättningstillgångar	4 271	5 155	5 812	6 435	6 874
SUMMA TILLGÅNGAR	11 579	12 043	13 517	14 615	15 190
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital	2 455	2 762	2 741	3 012	3 340
Årets resultat	165	-21	271	328	328
Justering med post "Framtida utmaningar"	20		0	0	0
Summa eget kapital	2 640	2 741	3 012	3 340	3 668
Avsättningar					
Avsättning för pensioner inkl löneskatt	4 796	4 760	5 074	5 461	5 830
Summa avsättningar	4 796	4 760	5 074	5 461	5 830
Skulder					
Långfristiga skulder	1 926	1 767	2 656	3 039	2 918
Kortfristiga skulder	2 216	2 775	2 775	2 775	2 775
Summa skulder	4 142	4 542	5 431	5 814	5 693
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	11 579	12 043	13 517	14 615	15 190

1)Bokförd utdelning/avkastning återinvesteras

Kassaflödesbudget

KASSAFLÖDES BUDGET mnkr	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	165	-21	271	328	328
Justering med post "Framtida utmaningar"	20				
Justering för av- och nedskrivningar	346	376	430	430	430
Justering för gjorda avsättningar	401	350	314	387	369
Justering för övr ej likv.påverkande poster					
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	932	705	1 015	1 146	1 127
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	0	-8	0	0	0
Ökning/minskning förråd och lager		2	0	0	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	0	550	0	0	0
Justering ej likvidpåverkande poster					
Kassaflöde från den löpande verksamheten	932	1 249	1 015	1 146	1 127
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-3	-19	0	0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-1 294	-1 007	-1 227	-905	-566
Investeringar i finansiella tillgångar	-41	-601	-460	-418	-332
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar					
Justering ej likvidpåverkande poster	-65		-85	-94	-42
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 400	-1 611	-1 792	-1 418	-940
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Minskning långfristiga skulder	-9	-163	-15	-18	-18
Ökning långfristiga skulder	550	650	904	401	-103
Justering för ej likviditetspåverkande poster					
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	541	487	889	383	-121
ÅRETS KASSAFLÖDE (exkl förändr pensionsmedel)	73	125	112	110	65

Investeringar

Övergripande förutsättningar

Strategin för finansiering av investeringar under kommande år beskrivs ovan under Finansiering av investeringar. Respektive förvaltning som gör en investering ska rymma ökade driftkostnader till följd av investeringar inom den befintliga ramen. Servicenämnden har övergripande ansvar för att genomföra av regionfullmäktige beslutade investeringar om inget annat har beslutats. Regionstyrelsen ansvarar för investeringen i H-huset, där Arbetsutskottet är politisk styrgrupp. Servicenämnden ansvarar för beslutsprocess för fastighetsinvesteringar samt har rätt att överföra investeringsmedel mellan beslutade investeringsobjekt om utrymme finns i andra objekt. Om en sådan justering av investeringsbudgeten leder till ökade driftkostnader ska justeringen först godkännas av berörd nämnd.

Investeringsbudgetens struktur

 Investeringsbudgeten innehåller:

- Budgetens fördelning per investeringsgrupp och nämnd för 2021.
- Sammanställning av fastighetsinvesteringar för tiden fram till 2025.
- Korta beskrivningar av samtliga fastighetsobjekt över 10 miljoner kronor i beräknad investeringsutgift.
- Korta beskrivningar av medicintekniska investeringar över 2,5 miljoner kronor i beräknad investeringsutgift samt nya investeringar.
- Sammanfattande beskrivningar av övriga investeringar.

Överföring av investeringsmedel mellan åren

Efter avslutat verksamhetsår sammanställs de investeringar som har beslutats men ännu inte verkställts. För fastigheter och medicinteknisk utrustning ska de investeringar som beslutats för mer än tre år sedan, men ännu inte verkställts tas bort och för övriga investeringar ska beslut som inte verkställts inom ett år i normalfallet tas bort. Återstående investeringar som ska föras över till nästa år tas upp till beslut av regionfullmäktige i samband med behandling av årsredovisningen. Totala investeringsramen för 2020 är 2 002 miljoner kronor, inklusive överförda beslut från tidigare år. Prognosen för genomförda investeringar 2020 är 1 010 miljoner kronor. Mellanskillnaden 992 miljoner kronor kan därför bli föremål för bedömning om det är investeringsbeslut som ska strykas eller föras över till 2021 års budget.

Investeringar 2021

Nämnd	Immateriella fastigheter			Övriga invest	Totalt
	riella	MT	IT		
Hälsa och sjukvårdsnämnden	239,2	137,2		47,7	424,1
Hälsa och sjukvård, H-husprojektet	21,3	14,9		10,7	46,9
Forskningsnämnden		8,9		2,0	10,9
Folkhälsovårdsnämnden	21,0	10,0		6,2	37,2
Regional tillväxtnämnd	33,2			6,4	39,6
Samhällsbyggnadsnämnden					0,0
Servicenämnden	403,6		71,8	5,2	480,6
Gemensam nämnden för företagshälsa och tolkförmedling	0,0			0,2	0,2

Regionstyrelsen	5,1	19,2			10,2	34,5
Externa hyresgäster	172,6				0,0	172,6
SUMMA	896,0	19,2	171,0	71,8	88,6	1 246,6

Fastigheter

Specifikationer på fastighetsinvesteringar per verksamhet med beskrivningar av objekt som överstiger 10 miljoner kronor i total planerad investering;

Hälsa- och sjukvårdsnämnd

	Total investering, uppräknad	Beslut - 2020	2021	2022	2023	2024	2025
1. Hälsa- och sjukvårdsnämnden	1 084,1	612,2	260,5	118,1	45,4	24,0	24,0
HS Ambulansstation Berglunda	91,9	34,5	30,0	27,4	0,0	0,0	0,0
HS Bygginvestering i samband med MT-investering	157,8	60,8	37,0	15,0	15,0	15,0	15,0
HS Byggnation reservkraft el, Lindesbergs lasarett	43,4	35,5	7,9	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Cyklotron, Radiokemienhet och PET-CT (MT 2615)	95,1	25,2	38,7	31,2	0,0	0,0	0,0
HS Etapp 2C om- och tillbyggnad akuten	301,8	280,5	21,3	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Interimslösning kvinnokliniken, BB och neonatal, USÖ	67,7	10,8	9,2	26,4	21,4	0,0	0,0
HS Kga Ombyggnation sjukhusstandvården	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Klimatåtgärder IVA G-huset USÖ	2,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Lbg Lab. Ombyggnation	3,1	0,0	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Ny utrymningsväg Campus USÖ	8,0	3,8	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Nytt produktionsapotek USÖ	32,0	0,0	32,0	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Ombyggnad Rehab med bassäng, Karlkoga	55,4	57,0	8,4	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Ombyggnation forskningslab, T-huset USÖ	26,5	19,0	7,5	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Pumpstation och dagvattenledning, USÖ	12,0	5,6	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Reservvatten, Lindesbergs lasarett	25,3	19,0	6,3	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Uppgradering fastighetsnät O-huset, USÖ	11,6	0,0	2,5	9,1	0,0	0,0	0,0
HS USÖ G-huset Skyway	14,0	0,0	14,0	0,0	0,0	0,0	0,0
HS USÖ Kioskutrymme i H-huset	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Utbyggnad reservkraft USÖ del 2017-2021	53,8	41,0	12,8	0,0	0,0	0,0	0,0
HS Verksamhetsförändringar	63,0	18,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0
HS Återställning lekplats B-huset USÖ	3,2	0,5	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Objekt: USÖ, Ambulansstation Berglunda

En förstudie startades 2015. Där utreddes var bästa möjliga placering av en ny satellitstation för ambulansen i Örebro skulle kunna vara lokaliserad. Förstudien utmynnade i att Berglunda är den optimala placeringen eftersom den ger de kortaste utryckningstiderna till upptagningsområdets respektive yttre gräns. Förstudien utmynnade också i att huvuddelen av ambulansen ska flyttas till Berglunda och inte bara fungera som en satellitstation. I dagsläget planeras och projekteras det för en ny ambulansstation och avtal gällande markköpet håller på att tas fram tillsammans med Örebro kommun. Tänkt byggstart är 2020 och verksamheten bedöms kunna flytta in i lokalerna i början av 2022.

Objekt: Bygginvestering i samband med MT-investering I samarbete med avdelningen för medicinsk teknik utförs nödvändiga byggnadsåtgärder vid åter- och nyinvesteringar av medicinteknisk utrustning.

Objekt: Lindesbergs lasarett, byggnation reservkraft el

En ny reservkraftanläggning är nödvändig för att långsiktigt säkerställa patientsäkerheten enligt dagens normer och krav på kapacitet. Byggnationsstart väntas starta tredje kvartalet 2020, produktionen beräknas pågå ca 14 månader.

Objekt: USÖ, Cyklotron

Lokalanpassningar och vissa nybyggnationer till följd av installation av medicinteknisk utrustning i form av en cyklotron och ytterligare en PET-CT samt tillhörande renrum. Utrustningen medger att man framställer egna isotoper på plats istället för att flyga in dessa från Helsingfors. Utredning har genomförts från 2016 till och med 2019. Projektet utförs i två etapper där PET-CT installationen preliminärt beräknas färdig till 2021 och hela projektet väntas vara byggklart i slutet av 2022.

Därefter följer validering och intrimning samt uppstart av verksamhet. Isotopproduktionen förväntas vara i drift tredje kvartalet 2023.

H-huset, Etapp 2A samt Om- och tillbyggnad akuten, Etapp 2C

Det nya H-huset är byggt norr om dagens A-hus för delar av länets högspecialiserade vård såsom Ögonkliniken, Öron- näs- och halskliniken, Plastik- och Käk kirurgiska kliniken, Hudkliniken samt operation och anesthesiavdelning. Projektet innefattar också om- och utbyggnad av Akutmottagning med en helt ny avdelning för akutröntgen. Delar av akuten planeras tas i bruk under våren 2020 och resterande delar av byggnaden under hösten vintern 2020. Kvar att färdigställa under 2021 är ombyggnation av akutmottagningens lokaler i G-huset till akutröntgen.

Neonatalavdelningens interimslösning och ett nytt kvinno- och barnhus på E-hustomten, USÖ

Neonatalavdelningens lokaler i B-huset på USÖ är inte utformade efter dagens standard och behöver därför utökas och byggas om. Ett flertal utredningar har pekat på olika alternativ i B-huset där ingen lösning har bedömts möta det totala behovet. Den långsiktiga lösningen blir därmed att skapa en ny byggnad där E-huset idag står som kan inrymma kvinnokliniken och barnkliniken. Närheten till O-huset, operationsvåning och helikopterplattan talar för placeringen. Detaljplanearbete pågår med Örebro kommun och byggnaden väntas vara uppförd om cirka 10 år. Detta innebär att neonatalavdelningens omedelbara behov behöver lösas i en interimslösning fram till att den nya byggnaden kan stå klar. Denna beskrivs nedan. Samtliga steg innebär lokalanpassningar. Då detta är en lösning med tidshorisont på cirka 10 år ska bedömning göras i varje steg hur mycket av lokalerna som kan bevaras.

En förutsättning för interimslösningen är att patientsäkerheten och arbetsmiljön för medarbetarna är av högsta prioritet. Lokalerna skall ge möjlighet att följa hygienriktlinjerna då denna patientgrupp är känsliga för infektioner. Lokalerna ska säkerställa medarbetarnas förutsättningar att kunna göra ett bra jobb så att kompetens och resurser kan behållas och rekryteras.

Interimslösningen ger förutsättningar att bedriva en modernare neonatalvård. Exempelvis kommer ombyggnationen en satsning på fler samvårdsrum med tillhörande WC/dusch, vilket innebär att föräldrar och barn inte separeras. Större ytor minskar risken för smittspridning och påverkar patientsäkerheten positivt. Därutöver medför ombyggnationen högre hygienstandard för förvaringsytorna för dyrbar utrustning, mjölkök, kuvösvätt samt desinfektionsrum. Vidare förbättras andra säkerhetsaspekter till exempel sekretess vid samtal med föräldrar och ronder.

Dessa förbättringsområden har varit kända och förslag har utretts under flera år utan att lösningar har hittats i befintliga byggnader.

Av de alternativ som utretts bedöms nybyggnation på "E-hustomten" ge bäst förutsättningar och samband för en effektiv och långsiktig barn- och kvinnosjukvård. Pågående arbete med Lokalförsörjningsplanen och Fysiska utvecklingsplanen för hela USÖ stödjer denna utveckling.

Då nybyggnadsprojekt tar tid krävs en interimslösning ha högsta prioritet i väntan på ett nytt Barn- och Kvinnohus på E-hustomten.

Under tiden planering av en nybyggnation sker på E-hustomten behövs en interimslösning i tre steg:

1. Gynekologiska mottagningen evakueras till A-huset plan tre
2. Nuvarande gynmottagningen ställs om till BB vårdavdelning
3. Nuvarande BB avd 25 ger yta för utökad neonatalavdelning med samvårdsrum med mera

Objekt: Nytt produktionsapotek USÖ

Lokalen för tillverkning av sterila läkemedel på USÖ byggdes år 1986 vilket gör denna till en av Sveriges absolut äldsta steril tillverkningslokaler som fortfarande är i drift. Volymerna sterila extemporeläkemedel, d.v.s. läkemedel som görs tillfälligt till en specifik patient samt beredning av vissa speciella läkemedel som tillverkas i lokalerna har ökat betydligt sedan renrummet byggdes. Utöver detta har det även tillkommit nya bestämmelser och riktlinjer vilket gör att lokalen heller inte är dimensionerad för den mängd läkemedel som hanteras idag. Mot bakgrund av ovanstående behöver åtgärder vidtas för att säkerställa Region läns behov av steril tillverkade läkemedel. Projektet är färdigplanerat och projektering pågår under 2020.

Objekt: Karlskoga lasarett, ombyggnad rehab med bassäng

Projektet innebär en omdisponering av befintliga lokalytor med målsättningen att skapa bättre flöden i lokalen och ett mer effektivt lokalutnyttjande inom befintlig lokalyta. Rehabiliteringsenhetens träningsbassäng är ålderdomlig och uppfyller inte tillgänglighetskrav samt hygienkrav, vilket medför att en restaurering är nödvändig. Ombyggnationen främjar samarbetet mellan de olika rehabiliteringsprofessionerna och möjliggör att verksamheten kan bedriva ett effektivt teamarbete. Produktionen är igång sen i augusti 2019. Beräknad inflyttning blir i april 2021.

Objekt: USÖ, T-huset ombyggnation forskningslab

Kirurgiklinikens utbildningslokal finns idag belägen i källaren i T-huset. Här bedrivs forskning och undervisning/träning i kirurgisk teknik, traumaomhändertagande m.m. Här hålls även kurser och utbildningar både internt inom regionorganisationen samt för externa kursdeltagare. Källarlokalen har varit i stort behov av upprustning och kan idag inte möta verksamhetens behov. Ny lokal för forskningslaboratoriet är inplanerad på vån 1 tr i samma hus. Byggstart sker kvartal 1 2020 och byggprojektet färdigställs 2021.

Objekt: Pumpstation och dagvattenledning

Pumpstation och dagvattenledning behöver flyttas till annat läge i samband med att reservvattenanläggningen till USÖ har skapats under 2019 som en påbyggnad till Thuset. Arbetet är pågående och sker i etapper.

Objekt: Reservvatten Lindesbergs lasarett

Socialstyrelsen rekommenderar att akutsjukhusen i Sverige ska kunna vara självförsörjande på el, värme och vatten vid en krissituation. Utifrån dessa rekommendationer finns ett behov att utveckla reservvattenförsörjningen vid länets tre sjukhus. /Lindesberg- utredning klar

reservvattenanläggningen tillskapas i samarbete med Linde Energi AB och beräknas stå klar mitten av 2021.

Objekt: USÖ, Uppgradering av fastighetsnät, O-huset

Investeringen säkerställer att IT-nätet kan hantera avancerad MT-utrustning.

Objekt: USÖ, Skyway mellan H-huset och G-huset

Investeringen innebär en komplettering till H-husprojektet. Investeringen att flödet av transporter av patienter och gods till O-huset, via G-huset, till och från H-huset utan att passera genom andra kliniker och allmänna patientutrymmen.

Objekt: USÖ, Utbyggnad av reservkraft

Befintlig reservkraft el färdigställdes 2009 och dimensionerades enligt dåvarande förutsättningar. En utredning gjordes 2015 om vilka framtida behov av reservkraftförsörjning fastigheten USÖ behöver för att klara Myndigheten för säkerhet och beredskaps (MSB) rekommendation efter att exploatering av USÖområdet etapp 1 och etapp 2 färdigställs. Utredningen visade att det finns behov av att bygga ut befintlig reservkraftanläggning för el. Byggnation sker under 2020 med färdigställande under 2021.

Folk tandvårdsnämnd

	..1 Total investering, uppräknad	Beslut - 2020	2021	2022	2023	2024	2025
2. Folk tandvårdsnämnden	47,6	14,6	21,0	3,0	3,0	3,0	3,0
FTV Adolfsberg, ombyggnation av klinik	18,6	8,6	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FTV Klostergatan Allmäntandvården Örebro, jourklinik	4,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FTV Klostergatan Specialisttandvården Pedodonti Örebro	4,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FTV Verksamhetsförändringar	21,0	6,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0

Objekt: FTV Adolfsberg, ombyggnation av klinik

Ombyggnation av folk tandvårdens klinik i Adolfsberg. Kliniken är från 1980-talet och behovet är stort av att förbättra funktionsflöden och öka yteffektiviteten. Projektering av projektet pågår och planerad byggstart sker under sista kvartalet 2020/första kvartalet 2021.

Regional tillväxtnämnd

	..1 Total investering, uppräknad	Beslut - 2020	2021	2022	2023	2024	2025
3. Regional tillväxtnämnd	87,6	36,6	33,2	12,4	1,8	1,8	1,8
RU Fellingsbro Folkhögskola, Ny byggnad av aula mm	41,1	16,5	14,0	10,6	0,0	0,0	0,0
RU Kävesta Folkhögskola, Dansens	33,9	16,5	17,4	0,0	0,0	0,0	0,0
RU Verksamhetsförändringar	12,6	3,6	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8

Objekt: Fellingsbro Folkhögskola, Ny aula

Nya förslag har arbetats fram under våren 2019, i det nya förslaget som antogs kommer ombyggnaden av befintliga lokaler så som utbildningssalar och tillbyggnaden av aulan att ske i samma etapp. Teknisk projektering pågår, upphandling och byggstart planeras ske under sista halvåret 2020, planerad byggnation under 2020-2022

Objekt: Kävesta Folkhögskola, Dansens hus

Dansens hus på Kävesta byggs ut för att kunna fortsätta bedriva verksamhet för danslinjen med dagens behov. Utbyggnaden kommer medföra att fler elever tas in och att även kunna erbjuda en 2-

årig utbildning i dans. Allmän linje kommer även att kunna disponera lokalerna och vid skolövergripande aktiviteter kan alla tre salarna disponeras av skolans alla deltagare. Utbildning i balett, modern dans samt rörelse ger man idag i hyrda lokaler i Örebro. /Projektet innefattar ombyggnad av befintlig danslokalsbyggnad och tillbyggnad av ny byggnad med nya danslokaler, planering klar och projektering väntas starta under 2020.

Service nämnd

	- I Total investering, uppräknad	Beslut - 2020	2021	2022	2023	2024	2025
4. Service nämnden övr områden	333,7	106,3	133,5	86,5	1,8	1,8	1,8
RSERV ÖVR Lokaler för fastighetsdrift T-huset	52,8	0,0	25,0	27,8	0,0	0,0	0,0
RSERV ÖVR Ny datahall och kontor IT	268,3	104,7	106,7	56,9	0,0	0,0	0,0
RSERV ÖVR Verksamhetsförändringar	12,6	3,6	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
4. Service nämnden, fastigheter	1 046,0	86,9	270,1	217,0	158,0	157,0	157,0
RS ftg A-huset efter 2021	23,1	0,0	23,1	0,0	0,0	0,0	0,0
RS ftg Cykelparkeringar länet	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RS ftg Energieffektiviseringar, pott	50,0	0,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
RS ftg Fiber i samband med IT-huset USÖ-området	7,0	0,0	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RS ftg Färdigställande HIN-åtgärder USÖ, lagkrav	30,9	24,9	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0
RS ftg Förstudier och planering, pott	90,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
RS ftg Hisar länet	60,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
RS ftg Köldmediasystem USÖ, reinvestering	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RS ftg Lekebergs VC, lokaler åt kommunen efter Capios flytt, reinvestering	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RS ftg Nytt system insamling mediaförbrukning, länsövergripande	12,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
RS ftg Ombyggnad T-huset	65,0	0,0	35,0	30,0	0,0	0,0	0,0
RS ftg Omdisponering verksamhetslokaler Museet	66,0	10,0	30,0	26,0	0,0	0,0	0,0
RS ftg Projektering, pott	275,0	25,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
RS ftg Reinvesteringar, pott	350,0	0,0	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0
RS ftg Telefoner och televäxel till hissar, nytt lagkrav	3,0	0,0	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0
RS transport, Parkeringsrenovering länet	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Objekt: Lokaler för fastighetsdrift, T-huset USÖ

I T-huset finns idag sjukhusets fastighetstekniska nav. I huset arbetar driftgrupp USÖ i lokaler som är i stort behov av renovering, verksamhetsanpassning och säkerhetsanpassning. Resultatet av att genomföra detta projekt blir främst att skapa en god arbetsmiljö, att tillgodose T-husets stora renoveringsbehov samt att säkerställa att inga obehöriga når de tekniska system som driften av sjukhuset vilar på. Projektet har en färdigställd förstudie. Byggstart för yttre renovering sker 2020. För verksamhetens behov och inre renovering sker byggstart 2021.

Objekt: Nya IT-huset

Område IT ska samlokaliseras i en nytillskapad byggnad i direkt anslutning till USÖ söder om M-huset. Det nya IT-huset kommer inrymma ändamålsenliga lokaler som främjar samarbeten mellan de olika avdelningarna och förenklar flöden och processer inom området. Den nya byggnaden kommer uppföras med höga ambitioner med tanke på miljövänliga materialval, låg energiförbrukning och sunda inomhusmiljöer. I och med samlokaliseringen kan ett antal förhyrda lokaler i Örebro sägas upp och ställas till förfogande för marknaden.

Objekt: A-huset efter 2021

En utredning om A-husets framtid har genomförts. I den framkommer att åtgärder i lokalerna behöver utföras när verksamheterna som är planerade in i H-huset flyttar ut. Det gäller t.ex. rensning av äldre ventilation, VVS-åtgärder och åtgärder på lås- och passersystem. Investeringen grundar sig på att fastigheten rivs om 7-10 år.

Objekt: Energieffektiviseringar, pott

Investeringarna ingår i Regionfastigheters handlingsplan som syftar till att uppnå Region Örebro läns mål gällande energi och co2 besparingar.

Objekt: Reinvesteringar, pott

Återinvesteringar i fastigheterna enligt Regionservice, fastigheters planering.

Objekt: Potter för förstudier och planering respektive projektering Denna pott är till för att finansiera projekt i tidiga skeden då de ännu inte finns beslutade investeringsmedel samt för projekteringsfasen i de fall projekten inte hinner tas med i ordinarie VP/budget-process.

Objekt: Större projekt som finansieras av samtliga förvaltningar

Projektet innefattar ett flertal projekt till följd av stora reinvesteringsbehov tillhörande verksamhetens ombyggnationer, byggnationer på grund av nya lagkrav, åtgärder som är länsövergripande eller där inte en hyresgäst rimligtvis kan belastas. De projekt som ingår i 2021 års budget är: Utökning cykelparkeringar länet, nytt system insamling mediaförbrukning, färdigställande av HIN-åtgärder enligt lagkrav, telefoner och televäxel till hissar enligt lagkrav, hissar i länet reinvestering, ombyggnation av T-huset reinvestering samt ombyggnation av Lekebergs vårdcentral reinvestering.

Regionstyrelsen

	Total investering, uppräknad	Beslut - 2020	2021	2022	2023	2024	2025
5. Regionstyrelsen	25,5	16,0	5,1	4,1	0,	0,1	0,1
RST Solpaneler	25,0	1	5,0	4,0	0	0,0	0,0
RST Verksamhetsförändringar	0	0	0	0	0	0,1	0,1

Objekt: Solpaneler

Regionservice Område Fastigheter har genomfört en bedömning avseende potential för takmonterade solcellsinstallationer på Region Örebro läns fastigheter. Bedömningen visar att det är möjligt att installera ca 2 MW med en elproduktion om ca 1700 MWh per år vilket motsvarar ca 4 procent av fastigheters elförbrukning. Solcellerna innebär en minskad miljöpåverkan då förnybar solel ersätter köpt elenergi med inslag av icke förnybar produktion. Cirka 40 procent av de planerade installationerna är klara eller under färdigställande, ytterligare 40 procent ligger i planerings och projekteringsfasen med planerad byggstart under 2020-2021

Externa hyresgäster

5. Externa hyresgäster	423,4	45,0	172,6	159,3	46,5	0,0	0,0
Campus Etapp 3	349,5	30,0	136,5	136,5	46,5	0,0	0,0
Lekebergs VC, lokaler åt kommunen efter Capios flytt	21,1	5,0	16,1	0,0	0,0	0,0	0,0
RST Omdisponering verksamhetslokaler Museet	52,8	10,0	20,0	22,8	0,0	0,0	0,0

Objekt: Campus Etapp 3

Örebro Universitet bedriver läkarutbildning Campus USÖ inom universitetssjukhusområdet. De har ett utökat lokalbehov och en utbyggnad österut är planerad med kontorslokaler, undervisningslokaler och en hörsal för 250 åhörarpplatser. Projektet är upphandlat och en teknisk projektering utfördes under 2020. I en preliminär tidplan är inflyttning satt till kvartal 4 2022.

Objekt: Lekebergs VC, lokaler åt kommunen efter Capios flytt

Lekebergs kommun har behov av lokaler för att inrymma verksamheter som passar att förläggas i de tomställda lokalerna efter att vårdcentralen har flyttat in i nyrenoverade lokaler inom före detta äldreboendet lokalyta. Projektet befinner sig i utredningsskedet. Planering och projektering beräknas utföras under 2020,

Byggnadsarbeten och färdigställande av lokalerna planeras till år 2021.

Objekt: Omdisponering verksamhetslokaler Museet

I samband med en kommande rotrenovering av Örebro läns museum vill hyresgästen anpassa lokalerna till nya behov. De åtgärder som planeras utföras är bland annat omdisponeringar av planlösningen, tillskapa en muséespecifik klimatanläggning för rätt temperatur och luftfuktighet samt höja säkerhetsklassningen på delar av lokalerna. Även tillgängligheten både i och utanför lokalerna ska förbättras. Resultatet av åtgärderna blir att nya typer av utställningar kan inrymmas på museet. En planering för genomförande är gjord tillsammans med verksamheten och projektet är färdigt för att börja projekteras och sedan byggas.

MT-investeringar

Medicintekniska (MT) investeringar uppgår till 171 miljoner kronor för 2020. Av detta belopp avser 15 miljoner kronor investeringar för H-huset och 20 miljoner kronor nya satsningar för cyklotron, programvara för bedömning av bilddiagnostik vid akut stroke, mjukvara för automatiskt tolkningsstöd och kamerascanner. MTinvesteringar som finansieras med ALF-medel budgeteras till 8 miljoner kronor.

Medicintekniska investeringar (mnkr)	Nyinvest	Reinvest	Tot
Omr Närsjukvård Väster		4,9	4,9
Omr Närsjukvård Norr		4,4	4,4
Omr Närsjukvård Örebro		9,2	9,2
Omr Närsjukvård Söder		0,1	0,1
Omr Medicin och rehabilitering		5,9	5,9
Omr Opererande och onkologi		33,2	33,2
Omr Thorax, kärl o diagnostik	17,6	55,0	72,5
Omr Rehabilitering o hjälpmedel		0,6	0,6
Omr Psykiatri		0,0	0,0
Omr Forskning o utbildning		0,9	0,9
ALF-medel	8,0		8,0
Hälsa o sjukvårdsförv gemensamt		6,4	6,4
Folktandvården	2,6	7,4	10,0
<u>Nya satsningar</u>			0,0
H-huset	14,9		14,9
Summa totalt	43,1	127,9	171,0

Beskrivning av planerade MT-investeringar större än 2,5 miljoner kronor, nyinvesteringar samt nya satsningar.

Objekt: Ambulanser, Akutkliniken, Område närsjukvård väster, norr och Örebro. Ersätter befintlig utrustning som uppnått sin tekniska och kliniska livslängd.

Regelbundet utbyte av akutambulanser sker enligt ersättningsplan. Ersättningsplanen är utformad för att uppnå bästa möjliga balans mellan ekonomi och medicinsk säkerhet.

Investeringsutgift: Fyra stycken ambulanser à 2 mnkr ersätter äldre ambulanser under 2021 till en kostnad av 8,0 mnkr. Två till Område närsjukvård Örebro, en till närsjukvård norr och en till närsjukvård väster.

Objekt: Intensivvårdsambulans med möjlighet att transportera kuvös samt bariatriska patienter, Akutkliniken, Område närsjukvård Örebro. Investeringen är en verksamhetsanpassning för intrahospitala transporter av intensivvårdskrävande patienter, barnpatienter i behov av kuvösbehandling samt kraftigt överviktiga patienter som inte kan transporteras med standardambulans.

Investeringsutgift: Investeringen uppgår till 4,0 mnkr för 2021.

Objekt: Processor, ljuskälla, endoskop och navigation, Medicinska kliniken, Område Medicin och rehabilitering. Investeringen ersätter befintlig utrustning som uppnått sin tekniska och kliniska livslängd. Avsedd för tarmcancerscreening. Utrustningen underlättar och förkortar tiden för undersökningar och är av stort värde i undervisningssammanhang.

Investeringsutgift: Utrustningsinvesteringen uppgår till 4,4 mnkr för 2021.

Objekt: Datortomograf, Onkologiska kliniken, Område opererande och onkologi. Investeringen ersätter befintlig utrustning som uppnått sin tekniska och kliniska livslängd. Avsedd för strålbehandlingsplanering.

Investeringsutgift: Utrustningsinvesteringen uppgår till 8,0 mnkr för 2021.

Ombyggnation kommer att krävas.

Objekt: 2 st Bipolar röntgen, Ortopediska kliniken, Område opererande och onkologi.

Investeringen är en verksamhetsanpassning avsedd att användas på ortopedoperation.

Röntgenutrustning med genomlysning för ortopediska operationer där projektioner i två plan krävs.

Investeringsutgift: Investeringen uppgår till 7,0 mnkr för 2021

Objekt: UPLC-MS/MS, Laboratoriemedicinska kliniken, Område thorax, kärl och diagnostik. Behov av ytterligare instrument för att möjliggöra planerad metodflytt och metodutveckling, samtidigt som ett back-up-instrument är nödvändigt **Investeringsutgift:** Utrustningsinvesteringen uppgår till 3,5 mnkr 2021.

Ombyggnation kommer att krävas

Objekt: Röntgen stat (röntgen utrustning), Hjärt-, lung-, fysiologiska kliniken, Område thorax, kärl och diagnostik. Investeringen ersätter befintlig utrustning som uppnått sin tekniska och kliniska livslängd. Avsedd för Arytmi/elektrofysiologi laboratoriet.

Investeringsutgift: Utrustningsinvesteringen uppgår till 10,0 mnkr. Fördelningen är 4,8 mnkr för utrustning 2021. 5,2 mnkr för utrustning år 2022. Ombyggnation kommer att krävas.

Objekt: Ultraljudsutrustningar, Röntgenkliniken, Område thorax, kärl och diagnostik. Investeringen ersätter befintlig utrustning på kliniken som uppnått sin tekniska och kliniska livslängd. Avsedd för ultraljudsundersökningar för utredning och diagnostik.

Investeringsutgift: Investeringen uppgår till 13,0 mnkr 2021.

Objekt: Pet-CT nr 2, Röntgenkliniken, Område thorax, kärl och diagnostik. Utrustning för diagnostik. Investeringen är en verksamhetsanpassning enligt överenskommelse i sjukvårdsregionen, då behovet av fler kameror har ökat. **Investeringsutgift:** Utrustningsinvesteringen uppgår till 25 mnkr.

Fördelningen är 8,5 mnkr för utrustning 2020 och 16,5 mnkr för utrustning 2021. Byggåtgärder kommer att hanteras i Cyklotronprojektet.

Objekt: Operationsbord, Kärl-thoraxkliniken, Område thorax, kärl och diagnostik. Investeringen ersätter befintlig utrustning som uppnått sin tekniska och kliniska livslängd.

Investeringsutgift: Investeringen uppgår till 4,8 mnkr för 2021.

Objekt: Dentala unitar och Sterilutrustning, Folk tandvården

Ersätter befintlig utrustning som uppnått sin tekniska och kliniska livslängd.

Investeringsutgift: Investeringen uppgår till totalt 5,8 mnkr inkl moms 2021.

Objekt: Cyklotron, Avdelningen för sjukhusfysik, område thorax, kärl och diagnostik. Utrustningen medför en ny metod för Region Örebro län. Med utrustningen kommer man att själv kunna framställa isotoper och läkemedel för behandling av cancerpatienter. Man kommer även att kunna använda sig av isotoper som har en kort halveringstid då utrustningen är placerad i närheten av PET-CT. Idag levereras läkemedel bland annat från Finland vilket också begränsar urvalet av isotoper.

Investeringsutgift: Utrustningsinvesteringen uppgår till 25,0 mnkr. Fördelningen är 9 mnkr för utrustning 2017. 16 mnkr för utrustning år 2021. Ny- och ombyggnation kommer att krävas, vilket hanteras inom Cyklotronprojektet som omfattar byggnationen.

Objekt: Kamerascanner, Folk tandvården

Ny metodutveckling för avtryckstagnning inom tandvårdsprocesserna som minskar antalet besökstillfällen och innebär kortare undersökningstid för patienterna. **Investeringsutgift:**

Investeringen uppgår till totalt 2,6 mnkr inkl moms 2021.

Objekt: Programvara för bedömning av bilddiagnostik vid akut stroke, Röntgenkliniken, Område thorax, kärl och diagnostik.

Denna metod ska användas på patienter som insjuknat med ischemisk stroke inför beslut om trombektomi. Trombektomi är numera en vedertagen behandling för patienter med ischemisk stroke inom 24 timmar från symtomdebut. De studier som visat nyttan har alla använt automatisk tolkning av perfusionsdata.

Investeringsutgift: Investeringen uppgår till 1 mnkr 2021.

Objekt: Mjukvara för automatiskt tolkningsstöd, Laboratoriemedicinska kliniken, Område thorax, kärl och diagnostik.

Automatiskt tolkningsstöd, ersätter dagens manuella räkning. T ex Ki-67 analys är ett hjälpmedel för att se cellens proliferationsstatus. Mjukvaran räknar, tolkar och analyserar cellerna och utbredningen som ligger till grund för många bedömningar av cancer.

Investeringsutgift: Investeringen uppgår till 560 tkr 2021.

Objekt: Medicinteknisk utrustning till H-huset, inkl Akutröntgen, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen gemensamt

MT-utrustning till nya Högspecialisthuset för att möta verksamheternas utökade behov.

Investeringsutgift: Investeringen för medicinteknisk utrustning uppgår till totalt ca 260,0 mnkr, varav 158,0 mnkr beräknas infalla under 2020. Investeringen slutförs under 2021. Investeringen uppgår till 14,9 miljoner 2021.

It-investeringar

Bedömt investeringsbehov för it-utrustning 2021 uppgår till 71,8 miljoner kronor. Det avser bland annat datorer och video som hyrs ut till verksamheterna, 50 miljoner kronor och ett flertal investeringar för att drifva vårdssystem, stödsystem samt IT infrastruktur på 22 miljoner kronor.

Övriga investeringar

Verksamhet	Byggnads utrustning	Teknisk utrustning	Övrigt	Totalt övr invest
Hälso och sjukvårdsnämnden	23,0	17,9	6,9	47,7
Hälso och sjukvård, H-husprojektet	10,7			10,7
Forskningsnämnden			2,0	2,0
Folktandvårdsnämnden	1,1	0,6	4,5	6,2
Regional tillväxtnämnd	5,0		1,4	6,4
Samhällsbyggnadsnämnden				0,0
Servicenämnden	0,5	1,0	3,8	5,2
Gem nämnden företagshälsa tolkförmedl			0,2	0,2
Regionstyrelsen			10,2	10,2
SUMMA	40,3	19,5	28,9	88,6

Byggnadsansluten utrustning

I samband med projektering av fastighetsinvesteringar tas belopp fram för sådan utrustning som inte redovisningsmässigt hänförs till byggnad utan som inventarier. För varje projekt som tagits upp i budget för fastighetsinvesteringar har belopp för byggnadsansluten utrustning tagits fram. Summan av dessa investeringar uppgår för 2021 till 40,3 miljoner kronor, varav H-huset utgör 10,7 miljoner kronor.

Teknisk utrustning

I denna investeringsgrupp ingår t ex låssystem, passersystem, kraft- och styrsystem på operationssalar, patientsignalanläggningar. Totalt beräknas 19,5 miljoner kronor åtgå för investeringar i övrig teknisk utrustning för 2021.

Övriga inventarier

Övriga inventarier exklusive byggnadsansluten utrustning uppgår till totalt 18,9 miljoner kronor. Investeringarna avser främst möbler och annan utrustning. Objekt:

Medel för oförutsedda investeringar

Under regionstyrelsen budgeteras en pott för oförutsedda investeringar inom övriga investeringar om 10 miljoner kronor. Denna kan gälla för alla olika typer av investeringar. Enligt delegationsordningen kan regiondirektören fatta beslut under året om dispositioner ur detta anslag. Oförbrukade medel i denna pott förs inte över till nästa år.

Bolagsdirektiv

Direktiv 2021 för Region Örebro läns majoritetsägda bolag

Enligt bolagspolicy för Region Örebro läns bolag, beslutad av regionfullmäktige 25 september 2018, fastställer regionfullmäktige årliga direktiv till de majoritetsägda bolagen som en del i beslutet om regionens budget och flerårsplan. Direktiven för bolagen anger mål, inriktning och resultatkrav för bolagets verksamhet.

Region Örebro läns förvaltnings AB

Mål och inriktning

Bolaget ska uppnå mål enligt beslutat ägardirektiv.

Resultatkrav

Bolagskoncernens verksamhet ska bedrivas på affärsmässiga grunder med beaktande av kommunala principer. Moderbolaget ska finansiera sin verksamhet genom i form av koncernbidrag från dotterbolagen. Bolagskoncernen ska sträva efter ett ekonomiskt resultat som ger utrymme för långsiktig konsolidering i moderbolaget och i dess dotterbolag samt en skälig avkastning till Region Örebro län. Förvaltningsbolaget ska under 2021 generera en utdelning på 12 miljoner kronor till ägaren. Moderbolaget ska under året utreda möjligheterna till en försäljning av Scantec AB.

Länsgården Fastigheter AB

Mål och inriktning

Bolaget ska följa beslutad bolagsordning och ägardirektiv.

Länsgården Fastigheter AB har under 2020 haft i uppdrag att arbeta att se över vilka fastigheter som primärt inte ingår i vård- och omsorgsuppdraget i syfte att avyttra dessa. Under pågående pandemi har arbetet av marknadsskäl pausats. Bolaget får i uppdrag att under 2021 återuppta processen.

Resultatkrav

Bolagets verksamhet ska bedrivas på affärsmässiga grunder med beaktande av kommunala principer. Bolaget ska sträva efter ett ekonomiskt resultat som ger utrymme för långsiktig konsolidering och årlig avkastning i form av koncernbidrag eller aktieutdelning till Region Örebro läns förvaltnings AB. Avkastningskravet på bolaget ska, i samråd med dess styrelse, årligen prövas och fastställas av styrelsen för Region Örebro läns förvaltnings AB med utgångspunkt från bolagets konsolideringsbehov.

Länsteatern i Örebro AB

Mål och inriktning

Bolaget ska erbjuda invånare i Örebro kommun och Örebro län professionell teater av hög konstnärlig kvalitet samt vara en resurs inom kommunen och länet för såväl professionella teateraktörer och amatörteater som för skolan i dess olika former.

Resultatkrav

Bolagets verksamhet skall bedrivas på affärsmässiga grunder med beaktande av kommunala principer. Bolaget skall sträva efter ett ekonomiskt resultat som ger utrymme för långsiktig konsolidering. Bolaget ska arbeta för att nå en högre andel finansiering via biljetter och annan egen finansiering.

Svealandstrafiken AB

Mål och inriktning

Bolaget bedriver trafikrörelse avseende kollektivtrafik samt därmed förenlig verksamhet i Västmanlands län och Örebro län.

Bolaget ägs till lika delar av Region Västmanland och Region Örebro län. Bolaget är en del av respektive regions verksamhet. Bolaget ska i sin verksamhet beakta detta. Bolagets verksamhet regleras, utöver av lag och av bolagsordningen, av direktiv utfärdade av respektive regions fullmäktige eller styrelse, fastställda av bolagsstämman.

Uppdraget enligt nedan är ett komplement till ägardirektiv och bolagsordningen och baseras på de förutsättningar och målsättningar som förelåg inför bildandet av ett gemensamt ägt bolag.

Följande effekter förväntades uppstå:

- Flera positiva stordriftsfördelar och synergier, med lägre kostnad som följd. De ekonomiska effekterna av dessa bedömdes per år till cirka 0-6 miljoner kronor för Region Örebro län och cirka 3-6 miljoner kronor för Region Västmanland.
- För Region Örebro län förväntades:
 - högre upplevd kundnöjdhet
 - bättre anställningsvillkor för busschaufförer
 - fortsatt högre andel anställda kvinnor i bolaget än branschen i övrigtBolaget ges i uppdrag att i samband med ägardialoger redovisa aktiviteter och effekter utifrån målsättningarna ovan.

Resultatkrav

Bolaget ska ha som inriktningsmål att nå ett resultat i verksamheten som medger avkastning på insatt kapital motsvarande 10 procent. Den närmare nivån beslutas på ägarsamråd årligen.

Beslut om utdelning av avkastning till ägarna måste föregås av beslut vid ägarsamråd.

Bolaget ska eftersträva att vid varje tillfälle ha en soliditet på minst 15 procent.

En hållbar region i klimatförändringens tid

VP OCH BUDGET 2021 FÖR REGION ÖREBRO LÄN

miljöpartiet de gröna

Nuläge

Så kom pandemin som så många forskare varnat för i många år. Trots dess konsekvenser på hela världens ekonomi och lidandet för miljoner människor var det få länder som egentligen var förberedda på dess effekter. Under våren 2020 mobiliserade sjukvården snabbt. Och återigen blev det smärtsamt tydligt hur dålig krisberedskap landet och regionen har. Bristen på sjukvårdsmaterial och läkemedel var tidvis akut.

Extremvädret sommaren 2018 blev också en väckarklocka för många. Plötsligt blev det tydligt för var och en vilka effekter uppvärmningen av planeten kan få. Parisavtalets slutsatser om en begränsning av uppvärmningen till högst 2 grader till fick en klarare innebörd. Överdödligheten i Sverige steg också vid den krisen.

Det står alltså helt klart att även vårt län måste arbeta hårdare och mer förebyggande för att anpassa samhällets funktioner till pandemier, värmeböljor, skyfall, översvämningar, skogsbränder och nya infektionssjukdomar. De två senaste kriserna, 2018 och 2020, kommer inte att vara de sista.

Krafttag krävs alltså för att anpassa men också för att vända utvecklingen. Människan måste hejda uppvärmningen av planeten och det enda sättet är att minska utsläppen av klimatfarliga gaser. FN:s klimatpanel talar om att mänskligheten har cirka 10 år på sig att göra drastiska åtgärder för att sänka de fossila utsläppen. SMHI prognosticerar att om trettio år är vädret under sommaren 2018 det normala sommarklimatet på våra breddgrader.

Om uppvärmningen fortsätter talar forskarnas slutsatser för att planetens klimatförändring börjar accelerera och bli självförstärkande. I det läget är det försent att människan kan påverka händelseförloppet och konsekvenserna blir att planeten, i förlängningen, helt enkelt inte kan erbjuda plats för mänskligt liv.

Det finns en mängd insatser som Region Örebro län (RÖL) bör göra för att minska verksamhetens fossila utsläpp. Samtliga politiska beslut av större dignitet bör tas inom ramen för ett klimatpolitiskt ramverk. Exempelvis göra klimatsmarta upphandlingar och titta över transporternas påverkan. Men RÖL har också ett regionalt utvecklingsansvar och kan genom detta mandat ta ledartröjan för att skapa opinion och samordna länsvisa insatser för att företag och offentliga organisationer bidrar med sin del för att minska utsläpp av klimatfarliga gaser. RÖL bör även göra en koldioxidbudget för att kunna mäta och planera för en sänkning av sina egna utsläpp.

Klimatanpassning och beredskap

Det står helt klart att RÖL måste bli mycket mer aktiv när det gäller att anpassa sin verksamhet efter klimatförändringen som redan är här. Det handlar dels om enklare åtgärder såsom ventilationen i sjukvårdslokaler och vårdavdelningar dels om att driva på det regionala utvecklingsarbetet så att länets infrastruktur är robust.

Två varuförsörjningskriser inom loppet av ett halvår bevisar med all önskvärd tydlighet att regionens beredskap på engångsartiklar inte är god. Nu krävs ett snabbt omtag kring beredskapsfrågan och beslut om lager som kan serva också kommunerna i länet.

Demografi

Sveriges folkmängd har en hög ökningstakt. Sveriges befolkning väntas bli 11 miljoner invånare år 2025 och 12 miljoner år 2040, enligt SCB:s befolkningsprognos. Förutsatt att länet framöver växer motsvarande sin storlek av Sverige, tre procent, kommer länet att växa med 25-30 000 invånare de närmaste 10-15 åren, vilket motsvarar ett nytt Karlskoga. Genom att befolkningen ökar kommer också nya krav att ställas på hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken.

Antalet äldre-äldre, personer över 80 år, ökar dramatiskt och befolkningen i Örebro län är något äldre än riksgenomsnittet. Försörjningskvoten kommer att försämrans på kort sikt i länet till följd av fler äldre och detta påverkar RÖL:s verksamheter påtagligt. Allt fler kommer att leva med kroniska sjukdomar, multisjuklighet och demens. De ökade kraven tillsammans med svårigheterna att rekrytera kompetent personal kommer att bli en stor påfrestning för hälso- och sjukvården.

Brist på utbildad personal

Befolkningsprognoserna visar att andelen arbetande befolkning sjunker kommande år. Det betyder i praktiken att vi kommer behöva fler anställda i arbetsför ålder. Det skapar en kompetensbrist inom många yrken som blir svår att råda bot på. Sjukvården har redan idag svårt att hitta läkare och specialistsjuksköterskor vilket leder till att vården påverkas negativt.

Stad/land

Det är en snabb urbanisering i Sverige och även i länet. Befolkningen i tätorterna ökar snabbt men samtidigt är landsbygdens befolkning i absoluta tal nästan oförändrad sedan 1980-talets början. Urbaniseringen sker inte längre genom stora omflyttningar från landsbygden till städerna.

Under perioden 1980- 2015 är det framför allt landsbygden i den norra delen av länet som minskat. Samtidigt har allt fler tillgång till ett fritidshus. Det kan förväntas att fler kommer att bosätta sig permanent i fritidshus inom det som kallas "tätorts nära landsbygd".

Örebro kommun är nu större befolkningsmässigt än övriga länet sammanlagt. Samtidigt ökar pendlingen, vilket gör att samspelet mellan den stora staden (Örebro) och övriga kommuner (den tätorts nära landsbygden) förändras.

För att skapa och bibehålla attraktiva livsmiljöer krävs en aktiv region- och kommunpolitik som möjliggör att handel och samhällsservice finns tillgängligt, på plats eller med god kollektivtrafik samt bra uppkoppling till digitala tjänster.

Omställning inom hälso- och sjukvården

För att möta framtidens utmaningar och patienternas behov av nära vård har en stor omställning sakta påbörjats inom sjukvården i landet. Resurser från sjukhus- och specialistvården bör flyttas till primärvården. Omställningen till den nära vården ska i första hand ses som en kulturell omställning istället för en organisatorisk. Det handlar om en vård där patienten är delaktig och i nära samverkan med specialistvård, kommunen och civilsamhället. Den akuta fasen under pandemin våren 2020 tvingade fram denna samverkan som nu kan fördjupas.

Antibiotikaresistens

FN har nyligen förklarat antibiotikaresistens som ett globalt hot mot mänskligheten. I Europa dör årligen 33 000 personer av infektioner därför att det inte längre finns antibiotika som fungerar. En väl fungerande antibiotika är en förutsättning för att driva den sjukvård som vi idag känner till. Var tredje patient på USÖ behandlas idag med antibiotika till exempel i samband med kirurgi, transplantationer och annan avancerad sjukvård. RÖL måste aktivt planera för att minska smittspridning och öka förståelsen för att mediciner skrivs ut på ett återhållsamt sätt. Detta kräver också en omställning av antibiotikaanvändningen inom animalieproduktionen. En konsekvens av coronapandemin har blivit att antibiotika förskrivningen minskat med 16 procent.

Ekonomi

RÖL står inför en tid av stora ekonomiska utmaningar. Organisationen har större utgifter än intäkter. Det beror bland annat på att regionen anställer fler personal, anställer hyrläkare, investerar i nya verksamhetslokaler, köper in den senaste medicinska tekniken och använder dyra specialläkemedel. En del av kostnadsökningen är svår att påverka, exempelvis läkemedel. För att kunna utveckla verksamheten i framtiden måste ekonomin vara i balans och det ska finnas en buffert. Coronapandemins extra kostnader har staten lovat att ersätta.

Verksamheten

Region Örebro län har en bred och mångfacetterad verksamhet. Allt ifrån att köra buss på landsbygden, undervisa i musik och ge bidrag till företag, till att få blodtrycket taget eller göra

medicinskt avancerade operationer. Över 10 000 anställda bidrar med sin del till att uppfylla politikens visioner om en god och jämlik vård samt en välmående region.

Regionfullmäktige styr verksamheten med tretton nämnder och beredningar. Politiken måste dock ta hänsyn till lagstiftning som också styr exempelvis hälso- och sjukvården. Just nu befinner sig världens styrande politiker vid ett vägskäl. Vetenskapen säger att de fossila utsläppen måste minska ordentligt de kommande tio åren för att mänskligheten ska klara klimatkrisen. Det vägskälet står samtliga politiker i Region Örebro län också inför.

Det offentliga, där regionens verksamheter ingår, står för cirka 30 procent av en människas klimatavtryck. RÖL måste därför minska de fossila utsläppen som bidrar till uppvärmningen av planeten. Alla verksamheter behöver bidra. En av nyckelfaktorerna är transporter. Därför är det viktigt att kollektivtrafiken byggs ut, istället för att minskas. Länsinvånare måste få, oavsett var de bor, ett alternativ till att pendla med bil till jobb eller fritidsaktiviteter. Lika viktigt är att RÖL fortsätter att aktivt verka för en utbyggnad av järnväg, exempelvis mellan Stockholm och Oslo samt Nora och Örebro.

Hälso- och sjukvården är en kunskapsstyrd verksamhet med kvalitet som ledstjärna. Mycket få patienter är missnöjda med vården, även om det händer. Medborgarnas krav på sjukvården är en drivkraft till förändring, även om kraven tidvis är motsägelsefulla.

Det regionala utvecklingsuppdraget möjliggör att RÖL kan bli en stark aktör för att driva på en hållbar framtid för länet. I regionens utvecklingsprogram RUS finns höga ambitioner för hållbarhet och sänkning av fossila utsläpp. Tyvärr finns också tillväxtmål i samma program som, om de genomförs, bidrar till en ökning av utsläppen. Ett exempel är Örebro Airport och skattebidrag till företag som direkt ökar fossila utsläpp, som bensinmackar. Därför ska RUS revideras så att kampen mot klimatkrisen blir överordnad andra utvecklingsmål.

Hållbar utveckling

Region Örebro län ska ta det fulla ansvaret för en hållbar utveckling inom organisationen och samtidigt leda arbetet i länet. FN:s 17 mål för hållbar utveckling tillsammans med RÖL:s program för hållbar utveckling är en plattform för arbetet. RÖL:s verksamhetsplaner, budget och målarbete ska präglas av hållbar styrning och ha Agenda 2030 som en grund. Denna hållbarhetsstyrning ska präglas av ett systematiskt arbetssätt där delårsrapporten ska innehålla hållbarhetsredovisningar kopplade till budget och verksamhetsplan.

De tre aspekterna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet är ofta av olika karaktär, där social hållbarhet är målet, ekologin sätter ramarna och ekonomin är medlet. Människors välmående och goda livskvalitet är målet för det gemensamma samhällsbyggandet. Fungerande ekosystem är en förutsättning för både överlevnad och välfärd. För att skapa välfärden behövs medel såväl som resurser. Dessa kan utgöras av ekonomiska medel eller hur

verksamheten bedrivs, men det kan också vara mänskliga resurser i form av engagemang och samskapande.

Klimatkris – anpassning och beredskap

Att arbeta mot en fossilfri verksamhet bidrar till minskad klimatpåverkan, mindre sårbarhet ekonomiskt och ökad resiliens (möjligheten eller förmågan hos ett system att återhämta sig). Genom att arbeta klimatsmart och öka medvetenheten i beteenden och arbetsätt, minskar klimatrelaterade utsläpp från energianvändning, måltider, resor, transporter, förbrukningsmaterial och andra varor. Det offentliga, där regionens verksamheter ingår, står för cirka 30 procent av en människas klimatavtryck. Därför är det av yttersta vikt att regionen arbetar aktivt med att minska utsläppen av de klimatfarliga gaserna. Klimatförändringarna kommer att påverka regionens verksamheter, men med ordning och reda i klimatpolitiken kan regionen bidra till att dämpa temperaturhöjningen.

En stor del av de fossila utsläpp som Region Örebro själv står för genereras av verksamheten inom hälso- och sjukvården - inte minst allt engångsmaterial. Studier i Sverige och utomlands visar att med ett systematiskt arbetsätt, där genomlysningar görs av processerna kring energi, transporter och engångsmaterial, kan utsläppen reduceras markant.

Från och med 2018, har Sverige en så kallad klimatlag. Varje regering har en skyldighet att föra en klimatpolitik som utgår från de mål riksdagen antagit. Klimatlagen lagfäster att regeringens politik ska utgå ifrån klimatmålen och hur arbetet ska bedrivas. Riksdag och regering måste ta hänsyn till klimatet i alla beslut. EU och flera svenska kommuner har nyligen fattat beslut om att årligen göra en koldioxidbudget. Det är dags att RÖL nu tar efter dessa arbetsätt.

RÖL:s fullmäktige har antagit en rad olika visioner och mål för att motverka klimatförändringarna. Dessa finns att läsa i exempelvis Regionala utvecklingsstrategin (RUS), Hållbarhetsplanen och i Energi- och klimatprogrammet. Det finns dock inget parlamentariskt framtaget klimatpolitiskt ramverk som är tvingande eller överordnat andra beslut. Därför är

det angeläget att regionen skapar ett eget klimatpolitiskt ramverk, liknande det riksdagen antagit. Ramverket ska säkerställa att regionens beslut utgår från de befintliga klimatmålen och bestämma hur arbetet ska bedrivas. Dessutom ska regionen vart fjärde år ta fram en handlingsplan som beskriver hur klimatmålen ska uppnås. Slutligen bör regionen göra en klimatredovisning i varje årsbudget.

Etiska aspekter vid placeringen av finanser finns sedan tidigare med i finanspolicyn. På grund av finanssektorns stora indirekta påverkan på klimatet är det viktigt att det redan aktiva arbetet med klimatfrågan kopplat till fonder och investeringar utvecklas ytterligare. Investeringar ska bidra till att öka andelen förnyelsebar energi och aktivt bidra till en cirkulär ekonomi.

Klimatförändringarna ger ett mer extremt väder vilket kan ge fler skyfall, skogsbränder, värmeböljor och stormar. Detta leder till en ökad sårbarhet både för samhället i stort och för verksamheten. Det extrema vädret kan bidra till ökad spridning av sjukdomar och en osäker försörjning av bland annat utrustning, varor och livsmedel. Det fortsatta arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser och kontinuitetsplaner är väsentliga för RÖL:s framgång som organisation, men ytterligare steg behöver tas. Regionen ska därför ta fram en klimatanpassningsplan. Planens syfte är att planera för hur regionens verksamheter ska klara klimatförändringarnas påverkan på sjukvård, hälsa, infrastruktur och fastigheter. Digitaliseringen och användningen av IT skapar nya arbetssätt som ger goda möjligheter till resurseffektivisering och minskad miljöbelastning, men den innebär samtidigt miljömässiga och sociala utmaningar vid produktion, användning och avfallshantering. Här finns vinster att göra genom att arbeta strategiskt. Arbetet med medicinsk-teknisk utrustning har på liknande sätt potential att minska miljöpåverkan och förbrukning av kemikalier, energi och anestesigaser.

Under hösten 2019 då varuförsörjningen inte fungerade och våren 2020 under inledningsskedet av coronapandemin blev det tydligt hur sårbart systemet med försörjningen av förbrukningsartiklar är. Vid båda tillfällena fick vården akut brist på mycket viktiga artiklar. Under pandemin tillkom också problem med brist på vissa läkemedel. Det står klart att modellen med en regiongemensam nämnd för varuförsörjning av engångsartiklar "on-demand", ensamt inte klarar att försörja regionerna i kris. Nu behöver Region Örebro län utreda om ett beredskapslager, som kan fungera som en mellanstation, kan vara lösningen.

Folkhälsa

En god och jämlik folkhälsa är både ett resultat av och en förutsättning för en hållbar utveckling. Levnadsvanor, folksjukdomar, åldersstrukturer och miljöfaktorer har påverkan på invånarnas hälsa och är starkt kopplade till både upplevd livskvalitet och samhällsekonomin.

För en god folkhälsa är det civila samhället centralt, med aktörer från kulturlivet, idrottslivet, civilsamhället, studieförbunden med flera. Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser kan påverka människors levnadsvanor, vilket då ökar livskvaliteten hos invånarna samt ger samhällsekonomiska vinster. Region Örebro län kan bidra genom att arbeta

uppsökande och såväl målgruppsidentifierat som geografiskt. Exempelvis kan regionens verksamheter inom både natur och kultur ses som en strategisk resurs i folkhälsoarbetet.

Regionens arbete för att skapa jobb och främja infrastruktur är också en viktig del av ett övergripande folkhälsoarbete – under förutsättning att näringslivsutvecklingen stöder den hållbara utvecklingen.

Jämlikhet och jämställdhet är mänskliga rättigheter som också bidrar till stabilitet och trygghet. Inom hälso- och sjukvården ska arbetet intensifieras för att se patienter, vårdtagare, anhöriga och närstående samt den egna personalen som medproducenter i strävan för en bättre och mer jämlik hälsa. För att nå utsatta grupper behöver strategier för riktade insatser, till exempel hälsofrämjande stöd- och kommunikationsinsatser, tas fram.

Livsmedel, mat och måltider påverkar alla tre hållbarhetsaspekterna och är viktiga redskap i det dagliga hållbarhetsarbetet. Även omgivningsmiljön påverkar människors hälsa. Enligt en nyligen framlagd studie från EU beror vart åttonde dödsfall i unionen på luftföroreningar, buller och kemikalier. Produktval i inomhusmiljöer, buller och partiklar från vägtrafiken är därför viktiga områden som påverkar hälsan.

En effektivt och välprövad väg för jämställd hälsa och mindre vårdbehov är vaccinationsprogram. Mer resurser läggs varje år på vården för att möta medborgarnas behov och utnyttja nya behandlingsmetoder. En del sjukdomar kan dock förebyggas med vaccination och därmed begränsa vårdbehoven i framtiden. I flera fall också minska antalet sjukdagar vilket samhällsekonomiskt ger oss bättre skattebas för att möta de behov som ändå kvarstår.

Den psykiska ohälsan ökar i alla åldersgrupper i samhället. Psykisk ohälsa står idag för en oroväckande stor del av sjukdomsburden i primärvården. Folkhälsomyndigheten anger dock att den största gruppen med självskattad psykisk ohälsa är unga mellan 16-29 år. Det är fler unga kvinnor än män som anger att de lider av nedsatt psykiskt välbefinnande. Att den psykiska ohälsan bland invånare ökar märks också i vården. Andelen patienter, som besöker primärvården, med psykiska eller psykosomatiska åkommor räknas idag till uppemot 40 procent.

Arbetet med att stärka primärvårdens resurser inom psykiatri och beteendevetenskap för att möta patienternas behov bättre måste utvecklas ytterligare. Tillgången till psykologer och kuratorer på vårdcentralerna ska utökas. Psykologisk och psykiatrisk behandling ska ges utifrån den enskilda individens behov, med god kvalitet och professionellt bemötande. Hälso- och sjukvården bör arbeta uppsökande och förebyggande i skolor och genom kulturliv och civilsamhälle för att motverka psykisk ohälsa.

Hälso- och sjukvården, skolhälsovården och elevhälsa har ett gemensamt ansvar för att hjälpa barn med neuropsykiatriska problem så att de kan tillgodogöra sig skolarbetet på bästa sätt. Det är viktigt för barnen att snabbt få en utredning gjord så att rätt insatser kan sättas in snarast. BUP har under flera år haft låg produktivitet och köerna är långa vilket skapar onödigt lidande och stress hos barn och föräldrar. Nu krävs en stark styrning för att göra ett omtag i verksamheten vars syfte är att korta köerna genom högre produktivitet.

Det är viktigt att hela kedjan från första kontakt till rätt vård i rätt tid fungerar väl, så att patienten utifrån sina personliga förutsättningar har lätt att nå vården. Det anledning att pröva nya metoder för tillgänglighet såsom hembesök och dygnet runt-öppna mottagningar. Särskild vikt ska läggas vid patientens möjlighet att få kontakt med sjukvården samma dag som man upplever ett behov. Vid denna kontakt ska patienten kunna få svar på grundläggande frågor om sitt tillstånd samt ställningstagande till eventuella fortsatta åtgärder. Den kontakten kan ske direkt med mottagning eller vårdcentral, via RÖL:s utbud av 1177 Vårdguidens e-tjänster (inklusive digital vårdcentral med videosamtal) eller via 1177 sjukvårdsrådgivning. Ett försök bör göras med en digital 1177- mottagning med sjukvårdspersonal som också kan boka vidare till annan vårdinrättning eller ge behandling online.

Demokrati

Det finns många tecken på att demokratin i Sverige, liksom Europa i övrigt, är under hot. Extrema rörelser vill på olika sätt styra det offentliga samtalet och inskränka fri och rättigheter för var och en. Genom hot, våld och hätska utfall skapas rädsla och polarisering i media. I flera kommuner har ledande politiker lämnat sina uppdrag på grund av våld och trakasserier.

Det står helt klart att alla demokratiska krafter nu måste mobilisera för att skydda systemet för en långsiktig hållbar utveckling. Och det är bråttom!

RÖL ska kännetecknas av öppenhet och dialog. Det är därför viktigt att verksamheten fördelar och använder resurser på ett sätt som främjar lika rättigheter och möjligheter. Det handlar inte bara om rättvisa mellan individer, utan också om att ta tillvara människors resurser.

En god och inkluderande kommunikation förstärker den demokratiska insynen och möjligheten för länsbor och andra intressenter att vara delaktiga i organisationens beslut och verksamhet. Att genom olika former av medborgardialog ta tillvara erfarenheter och idéer från medborgare kan öka kunskapen inför politiska beslut samt bidra till att skapa tillit för de demokratiska processerna. Den folkliga förankringen för svåra, men nödvändiga, beslut är livsviktig för att skydda demokratin från populism.

Ett särskilt fokus ska ligga på barnens rätt och att ta tillvara ungas kunskaper och synpunkter genom åtgärder som också stärker deras inflytande och delaktighet i samhällslivet. Regionen bör därför föra en aktiv dialog med alla olika grupper i samhället för att fördjupa det demokratiska samtalet.

Samtliga politiska partiers möjligheter, att på ett insiktsfullt sätt, kunna följa med i beredningsprocesserna i den politiska vardagen är avgörande. Här krävs transparens, kompetent förvaltningsorganisation och en förändrad syn på majoritetens kunskapsövertag. En obildad opposition tjänar inte demokratin.

Gemensamma normer och värderingar är också satta under uppluckring. Att vetenskap och evidens ska vara styrande för politiska beslut har väglett politiker från alla partier fram tills nu.

Likaså har det rått koncensus kring begreppet "armlängds avstånd" inom kulturområdet. Men nu ser man exempel på hur dessa gemensamma normer och värderingar spricker upp och politiska beslut tas i landet som helt strider mot dem. Det behövs aktiva motåtgärder från samhället mot denna skadliga utveckling.

Uppdrag

FN:s 17 mål för hållbar utveckling, Agenda 2030, tillsammans med RÖL:s program för hållbar utveckling är en plattform för arbetet i styrelser och nämnder.

- Fullmäktige åtar sig att parlamentariskt ta fram ett reglemente som stadfäster att vetenskap och evidens ska vara styrande vid politiska beslut och att politiken ska hålla armlängds avstånd gentemot kultur och civilsamhälle.-
- Fullmäktige uppdrar åt samtliga nämnder och styrelser att, inför beslut av större karaktär som påverkar medborgare, ska medborgardialog föras.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett klimatpolitiskt ramverk, liknande det Sveriges riksdag antagit. Inom uppdraget ingår även att ta fram en handlingsplan för att uppnå klimatmålen liksom att utforma en klimatredevisning i form av en koldioxidbudget.
- Regionstyrelsen skall ta fram en klimatanpassningsplan som utgör underlag för kommande planeringsarbete och ekonomiska åtaganden.
- Regionstyrelsen skall ta fram en plan för pensionskapitalet som gör det, i princip, fritt från investeringar i företag inom fossilbränslebranschen.
- Ägardirektiven för majoritetsägda bolag skall omfattas av det klimatpolitiska ramverket och följa klimatanpassningsplanen.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att utbilda chefer på topp och mellannivå i hållbar utveckling och styrning.
- Hälsa - och sjukvårdsnämnden ska ta fram en handlingsplan med åtgärder för att realisera intentionerna i Folkhälsoplanen. Fokus ska ligga på uppsökande verksamhet och en samverkan med kultur och naturområdet.
- Nämnden för regional tillväxt ska ta fram en handlingsplan för att långsiktigt stärka Campus Grythyttan
- Hälsa - och sjukvårdsnämnden ska stärka fysioterapikompetensen inom psykiatrin, speciellt avseende BUP

Uppdrag till nämnderna från budget 2019 och 2020 som ännu inte realiserats:

Hälso- och sjukvårdsnämnden

- Vård och omsorg i livets slutskede måste hålla högsta och vara likvärdig i hela länet.
- Nämnden ska ta fram en strategi för att stärka ungas psykiska och fysiska hälsa
- Stärka första linjen för att möta psykisk ohälsa psykologer och kuratorer på varje vårdcentral

Folktandvårdsnämnden

- Skillnader i tandhälsa, beroende på exempelvis socioekonomiska orsaker, ska minska

Regionala tillväxtnämnden

- Regionen ska ta fram en handlingsplan som visar hur regionen kan stödja näringslivets omvandling till fossilfri verksamhet. Speciellt viktiga att utnyttja de pengar som kan erhållas med EU-stöd genom 1:1 medel men också forskning och innovation. RUS ska revideras så att kampen mot klimatkrisen blir överordnad andra utvecklingsmål.
- Regionen ska under 2020 ta fram ett handlingsprogram för utveckling av hållbar naturturism i länet.
- Regionen ska avveckla ägarskapet i Örebro Airport. Så upphör skattesubventioneringen.
- Regionen ska enbart subventionera miljö- och klimatsmarta företag vad gäller bidrag.
- Förvaltningen får i uppdrag att utreda möjligheten att utöka någon befintlig del av utbildningsprogrammen på folkhögskolorna för att kunna införa en klimatprofilerad utbildning.
- Med hänvisning till RUS säkerställa kompetensförsörjningen även för de gröna näringarna via samverkan med högskola och regionens egna utbildningsanordnare.

Samhällsbyggnadsnämnden

- Intensifiera arbetet med trafiksäkerhet så att färre dör eller skadas svårt i trafiken.
- Ett system för hyrcyklar vid olika resecentra ska utredas för etablering etappvis.
- Förvaltningen ska inleda ett projekt med målet att tillgängliggöra kollektiva fortskaffningsmedel för länsinvånarna utifrån individuella behov.
- Närtrafiken på landsbygden ska utvecklas till att omfatta alla kommuner och trafik på kvällstid.
- Seniorer och studenter skall erbjudas billigare biljetter

- Nämnden åläggs att återinföra möjligheten att ta med sin cykel på alla regionbussar och tåg.

Servicenämnden

- I kommande byggprojekt, exempelvis nya vårdcentraler, ska byggande med klimatsmarta val som exempel trästomme väljas. Hela projektets långsiktiga miljöpåverkan ska räknas in.
- Vid upphandling ska produkter gynnas som går att placera in i ett cirkulärt kretslopp.
- Vid IT-upphandlingar ska leda till resursbesparingar även ur ett miljöperspektiv.
- Laddstolpar för fordon ska uppföras vid samtliga vårdcentraler, sjukhus och större arbetsplatser.
- Vid upphandlingar ska minskat behov av transporter premieras oavsett drivmedel.

Kultur- och fritidsnämnden

- Länsteatern ska få full uppräkningskostnader
- Utred bidragssystemet i syfte att stärka och gynna kulturföreningar som arbetar aktivt med ekologiska hållbarhetsfrågor exempelvis transporter, material, resor etc.

Forsknings- och utbildningsnämnden

- Vårdnära forskning ska initieras kring hur regionen kan minska andelen klimatskadliga förbrukningsmaterial
- Initiera framtagandet av forskningsmetoder som ersätter djurförsök

Patientnämnden

- Nämnden ska utveckla ett digitalt system som tillgängliggör och underlättar klagomålshandlingen för patienter.
- Ska särskilt kommunicera och informera patienter om patientlagen.

Ekonomi

Att regionens ekonomi ska vara i balans är nog alla partier överens om och det är dessutom lagstadgat hur detta ska gå till. Vi flyttar på ett systematiskt sätt siffror från en kolumn till en annan och debet och kredit ska stämma ihop. Intäkterna ska helst överskrida utgifterna. Men det finns fler sätt att få en budget och ekonomi i balans.

Bruttonationalprodukten (BNP) var länge ett dominerande mått på framsteg. När BNP ökar blir allting bättre, är ett vanligt synsätt. Men BNP som mått har många brister. Exempelvis en bilolycka genererar en mängd ekonomiska aktiviteter som bilreparationer, ambulansinsats, brandkårsutryckning, kanske också köp av ny bil. Men är detta en bra sak för samhället? För oss som skattebetalare? Nya innovativa ekonomiska modeller måste därför utvecklas med långsiktiga och samhällsekonomiska perspektiv som mäter nyttan på nya sätt. Det betyder också att använda skattemedel effektivt och ansvarsfullt:

-Ett stort hot mot regionens ekonomi är försämrade ekosystemtjänster. Dessa består av exempelvis rent vatten, reglerat klimat, grödor och frisk luft, och utgör grunden för människors existens. Om de försämras eller försvinner uppkommer stora kostnader för samhället. För att säkra en god ekonomi i framtiden måste RÖL också bidra till att värna ekosystemtjänsterna.

-Den cirkulära ekonomin syftar till att spara på energi och tillgångar vilket leder till en besparing av pengar. Det finns stora potentiella resursbesparingar knutna till bättre utnyttjande av befintliga lokaler, minskat matsvinn och avfall, färre engångsprodukter samt ökad återanvändning av till exempel möbler. RÖL ska vara en aktiv aktör när den cirkulära ekonomin nu växer fram.

-Koldioxidbudget är ett bra sätt att aktivt följa upp verksamheternas arbete för att minska vår klimatbelastning. Modellen har införts av flera kommuner och företag och skulle även ge våra medarbetare feedback på framgångar och sätta sökarljuset på de svaga punkterna. Genom att sänka de fossila utsläppen bidrar regionen till att de kostbara konsekvenser som klimatförändringen leder till, som exempelvis pandemier och värmeböljor.

-Ett strategiskt förhållningssätt till upphandling är oerhört viktigt för en hållbar utveckling och ekonomi i balans. Att ställa krav på eller att välja en mer hållbar produkt eller tjänst kan generera ökade kostnader framförallt på kort sikt. Det beror till stor del på att priset inte speglar den egentliga produktionskostnaden, varken för de ändliga eller miljöskadliga råvaror som ingår eller för den arbetskraft som använts. Genom att utveckla strategier vid upphandling och inköp går det att tillsammans med andra offentliga aktörer utveckla marknaden i en mer hållbar riktning.

Funktions- och innovationsupphandlingar ska också användas i syfte att skapa mer hållbara produkter och tjänster. Att arbeta med hållbara textilier eller att dela upp upphandlingarna i mindre delar för att möjliggöra för små och medelstora företag att delta i upphandlingar av till exempel livsmedel, är exempel på åtgärder som kan vidtas.

-**En god folkhälsa** den bästa investeringen för en god ekonomi. Det kan bland annat mätas via *Lyckoindex* som vunnit terräng i fler länder, bl.a. Nya Zeeland. Men idag är 40 procent av de som söker vård drabbade av psykisk ohälsa, trots en mycket hög genomsnittlig levnadsstandard. Vi måste omvärdera delar av samhällets fokus på materiell framgång när det sker på bekostnad av människors välmående och våra barnbarns framtida liv.

Miljöpartiets budget för Region Örebro län i siffror:

Politiska satsningar och prioriteringar för verksamhetsplan och budgetåret 2021

Miljöpartiet gör bedömningen att situationen inom vården och kollektivtrafiken kräver omedelbara satsningar. Det ekonomiska läget är pressat men tack vare omfattande stöd från regering och riksdag så finns utrymme i kommande verksamhetsplan för satsningar för bättre psykisk hälsa, kvinnosjukvård och utökad kapacitet på akutmottagningarna. Dessutom måste kollektivtrafiken få ett större stöd för att återta delar av landsbygdstrafiken och hålla rimliga priser.

Föregående års budget från majoriteten gav ingen uppräknings för löner och prisökningar på material. Det skapade en svår situation för både vården och de andra verksamheterna. Vi väljer att även i år räkna upp anslagen för den faktiska löne- och prisutvecklingen med undantag för regionstyrelsen och forskningsnämnden som får en något lägre uppräknings.

När det gäller investeringsbudgeten är projekten som nu är beslutade olämpliga att stoppa så den följer majoritetens förslag detta år. Vi är dock tveksamma till beskrivningen av A-husets begränsade användningsområde (beläget inne på USÖs sjukhusområde)

Generell pris och löneuppräknings till alla förvaltningar exkl sjukvård 2,9%						Mnkr		
Generell pris och löneuppräknings till sjukvårdsförvaltningarna 2,4%								
Totalt	Anpassad	LPIK			Cirka	233		
Nära vård genom primärvården /Hälsoval						100	Hälsovalsenheten RS	
Förstärkning för psykisk hälsa i första linjens vård						20	Hälsovalsenheten RS	
Införande vaccination mot TBE för barn över 3 år upp tom 18						8	Hälsovalsenheten RS	
Införande vaccination mot bältros						5	Hälsovalsenheten RS	
Förstärkning av Kvinnosjukvården Karlskoga BB samt akutverks						60	Hälso- och sjukvårdsnämnd	
Förstärkning av Barn och ungdomspsykiatri						10	Hälso- och sjukvårdsnämnd	
Förstärkning av Fysioterapikompetens inom psykiatri						4	Hälso- och sjukvårdsnämnd	
Resurstillskott för att möta senarelagd vård, minska köer						110	Hälso- och sjukvårdsnämnd	
Resurstillskott för att hålla nere biljettpriser, närtrafik kvällstid, m.m						80	Samhällsbyggnadsnämnd	
Resurstillskott länsteater och civilsamhälle kulturliv						3	Kulturnämnden	
Slopato driftbidrag Örebro flygplats						-16	Regionstyrelsen	
Prioriteringar och förstärkningar						384	Totalt	
Utökade ramar till nämnderna						Total	617	Inklusive pris och löneuppräknings

- Driftbidraget till Örebro flygplats måste upphöra, det är inte rimligt att vissa regioners Skattebetalare skall subventionera charterflyg och företags fraktbehov. Upphörande av driftbidrag till flygplatsen påverkar Regionstyrelsens budgetsumma med 16 miljoner.
- Förstärkning av den nära vården, Primärvården har gått minus i många år, behöver stärkas, Vi skjuter till 100 miljoner plus pris och lönekompensation på 43 miljoner.
- Förstärkning av första linjens arbete mot psykisk ohälsa 20 miljoner, fler psykologer och kuratorer.
- Införande av fri vaccination mot TBE för barn över 3 år upp tom 18år. 8 miljoner
För en jämlik och klimatpreventiv vård.
- Förebyggande vaccination mot bältros för personer över 60 år för en jämlik vård och spara pengar
- Satsning på kvinnosjukvården i Karlskoga sam akutvården i hela länet 60 miljoner.
- Förstärkning av BUP, kötiderna måste minskas radikalt. 10 miljoner
- Förstärkning av fysioterapikompetensen inom psykiatrin, psykisk hälsa och fysisk aktivitet hör samman. Fler drabbade av psykisk ohälsa behöver hjälp med fysiken 4 miljoner.
- Tillskott till vården för att möta senarelagd vård och minska köer. 110 miljoner, uppräknig av löner och material ger också 143 miljoner.
- Resurser till kollektivtrafiken för att upprätthålla utbud, införa kvällstrafik i anropsstyrda trafiken på landsbygden, hålla nere priset på biljetter, inte minst skolkort 80 miljoner kronor.
Uppräknig av pris och lönekompensation 18 miljoner.
- Förstärkning till länsteater och civilsamhällets kulturverksamhet 3 miljoner.

För fullständig ekonomisk plan för perioden 2021 – 2026 se exelbilaga.

MP Budget ROL 2021-2023_10.xlsx

Registrering av "grunddata" för resultaträkningen sker på två olika flikar i tusental kronor.

Flikar för registrering är BUDGET OCH PLAN (mnkr) och DRIFT NY(mnkr), dessa är rödmarkerade

Värdena visas i kalkylbladen i miljoner kronor

Löne och prisuppräknings läggs in i bladet Pris o lön (grön flik) varifrån värdena hämtas till DRIFT NY(mnkr) och sedan vidare

Förstasidan Resultat (mnkr) hämtar sedan värden från BUDGET OCH PLAN (mnkr)

Redigering av kalkylen 2020 09 26

Första fliken är nu reducerad till att innehålla summerinsrader för resultaträkningen

Alla gamla år (före utfall 2019) är borttagna

Prioriteringar och bidrag till ökade hyreskostnader för beslutade investeringar är utfördelade på nämnderna i alla flikar

Prognos för 2020 är inlagd enligt beslutad delårsrapport

Balansräkningen relaterar nu till prognos 2020 i stället för budget 2020

Ramar till nämnderna finns nu endast i en flik, drift per nämnd. Den visar årets beslut och de justeringar som skett under året bl.a. på grund av omfördelning av ansvar mellan nämnderna . Utfördelning av ramar till nämnderna från servicenämnden för att sedan köpa administrativa tjänster och vård-IT har skett, men föreslås inte föras tillbaka till servicenämnden igen, utan ligga kvar på respektive köpande nämnd.

Om ni vill tillföra medel till någon nämnd kan ni lägga in det i sammanställningen drift per nämnd, så följer den totala ramen till nämnderna med till driftredovisningen och resultaträkningen. Där kommer de in som en egen rad Särskilda prioriteringar Lagt till investeringar finansierade med ALF-medel 10 mnkr (8 MT och 2 övr)

Verksamhet	Immate				Övriga invest	Totalt
	Fastigheter	riella	MT	IT		
Hälso och sjukvårdsförvaltningen	230,9		146,1		49,7	426,7
Hälso och sjukvårdsförvaltn, H-husproj	21,3		14,9		10,7	46,9
Folktandvården	26,0		10,0		6,2	42,2
Regional utveckling	33,2				6,4	39,6
Regionservice	403,6			71,8	5,2	480,6
Regionhälsan	0,0				0,2	0,2
Regionstyrelsen	5,1	19,2			0,2	24,5
Externa hyresgäster	172,6				0,0	172,6
SUMMA	892,7	19,2	171,0	71,8	78,6	1 233,3

Miljöpartiet de Gröna 2020-2026

RESULTATBUDGET mnkr	Utfall 2019	Budget 2020	Prognos 2020	MP Budget 2021	MP Budget 2022	MP Budget 2023	MP Plan 2024	MP Plan 2025	MP Plan 2026
Budgetramar till nämnderna		-9 439		-9 540	-9 713	-9 928	-10 187	-10 453	-10 725
Särskilda prioriteringar		0		-617	-617	-617	-617	-617	-617
Effekter av tidigare års beslut		-32		-37	-72	-91	-111	-131	-151
Regionstyrelsens planeringsreserv		-110		-20	-20	-20	-20	-20	-20
Omställning		-229		-	-40	-18	-23	-10	-23
Framtida utmaningar		-20		0	0	0	0	0	0
<i>Summa verksamheter</i>	-9 822	-9 829	-10 490	-10 214	-10 462	-10 674	-10 958	-11 231	-11 537
Regionstyrelsens verksamhetskostn (spec. driftbud)	146	-9	465	-54	-126	-55	-116	-126	-155
Verksamhetens nettokostnader	-9 676	-9 838	-10 025	-10 269	-10 588	-10 729	-11 075	-11 357	-11 691
SKATTEINTÄKTER									
Preliminär skatteinbetalning	7 398	7 502	7 502	7 538	7 734	8 032	8 308	8 600	8 902
Preliminär slutavräkning innevarande år	-67		-227	-60					
Slutavräkningsdifferens föregående år	9	-23	-82						
Summa skatteintäkter	7 341	7 480	7 193	7 477	7 734	8 032	8 308	8 600	8 902
GENERELLA STATS BIDRAG OCH UTJÄMNING									
Inkomstutjämningsbidrag	1 616	1 677	1 686	1 716	1 771	1 842	1 907	1 977	2 049
Införandebidrag			15						
Kostnadsutjämningsbidrag	7	3	-1	9	9	15	19	21	21
Regleringspost	-58	-73	-73	209	160	50	10	-33	-74
Statsbidrag läkemedelsförmånen	846	901	908	901	901	901	901	901	901
Tillskott under 2020			353						
Tillskott BP 21 (inräknat i prognos regleringspost)									
Medel för uppskjuten vård				118	118				
Ökade resurser till välfärden	37	20	20	0	0	0	0	0	0
Summa generella statsbidrag och utjämning	2 448	2 528	2 908	2 954	2 960	2 809	2 838	2 867	2 898
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER									

Miljöpartiets DRIFTBUDGET	Utfall	Budget	Prognos	Kalkylförutsättningar			Plan	Plan	Plan
Total i Mnkr	2019	2020	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Ramar till nämnderna		-9 439		-9 540	-9 540	-9 540	-9 540	-9 540	-9 540
Löne- och prisjustering		0		0	0	-173	-387	-646	-912
Löne- och prisjustering årets		0		0	-173	-215	-259	-266	-273
Summa ramar till nämnderna		-9 439	-9 818	-9 540	-9 713	-9 928	-10 187	-10 453	-10 725
Resultat från verksamheten			-672						
Effekter av tidigare års beslut *		-32		-37	-72	-91	-111	-131	-151
Särskilda prioriteringar				-617	-617	-617	-617	-617	-617
Regionstyrelsens planeringsreserv		-110		-20	-20	-20	-20	-20	-20
Omställning		-229		-	-40	-18	-23	-10	-23
Framtidens utmaningar		-20		0	0	0	0	0	0
Bidrag till ökade hyreskostn för beslutade investeringar									
Summa verksamheter	-9 822	-9 829	-10 490	-10 214	-10 462	-10 674	-10 958	-11 231	-11 537
Regionstyrelsens verksamhetskostnad	146	-9	465	-54	-126	-55	-116	-126	-155
Verksamhetens nettokostnader	-9 676	-9 838	-10 025	-10 269	-10 588	-10 729	-11 075	-11 357	-11 691
Regionstyrelsen									
Skatteintäkter	7 341	7 480	7 193	7 477	7 734	8 032	8 308	8 600	8 902
Generella statsbidrag och utjämning	2 448	2 528	2 908	2 954	2 960	2 809	2 838	2 867	2 898
Finansiella intäkter	98	69	163	92	108	175	222	228	237
Finansiella kostnader	-148	-139	-140	-97	-114	-182	-229	-235	-241
Årets resultat	62	100	100	158	100	105	64	104	105
DRIFTBUDGET	Utfall	Budget	Prognos	Kalkylförutsättningar			Plan	Plan	Plan
tkr	2019	2020	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Pensioner</i>									
Pensionsutbetalning, nya, gamla, förb.	-324	-313	-334	-328	-342	-359	-370	-379	-390
Löneskatt på pensionsutbet	-79	-76	-81	-80	-83	-87	-90	-92	-95
Pensionsutbetalning ÄDEL		-21		-21	-21	-21	-21	-21	-21
Löneskatt på pensionsutbet ÄDEL		-5		-5	-5	-5	-5	-5	-5
Övrigt	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2
<i>Ökad pensionsavsättning</i>									
Avgiftsbestämd del KAP-KL	-220	-225	-226	-232	-240	-248	-258	-265	-272
Förändring pensionsavsättning	-217	-203	-170	-169	-216	-147	-190	-195	-201
Löneskatt avg.best del KAP-KL	-53	-55	-55	-56	-58	-60	-63	-64	-66

uppräknat me

uppräknat me

uppräknat me

Miljöpartiets DRIFTBUDGET	Netto budget	Läkemedel o	Budget 2020	Justeringar	Aktuell	Justeringar	Särskilda	Ramar till
Per nämnd i mnkr	2020	spec dest statsbidr	inkl läkemedel	under 2020	budget 2020*	inför 2021	prioriteringar	nämnderna 2021
Budgetramar till nämnderna								
Regionfullmäktige	-17		-17		-17			-17
Regionstyrelsen								
varav								
- Regionstyrelsen och regionkansliet	-518	1	-517	114	-403	-15	6	-412
- Hälsovalsenheten	-1 733	-14	-1 747	-49	-1 796		-176	-1 972
- Tandvårdsenheten	-244		-244	2	-242		-6	-248
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-6 063	226	-5 837	-117	-5 954	-73	-329	-6 356
Forskningsnämnden	-121		-121	-1	-121		-2	-123
Folktandvårdsnämnden	-1		-1	0	-1			-1
Servicenämnden	-179		-179	121	-57		-2	-59
Samhällsbyggnadsnämnden	-533		-533	-77	-611		-98	-709
Regional tillväxtnämnd	-128		-128	-11	-140		-4	-144
Kultur- och fritidsnämnd	-115		-115	6	-109		-6	-115
Gem nämnd för företagsh.o tolk	0		0	0	0			0
Specialdestinerade statsbidrag	274	-274	0		0			
<i>Summa budgetramar till nämnderna</i>	<i>-9 378</i>	<i>-60</i>	<i>-9 439</i>	<i>-13</i>	<i>-9 452</i>	<i>-88</i>	<i>-617</i>	<i>-10 157</i>
- Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-9		-9		-9			-54
- Effekter tidigare års beslut	-32		-32	3	-29			-37
- Regionstyrelsens planeringsreserv	-110		-110	11	-99			-20
- Omställning	-229		-229		-229		-	
- Framtidens utmaningar	-20		-20		-20			0
Verksamhetens nettokostnader	-9 778	-60	-9 838	0	-9 838	-88	-617	-10 269
Regionstyrelsens finansförvaltning	9 878	60	9 938		9 938			10 427
Årets resultat	100	0	100		100			158

*) aktuell budgetfördelning per 2020 08 31

Pris o löneuppräknig

Bakgrundsinformation Löne och Prisindex

		Ekonominytt oktober 2020					
		1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
LPIK inkl läkemedel	basen	2,40%	1,80%	2,20%	2,60%	2,60%	2,60%
beräkningar utifrån majoritetens budget		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Regionbidrag	9 176 000						
Särskilda satsningar	164 000						
Regionstyrelsens planeringsreserv	110 000						
	9 450 000						
Löne- o prisuppräknig med LPIK ackumulerat		-226 800	-170 100	-211 642	-255 625	-262 272	-269 091
Justering för patientavgifter som inte räknas upp							
94 (H o S) 41 (HV) totalt 135 mnkr (2019)		-3 240	-2 430	-2 970	-3 510	-3 510	-3 510
		-1 350	-1 350	-1 350	-1 350	-1 350	-1 350
uppräknig inkl LPIK		-230 040	-172 530	-214 612	-259 135	-265 782	-272 601
1% uppräknig		-94 500	-95 445	-96 399	-97 363	-98 337	-99 320

endast dragit ut SKRs prognos de två sista åren

LPIK exkl läkemedel

	2,90%	2,20%	2,60%	3,00%	3,00%	3,00%
Timlön	2,10%	2,30%	2,50%	2,70%	2,70%	2,70%
Sociala avgifter	6,20%	2,20%	3,30%	4,50%	4,50%	4,50%
Läkemedel	-0,70%	-0,70%	-0,70%	-0,70%	-0,70%	-0,70%
Övr förbrukning	1,70%	1,90%	2,20%	2,40%	2,40%	2,40%

endast dragit ut SKRs prognos de två sista åren

Miljöpartiet har valt att anpassa uppjusteringen till de olika förvaltningarna så att de högre I PIK tillämpas i de förvaltningar som inte jobbar med sjukvård /Läkemedel

Tabell 3. Prognos för LPIK

Årlig procentuell förändring

	2020	2021	2022	2023	2024
LPIK inkl. läkemedel	0,9	2,4	1,8	2,2	2,6
- Timlön	2,6	2,1	2,3	2,5	2,7

BALANSBUDGET mnkr	Utfall 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	22	21	25	44	44	44
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	5 344	5 931	5 603	6 277	6 629	6 643
Maskiner och inventarier	714	1 182	1 086	1 209	1 332	1 456
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	174	174	174	174	174	174
Summa anläggningstillgångar	6 254	7 308	6 888	7 705	8 180	8 316
Omsättningstillgångar						
Förråd	162	160	160	160	160	160
Fordringar	762	835	770	770	770	770
Kortfristiga placeringar pensionsmedelsportfölj 1)	3 294	3 131	3 895	4 355	4 774	5 106
Orealiserade finansiella tillgångar		65		85	179	221
Kassa/bank o kortfr placeringar likv portfölj	205	80	330	414	524	589
Summa omsättningstillgångar	4 423	4 271	5 155	5 784	6 407	6 846
SUMMA TILLGÅNGAR	10 677	11 579	12 043	13 488	14 587	15 162
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Ingående eget kapital	2 295	2 455	2 762	2 741	2 984	3 178
Årets resultat	467	165	-21	243	194	147
Justering med post "Framtida utmaningar"		20		0	0	0
Summa eget kapital	2 762	2 640	2 741	2 984	3 178	3 325
Avsättningar						
Avsättning för pensioner inkl löneskatt	4 410	4 796	4 760	5 074	5 461	5 830
Summa avsättningar	4 410	4 796	4 760	5 074	5 461	5 830
Skulder						
Långfristiga skulder	1 280	1 926	1 767	2 656	3 173	3 232

kopplat om 2021 och framåt att ut

KASSAFLÖDESBUDGET mnkr	Utfall 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN							
Årets resultat	467	165	-21	243	194	147	
Justering med post "Framtida utmaningar"		20					
Justering för av- och nedskrivningar	293	346	376	430	430	430	
Justering för gjorda avsättningar	404	401	350	314	387	369	
Justering för utnyttjade avsättningar							
Justering för övr ej likv.påverkande poster	-3						
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	1 161	932	705	986	1 012	946	
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-3	0	-8	0	0	0	
Ökning/minskning förråd och lager	-5		2				
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-164	0	550	0	0	0	
Justering ej likvidpåverkande poster							
Kassaflöde från den löpande verksamheten	989	932	1 249	986	1 012	946	
INVESTERINGSVERKSAMHETEN							
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	-15		-3	-19	0	0	
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-1 234	-1 294	-1 007	-1 227	-905	-566	
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	32						
Investeringar i finansiella tillgångar	-522	-41	-601	-460	-418	-332	förändring pensionsavsättn + löneskatt + återinvestering avkastn pensionsmedel
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar							
Justering ej likvidpåverkande poster		-65		-85	-94	-42	realiserad värdeökning av finansiella tillgångar
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 739	-1 400	-1 611	-1 792	-1 418	-940	
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN							
Minskning långfristiga skulder	-92	-9	-163	-15	-18	-18	
Ökning långfristiga skulder	1 048	550	650	904	535	78	nya lån beräknas till investeringar minus årets res minus avskrivn med tillägg av full upplåning för externa hyresgästers investeringar
Ökning långfristiga fordringar	-2						
Minskning kortfristiga skulder							
Justering för ej likviditetspåverkande poster							
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	954	541	487	889	517	60	

tkr

AVSKRIVNINGAR

	Utfall 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	
Immateriella	-300		-200				
Fastigheter	-128 900	-160 000	-191 800	-221 800	-221 800	-221 800	ökning med 30 mnkr helårseffekt H-huset för :
Inventarier	-164 200	-186 200	-181 000	-208 200	-208 200	-208 200	ökning med 22 mnkr för H-huset mot budget 2
Summa avskrivningar	- 293 100	- 346 200	- 376 000	- 430 000	- 430 000	- 430 000	

INVESTERINGAR

	Plan 2020	Prognos 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2022	
Immateriella		-3 000	-19 200			
Fastigheter	-691 600	-450 000	-896 000	-574 000	-235 000	investeringar från preliminär lista 2020 08
Inventarier	-602 200	-557 000	-331 400	-331 400	-331 400	avrundat utifrån lista för 2021, samma belopp
Summa investeringar	-1 293 800	-1 010 000	-1 246 600	- 905 400	- 566 400	

avskrivningar för FVIS från 2023 med 4,8 mnkr per år
lägg in investeringen med 19,2 mnkr för 2021 och 14,4 mnkr för 2022

Regionbidrag utfördelning
Enligt majoritetens förslag till Budget

	Region bidrag budget 2020	Läkemedel och omf statsbidr	Ökade hyreskost nya inv	Utfördeln AUS o vårdssystem	Beslut under år "omföringar"	Effekter "gamla" beslut	RS planerings reserv	Region bidrag just 2020	Justering inför 2021	Region bidrag budget 2021
Regionfullmäktige	-17 433							-17 433		-17 433
Regionstyrelsen										
Regionstyrelsen och regionkansliet	-517 935	1 300		-955	125 192		-10 500	-402 899	10 500	-392 399
Hälsovalsenheten	-1 732 996	-14 100		-18 901	-24 900	-72		-1 790 969		-1 790 969
Tandvårdsenheten	-243 992					1 541		-242 451		-242 451
Hälso- och sjukvårdsnämnd	-6 063 812	226 200	87 000	-93 650	-26 158	3 424	-300	-5 867 296		-5 867 296
Forsknings- och utbildningsnämnd	-120 713			-583	0			-121 296		-121 296
Folktandvårdsnämnden	-1 082				0			-1 082		-1 082
Servicenämnd	-178 594		0	116 639	4 506			-57 450		-57 450
Samhällsbyggnadsnämnd	-533 516				-77 069			-610 585		-610 585
Regional tillväxtnämnd	-128 209			-2 550	-8 883			-139 642		-139 642
Kultur och fritidsnämnd	-114 532				5 852			-108 680		-108 680
<i>Specialdestinerade statsbidrag</i>	273 800	-273 800						0		
Summa regionbidrag	-9 379 015	-60 400	87 000	0	-1 460	4 893	-10 800	-9 359 782	10 500	-9 349 282
Särskilda satsningar								0		
Bidrag ökade kostn beslutade investeringar			-87 000					-87 000		
Effekter tidigare års beslut	-32 000				1 460	-4 893		-35 433		
Planeringsreserv	-110 000						10 800	-99 200		
Summa	-9 521 015	-60 400	0	0	0	0	0	-9 581 415	10 500	-9 349 282
Omställning	-229 000									
Framtidens utmaningar	-20 000									
Summa verksamheter	-9 770 015									

tilläggsbudget för

Vård för hela länet

Sverigedemokraternas förslag
till regionbudget år 2021

orebrolan.sd.se

361 (652)

Region Örebro län

Budgetförslag 2021

samt övergripande strategier med plan för 2022–2023

1. Förord	1
2. Våra viktigaste ståndpunkter	2
3. Ur Sverigedemokraternas Principprogram	3
3.1 Regionpolitik	3
4. Ekonomi	4
4.1 Internationell ekonomi	4
4.2 Sveriges ekonomi	4
4.3 Ny befolkningsprognos	5
4.4 Regionsektorns ekonomiska läge	5
4.5 Regeringens budgetproposition	6
4.6 Aviserade förändringar av specialdestinerade statsbidrag i höstbudgeten	6
5. Budget för 2021 med plan för 2022–2023	7
5.1 Allmänna förutsättningar	7
5.2 Skattesats	7
5.3 Skatteintäkter och generella statliga bidrag	7
5.4 Bedömd prisutveckling i sektorn	8
5.5 Investeringar	8
6. Regionövergripande	9
6.1 Utökad säkerhet inom Region Örebro läns verksamheter	9
6.2 Avsluta samarbetet med Fairtrade	9
6.3 Färre möten i externa lokaler - fler digitala möten	9
6.4 Digitalisering	10
7. Regionfullmäktige	11
7.1 Effektivisering och sparkrav på verksamheterna	11
7.2 Halvera grundbeloppet vid uträkning av partistödet	11
7.3 Fika under nämndmöte bekostas via avdrag på förrättningsarvodet	11
8. Regionstyrelsen	12
8.1 Länsomfattande insatser emot narkotikabruk riktat till ungdomar	12
8.2 Avveckla huvudmannaskapet för Örebro Läns Flygplats AB	12
8.3 Samma standard på personalens fika inom hela organisationen	12
8.4 HBTQ-certifiering och diplomering	13
8.5 Satsning på regionens äldre	13
8.6 Uppräkning för digitala vårdgivare	13
9. Hälso- och sjukvårdsnämnden	14
9.1 Satsa på kompetensutveckling, resursförstärkning och samarbete inom psykiatri	14
9.2 Utöka kompetensen inom vårdcentralerna	14
9.3 Vård av EU-medborgare ska bekostas av hemlandet eller privata försäkringar i enlighet med EU:s lagar och regler	15
9.4 Länsklinikernas betydelse och styrning	15
9.5 Ta bort den övre åldersgränsen för kallelse till mammografi	16
9.6 Korta vårdköerna	16
9.7 Satsning på sjukvården och arbetsmiljön	16

9.8	Tillgängligheten	17
9.9	Telefontillgängligheten	17
9.10	Akutmottagningarna	17
9.11	Primärvårdsresurs på akutmottagningarna	18
9.12	Droglest av all sjukvårdspersonal vid nyanställningar och längre vikariat	18
9.13	E-Hälsa	18
9.14	Patientsäkra förlösningssvården i Karlskoga	19
9.15	Barnhälsovården	19
9.16	Barnhälsovårdens hembesök	19
10.	Samhällsbyggnadsnämnden	20
10.1	Öka tryggheten och servicen i kollektivtrafiken	20
10.2	Effektivisera kontrollverksamheten inom kollektivtrafiken	20
10.3	En levande landsbygd	20
11.	Regional tillväxt	21
11.1	Överlåt delar av huvudmannaskapet i Kävesta samt utred huvudmannaskapet kring Fellingsbros Folkhögskola	21
11.2	Avveckla Region Örebro läns deltagande i Central Sweden	21
11.3	Kostnadseffektiverande uppdrag	21
12.	Servicenämnden	22
12.1	Högre krav på lokalproducerade livsmedel i regionens upphandlingar	22
12.2	Avveckla Region Örebro läns interna tryckeri	23
13.	Kulturnämnden	24
13.1	Ta bort 1 procentsregeln vid investeringar	24
13.2	Inga bidrag till politiska ungdomsförbund	24
14.	Gemensam nämnd för företagshälsövård samt talk- och översättarservice	25
14.1	Språktolk bekostas av den enskilde när denne haft sin hemvist i landet i tre år	25
15.	Regionfullmäktige föreslås besluta	26
16.	Budgeten i siffror	27
16.1	Resultatbudget	27
16.2	Driftbudget	28
16.3	Driftbudget per nämnd	30
16.4	Balansbudget	31
16.5	Kassaflödesbudget	32
16.6	Våra satsningar och besparingar	33

1. Förord

Sverigedemokraternas budget för Region Örebro län är inriktad på att, inom våra ansvarsområden, bedriva professionella och kostnadseffektiva verksamheter i hela länet och för alla länets invånare. Nationellt sett har den stora befolkningsökningen som skett under väldigt kort tid, satt stor press på samhället och välfärdsorganisationen på väldigt många områden. Systemen är inte byggda för tio miljoner invånare och utbyggnaden av offentlig sektor har inte i närheten hunnit med i den takt som befolkningsökningen ställer krav på. Det kommer att krävas lång tid, mycket kapital och stora prioriteringar för att komma tillrätta med problemen som styrande regeringar skapat genom årtionden. Vi har nu även en pågående pandemi som gjort att det mesta arbetet i regionen sett annorlunda ut då prioriteringen är att ta hand om de sjuka i pandemin och ändå klara av den mest akuta av den vardagliga vården. Personalen gör ett fantastiskt arbete under de förutsättningar som finns och vi har ännu inte sett slutet på denna pandemi.

Region Örebro län har gått med underskott i vissa av sina verksamheter i flera år och det oroar oss. Man har ändå lyckats hålla ett positivt resultat tack vare att finansförvaltningen visat på väldigt goda siffror och räddat upp ekonomin varje gång. I pandemins spår får vi se hur finansförvaltningens siffror kommer att se ut framgent. Regionen får nu statsbidrag för att klara av den situation som uppstått i och med pandemin, men detta hjälper inte upp att besparingar ändå måste göras för att komma tillrätta med underskotten som funnits länge. Allt handlar om prioriteringar. I Sverigedemokraternas budgetförslag prioriteras vården i första hand, då den är regionens största huvuduppdrag och en väldigt viktig samhällsfunktion för befolkningen. Det är viktigt att vi har en fungerande basvård på alla våra tre sjukhus i länet och vi avsätter bland annat medel för att kunna öppna förlossningen i Karlskoga och för att ha kvar nattjouren inom ortopedi och kirurgi på Lindesbergs lasarett. Vi avsätter även medel för förstärkningar till att utöka den kvalitativa kompetensen i den nära vården, utöka andelen fasta akutmottagningarna, satsa på kompetensutveckling och resursförstärkning inom psykiatri, utreda primärvårdsresurs på akutmottagningarna, bra arbetsmiljö, ökad relevans för erfarenhet och på lokalt chefskap för personalen. Vi satsar även på att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig i hela regionen.

Sverigedemokraterna tar även i årets budgetförslag hänsyn till löneökningar och prisjusteringar, därmed ligger vi i nivå med kostnadsutvecklingen enligt Sveriges kommuner och regioners bedömda nivåer. För att kunna lägga resurser där de behövs allra mest, sparar vi in på den politiska organisationen och kulturen. Vi avvecklar huvudmannskapet för flygplatsen och låter de som haft sin hemvist i vårt land i mer än tre år och fortfarande behöver tolk, betala sina egna tolkkostnader. Sverigedemokraterna vill se en vård där regionens medarbetare får den uppskattning de förtjänar i form av rimliga löner och en god arbetsmiljö. En vård där kvalitet, tillgänglighet och säkerhet garanteras genom välutbildad och engagerad personal som sätter patienten i centrum.

Elin Jensen

Regionråd (SD)

2. Våra viktigaste ståndpunkter

- ✘ Vi ska i egen regi bedriva en patientsäker förlossningsvård i Karlskoga
- ✘ Alla kvinnor över 40 år ska kallas till mammografiundersökningar
- ✘ Språktolk ska bekostas av den enskilde när denne haft sin hemvist i landet i tre år
- ✘ Minska vårdpersonalens administrativa börda
- ✘ Antalet besvarade bokningssamtal på vårdcentralerna ska vara 100 %

- ✘ Riktad satsning för att klara primärjournen vid Lindesbergs lasarett
- ✘ Erfarenhet ska premieras med skälig löneutveckling inom vården
- ✘ Särskild satsning för våra äldre
- ✘ En ansvarsfull investeringstakt med borttagen 1 procentsregel
- ✘ Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig i hela regionen

- ✘ Sluta bekosta och utbilda för att erhålla HBTQ certifieringar och diplomeringar
- ✘ Halverat partistöd för samtliga partier
- ✘ Ökad andel lokal och närproducerade varor i våra verksamheter
- ✘ Decentralisera vården samt erbjud en jämlik vård i hela Region Örebro Län
- ✘ Region Örebro län ska tillhandahålla en likvärdig eller bättre digital service jämfört med privata digitala alternativ

3. Ur Sverigedemokraternas Principprogram

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn. Vi betraktar oss som ett mittenalternativ och ett tredje block i svensk politik. Vi kombinerar strävandet efter social- och ekonomisk grundtrygghet med värdekonservativa idéer. Det övergripande målet med partiets verksamhet är att återskapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välbästand, demokrati, en stark inre solidaritet samt sammanhållning.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Partiets ambition är att kombinera de bästa elementen från de traditionella höger- och vänsterideologierna. Vi bejakar lag och ordning, gemensamhetsskapande traditioner, samhällsbärande institutioner och bevisat välfungerande naturliga gemenskaper i form av familjen och nationen. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle, där alla medborgare skyddas av och är lika inför lagen. Ett samhälle där alla medborgare också garanteras en hög grundläggande nivå av ekonomisk och social trygghet.

Vi anser att vi i likhet med alla andra människor har ofrånkomliga fel och brister och tror därför inte att ett perfekt utopiskt samhälle är möjligt att uppnå. Genom att basera vår politik på ovan nämnda strävanden och genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap, hoppas vi dock kunna återskapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välbästand, demokrati och en stark inre solidaritet. Detta är den övergripande målsättningen med partiets verksamhet.

Sverigedemokraternas målsättning är att den svenska hälso- och sjukvården bör hålla hög internationell kvalitet och kunna erbjuda patienten de allra senaste kunskaperna och de bästa behandlingsmetoderna för att kunna bota, lindra och förebygga sjukdomar. Samtidigt bör vården präglas av hög säkerhet, tillförlitlighet och försiktighet där evidensbaserad forskning och god uppföljning av såväl privata som offentliga verksamheter är ledande. Alla patienter bör ha rätt till lättillgänglig vård av högsta kvalitet, oavsett var i landet eller var i landstinget/regionen de bor. Det är för oss självklart att sjukvården bör vara solidariskt skattefinansierad och ges till alla efter behov.

3.1 Regionpolitik

Det tillhör regionens främsta uppgifter, att bedriva sjukvård och tandvård utifrån befolkningens behov. Vården ska vara solidariskt finansierad via skattsedeln, vara rättvist fördelad, vara lätt tillgänglig, samt ges med ett likvärdigt bemötande till alla efter behov. Vården ska sträva efter att motsvara medborgarnas förväntningar. Med bibehållen god kvalitet och hög patientsäkerhet ska vården ges på ett kostnadseffektivt sätt, oavsett om vården utförs i offentlig eller privat regi. En god sjukvård är en förutsättning för länets framtida utveckling.

Sverigedemokraterna prioriterar sjukvården och pensionsåtagandena, därefter kollektivtrafiken, forskning och utbildning inom regionens verksamhetsområden, därefter kulturarvet, samt regionala utvecklingsfrågor och folkhögskolor.

4. Ekonomi

4.1 Internationell ekonomi

Återhämtningen från de stora nedstängningarna under våren har påbörjats i många länder och omvärldens efterfrågan ökar under hösten. Statistiken pekar på att det blir en kraftig rekyl uppåt det tredje kvartalet i flertalet OECD-länder. Ledande i återhämtningen är industrin och varubranscher medan tjänstesektorn släpar efter i återhämtningen. I bland annat euroområdet har omfattande åtgärder satts in för att begränsa uppgången i arbetslösheten som därför inte stigit lika mycket som den gjort i till exempel USA.

Trots den pågående återhämtningen väntas global BNP falla med 4,3 procent helåret 2020, vilket följs av en uppgång på 5,2 procent 2021. Återhämtningen går in i en lugnare fas det fjärde kvartalet och fortsätter nästa år, men i de flesta OECD-länderna består lågkonjunkturen ännu vid utgången av 2021. Osäkerheten om hur pandemin utvecklas är dock mycket stor. Antagandet nu är att pandemin kulminerar i år, att vågor av ökad smittspridning kan blossa upp i olika länder och regioner och att ett säkert vaccin blir tillgängligt för stora delar av befolkningen i åtminstone utvecklade ekonomier nästa sommar.

Den mest troliga utvecklingen nu är att Brexit sker under ordnade former och att Storbritannien sluter ett handelsavtal med EU före årsskiftet. Det finns en risk att Storbritannien "kraschar ut ur EU", vilket skulle skada framför allt den brittiska ekonomin, men även den svenska ekonomin skulle påverkas negativt via minskad export och turbulens på de finansiella marknaderna.

4.2 Sveriges ekonomi

Covid-19-pandemin ledde till att Sveriges BNP föll med 8,3 procent det andra kvartalet i år. Nedgången skedde på bred front. Oro för att smittas och sociala restriktioner för att bromsa smittspridningen gjorde att hushållens konsumtion av olika tjänster föll dramatiskt. Stora efterfrågefall från omvärlden och leveransproblem fick exporten att minska kraftigt, vilket bidrog till att industriproduktionen föll tillbaka med hela 23 procent. Det finns nu tydliga tecken på att det blir en kraftig rekyl uppåt det tredje kvartalet. En stadig men utdragen återhämtning driver den svenska ekonomin mot normalkonjunktur 2024. Därmed stärks resursutnyttjandet gradvis, efter det stora fallet i produktion och sysselsättning under år 2020.

Antagandet om återhämtning, samt nuläget stora slack i ekonomin, innebär ett antal år med hög tillväxt för BNP och sysselsättning. Den återhämtningsbana som SKR antar visar samtidigt att det tar lång tid att ta igen den stora smäll för samhällsekonomin som pandemin har föranlett exempelvis beräknas andelen arbetslösa i flera år komma att överstiga de senaste årens nivåer. De genomförda krisåtgärderna för att stödja hushåll och företag i Sverige innebär att det offentliga finansiella sparandet blir kraftigt negativt i år. En del av åtgärderna upphör vid årsskiftet, till exempel den förhöjda subventionsgraden vid korttidspermittering, medan exempelvis det förhöjda taket i a-kassan kommer att förlängas. Budgetpropositionen för 2021 innebär ofinansierade åtgärder om knappt 100 miljarder kronor. Det innebär samtidigt att det offentligfinansiella sparandet förblir rejält negativt 2021. Det är därför rimligt att finanspolitiken stramas åt åren därpå så att ett sparande i linje med överskottsmålet nås 2024.

Den pågående lågkonjunkturen bidrar till att lönerna fortsätter att öka relativt långsamt de närmaste åren. Samtidigt är olika aktörers inflationsförväntningar generellt sett låga. Detta bidrar till att inflationen kommer att fortsätta att ligga betydligt lägre än Riksbankens mål de närmaste åren och lågräntepolitiken kommer därmed att ligga fast.

4.3 Ny befolkningsprognos

Den framtida folkökningen är ojämnt fördelad i riket. I januari 2017 passerade Sverige 10 miljoner invånare. Om tio år beräknas folkmängden ha ökat med en miljon och befolkningen i Sverige passerar 11 miljoner. Det är en ökning med 767 000 eller 7,4 procent från 2019. Den största procentuella folkökningen väntas i Uppsala län, som beräknas öka med 14,4 procent. Andra län som av SCB förväntas ha en större procentuell folkökning än riket är Hallands, Stockholms, Kronobergs, Skånes, Gotlands, Jönköpings och Örebro län. Ökningen i Örebro län beräknas till 8,2 procent. I två län, Västernorrlands och Norrbottens län, beräknas folkmängden minska.

Samtliga län inom sjukvårdsregionen ökar. Uppsalas och Örebro län beräknas ha den största ökningstakten, Sörmlands län och Västmanlands län strax under rikssnittet, medan Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län förväntas ha ökningstal om cirka 2 procent. Orsakerna till befolkningsökningarna varierar. Den utrikes omflyttningen, fler invandrar än utvandrar, bidrar till den största delen av folkökningen för alla län utom Stockholms, Uppsala och Gotlands län. I Stockholms län beräknas folkökningen till största delen bero på att det föds fler barn än antalet personer som avlider. För Uppsala och Gotlands län beräknas den inrikes omflyttningen ha störst betydelse, det vill säga att fler flyttar till dessa län från andra län än tvärtom.

I Örebro län beräknas det bo 329 700 personer år 2030, det är 25 000 eller 8,2 procent fler än 2019. Både i antal och procentuellt sker den största ökningen i åldersklassen 80 år och äldre som ökar med 9 700 personer eller 60 procent. Det är en ökning som är högre än i riket som helhet (35 procent). I Örebro län beräknas det år 2030 finnas två tydligare ålderspucklar. Det är dels de födda åren runt 1990 som år 2030 är närmare 40 år och dels de strax över 20 års ålder.

Idag är 49 procent av befolkningen i Örebro län mellan 25 och 64 år. Andelen kommer att minska till drygt 47 procent av befolkningen år 2030, det är en något lägre nivå än i riket som helhet (49 procent). Antalet i alla åldrar utom i åldersklassen 65–79 år beräknas att öka. Det är bara de unga vuxna, 16–24 år, och de äldsta, 80 år och äldre, som ökar som andel av befolkningen. De senaste tio åren har det i genomsnitt fötts 300 fler barn än vad det har avlidit personer. De kommande tio åren förväntas antalet födda öka medan antalet avlidna i stort är oförändrat. Det gör att födelseöverskottet ökar från 300 per år till 500 per år. Tidigare flyttade ungefär lika många till Örebro län från övriga Sverige som från länet. Det är en trend som brutits de senaste åren och de kommande åren beräknas att fler flyttar till länet än därifrån.

4.4 Regionsektorns ekonomiska läge

Regionerna redovisade ett sammanlagt resultat efter finansiella poster på 8,9 miljarder kronor 2019. Resultatet motsvarar 2,7 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Balanskravsresultatet ökade från 0,1 miljarder 2018 till 2,5 miljarder 2019. I genomsnitt har resultatet de senaste tio åren enligt balanskravet motsvarat 0,8 procent och resultat efter finansiella poster 0,9 procent av skatter och generella statsbidrag. De svaga resultaten i regionerna förklaras av en hög kostnadsutveckling till följd av demografiska effekter tillsammans med avtagande tillväxt i skatteunderlaget. De kommande åren förväntas skatteunderlag och skatteintäkter bli väsentligt lägre än i prognoserna före pandemin. Tillsammans med fortsatta demografiska utmaningar riskerar det att leda till ännu svagare resultat. Till detta kommer osäkerhet kring Coronavirusets effekter på verksamhet och ekonomi.

Tolv regioner försämrade sitt balanskravsresultat 2019 och sex regioner, lika många som föregående år, hade ett negativt balanskravsresultat som enligt lag ska återställas inom tre år. Resultaten mätt som kronor per invånare förbättrades i 9 av 21 regioner. Skattehöjningar och besked om riktade statsbidrag först när halva året gått bidrog till resultatförbättringar, men även en något dämpad kostnadsutveckling. Sju regioner har haft överskott enligt balanskravet varje år de senaste fem åren; Örebro, Stockholm, Sörmland, Jönköping, Kronoberg, Västmanland och Gävleborg.

Regionerna behöver göra stora investeringar nu och framöver, för vilket överskott i resultatet är nödvändiga. Sjukhus, vårdcentraler och andra vårdinrättningar byggs om för att motsvara krav på och riktlinjer för dagens vård och arbetsmiljö. Växande befolkning ökar också investeringsbehoven. Befolkningsökningen och ambitionen att öka kollektivt resande ger också upphov till stora investeringar i kollektivtrafik. Det ställs höga krav på tillgänglighet och miljöanpassning, vilket bidrar till ökade investeringsutgifter och driftskostnader. Investeringsutgifterna uppgick till 29,7 miljarder kronor 2019, det motsvarade en ökning med 5 procent jämfört med 2018. I genomsnitt har investeringarna ökat med cirka 10 procent per år under de senaste tio åren. Till följd av stora tillskott av statsbidrag år 2020 kommer regionsektorn i år att redovisa stora överskott.

4.5 Regeringens budgetproposition

Regeringen presenterade den 21 september 2021 års budgetproposition och Höständringsbudgeten för år 2020. Budgetpropositionen för 2021 innehöll fortsatta förstärkningar av de generella bidragen för de två närmaste åren. Dels ett generellt bidrag till kommuner och regioner om totalt 10 miljarder kronor 2021, som sjunker till 5 miljarder kronor 2022 och utgår helt 2023. Det innebär för Region Örebro läns del 88 miljoner kronor 2021 och 43 miljoner kronor 2022. Därtill får regionerna ett statsbidrag för uppskjuten vård om 4 miljarder per år 2021 och 2022, vilket motsvarar 118 miljoner kronor per år för Region Örebro län. Det är inte klart ännu om det kommer bli en överenskommelse kring statsbidraget för uppskjuten vård eller om det är generella medel.

Förstärkningar gällande de riktade statsbidragen har aviserats gällande området psykisk ohälsa och förlossningsvården, cancervård och ambulanssjukvård. Samtidigt sker en minskning av statsbidraget för standardiserade vårdförlopp och överenskommelsen om en standardiserad sjukskrivningsprocess upphör under kommande år. Dessa specialdestinerade statsbidrag, såväl befintliga som tillkommande finns inte med i den regionövergripande resultatbudgeten.

4.6 Aviserade förändringar av specialdestinerade statsbidrag i höstbudgeten

Beloppen avser det totala statsbidraget till sektorn. Villkoren för de nya eller utökade statsbidragen kommer fastställas i överenskommelser mellan SKR och berört departement. Med utgångspunkt i överenskommelsen ska regionstyrelsen därefter fatta beslut om vilka nämnder som får ta del av statsbidraget.

Förstärkningar	miljoner kronor
Psykisk ohälsa	+/- 0
Kvinnovård	800
Cancervård	100
Ambulanssjukvård	100
Fortsatt testning och smittspårning	2 000
Kollektivtrafik	2 000

Neddragningar	
Standardiserade vårdförlopp	-200

Upphör	
Överenskommelsen om en standardiserad sjukskrivningsprocess	-

5. Budget för 2021 med plan för 2022–2023

5.1 Allmänna förutsättningar

Resultatbudgeten baseras på ekonomiskt utfall till och med 2019, prognosen för år 2020 samt SKR:s prognos för skatteunderlag från oktober 2020. Helårsprognosen i delårsrapporten juli beräknades till ett överskott om 100 miljoner kronor exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar. Därefter har nya förutsättningar kommit som inneburit förstärkningar av årets resultat. Resultatbudgeten omfattar de ekonomiska effekterna av tidigare beslutade särskilda satsningar samt de beslut som fattats hittills under år 2020. Den långsiktiga reserv som funnits för att möta kommande kostnads- och utgiftsökningar löses upp 2021 då den nya vårdbyggnaden för högspecialiserad vård vid Universitetssjukhuset Örebro tas i bruk. En planeringsreserv finns för respektive år för att kunna möta tillfälliga resultatsvängningar. I de regiongemensamma posterna finns kostnader för pensioner, vilka har beräknats utifrån Skandia:s prognos per 31 augusti.

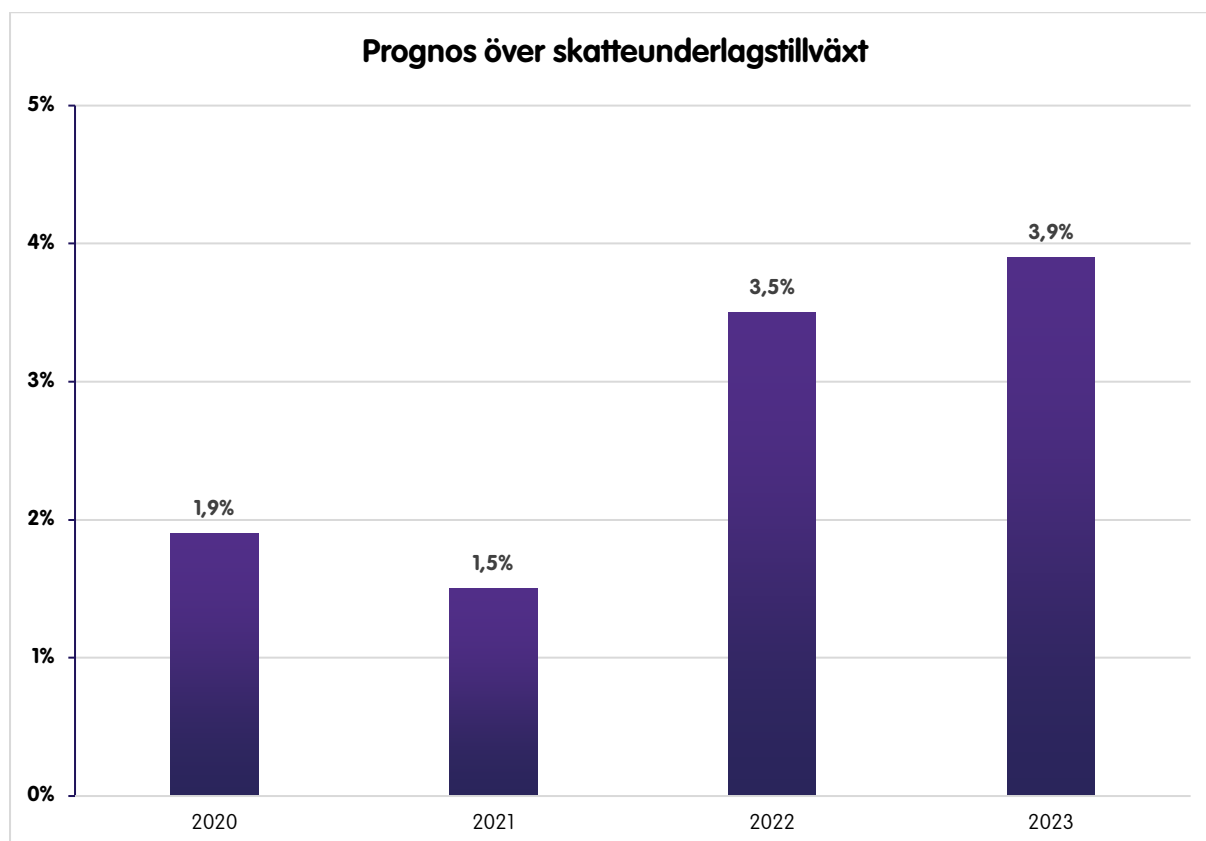
Finansnettot är kalkylerat från att investeringar görs med upplåning för fastighetsinvesteringar för externa hyresgäster och med en viss försiktighet gällande avkastning på placerade medel. I budgeten har antagits en avkastning från pensionsmedelsportföljen om 5 procent (3 procent realt d.v.s. avkastning justerat för inflation mätt som förändringen av konsumentprisindex). Detta innebär för de två första åren i budgeten totalt 165 miljoner kronor varav 85 miljoner är orealiserad avkastning. Finanspolicyn anger att den reala avkastningen över en rullande femårsperiod ska avkasta 3,0 procent. Resultatbudgeten förutsätter att nämnderna har en ekonomi i balans för samtliga år.

5.2 Skattesats

Skattesatsen för Region Örebro län är oförändrad från föregående år och uppgår för 2021 till 11,55 kronor.

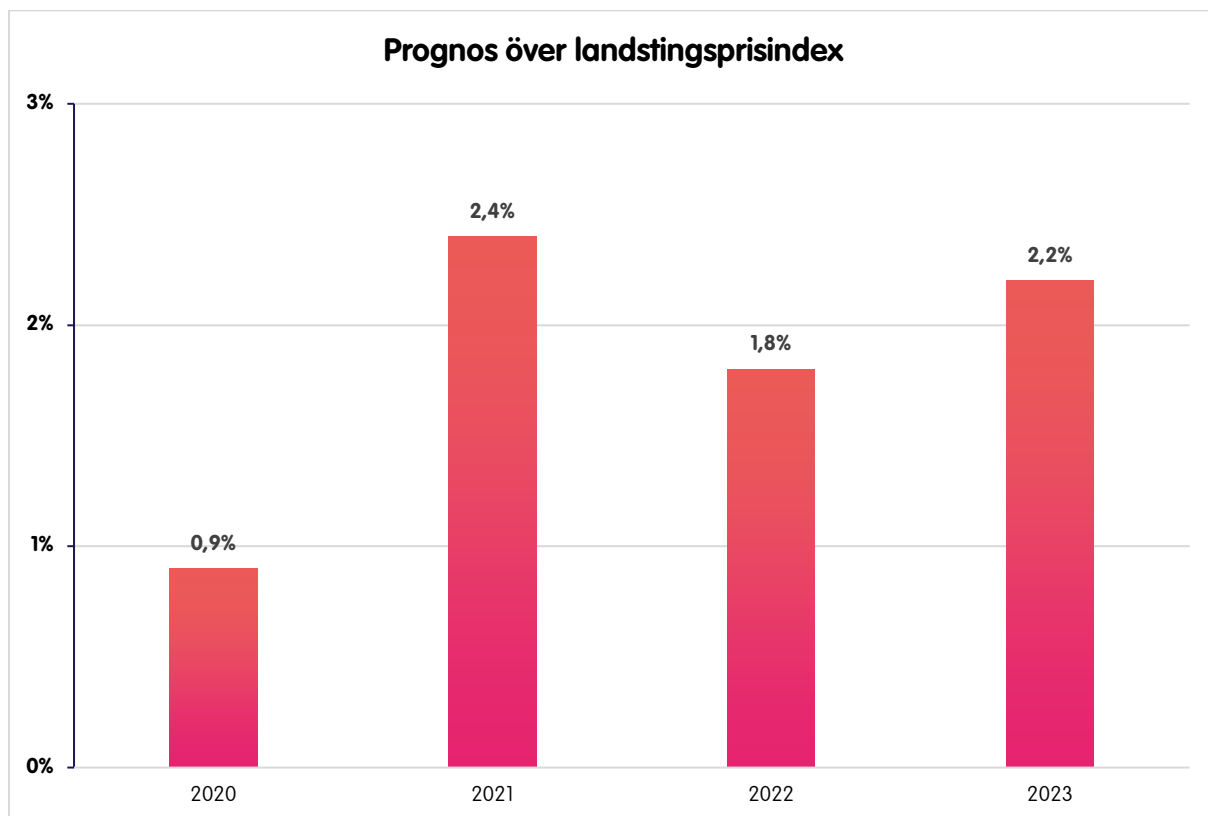
5.3 Skatteintäkter och generella statliga bidrag

SKR presenterade den 1 oktober nya planeringsförutsättningar för regionerna för åren 2020–2023. Skatteintäkterna beräknas 2021 till 7 477 miljoner kronor, vilket är 3 miljoner kronor lägre än budget 2020. Minskningen beror på de stora nedrevideringarna under år 2020. Generella statsbidrag och utjämningsavgiften beräknas till 2 954 miljoner kronor, vilket är en ökning med 426 miljoner kronor från budget 2020. I ökningen ingår ännu inte förändringen av statsbidraget för läkemedelsförmånen. När beloppet är känt beslutar Regionstyrelsen om tilläggsbudgetering av detta belopp och fördelning till berörda nämnder.

5.4 Bedömd prisutveckling i sektorn

I landstingsprisindex (LPIK) ger SKR sin bedömning av regionsektorns prisutveckling. I indexet ingår inga volymförändringar. LPIK baseras på SKR:s ekonomiska antaganden och ändras i takt med nya bedömningar av samhällsekonomin. LPIK inklusive läkemedelspriser beräknades per oktober 2020 till 2,4 procent för 2021, 1,8 procent för 2022 och 2,2 procent för 2023. Full uppräknings enligt LPIK har gjorts för samtliga år i Region Örebro läns resultatbudget.

5.5 Investeringar

De höga investeringsvolymerna påverkar Region Örebro läns ekonomi negativt. Enligt vår bedömning måste den negativa trenden brytas så fort som möjligt. Stor återhållsamhet måste därför gälla såväl inom driftskostnader som inom investeringskostnader en tid framöver. Efter flera år av höga investeringsvolym som finansierats genom belåning och återlån, behöver regionens ekonomi tid till att återhämta sig. Återlån behöver betalas tillbaka och det egna kapitalet byggs upp inför en kommande lågkonjunktur. I vår budget påbörjar vi denna process genom att föreslå en minskning av investeringar kommande år. Trots det uppgår de föreslagna investeringarna till mycket stora belopp och Region Örebro läns likvida medel räcker inte för att täcka kostnaderna. Även i vår budget återfinns därför belåning, om än i mindre omfattning än om samtliga föreslagna investeringar skulle genomföras. Trots det är vi oroad över att den totala lånevolymen uppgår till mycket stora belopp. I vår budget använder vi därför befintliga medel för att hålla nere den totala lånevolymen. Vi reserverar oss dock för att justera lånevolymen om prognosen för innevarande år ändras.

Sverigedemokraterna är medvetna om att de minskade investeringsvolymerna kommer innebära svåra prioriteringar och föreslår därför att regiondirektören ges i uppdrag att presentera förslag på investeringar som totalt inte överstiger 1 000 mnkr kronor år 2021, 800 mnkr kronor år 2022 samt 600 mnkr år 2023.

→ **Prioriteringar görs enligt följande ordning där 1 har högsta prioritet:**

1. Påbörjade projekt som inte kan senareläggas.
2. Nödvändiga reinvesteringar inom hälso- och sjukvården.
3. Investeringar som är nödvändiga ur arbetsmiljösynpunkt.
4. Investeringar som medför stora kostnadsökningar om de inte genomförs omgående.
5. Investeringar som är nödvändiga på grund av beslut på nationell nivå.
6. Övriga nödvändiga investeringar.

6. Regionövergripande

6.1 Utökad säkerhet inom Region Örebro läns verksamheter

Varje arbetsgivares absoluta skyldighet är att vidtaga alla tänkbara åtgärder för att öka personalens trygghet. Vi har i media kunnat läsa om att det förekommit våldsamma inslag mot medarbetare, där hot om dödligt våld, hot om våldtäkt och sexuella trakasserier, slag mot huvud, sparkar mot mage och stryppgrepp återfinns i awikelserapporterna. Ökade oroligheter och våldsamma händelser i anslutning till akutmottagningar har också blivit vanligare. Hot och våld är aldrig acceptabelt.

Vi är väl införstådda med att huvudproblemet inte löses genom extra eller hårdare bevakning, utan att det snarare bottenar sig i personalbrist, samt samhällsutvecklingen i övrigt. Men vetskapen om att man snabbt kan få hjälp på våra sjukhusområden är nödvändig, för att stärka den upplevda och faktiska tryggheten både hos medarbetarna och hos patienterna. Därför ska fortlöpande behovsanalys kring vad som fordras för att personalen ska vara trygg på sin arbetsplats göras. Det kan vara utökad och mer effektiv kameraövervakning i och omkring våra sjukhusområden och vårdcentraler. Man ska tillsätta de åtgärder som krävs för att trygga arbetsplatserna.

- **Region Örebro län ska kontinuerligt utvärdera och bygga ut säkerheten i syfte att förbättra och effektivisera och öka både den upplevda och faktiska tryggheten.**

6.2 Avsluta samarbetet med Fairtrade

Systemet som Fairtrade bygger på är att bönderna garanteras minimipriser för sina varor. Detta minimipris gör så att den välbeprövade marknadsprincipen om utbud och efterfrågan förvrids. Överproduktion och dumpning på den vanliga marknaden kan därmed bli resultatet, vilket gör att fattiga bönder som inte är med i Fairtrade får sälja sina produkter till lägre priser. Det finns mycket forskning som visar på att detta är Fairtrades svagheter. Att snedställa konkurrens på marknaden för livsmedelsprodukter är inte särskilt långsiktigt hållbart, om vi på riktigt vill att människor ska lyfta sig ur fattigdom. Vi vet att det är marknadsekonomi, frihandel och privat äganderätt som tillsammans med demokrati, utbildning och rättsstat är nyckeln till en positiv ekonomisk förändring.

Det kostar även Region Örebro län 30 000 kr varje år att fortsatt vara en Fairtrade-diplomerad region, förutom de extra kostnader som läggs på produkterna som köps in. Fairtrade ägs dessutom av LO och Svenska Kyrkan som har ett aktiebolag vilket tar in alla intäkter och en förening som samlar in bidrag av skattebetalarna för att opinionsbilda. Vinsterna från licenserna ackumuleras i aktiebolaget och föreningen söker nya skattebidrag varje år. På så sätt får skattebetalarna betala för LO:s opinionsbildning medan deras aktiebolag får behålla alla intäkter. Sverigedemokraterna anser inte detta är förenligt med vad en region ska syssla med

- **Region Örebro län ska i fortsättningen inte vara en Fairtrade-diplomerad region.**
- **Kraven på inköp av Fairtrade märkta varor ska tas bort.**

6.3 Färre möten i externa lokaler - fler digitala möten

Vi vet att denna mandatperiod kommer bli ännu tuffare ekonomiskt för regionen med besparingar och omstruktureringar för att få verksamheterna att gå ihop. Ett sätt att minska kostnader som regionen har är att de olika möten som sker, i största möjliga mån hålls i lokaler som regionen har i sitt bestånd. Som det är idag förläggs vissa möten på externa, dyra anläggningar, som exempelvis Loka Brun, där kostnaden hamnar på tiotusentals kronor extra per sammanträde. Region Örebro län har många fastigheter där man istället skulle kunna sammanträda när behov av andra lokaler uppstår än de vanliga sammanträdesrummen. Exempelvis finns det mötesrum på USÖ, Karlskoga lasarett, Lindesbergs lasarett, Länsteatern, Örebro läns museum och på vårdcentralerna i länet.

I pandemins spår har vi nu även varit tvungna att skynda på utbyggnaden av digitaliserade möten, vilka kan användas i allt högre grad framöver med stora vinster både vad gäller pengar, tid, resor och därmed också miljön.

- **Möten i Region Örebro läns regi ska i största möjliga mån hållas i egna lokaler.**
- **Digitala möten ska prioriteras för att reducera kostnaderna.**

6.4 Digitalisering

Digitala lösningar som nu skapas ställer i högre utsträckning krav på snabba internetanslutningar. Få tjänster designas idag med den äldre överföringstekniken i åtanke, samtidigt pågår det en nedmontering av de gamla kopparledningarna, vilket i huvudsak på landsbygden dödar populära tekniker såsom ADSL. Dagens utbyggnad av de mobila näten är helt nödvändiga för att landsbygden till viss del ska kunna säkra sin framtida internetuppkoppling. Men de mobila näten är i sig inte en tillräckligt god lösning, då de mobila näten inte kan garantera en fast hastighet och täckningsgraden varierar grovt. Detta är speciellt kännbart på just landsbygden, där störningar såsom radioskuggor inte är ovanliga. Därför är det oroande att endast 30,56 procent av hushållen på landsbygden i länet har tillgång till landburen fast internetuppkoppling med snabb överföringshastighet.

Ett förstärkt samarbete med länets kommuner och lokala intresseorganisationer krävs i syfte att förbättra utbyggnadstakten i de områden där täckningsgraden är låg. Annars är risken stor att en betydande del av länets medborgare hamnar i ett digitalt utanförskap. I takt med att regionen även utvecklar sitt digitala utbud, med en större förväntan kring att dessa är den huvudsakliga vägen in, ökar både frustrationen, hjälplösheten för vårdsökande patienter och arbetsbördan för personalen när god tillgång till internet blir bristande. Arbetet med fiberutbyggnaden har över tid stannat av mer och mer, ofta då intresseorganisationer inte har råd att betala för de långa sträckor som ofta krävs för att nå just deras del i landet. För att säkerställa fortsatt utbyggnad i en tillräckligt snabb takt måste staten ta ett mer aktivt ansvar, främst ekonomiskt, för att täcka de sista hålen i fibernätet. Därför ska Region Örebro län driva den frågan tillsammans med SKR så att framtidens fibernät snabbare kommer på plats till samtliga hushåll i landet.

- **Samarbetet med länets kommuner och lokala intresseorganisationer ska stärkas för att förbättra utbyggnadstakten av fiber i de områden där täckningsgraden idag är låg.**
- **Region Örebro län ska i samarbete med SKR driva frågan om att fiber är en statlig angelägenhet och att Regeringen hanterar frågan på liknande sätt som när telefonnätet en gång byggdes och mer aktivt finansierar den slutliga utbyggnaden.**

7. Regionfullmäktige

7.1 Effektivisering och sparkrav på verksamheterna

För att Region Örebro läns ekonomi ska klara en kommande lågkonjunktur krävs att samtliga verksamheter arbetar med effektiviseringar. Det är också nödvändigt att minska anslagen till flera verksamheter. Dock ska besparingar alltid godkännas av Regionfullmäktige om de har stor påverkan på regioninvånarnas tillgång till god och jämlik vård.

I Sverigedemokraternas budget görs uppräknig för löne-och prisjustering inklusive läkemedel enligt SKR:s prognos.

7.2 Halvera grundbeloppet vid uträkning av partistödet

Region Örebro län betalar idag ut 11 447 100 kronor per år i partistöd. Varje parti får som lägst ut ett grundbelopp samt ytterligare ett grundbelopp för varje mandat man besitter i regionfullmäktige, grundbeloppet ligger idag på 144 900 kronor. Enligt beslut är grundbeloppet 3 gånger prisbasbeloppet, prisbasbeloppet ligger år 2020 på 47 300 kronor, men räknas upp varje år. I tider då regionens ekonomi är i ett besvärligt läge behöver samliga verksamheter bidra till besparingarna. Det gäller även den politiska verksamheten.

Därför vill Sverigedemokraterna minska grundbeloppets storlek från att idag ligga på 3 gånger prisbasbelopp till att istället ligga på 1,5 gånger prisbasbelopp. Med detta gör Sverigedemokraterna en besparing om 5 640 600 kronor, baserat på 2021 års prisbasbelopp om 47 600 kronor.

→ **Partistödet ska halveras genom att ändra kalkylen på grundbeloppet från 3 x prisbasbelopp till 1,5 x prisbasbelopp.**

7.3 Fika under nämndmöte bekostas via avdrag på förrättningsarvodet

Det är självklart trevligt med en eller två fikapausar under ett nämndmöte eller regionfullmäktige, men det känns inte fullt ut försvarbart gentemot skattebetalarna att de ska bekosta fikaten för ledamöterna. Sverigedemokraterna vill därför införa ett system som liknar dagens kostavdrag för personalfika. Men till skillnad från att dra av en fast summa per månad vill vi istället att avdraget görs per möte. Likt systemet för personalfika, ska ledamöten eller ersättaren ha möjligheten att kunna avstå fikaten helt och därmed inte få något avdrag på sitt arvode. Vi anser dock att det läggs lite väl mycket pengar på just fika, därav vill vi fastställa avdraget till 50 kronor per förrättningsarvode för att ge nämnderna en fast och mer försvarbar fikabudget inför varje nämndmöte.

→ **50 kronor för fika ska dras av på varje förrättningsarvode som härstammar från nämnd eller regionfullmäktige, såvida inte ledamöten eller ersättaren på förhand fränsagt sig fika. I de fall månadsarvode ersätter förrättningsarvode, ska istället fikaten dras av från månadsarvodet.**

8. Regionstyrelsen

8.1 Länsomfattande insatser emot narkotikabruk riktat till ungdomar

Uppdrag till Regionstyrelsen:

- Att genomföra länsomfattande insatser emot narkotikabruk riktat till ungdomar.
- Att i samverkan med BUP, skolor och andra lämpliga aktörer utöka det förebyggande ANDT-arbetet riktat mot ungdomar.
- Att förmedla kunskap och förändra synen på narkotika bland ungdomar.
- Att fånga upp och hjälpa de ungdomar som brukar droger, att komma till rätt hjälpinstans i ett tidigare skede.
- Att inventera samt utreda vilka insatser Region Örebro Län erbjuder unga med missbruksproblem samt utreda vilka insatser som behöver lyftas fram.

Regionen ska verka för ett narkotikafritt samhälle. Vi ser med oro på utvecklingen där en mer liberal narkotikasyn vunnit mark hos ungdomar under senare år. Förutom att tillgängligheten via Internet har ökat, kryper även användandet ned i åldrarna, vilket oroar oss än mer. Vi anser att det är viktigt såväl ur ett hälsoperspektiv som ur ett samhällsperspektiv, att droganvändandet minskar.

Det finns få riktade insatser mot ungdomar med missbruksproblem och det är en av anledningarna till att många av dem är djupt nere i missbruk när beroendevården väl kommer in kontakt med dem. Vi måste nå dessa personer och fånga upp dem tidigt. Ett sätt att göra detta är samverkan med BUP och skolorna där man kan upptäcka och vidta åtgärder i ett tidigt stadium.

- ➔ **Unga som riskerar att hamna i ett missbruk ska erbjudas insatser i en bred samverkan mellan länets kommuner och Region Örebro län.**

8.2 Aveckla huvudmannaskapet för Örebro Läns Flygplats AB

Vi har en överetablering av flygplatser i Mellansverige. Många mindre flygplatser har därför svårt att få ekonomin att gå ihop och flera av dessa är medfinansierade av skattebetalarna genom att kommuner och regioner går in som delägare i dem. Vi menar inte att det nödvändigtvis är fel att det finns en flygplats i Örebro län. Vad vi motsätter oss i grunden är att regionens skattemedel finansierar upprätthållandet av denna överetablering, vilket gör att våra grannlän står inför samma ekonomiska faktum som Region Örebro län, där man ständigt tvingas lämna driftbidrag för att ekonomin i flygplatserna ska gå ihop.

Sverigedemokraternas inriktning är att de mindre flygplatserna ska ägas av staten och i grunden finansieras genom de vinster som de större flygplatserna gör (likt den finska modellen). Fram tills dess att beslut tas nationellt om en inriktning likt den "finska modellen" eller att Örebro läns flygplats ingår som beredskapsflygplats enligt Trafikverkets förslag, ska Region Örebro län arbeta för ett avvecklande av huvudmannaskapet för Örebro Läns Flygplats AB.

- ➔ **Region Örebro län ska avveckla sitt huvudmannaskap i Örebro Läns Flygplats AB.**

8.3 Samma standard på personalens fika inom hela organisationen

Uppdrag till Regionstyrelsen:

- Att arbeta fram ett fast frukostpaket för personalfika, som är kostnadseffektivt och likställt inom hela organisationen.

Dagens personalfika är subventionerat, men bekostats delvis av personalen genom ett avdrag på lönen. Det fika som serveras skiljer sig dock väldigt beroende på vilken verksamhet eller avdelning man tillhör. På vissa ställen serveras fikar i väldigt enkel form, medan det på andra platser närmast kan beskrivas som en enklare hotellfrukost. För att delvis minska kostnaderna, men också likställa mellan verksamheterna, vill Sverigedemokraterna att ett färdigt frukostpaket införs så att samma utbud erbjuds till all personal inom hela Region Örebro läns organisation.

- ➔ **Samma frukoststandard ska gälla för samtliga anställda i Region Örebro län.**

8.4 HBTQ-certifiering och diplomering

Uppdrag till Regionstyrelsen:

- Ta bort alla krav på HBTQ-utbildningar för personalen och HBTQ-certifiering och diplomering av våra verksamheter.
- Utred och redovisa kostnaderna för utbildningarna och certifieringarna/diplomeringarna för de senaste fem åren.

Sverige har länge varit ett föregångsland när det gäller öppenheten och respekten för olikheter. Sverigedemokraterna vill att alla ska behandlas lika av lagen oavsett sexuell läggning eller identitet och att diskriminering ska bekämpas. Många HBTQ-personer lever under hedersförtryck, där de upplever att de inte är fria att leva som de vill och utsattheten för hatbrott med homofobiska motiv ökar. Särskilt svårt kan det vara för HBTQ-personer som växer upp i utsatta områden och i miljöer där främmande och reaktionära kulturer dominerar och det svenska samhällets inflytande är svagt. För Sverigedemokraterna är kampen emot hot, våld, hatbrott och hederskultur den viktigaste frågan för att förbättra HBTQ-personers ställning.

Region Örebro län skrev i februari 2009 under CEMR-deklarationen. I deklarationen kan man läsa:

”Artikel 10 punkt 1 i CEMR-deklarationen:

1. Undertecknaren är medveten om att diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, egendom, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning är förbjudet.”

Sverigedemokraterna anser att syftet med HBTQ-perspektiv och HBTQ-certifieringar/diplomeringar uppfylls genom undertecknandet av CEMR-deklarationen, som vi också står bakom, vi är förvissade om att vår personal kan behandla alla våra patienter med hänsyn utifrån denna artikel. Därmed anser vi att HBTQ-certifieringarna/diplomeringarna av våra verksamheter är överflödiga och enormt kostsamma och vi bedömer att de tar tid från de huvudsakliga arbetsuppgifter regionens personal egentligen ska ägna sig åt.

→ **I regionens verksamhet ska alla bemötas med respekt och ingen ska bli diskriminerad.**

8.5 Satsning på regionens äldre

Den pågående pandemin har åskådliggjort att det är den äldre andelen av regionens invånare som far mest illa när vårt samhälle hamnar i kris. En anledning till att konsekvenserna blev svåra under pandemin är egentligen att mycket av servicen varit eftersatt under årtal redan innan krisen inträffade. I syfte att förbättra den regionala servicen för den äldre generationen och att därigenom kunna erbjuda bättre förberedelser inför kommande samhällskriser, gör Sverigedemokraterna i årets budget en satsning på generellt bättre service för regionens äldre.

8.6 Uppräkning för digitala vårdgivare

Kostnaderna för digitala vårdkontakter samt köpt primärvård har ökat under senare år. Utvecklingen och tjänsteutbudet inom främst de digitala vårdgivarna har under Covid-19 pandemin lett till att allt fler kontakter tas med dessa aktörer. Sverigedemokraterna prioriterar att göra uppräknings för dessa ökade kostnader även under 2021.

9. Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Svensk sjukvård har tidigare varit en förebild för omvärlden. Så är det tyvärr inte längre. Idag har Sverige långa vårdköer och alltför många patienter tvingas vänta längre än vårdgarantiens 90 dagar. Inom akutsjukvården ser vi en utveckling i Örebro där en redan låg bemanning har svårt att patientsäkert klara sitt uppdrag i och med flytten till H-husets större lokaler. På Lindesbergs lasarett har den borttagna jourlinjen lett till att det är svårt att behålla personal och bristen på kompetent personal är ett faktum. Sverigedemokraterna ser tillgänglighet inom vården samt åtgärder för att behålla kompetent personal som särskilt prioriterade områden. I Sverige ska alla medborgare erbjudas bästa möjliga sjukvård inom rimlig tid, oavsett hemort eller plånbok. Vi vill ge vårdpersonalen den uppskattning de förtjänar i form av rimliga löner och en god arbetsmiljö. Vi vill se ett Sverige där kvalitet, tillgänglighet och säkerhet garanteras genom välutbildad och engagerad personal, ett Sverige där infödda svenskar inte diskrimineras i förhållande till personer som vistas i landet illegalt.

Självfallet bör sjukvården tillföras mer resurser, men vi ser även potential att förbättra vårdens metoder så att resurserna används mer effektivt, vilket är särskilt viktigt för att minska köerna. Nu har vi en vårdskuld att ta igen efter pandemin vilken vi heller inte sett slutet på ännu. Det kan handla om allt från att flytta hanteringen av journaldokumentation och annat administrativt arbete eller särskilt anställda vårdadministratörer, samordning av lediga vårdplatser över hela landet till att ta bort omotiverade arbetsuppgifter som inte har någon egentlig verkan. Vi välkomnar konkurrens inom välfärdssektorn så länge detta leder till ökad valfrihet, kvalitet och patientnöjdhet.

I pandemins spår ser vi även att den krisberedskap som krävs behöver ses över. Regionen ska ha ett beredskapslager av de produkter som fordras för att inga brister ska uppstå vid en krissituation i framtiden. Produkterna i detta lager ska användas kontinuerligt och fyllas på i samma takt så att aktualiteten i produkterna upprätthålls. Sverigedemokraterna vill se en vård där sjukvårdspersonalen får den uppskattning de förtjänar i form av rimliga löner och en god arbetsmiljö. En vård där kvalitet, tillgänglighet och säkerhet garanteras genom välutbildad och engagerad personal som sätter patienten i centrum.

9.1 Satsa på kompetensutveckling, resursförstärkning och samarbete inom psykiatri

Psykiatri står idag inför stora utmaningar, vi har sett hur unga med psykisk ohälsa ökar och trycket på våra vårdplatser inom psykiatri eskalerat. Kompetensförsörjningen inom psykiatri hotas av ständiga resursbrister vilket i sin tur minskar regionens attraktionskraft som arbetsgivare. Tillgången på vård inom psykiatri klarar inte att möta upp det ökade behovet. Man har flaggat för att det generellt behövs fler åtgärder inom kompetens och utveckling för personalen, som ett försök att få personalen till att stanna kvar i de allt stramare arbetsförhållandena. Region Örebro län behöver stärka upp sina verksamheter för att kunna garantera våra medborgare en säker och trygg psykiatrisk vård. Samarbeten med övriga psykiatriska kliniker inom vårt geografiska närområde behöver stärkas och utvecklas så vi kan byta information, idéer och kunskap med varandra.

I våra förslag till resursförstärkning och kompetensutveckling ingår inhämtandet av bättre kunskaper om psykisk ohälsa i den äldre delen av vår befolkning.

- **Möjliggör för personalen att stanna kvar inom Region Örebro län via riktad resursförstärkning och samverkan mellan kliniker samt ökad kompetensförsörjning.**

9.2 Utöka kompetensen inom vårdcentralerna

Primärvården är första linjens sjukvård. Med det ökade trycket inom vården och även inom psykiatri behöver verksamheten utökas med kompetens inom exempelvis psykologi, psykoterapeut och socionom för att kunna möta psykisk ohälsa tidigt, vilket minskar såväl mänskligt lidande som samhällsekonomiska konsekvenser på sikt.

- **Utöka våra vårdcentraler med kvalitativ kompetens för verksamheternas behov.**

9.3 Vård av EU-medborgare ska bekostas av hemlandet eller privata försäkringar i enlighet med EU:s lagar och regler

Uppdrag till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Att utreda Region Örebro läns kostnader för de EU/EES-medborgare som inte betalar för den vård de får i Sverige.
- Att säkerställa att patienters hemländer tar ansvar för vårdkostnaderna för sina egna medborgare.

Det är inte rimligt att Region Örebro län övertar det ekonomiska ansvaret för andra EU-länders medborgare. EU-medborgare har rätt till nödvändig vård. Med nödvändig vård menas inte bara omedelbar vård utan även vård som orsakas av kronisk sjukdom. Det inkluderar provtagning, medicinsk kontroll, förebyggande mödra- och barnvård samt förlossning. Även eventuell vård av det nyfödda barnet inom en viss tid ingår om förlossningen skett här. Om vården kan vänta tills patienten kommer tillbaka till hemlandet betraktas den inte som nödvändig. Rätt till nödvändig vård finns inte om syftet med resan är att söka vård. Behandlande läkare avgör vad som ska anses vara nödvändig vård.

Patienten betalar vanlig patientavgift genom att visa upp sitt europeiska sjukförsäkringskort eller ett provisoriskt intyg om innehav av EU-kort. Den som saknar europeiskt sjukvårdskort eller annat sjukförsäkringsintyg ska betala hela vårdkostnaden på plats och får sedan söka ersättning i sitt hemland enligt gällande regler. Genom att följa dessa regler sparar vi uppskattningsvis tre miljoner kronor per år i vår budget.

→ **Region Örebro läns skattebetalare ska inte bekosta vårderna för andra länders medborgare.**

9.4 Länsklinikernas betydelse och styrning

En viktig kugge i sjukvården är de mindre sjukhusen, där man har en god personkänedom, korta beslutsvägar och stor känsla för ansvar. Högspecialiserad vård kräver dock att den utförs på färre ställen, då den innefattar mycket specialkunskap och dyr teknik. Vilka diagnoser som faller inom just högspecialiserad vård måste vi enas om nationellt. Att sprida ut delar av den högspecialiserade vården i regionen och på så vis stärka de mindre sjukhusens kapacitet samt utbud bidrar till en högre attraktionskraft när det kommer till personalrekrutering och en god och nära vård. Olika typer av volymvård kan flyttas till mindre sjukhus, så att verksamhet och kompetens sprids ut för att upprätthålla annan, mer akut vård.

Ett lokalt ledarskap med en större andel som har det odelade ansvaret för det medicinska, ekonomiska och administrativa arbetet skulle kunna ge förutsättningar till en bättre vård. Varje sjukhus och enhet ska ha närvarande ansvariga chefer med en lägre nivå av underställda. Ifrågasättandet gentemot länskliniker ökar från sjukhusen i Karlskoga och Lindesberg, framför allt är man är oförstående över varför vi ens har länskliniker. Erfarenheter som vi kunnat ta med oss utefter att verksamheter vid Karlskoga och Lindesbergs lasarett stängts eller har försämrats har lett till en ökad oro hos länsinvånarna i dessa områden. Orsakerna till dessa försämringar har sina förklaringar hos den styrande majoriteten där de pekar på att patientsäkerheten inte kunnat garanteras men även av andra orsaker såsom rena ekonomiska anledningar. Rädslan att ta obekväma beslut som kan leda till färre röster och ett eventuellt maktskifte finns med i åtanke hos den politiska majoriteten, det som missas är alla de röstberättigade medborgare som lever och verkar i upptagningsområdena kring de mindre sjukhusen. Att politiskt tillsätta människor utan erfarenhet från sjukvård har svårt att fullt ut begripa den är en faktor som kan göra att man fattar beslut som inte fungerar i verkligheten. Länsklinikerna är, enligt Sverigedemokraterna ett exempel på det.

Det är dags att göra om och göra rätt – lyssna på professionerna och reducera den politiska överbyggnaden till förmån för de som ska göra jobbet!

- **En god och nära vård med lokalt ledarskap och kortare beslutsvägar.**
- **Decentralisera vården samt erbjud en jämlik vård i hela Region Örebro Län.**

9.5 Ta bort den övre åldersgränsen för kallelse till mammografi

Uppdrag till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Att ta bort den övre åldersgränsen för att få en kallelse till mammografiundersökning.

Bröstcancer är den vanligaste dödsorsaken för medelålders kvinnor och tillsammans med lungcancer, den näst vanligaste dödsorsaken för äldre kvinnor. Region Örebro län kallar alla kvinnor mellan 40–74 år till avgiftsfri mammografi. Det är välkänt att var femte kvinna som drabbas av bröstcancer är äldre än 74 år. Att man som Region Örebro län har remisstvång för att få en mammografiundersökning utanför det åldersspann som kallas, innebär försvårande omständigheter för dem som på eget initiativ vill fortsätta att göra kontrollerna. Det borde vara högprioriterat att göra vad vi kan för att tidigt upptäcka och framgångsrikt behandla bröstcancer för kvinnor i alla åldersgrupper. Tidig upptäckt - räddar liv.

Enligt Socialstyrelsen är mammografi ett effektivt sätt att tidigt kunna hitta bröstcancer och därmed minska dödligheten hos de kvinnor som insjuknar. Det finns inga medicinska skäl till att behandla yngre och äldre kvinnor olika, utan bedömningen måste ske utifrån patientens tillstånd som helhet och detta ska ligga till grund för vilka vårdinsatser som erbjuds. Sverigedemokraterna tycker att såväl yngre som äldre kvinnors liv är värda att rädda, och livet tar inte slut efter 74 år. För att ha en jämlik vård där vi inte diskriminerar äldre kvinnor ska den övre åldersgränsen för att kallas till avgiftsfri mammografi tas bort.

→ **Alla kvinnor över 40 år ska kallas till mammografiundersökningar.**

9.6 Korta vårdköerna

Uppdrag till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Att föreslå effektiva åtgärder för att korta vårdköerna.

Vårdköerna i Region Örebro län är långa i förhållande till andra regioner. Stängda vårdplatser, sjukskrivningar och ett högt mottagande av asylsökanden är endast några av faktorerna bakom detta. Sverige har, till största delen genom invandring, ökat sin befolkning med en miljon människor på väldigt kort tid. Vårt samhälle, våra system och institutioner är inte byggda för en befolkning på 10 miljoner.

→ **Vårdgarantin ska uppfyllas.**

9.7 Satsning på sjukvården och arbetsmiljön

Sjukvården är den största och viktigaste uppgiften Region Örebro län har och det är också där vi lägger störst satsningar. Svensk sjukvård kännetecknas idag av bristande tillgänglighet, personalbrist, långa vårdköer, vårdplatsbrist, hög sjukfrånvaro, hyrläkare och personal som vänder sig till en annan arbetsgivare. Vårdpersonalen på våra sjukhus gör ett fantastiskt arbete trots personalbrist, stängda vårdplatser och ökat tryck i vården. Det går inte att i kronor och ören värdera de insatser denna arbetsgrupp dagligen utför. För att kunna behålla erfarna medarbetare måste kunskap och erfarenhet löna sig. Kunniga medarbetare med lång erfarenhet slutar när löneskillnaden mellan dem och nyexaminerade sjuksköterskor krymper till nästan ingenting.

Många säger upp sig och får snabbt ett nytt jobb med högre lön och bättre villkor. Någon typ av kompetenstrappa måste införas så att skillnaderna i lön mellan en nyanställd/nyutexaminerad och en med lång anställning och erfarenhet blir relevanta. Genom att förbättra villkoren och arbetsmiljön kan vi också locka tillbaka de medarbetare som slutat eller de som jobbar inom andra professioner eller utomlands. Vid anställning ska man få träffa sin chef och få information om vad arbetet innehåller och vad som förväntas av den som är anställd. En strukturerad yrkesintroduktion ska genomföras vid anställningstillfället så att nyutbildade får en bra start i sitt yrkesliv. Detta bidrar till en god start för den anställde och en trygg bas att utgå ifrån. Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare som har ett effektivt resursutnyttjande och en strategisk kompetensförsörjning. Formalia och administration skapar stress och tar tid från kärnuppgifterna hos den medicinska professionen. Att låta de olika yrkesutövarna i första hand utföra de arbetsuppgifter de är utbildade för och så långt det är möjligt befria dem från uppgifter som med fördel kan skötas av annan personal, ger vårdpersonalen mer tid för patienterna. En arbetsstidsrevidering ska göras för att se över arbetstiderna och hur dessa eventuellt kan förändras och bli bättre för att öka trivselen och förbättra arbetsmiljön för regionens medarbetare.

- **Minska vårdpersonalens administrativa börda så att fler patientbesök per läkare och sjuksköterskor kan genomföras.**
- **En strukturerad yrkesintroduktion ska genomföras vid anställningstillfället så att nyutbildade får en bra start i sitt yrkesliv.**
- **Erfarenhet ska premieras med skälig löneutveckling.**

9.8 Tillgängligheten

Drop-in mottagningar är en väg att gå för att öka tillgängligheten och har även införts på samtliga vårdcentraler i länet. För de vårdcentraler som inte har personalbrist är detta bra som alternativ till tidsbeställning, men på många ställen är det samma medarbetare som håller i både tidsbokning och drop-in. Detta gör att tillgängligheten inte alltid blir större, då det ena tar ut det andra. När personalstyrkan finns på plats är detta annars ett bra och uppskattat komplement till tidsbokningen.

Många vårdcentraler har svårigheter att kunna anställa fasta läkare. Detta är ett stort problem både vad gäller kontinuiteten för patienterna och personalen, men även ekonomiskt. En konsekvens som kan uppstå när man inte får kontakt med sin vårdcentral är att man istället väljer att besöka akutmottagningen, som då blir överbelastad när de får ta hand om sådant som vårdcentralerna egentligen är till för. En annan möjlighet är även att se över vårdcentralernas öppettider, så det är möjligt att besöka dessa även utanför normala kontors- och arbetstider. Detta skulle optimera vår användning av dagens lokaler och till viss del minska behovet av utbyggnad.

Lokalt chefskap behövs i alla våra verksamheter så att medarbetare har tillgång till sin chef och chefen har en nära översikt över den verksamhet denne har ansvar för. En bra närvarande chef får med sig medarbetarna och skapar trivsel och engagemang. Situationen med hyrläkare och personalbrist är liknande på våra sjukhus liksom på vårdcentralerna. Även här är det svårt med stängda vårdplatser och köer till operationer som följd. Mobila läkarteam är en förstärkning av tillgängligheten till sjukvården för många. Vi anser att den främst ska inriktas mot den del av befolkningen som kan ha svårigheter att själva ta sig till eller från sjukvården.

9.9 Telefontillgängligheten

Uppdrag till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Öka telefontillgängligheten på de vårdcentraler som inte uppfyller målen, genom kartläggning av samtal och tider för att kunna schemalägga medarbetare till arbetsuppgiften.

För att kunna ge rätt vård i rätt instans krävs att vi har en fungerande första linje i sjukvården och där är primärvården central med våra vårdcentraler. De måste ha möjlighet att ta emot de människor som kontakter dem. Brist på medarbetare är den största anledningen till att så inte är fallet idag. Tillgängligheten till kontakt varierar stort i länet och gör att vårdgarantin inte alltid kan hållas. Det som gjorts på vissa vårdcentraler i länet för att få högre telefontillgänglighet är att man kartlagt hur många samtal som kommer in och på vilka tider på dagen. Man har mätt samtalens längd och tagit ut ett snitt, därmed har man kunnat se hur många timmar som går åt till just detta arbete och kunnat schemalägga medarbetare efter den informationen. Det här behöver göras på de vårdcentraler som idag inte uppfyller målen om telefontillgänglighet, för att få en mer jämlik vård och bättre tillgänglighet över hela länet.

→ **Antalet besvarade bokningssamtal på vårdcentralerna ska vara 100 %.**

9.10 Akutmottagningarna

Uppdrag till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Öka andelen fasta akutläkare på akutavdelningarna.
- Öka antalet sjukdomsbedömningar där ambulans kan köra patienter till rätt vårdavdelning utan att behöva passera igenom akutmottagningen.

En akutmottagning ska aldrig vara fullbelagd. Akutmottagningen är till för extraordinära, brådskande händelser som exempelvis när olyckor har skett. Är akutmottagningen redan full, går det inte att bedriva en bra akutverksamhet. Övriga avdelningar måste ha tillräckligt med vårdplatser och medarbetare så att patienterna från akutmottagningarna kan placeras ut på rätt avdelning då de är klara att flyttas. Att ha inlagda patienter kvar på akutmottagningen gör att den egentliga akutsjukvården blir lidande, då medarbetarna måste ta hand om patienter som inte hör hemma på avdelningen. Händer en stor olycka måste det finnas kapacitet att klara av detta, även nattetid. Trycket på akutmottagningarna ökar och det är viktigt att våra tre akutmottagningar är fullvärdiga och att personalbemanningen är anpassad så att man kan leverera en patientsäker vård. De akuta besöken har ökat markant de senaste åren. Idag söker sig folk till akuten när de egentligen skulle söka sig till en annan vårdinrättning, företrädesvis primärvården. Det är ett viktigt arbete för Regionen att nå ut med information om vart man ska vända sig när man söker vård.

→ **Patienter som ska till annan vårdavdelning ska snarast flyttas från akuten till rätt plats.**

→ **Ambulanserna ska kunna köra patienter till rätt vårdavdelning direkt och därmed avlasta akutmottagningarna.**

9.11 Primärvårdsresurs på akutmottagningarna

Uppdrag till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Utred utformningen av att införa primärvårdssjuksköterska/förbedömningsmottagning på akutmottagningarna.

För att avlasta specialistkompetensen på akutmottagningarna vill vi knyta primärvårdssjuksköterskor till dessa mottagningar. Deras uppgift är att bedöma de patienter som sökt till fel vårdnivå och specialistresurser behöver då inte läggas på patienter som egentligen inte hör hemma på akutmottagningen. I arbetet med att stoppa smittspridningen i pandemin genomfördes förbedömningar innan insläpp på mottagningarna, där gjordes en första bedömning av patienten som sen slussades till rätt vårdnivå, vilket inte alltid var akutmottagningen. Detta gjorde att endast de patienter som hade åkommor som hör hemma på en akutmottagning hamnade där, och avlastningen på mottagningarna var stor.

Vi kan ta lärdom av mycket av detta arbete då det redan praktiserats i verkligheten. Vi kan använda den kunskapen till att få bättre flöden inom vården och att patienterna kommer till rätt vårdnivå, med avlastning av våra akutmottagningar som en positiv följd. Man kanske även kan knyta regionens digitala app till denna resurs för digital förbedömning både i text och genom fotografier. För att veta hur detta arbete ska utformas behöver en utredning göras.

- **Avlasta akutmottagningarna med primärvårdssjuksköterskor och / eller förbedömningsmottagning som bedömer och hänvisar patienter till rätt vårdnivå.**

9.12 Drogtest av all sjukvårdspersonal vid nyanställningar och längre vikariat

Uppdrag till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Att införa drogtest i samband med tillsvidareanställning och längre vikariat för medicinsk personal.

På samma sätt som regionen har till uppgift att bekämpa drogmissbruk, ska regionen som arbetsgivare och för normbildnings skull, föregå med gott exempel och införa drogtester av all medicinsk personal. Vi ser detta som en viktig markör för att visa att drogmissbruk inte är acceptabelt tillsammans med ett ansvarsfullt arbete inom hälso- och sjukvården. Vi avsätter därför medel till drogtestning i samband med tillsvidareanställning och längre vikariat.

- **Regionens personal ska vara drogfri.**

9.13 E-Hälsa

Medborgarnas ökade möjligheter att använda sig av olika digitala kommunikationsvägar innebär också att förväntningarna på offentlig verksamhet och service ökar. Region Örebro län förväntas att tillhandahålla digitala lösningar, som dessutom är tillgängligt dygnet alla timmar, alla dagar i veckan, året runt. 1177 är en framstående tjänst som dels finns tillgängligt över telefon och via internet för att bland annat boka och avboka tider eller lista om sig på annan vårdcentral. En bred marknad har dock vuxit fram från privat sektor där digitala läkarbesök har blivit allt vanligare. Detta är ett område där Region Örebro län har halkat efter. Ofta är det lagar och ekonomiska resurser som begränsar vad som är möjligt att digitalisera och i vilken grad Region Örebro län har möjlighet att hänga med i den snabba utvecklingen. GDPR har medfört krav som säkerställer att individens integritet stärks, detta har dock haft till följd att arbetet med att införa bredare digitala lösningar tagit längre tid att implementera än som varit önskvärt.

Region Örebro län uppdaterade tidigare under året sin mobila applikation "Digital mottagning" till att nu även inkludera digitala läkarbesök. Detta är en tjänst som är tänkt att över tid få ett större utbud i form av både utökat antal bokningsbara tider och typen av besök. Sverigedemokraterna anser att denna utveckling är extremt positiv, men har hög kritik kring att regionen agerat saktfärdigt inom detta område. Den viktiga balansen framöver kommer dock landa i att tillhandahålla digital service till alla som önskar den, men samtidigt erbjuda ordinarie service även för de patienter som inte är lika bekväma med det digitala samhället.

- **Region Örebro län ska tillhandahålla en likvärdig eller bättre digital service jämfört med privata digitala alternativ.**
- **Appen "Digital mottagning" ska utvecklas till att erbjuda ett utökat serviceutbud jämfört med idag.**
- **Balansen mellan digitala och fysiska besök ska upprätthållas så att samtliga patienter får en likvärdig vård utefter sina förutsättningar, behov och önskemål.**

9.14 Patientsäkra förlossningsvården i Karlskoga

Uppdrag till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Att patientsäkra förlossningsverksamheten i Karlskoga genom ökad resurstilldelning.
- Att skyndsamt återöppna förlossningen vid Karlskoga lasarett.

Det råder stora skillnader inom prioriteringarna över förlossningsvården i regionen. I flera år har de så kallade sommarsamordningarna skett, där semesterledighetens prioriteringar orsakat att förlossningen i Karlskoga stängts ned under sommaren, till förmån för Örebro förlossningsverksamhet. Anledningen har varit för få personal tillgänglig, trots beslut om att vi ska bedriva två förlossningsverksamheter i regionen. Från och med juni månad år 2019 har förlossningen i Karlskoga stängts ned med motiveringen att patientsäkerheten inte kan säkras. Detta är inte förvånande mot bakgrund av att verksamheterna har ojämlika förutsättningar. För att verkställa de politiska besluten krävs nu mer handling istället för enbart ord, för att säkerställa att de politiska besluten faktiskt efterlevs. Det råder brist på kvalificerad personal i alla regioner och i takt med att landet nu går in i en lågkonjunktur står de flesta sjukhusen dåligt rustade. Sverigedemokraterna anser att situationen inom förlossningsvården i Region Örebro län inte är en plötslig händelse, utan menar att de satsningar som uteblivit, nu får till följd att berörda verksamheter drabbas hårt. Vi avsätter medel till att patientsäkra förlossningsvården genom ökade resurser till både personal samt utbildning och teknik. Sverigedemokraterna avsätter riktade ekonomiska medel i vårt budgetförslag och står fast vid att förlossningsverksamheten vid Karlskoga lasarett kan återöppnas i egen regi.

Att upphandla förlossningsverksamheten vid Karlskoga lasarett innebär kraftigt ökade kostnader vilket troligtvis inte kommer innebära att en återöppning kommer att ske inom en acceptabel närtid. Den utredning som presenterades under hösten 2019 sammanfattade väl vilka resursförstärkningar som krävdes för att en patientsäker förlossningsvård kan bedrivas vid Karlskoga lasarett.

- **Vi ska bedriva en patientsäker förlossningsvård i Karlskoga.**
- **Region Örebro Län ska skyndsamt återöppna förlossningen i Karlskoga i egen regi.**

9.15 Barnhälsovården

Barnafödandet i regionen kommer att öka. Samtidigt har vi många pensionsavgångar bland barnmorskor i länet under samma period. Vi har även många som slutat sitt arbete i regionen, särskilt vad gäller de västra delarna av länet. Detta har medfört att vi har en brist på barnmorskor. En stor andel gravida är idag även överviktiga vilket ofta gör att vårdbehovet blir större genom graviditeten. Om man tittar på behovsindex kan en barnmorska ge 50 barn hela barnhälsovårdspaketet. För gravida med utländsk härkomst behövs dubbelt så många barnmorskor för samma antal barn. Vi måste därför ta höjd för att vi har korrekt mängd medarbetare för att klara av detta åtagande på ett bra sätt.

- **Region Örebro län ska säkerställa barnhälsovården genom att man klarar nutida och framtida personalbehov.**

9.16 Barnhälsovårdens hembesök

Uppdrag till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Öka andelen hembesök inom barnhälsovården.

Enligt barnhälsovårdsprogrammet görs två hembesök till alla under första levnadsåret, till nyfödda och vid 8 månaders ålder. Då den centrala barnhälsovårdsenheten använt dubbla journalsystem har man inte kunnat producera någon årsrapport för 2019, men för 2018 var det väldigt stor variation mellan hur de olika barnvårdscentralerna levde upp till målnivån enligt kravspecifikationen på hembesök, där målet för första besöket, 0–1 månader var 85% och besöket vid 7–9 månader var 70%. Endast 11 av de 29 BVC nådde målnivån 2018. Under 2018 erbjöds endast 10 procent av familjerna ett hembesök vid 8 månader. Under pandemin har det av naturliga skäl varit ett tapp i hembesöken, men nu har de börjat komma igång igen. Värdet med hembesöken är stort och borde prioriteras högre. Man knyter kontakter utifrån familjens förutsättningar, föräldrarna kan ställa frågor och BHV-sköterskan kan ge information som härrör till trygghet i hemmet. Man har också möjlighet att upptäcka familjer som kanske behöver extra stöd eller barn som far illa. Då både tillgången till och deltagandet i föräldragrupper länge varit låg och minskar ytterligare, blir det än mer viktigt att hembesöken genomförs för att barnhälsovårdens sjuksköterskor ska kunna etablera en förtroendefull relation med föräldrarna och få en bild av familjens situation.

- **Alla som är inskrivna i BHV ska erbjudas hembesök inom 14 dagar efter förlossning samt när barnet är 8 månader gammalt.**

10. Samhällsbyggnadsnämnden

Principen om att hela Sverige ska leva är mycket viktigt för Sverigedemokraterna. För att medborgare i alla delar av landet ska garanteras en godtagbar nivå av samhällsservice och tillgänglighet till en rimlig kostnad, måste stat och kommuner behålla ett betydande inflytande över infrastruktur och kollektivtrafik. Även andra sektorer av strategisk eller säkerhetspolitisk betydelse, som t ex distribution av el- och vatten, bör stå under stark samhällskontroll. Utformningen av den fysiska samhällsmiljön är av stor betydelse för medborgarnas trygghet, trivsel och hälsa. Sverigedemokraterna vill så långt som det är möjligt verka för levande, familjevänliga, småskaliga och trygga samhällsmiljöer. Stadsplanering och arkitektur måste vara anpassade efter människors behov och till vad vi vet om den mänskliga naturen. Detta innebär bland annat att man bör sträva efter att bygga miljöer som beaktar det mänskliga behovet av social samvaro, närhet till naturen, skönhet och symmetri. Man bör också bejaka platsens och invånarnas historia och identitet.

Sverigedemokraterna ser positivt på bildandet av Svealandstrafiken AB tillsammans med Region Västmanland. Det är en trygghet för medarbetarna att känna att man har sin anställning tryggad och det är enklare att utöva styrning över bolagets verksamheter. Med detta undviker vi de krångliga upphandlingsprocesser som ofta överklagas och ger istället mindre företag möjlighet att vara delaktiga i enklare upphandlingar. Den förestående upphandlingen av "Mälartåg" som ska ske 2022 i samverkan med regionerna kring Mälaren, inkl. Stockholm, bör kunna tillgodose regionens krav på goda förbindelser med vår huvudstad och övriga centralorter omkring Mälaren.

Tunga godstransporter och transporter av farligt gods på järnväg äger dagligen rum genom de mest centrala delarna av både Örebro och Kumla. En nyligen inträffad olycka i Göteborg åskådliggjorde riskerna med farligt gods i nära anslutning till bostäder, skolor och kommersiella fastigheter. Vi vill därför verka för att problematiken med transporter av farligt gods genom våra större samhällen ska kunna lösas. Vi vill avslå alla investeringar och kostnader för de så kallade BRT-bussarna i Örebro och i stället stärka kollektivtrafiken i regionens mer lantliga delar. Ny teknik med vätgas som drivmedel av fordon är redan verklighet i näraliggande regioner som t ex Mariestad i Västra Götalands län. Emedan denna teknik inte ger några avgaser utan lämnar endast vatten som restprodukt samt att framställningen av vätgasen förefaller förhållandevis enkel, vill vi verka för att tekniken ska introduceras även inom vår region.

10.1 Öka tryggheten och servicen i kollektivtrafiken

Idag har vi kameraövervakning på våra bussar. Sverigedemokraterna anser att alla resenärer och all personal i kollektivtrafiken ska känna sig trygga vid resandet och att detta kan lösas endast genom ökad kameraövervakning, anställda vakter och servicepersonal i hela vår kollektivtrafik.

10.2 Effektivisera kontrollverksamheten inom kollektivtrafiken

Under den pågående pandemin har praktiskt taget all betalningsvilja hos bussresenärerna gått förlorad då passage in/ut till bussen endast får ske via de bakre dörrarna. Kontrollanterna har härigenom en näst intill omöjlig uppgift då icke betalande resenärer utgöres av de allra flesta resenärerna. Det är stora biljettintäkter som härigenom gått förlorade.

Vi Sverigedemokrater vill därför att kontrollverksamheten skärps ordentligt under den pågående pandemin samt att skärpta kontroller planeras även till tiden efter pandemin. Våra förslag till ökad trygghet för alla resenärer gäller i högsta grad även i nutid då det rapporterats om att såväl kontrollanter som chaufförer blivit utsatta för hot och våld. Sverigedemokraterna menar att man ska genomföra flest biljettkontroller där problemen med betalningsvägran anses vara störst.

10.3 En levande landsbygd

Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig i hela regionen. Neddragningar av busslinjer på landsbygden är förödande för de människor som valt att leva och verka utanför våra städer. Vi tillför därför riktade medel för att göra kollektivtrafiken mer tillgänglig för våra medborgare som bor på landsbygden.

11. Regional tillväxt

11.1 Överlåt delar av huvudmannskapet i Kävesta samt utred huvudmannskapet kring Fellingsbros Folkhögskola

112 av Sveriges 154 folkhögskolor har huvudmän i form av olika folkrörelser, ideella organisationer, stiftelser samt föreningar. Folkhögskolorna får sin finansiering från sina huvudmän, men även statsbidrag för att kunna bedriva sina verksamheter. Kävesta folkhögskola driver idag kurser i dans, musik, form och konst samt en allmän linje. Givetvis hade vi gärna sett att Region Örebro län hade haft kvar denna verksamhet. Men i en tid av en ekonomisk obalans i regionen, väljer vi att prioritera kärnverksamheterna, där bland annat hälso- och sjukvården är i ett akut behov av stora ekonomiska tillskott.

Fellingsbro folkhögskola har ett flertal kurser som stämmer väl in gentemot regionens uppdrag, då flera av utbildningarna inriktar sig mot vårdirken. Här ser vi att de kurser som har fokus mot just vårdirken och teckenspråkstolkning, med fördel kan fortsatt finansieras av regionen. Därmed anser vi att uppdraget att förvalta samt vara huvudman för Fellingsbro folkhögskola inte behöver ligga under regionens ansvar, utan kan avyttras, alternativt delfinansieras med regionala medel.

- **Avyttra huvudmannskapet för Kävesta folkhögskola.**
- **Ge nämnden för Regional Tillväxt i uppdrag att undersöka möjligheterna till andra driftsformer och utreda ett annat huvudmannskap för Fellingsbro folkhögskola.**

11.2 Aveckla Region Örebro läns deltagande i Central Sweden

Uppdrag till Nämnden för Regional tillväxt:

- Att verka för att avsluta samarbetet med Central Sweden.

Central Sweden är en ideell förening vars medlemmar är Region Dalarna, Region Gävleborg och Region Örebro län. Målet med Central Sweden är att utifrån ett EU-perspektiv bidra till förverkligandet av medlemmarnas regionala utvecklingsstrategier och program. Region Örebro län har en naturlig attraktionskraft utifrån sitt geografiska läge, med goda kommunikationsvägar till många större städer. Sveriges största järnvägsknutpunkt ligger i länet, vilket skapar förutsättningar för en god regional utveckling. Vi anser inte att vinsten med deltagandet i Central Sweden motsvarar kostnaden och väljer därför att avsluta deltagandet.

- **Samarbetet med Central Sweden ska avslutas.**

11.3 Kostnadseffektiviserande uppdrag

Vi anser att Regional Tillväxt är en viktig och central medspelare inom området att utveckla och konkurrenslyfta Region Örebro län. Arbetet med innovation och utveckling är viktig för att regionen ska kunna tillgodogöra sig vinster utefter de reella behov som vi ser idag. De drifframar och resultat som speglar nämndens uppdrag visar på att det finns utrymme för att göra övergripande besparingar inom dess verksamheter. I spåren av pandemin med Covid-19 har många arbetssätt förändrats och utvecklats, exempelvis har många resfria digitala möten och fysiska möten som är säkra ur ett smittskyddsperspektiv genomförts. Genom digitala möten har man kunnat hålla kostnaderna nere och därigenom använt resurserna bättre ur ett kostnadseffektivt perspektiv. Sverigedemokraterna prioriterar att ge nämnden full uppräkningsavseende lön och prisjustering.

- **Resor samt möten ska reduceras då vi i spåren av Covid-19 ser att digitala möten är både säkra ur en smittskyddsaspekt men även ur en ekonomisk synvinkel.**
- **Effektiviseringar på administration, resor samt konferenser ska genomföras.**

12. Servicenämnden

12.1 Högre krav på lokalproducerade livsmedel i regionens upphandlingar

Uppdrag till Servicenämnden:

- Att styra upphandlingsavtal till lokala producenter och över tid använda lokalproducerade varor av de varuslag som tillverkas i länet i så stor utsträckning som är möjlig.
- Att övrig upphandling riktar in sig till producenter i närområdet inom Sverige. De varor som finns i Sverige ska upphandlas här.
- Att säkerställa att vi upphandlar svenska animaliska produkter till våra verksamheter.

Sverigedemokraterna ser det som en självklarhet att alla måltider som serveras i regionens regi ska följa svenska miljö- och djurskyddslag, vara antibiotikafria och i största möjligaste mån också lokalproducerade. Att gynna våra lokala leverantörer av kött, ägg, mjölk, grönsaker och övriga produkter som används inom regionens verksamheter borde vara en självklarhet. Av de produkter som inte produceras i vår region, ska bara svenska köttprodukter köpas in. Då följer vi svenska miljö- och djurskyddsregler, håller nere antibiotikaanvändandet och dessutom gynnas både länets och svenska företag och självförsörjningsgraden höjs. Antibiotikaresistens är enligt WHO vår tids största hot. Hela världen är uppbyggd runt antibiotikan. Blir den obrukbar står vi inför stora problem världen över där många kommer att dö av sjukdomar som vi i de flesta fall överlever idag. Antibiotika är även en förutsättning bland annat när man genomför transplantationer, proteskirurgi, vid prematur vård och intensivvård.

Om man tittar globalt har Kina och Öststatsländerna mest resistent bakterier. De har överanvänt antibiotika och har i stort sett haft fri tillgång till dem som önskat. Produktionen av läkemedel finns i Sydostasien där arbetskraften och naturresurserna är billiga. De har även få miljörestriktioner och har därmed den största marknaden. Pengarna styr. Det används även enorma mängder antibiotika inom djurindustrin, även här är Kina värst. Om vi bara inhandlar svenska köttprodukter, som innehåller tämligen lite eller ingen antibiotika hjälper vi till att ytterligare hålla nere resistensutvecklingen. Värden tar ett stort ansvar genom att vara restriktiva med utskrivning av antibiotika och med det preventiva arbetet med vårdhygien. Genom att minska smittspridning och infektioner minskar man även behovet av antibiotika. Detsamma gäller barnvaccinationsprogrammet samt influensa- och pneumokockvaccinationen av äldre som minskar infektionstrycket. Vi måste ha uppsikt på riskpatienter, exempelvis de patienter som vårdats utomlands behöver isoleras och screenas. Även flyktingar och migranter i behov av slutenvård i nära anslutning till ankomst bör man ha observans på för att upptäcka resistent bakterier på ett så tidigt stadium som möjligt. Vi ska ha en regelbunden undersökning av känsliga verksamheter och målet för att hygienreglerna inom sjukvården följs ska vara 100%. Att självförsörjningsgraden nationellt på framförallt kött och mjölk ligger på omkring 50 % och sjunker är ytterst alarmerande ur många perspektiv: miljömässiga, ekonomiska, djurskydds- och inte minst ur krisberedskapsperspektiv.

Naturligtvis är det inte primärt en fråga för regionen att själva stävja den uppkomna situationen, utan snarare en nationell- eller EU-angelägenhet, men där vi kan påverka bör vi göra det för att inte förvärpa situationen nationellt. Fler borde vara rejält oroad över hur situationen ser ut. Regionen är via sin upphandling och sina inköp av livsmedel en relativt stor kund på marknaden. Med politiska viljeriktningar och tydliga målsättningar kan vi både påverka utbudet och förutsättningar för producenter inom länet och i närområdet. Detta innebär att vi har möjlighet att, i inte helt obetydlig utsträckning, påverka de lokala livsmedelsproducenternas förutsättningar genom de krav vi ställer i våra upphandlingar. I Regeringens livsmedelsstrategi för Sverige sätter man ett inriktningsmål att 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark och 60 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av certifierade ekologiska produkter år 2030. Ur miljösynpunkt och med syfte att gynna lokala näringsidkare, vill Sverigedemokraterna istället ändra regionens fokus från att följa Regeringens livsmedelsstrategi kopplat till ekologiskt, till att istället inrikta sig på lokalproducerade livsmedel.

I enlighet med EU:s frihandelsavtal kan vi dock inte uteslutande handla från svenska producenter, därför ställer vi kravet att svenska regelverk ska uppfyllas och motsvarande nivå av svensk djurskyddslagstiftning måste upprätthållas av producenten vid inköp och upphandling av animaliska livsmedel. Vegetabiliska livsmedel ska i första hand köpas in från lokala producenter och i andra hand från vårt närområde.

- ➔ **Sverige ska ha en levande landsbygd.**
- ➔ **Ökad andel lokal- och närproducerade varor i våra verksamheter**
- ➔ **Animaliska livsmedel ska endast köpas in från producenter som uppfyller kraven enligt svenska regelverk och i motsvarande nivå med svensk djurskyddslagstiftning.**
- ➔ **Höj regionens och landets självförsörjningsgrad.**

12.2 Aveckla Region Örebro läns interna tryckeri

Region Örebro län äger sedan gammalt ett eget tryckeri. En gång i tiden kan sådan verksamhet ha varit försvarbar i regionens regi, om sådan service då saknades, idag är ett helt annat läge när regionen redan upphandlar en större del av sina trycksaker. Ett mindre tryckeri kommer alltid vara dyrare än ett större tryckeri och äger man ett eget tryckeri ökar också den interna viljan att nyttja det tryckeriet för att upprätthålla hävden att ha det kvar. En intern utredning har gjorts som tydligt visar att speciellt stora serier av tryck blir mycket billigare att köpa in än att utföra i egen regi. Viss service som innehåller personuppgifter behöver enligt uppgift utredas ytterligare för att hitta en säker hantering vid en eventuell extern aktör. Detta borde med enkelhet gå att lösa då regionen är långt ifrån den enda på marknaden som har behov av tryck som inkluderar personuppgifter.

Vi är idag ett digitalt samhälle och behoven av fysiska trycksaker minskar, kallelser och liknande behöver egentligen inte skickas ut per fysisk post i samma grad när sms, mejl och även Kivra finns som fullgoda alternativ för majoriteten av befolkningen. Vi ser att ett avecklande av tryckeriet skulle kunna förväntas minska löpande kostnader. En del av kostnaderna kvarstår dock vare sig vi nyttjar vårt interna tryckeri eller ej. Vi vill även införa en ny policy för att minska behoven av tryckt material, där antalet trycksaker alltid utvärderas för att säkerställa om tilltänkt antal är både ekonomiskt och miljömässigt försvarbart. Grundinställningen ska vara att allt som kan erbjudas i digitalt format, i första hand ska erbjudas i digitalt format. Med denna policy, utöver avecklandet av det interna tryckeriet, sparar regionen ytterligare ett antal miljoner per år. Med detta säkerställer vi att skattebetalarnas pengar används så effektivt som möjligt, samtidigt som vi är med och bidrar till minskad klimatpåverkan.

- **Region Örebro län ska skyndsamt utreda de sista detaljerna kring att använda extern aktör för att trycka material innehållande personuppgifter.**
- **Region Örebro län ska införa en policy om att allt material som kan vara digitalt, i första hand ska vara digitalt.**
- **Region Örebro län ska införa en policy där antalet fysiska material som måste tryckas noggrant säkerställs vara både ekonomiskt och miljömässigt försvarbart.**
- **Region Örebro län ska skyndsamt aveckla sitt interna tryckeri och upphandla framtida behov hos externa tryckerier.**

13. Kulturnämnden

Kulturen berör oss genom att påverka våra känslor och sinnen, den ger oss kunskap, utbildar, utvecklar och fogar oss samman. Kultur är alltså mer än att betrakta. Kulturen är viktigt och behövs. Kulturen har stor betydelse för att belysa och förmedla vårt kulturarv. Vår viktiga historia återfinns i slöjd, hembygdsgårdar, museer, konst, och litteratur. Detta måste bevaras såväl för nuet som för framtiden. Samtidigt är vi nationellt på väg in i en lågkonjunktur. Region Örebro står inför stora besparingskrav. Vi befinner oss mitt i Coronapandemin och de fulla ekonomiska effekterna är fortfarande inte klarlagda och ej heller hur dessa kommer att påverka oss framledes. Vi har tuffare tider framför oss och att alla kostnader behöver ses över. Våra skattemedel ska användas för medborgarnas bästa.

Alla nämnder måste bidra för att säkerställa kärnverksamhetens, i huvudsak vårdens, fortsatta möjligheter att kunna erbjuda en patientsäker och högkvalitativ vård. Kultur- och fritidsnämnden har den viktiga uppgiften att och möjliggöra en bred kulturell verksamhet för länets alla invånare. Denna uppgift säkras med regionalt ägda verksamheter och kompletteras med samarbetsavtal som upprättats med andra viktiga kulturintressen. Sverigedemokraterna föreslår besparingskrav till nämnden som utgår ifrån rådande osäkerhetsfaktor om vad pandemins kostnader framgent landar i. En alltför generös invandringspolitik har genererat höga kostnader såväl nationellt som regionalt och kommunalt.

Sverigedemokraterna föreslår en ramsänkning om totalt 5 procent med tydlig anvisning om att regionalt ägda och delägda verksamheter ska stimuleras och främjas. Däri finns Örebro Länsteater, Martin Mutter, Länsmuseum, Länsmusiken och länets samliga bibliotek som i sina verksamheter har ett brett utbud, hög profession och nås av länsbor genom tillgänglighetsprincipen. Verksamhetsplanerna är även centralt styrda av Region Örebro län. Därmed överlåter Sverigedemokraterna till Kultur- och fritidsnämnden ansvaret för att besparingarna som görs på verksamheterna är kortsiktiga och fokuserade kring att påverka så få besökare som möjligt.

13.1 Ta bort 1 procentsregeln vid investeringar

Region Örebro län tillämpar enprocentregeln på sina egna fastigheter. Det innebär att en procent av byggkostnaderna vid ny, om och tillbyggnationer över 5 miljoner kronor, går till byggnadsanknuten konst. Med en sådan regel kan det bli så att man tittar på konst efter summan man har istället för att titta på vad man har för behov. Region Örebro läns konstsamling består av över 17 000 konstverk. Dessa kan användas i nybyggnationer och även alternera mellan olika verksamheter så att man förnyar och förändrar landskapet i regionens lokaliteter genom återbruk, så att både ekonomi och miljö gynnas.

Mycket kan även göras byggnadstekniskt där man bygger estetiskt tilltalande byggnader istället för alltför trista byggnadsverk som börjar bli allt vanligare. Med det ekonomiska läge som regionen befinner sig i tar vi bort denna regel.

- **Minska onödiga utgifter.**
- **Använd den befintliga konstsamlingen för att besmycka våra byggnader och lokaler.**

13.2 Inga bidrag till politiska ungdomsförbund

År 2019 betalades det ut 11 020 500 kronor i partistöd till de invalda partierna i regionfullmäktige. Förutom detta betalades även 269 880 kronor till partiernas ungdomsförbund. Med tanke på den redan höga summa pengar som partierna får ut i partistöd, anser vi inte att det är försvarbart att de politiska ungdomsförbunden får plocka ut extra pengar via bidrag. Partierna har med sina resurser råd att bedriva ungdomsverksamhet om man så önskar och de politiska ungdomsförbunden får helt enkelt bekostas helt via partistödet. Med detta sparar vi in 373 700 kronor eftersom vi avvecklar hela den budgetposten.

- **Politiska ungdomsförbund kopplade till partier som erhåller partistöd från Region Örebro län ska inte ha rätt till föreningsbidrag.**

14. Gemensam nämnd för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice

14.1 Språktolk bekostas av den enskilde när denne haft sin hemvist i landet i tre år

En förutsättning för att kunna bli en del av majoritetssamhället är att man talar och förstår det svenska språket. Under den första tiden i ett nytt land är det förståeligt att man behöver tolk för att kommunicera med det landets medborgare och myndigheter. Det är dock orimligt att en fullt frisk person som bott i Sverige under lång tid ska behöva tolkhjälp och att denna ska bekostas av det allmänna. Har man för avsikt att bo här permanent ska man ovillkorligen lära sig svenska eller själv bekosta sitt kvarvarande behov av språktolk genom avgifter. Särskilda undantag ska göras för de nationella minoritetsspråken. Avgiften ska dock kunna efterskänkas i de fall patienten på grund av ålder, funktionsnedsättning eller andra medicinska skäl saknar förmåga att lära sig det svenska språket eller har tappat sina språkkunskaper. Regionen ska avgiftsfritt tillhandahålla teckentolk.

- Öka incitamenten för invandrare att lära sig det svenska språket och bli en del av det svenska samhället.
- Språktolk bekostas av den enskilde när denne haft sin hemvist i landet i tre år.

15. Regionfullmäktige föreslås besluta:

- Att anta Sverigedemokraternas förslag till budget 2021 för Region Örebro län.
- Att skattesatsen fastställs till 11,55 kronor för 2021.
- Att planeringsreserven omfattar 25 miljoner kronor för 2021.
- Att fastställa investeringsramar till 1 000 000 000 kronor år 2021, till 800 000 000 kronor år 2022 samt till 600 000 000 kronor år 2023.
- Att uppdra åt Regiondirektören att prioritera investeringar enligt texten angiven modell och återkomma till Regionfullmäktige med förslag för beslut inom de fastställda investeringsramarna.

16. Budgeten i siffror

16.1 Resultatbudget

RESULTATBUDGET Belopp i miljoner kronor	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetramar till nämnderna	-9 439		-9 540	-9 770	-9 943
Löne- och prisjustering			-230	-173	-215
Särskilda prioriteringar			-193	-193	-193
Effekter av tidigare års beslut	-32		-34	-74	-98
Regionstyrelsens planeringsreserv	-110		-25	-25	-25
Omställning	229		-197	-100	-80
Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-9		-54	-126	-55
Framtida utmaningar	-20		0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-9 838	-10 025	-10 273	-10 461	-10 608
Skatteintäkter	7 480	7 193	7 477	7 734	8 032
Generella statsbidrag och utjämning	2 528	2 908	2 954	2 960	2 809
Verksamhetens resultat	170	77	158	234	233
Finansiella intäkter	69	163	92	108	175
Finansiella kostnader	-139	-140	-97	-114	-182
Finansnetto	-70	23	-5	-6	-7
Årets resultat (balanskravsresultat)	100	100	153	228	226
Orealiserad värdeökning av finansiella tillgångar	65	-121	85	94	42
Resultat inkl. realiserad värdeökning av finansiella tillgångar	165	-21	238	322	268

16.2 Driftbudget

DRIFTBUDGET Belopp i miljoner kronor	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Ramar till nämnderna	-9 439		-9 540	-9 540	-9 540
Löne- och prisjustering	0		0	-230	-403
Löne- och prisjustering årets	0		-230	-173	-215
Summa ramar till nämnderna	-9 439	-9 818	-9 770	-9 943	-10 157
Resultat från verksamheten		-672			
Effekter av tidigare års beslut *	-32		-34	-74	-98
Särskilda prioriteringar			-193	-193	-193
Regionstyrelsens planeringsreserv	-110		-25	-25	-25
Omställning	-229		-197	-100	-80
Framtidens utmaningar	-20		0	0	0
Bidrag till ökade hyreskostnader för beslutade investeringar					
Summa verksamheter	-9 829	-10 490	-10 219	-10 335	-10 554
Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-9	465	-54	-126	-55
Verksamhetens nettokostnader	-9 838	-10 025	-10 273	-10 461	-10 608
Regionstyrelsen					
Skatteintäkter	7 480	7 193	7 477	7 734	8 032
Generella statsbidrag och utjämning	2 528	2 908	2 954	2 960	2 809
Finansiella intäkter	69	163	92	108	175
Finansiella kostnader	-139	-140	-97	-114	-182
Årets resultat	100	100	153	228	226

DRIFTBUDGET Belopp i tusen kronor	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
<i>Pensioner</i>					
Pensionsutbetalning, nya, gamla, förb.	-313	-334	-328	-342	-359
Löneskatt på pensionsutbet	-76	-81	-80	-83	-87
Pensionsutbetalning ÄDEL	-21		-21	-21	-21
Löneskatt på pensionsutbet ÄDEL	-5		-5	-5	-5
Övrigt	-2	-2	-2	-2	-2
<i>Ökad pensionsavsättning</i>					
Avgiftsbestämd del KAP-KL	-225	-226	-232	-240	-248
Förändring pensionsavsättning	-203	-170	-169	-216	-147
Löneskatt avg.best del KAP-KL	-55	-55	-56	-58	-60
Löneskatt på pens. avsättn.förändr	-49	-41	-41	-52	-36
Avsättning utöver skandias kalkyl	-25	1	-25	-25	-25
Löneskatt på premiebetalning KAP-KL					
Schablonber pensionskostnad	548	567	536	548	562
Schablonber löneskatt	133	138	130	133	136
Arbetsgivaravgifter		0			
Tandvårdsmoms	16	16	16	16	16
Patientförsäkring LÖF premie	44	-48	-49	-50	-51
<i>Internräntor</i>					
Likvidkonto	1	1	1	1	1
Lån fastigheter	99	113	132	132	132
Interna ränteintäkter	12	10	10	10	10
Avkastningskrav					
Regionservice	35		7	7	7
Regionservice, hyresavkastn	75		120	120	120
Folktandvården	2		2	2	2
<i>Summa avk krav o ej nyttjad planeringsreserv</i>		575			
Summa	-9	465	-54	-126	-55
Verksamhetens nettokostnader	-9 838	-10 025	-10 273	-10 461	-10 608

16.3 Driftbudget per nämnd

DRIFTBUDGET PER NÄMND Belopp i miljoner kronor	Budget 2020	Aktuell budget 2020	Justeringar Inför 2021	Löne & pris uppräknig	Särskilda prioriteringar	Ramar till nämnderna 2021
Budgetramar till nämnderna						
Regionfullmäktige	-17	-17			0	-17
Regionstyrelsen						
varav						
- Regionstyrelsen och regionkansliet	-517	-403	-15	-9,7	3	-425
- Hälsovalsenheten	-1 747	-1 796		-44,1	-15	-1 855
- Tandvårdsenheten	-244	-242		-5,8	0	-248
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-5 837	-5 954	-73	-145,2	-192	-6 364
Forskningsnämnden	-121	-121		-2,9	3	-122
Folktandvårdsnämnden	-1	-1		0	0	-1
Servicenämnden	-179	-57		-1,4	-1	-60
Samhällsbyggnadsnämnden	-533	-611		-14,7	-20	-645
Regional tillväxtnämnd	-128	-140		-3,4	24	-119
Kulturnämnden	-115	-109		-2,6	6	-105
Gem. nämnd för företagsh. & tolk	0	0		0	0	0
Specialdestinerade statsbidrag	0	0				
Summa budgetramar till nämnderna	-9 439	-9 452	-88	-230	-193	-9 963
Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-9	-9			-54	-54
Effekter tidigare års beslut	-32	-29			-34	-34
Regionstyrelsens planeringsreserv	-110	-99			-25	-25
Omställning	-229	-229			-197	-197
Framtidens utmaningar	-20	-20			0	0
Verksamhetens nettokostnader	-9 838	-9 838			-10 273	-10 273
Regionstyrelsens finansförvaltning	9 938	9 938			10 427	10 427
Årets resultat	100	100			153	153

16.4 Balansbudget

BALANSBUDGET Belopp i miljoner kronor	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	21	25	44	44	44
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	5 931	5 603	6 041	6 299	6 312
Maskiner och inventarier	1 182	1 086	1 199	1 311	1 424
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	174	174	174	174	174
Summa anläggningstillgångar	7 308	6 888	7 458	7 828	7 954
Omsättningstillgångar					
Förråd	160	160	160	160	160
Fordringar	835	770	770	770	770
Kortfristiga placeringar pensionsmedelsportfölj 1)	3 131	3 895	4 355	4 774	5 106
Orealiserade finansiella tillgångar	65		85	179	221
Kassa/bank o kortfr placeringar likv portfölj	80	330	1	11	139
Summa omsättningstillgångar	4 271	5 155	5 371	5 894	6 396
SUMMA TILLGÅNGAR	11 579	12 043	12 829	13 722	14 350
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital	2 455	2 762	2 741	2 979	3 301
Årets resultat	165	-21	238	322	268
Justering med post "Framtida utmaningar"	20		0	0	0
Summa eget kapital	2 640	2 741	2 979	3 301	3 568
Avsättningar					
Avsättning för pensioner inkl. löneskatt	4 796	4 760	5 074	5 461	5 830
Summa avsättningar	4 796	4 760	5 074	5 461	5 830
Skulder					
Långfristiga skulder	1 926	1 767	2 001	2 185	2 176
Kortfristiga skulder	2 216	2 775	2 775	2 775	2 775
Summa skulder	4 142	4 542	4 776	4 960	4 951
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	11 579	12 043	12 829	13 721	14 349

16.5 Kassaflödesbudget

KASSAFLÖDES BUDGET Belopp i miljoner kronor	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	165	-21	238	322	268
Justering med post "Framtida utmaningar"	20				
Justering för av- och nedskrivningar	346	376	430	430	430
Justering för gjorda avsättningar	401	350	314	387	369
Justering för utnyttjade avsättningar					
Justering för övr ej likv.påverkande poster					
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	<i>932</i>	<i>705</i>	<i>982</i>	<i>1 139</i>	<i>1 066</i>
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	0	-8	0	0	0
Ökning/minskning förråd och lager		2			
Ökning/minskning kortfristiga skulder	0	550	0	0	0
Justering ej likvidpåverkande poster					
Kassaflöde från den löpande verksamheten	932	1 249	982	1 139	1 066
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-3	-19	0	0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-1 294	-1 007	-981	-800	-556
Försäljning av materiella anläggningstillgångar					
Investeringar i finansiella tillgångar	-41	-601	-460	-418	-332
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar					
Justering ej likvidpåverkande poster	-65		-85	-94	-42
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 400	-1 611	-1 545	-1 312	-930
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Minskning långfristiga skulder	-9	-163	-15	-18	-18
Ökning långfristiga skulder	550	650	249	202	10
Ökning långfristiga fordringar					
Minskning kortfristiga skulder					
Justering för ej likviditetspåverkande poster					
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	541	487	234	184	-8
ÅRETS KASSAFLÖDE	73	125	-329	10	128

16.6 Våra satsningar och besparingar

BESPARINGAR Belopp i tusen kronor	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Regionfullmäktige			
Regionstyrelsen	22 500	22 500	22 500
- varav			
- Regionstyrelsen och regionkansliet	22 500	22 500	22 500
Överlåtande av huvudmannskapet för Örebro flygplats	16 900	16 900	16 900
Minskat partistöd	5 600	5 600	5 600
- Hälsovalsenheten			
- Tandvårdsenheten			
Hälso- och sjukvårdsnämnden	26 000	26 000	26 000
Intäkter genom avgifter för tolkuppdrag	15 000	15 000	15 000
Sparkrav administration	8 000	8 000	8 000
Vård till EU-migranter	3 000	3 000	3 000
Forskningsnämnden	2 500	2 500	2 500
Sparkrav 2 %	2 500	2 500	2 500
Folkvandvårdsnämnden			
Servicenämnden	2 000	2 000	2 000
Aweckla internt tryckeri	2 000	2 000	2 000
Samhällsbyggnadsnämnden			
Regional tillväxtnämnd	24 400	24 400	24 400
Sparkrav 2,5 %	3 500	3 500	3 500
Aweckla regionens deltagande i Central Sweden	1 400	1 400	1 400
Överlåtande av huvudmannskapet för Kävesta folkhögskola	19 500	19 500	19 500
Kultur och Fritidsnämnden	5 870	5 870	5 870
Sparkrav 5 %	5 500	5 500	5 500
Ta bort föreningsbidrag ungdomsförbund	370	370	370
Gemensam nämnd för företagshälsovård och tolk			
SUMMA	83 270	83 270	83 270

SATSNINGAR Belopp i tusen kronor	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Regionfullmäktige			
Regionstyrelsen	-35 000	-35 000	-35 000
- varav			
- Regionstyrelsen och regionkansliet	-20 000	-20 000	-20 000
Digitala vårdkontakter och köpt primärvård	-20 000	-20 000	-20 000
- Hälsovalsenheten	-15 000	-15 000	-15 000
Äldrevård	-15 000	-15 000	-15 000
- Tandvårdsenheten			
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-218 000	-218 000	-218 000
Ta bort åldersgräns för kallelse till mammografi	-2 000	-2 000	-2 000
Statsbidrag uppskjuten vård	-118 000		
Säkerställa patientsäkerheten förlossningsvården på Karlskoga lasarett	-7 000	-7 000	-7 000
Utreda primärvårdsresurs på akutmottagningarna	-1 500		
Lönesatsning för vårdpersonal	-60 000	-60 000	-60 000
Förbättra situationen inom hälso- och sjukvården	-20 000	-20 000	-20 000
Primärjour Lindesberg	-7 000	-7 000	-7 000
Länsomfattande insatser emot narkotikabruk riktat till ungdomar	-2 500	-2 500	-2 500
Forskningsnämnden			
Folkvandvårdsnämnden			
Servicenämnden	-3 000	-3 000	-3 000
Högre krav på lokalproducerade livsmedel i regionens upphandlingar	-3 000	-3 000	-3 000
Samhällsbyggnadsnämnden	-20 000	-20 000	-20 000
Landsbygdstrafik	-20 000	-20 000	-20 000
Regional tillväxtnämnd			
Kulturnämnden			
Gemensam nämnd för företagshälsovård och tolk			
SUMMA	-276 000	-156 500	-156 500

RAMJUSTERINGAR (summa satsningar och besparingar)	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Belopp i tusen kronor			
Regionfullmäktige	0	0	0
Regionstyrelsen	-12 500	-12 500	-12 500
- varav			
- Regionstyrelsen och regionkansliet	2 500	2 500	2 500
- Hälsovalsensheten	-15 000	-15 000	-15 000
- Tandvårdsensheten	0	0	0
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-192 000	-72 500	-72 500
Forskningsnämnden	2 500	2 500	2 500
Folktandvårdsnämnden	0	0	0
Servicenämnden	-1 000	-1 000	-1 000
Samhällsbyggnadsnämnden	-20 000	-20 000	-20 000
Regional tillväxtnämnd	24 400	24 400	24 400
Kulturnämnden	5 870	5 870	5 870
Gem nämnd för företagshälsovård och tolk	0	0	0
SUMMA	-192 730	-73 230	-73 230

Vänsterpartiets förslag till Verksamhetsplan med budget 2021

Med planeringsförutsättningar för 2022 – 2023
i Region Örebro län

Vänsterpartiet Region Örebro län

Folkhälsa
 Jämställdhet
 Tandvård
 Primärvård
 Sjukvård
 Medarbetare
 Kultur
 Kärlek
 Folktandvården
 Jämlikhet

Förebyggande
 Utveckling
 Hälsofrämjande
 Trygghet
 Miljö
 Utmaningar
 Ungdom
 Hållbart
 Teater
 Systemskifte
 Framtid
 Specialiseringar
 Barnkonventionen
 Kommunikation
 Vårld
 Omsorg
 Psykiatri
 Behov
 Generationer
 Demokrati
 Musik
 Kollektivtrafik
 Utbildning
 Förstärkningar

Beslutsförslag till budget

Vänsterpartiet föreslår Regionfullmäktige att besluta:

- att anta Vänsterpartiets förslag till verksamhetsplan med budget 2021 och planeringsförutsättningar 2022-2023
- att fastställa skattesatsen för år 2021 till 11,80 kronor
- att sänka partistödet samt arvoden till förtroendevalda
- att justera ner hela bidraget till Örebro flygplats AB
- att ytterligare minska på administration samt på antalet chefer och konsulter
- att återinföra avgiftsfria hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning
- att satsa på jämställda löner för den kvinnodominerade vårdpersonalen samt en särskild satsning på de med den lägsta lönen
- att inleda arbetet med att förkorta arbetstiden med bibehållen lön på regionens akutmottagningar
- att justera upp friskvårdsbidraget från 2000 kr till 2500 kr.
- att införa gratis TBE-vaccinering till barn upp till 19 år
- att skapa psykiatriska mobila akutteamen inom BUP, Barn- och ungdomspsykiatri
- att kraftigt förkorta väntetiderna till BUP, Barn- och ungdomspsykiatri
- att ta fram strategier för att stötta barn och unga som lever i missbrukande familjer
- att primärvården tar ett samlat ansvar för att hålla ihop vården för individer med stort vårdbehov och de som lider av psykisk sjukdom/ohälsa
- att öka samarbetet mellan specialistpsykiatri, öppenspsykiatri, primärvården och kommunerna för att stötta patienterna till rätt vård och behandling
- att se över behovet av primärvård där tillgängligheten är för låg
- att stärka den geriatriska kompetensen i vården

- att regionens två förlossningsavdelningar ska vara öppet dygnet runt, året runt
- att regionens tre akutmottagningar ska vara öppet dygnet runt, året runt
- att vidta konkreta åtgärder för att rätta till bristerna inom sjukvårdsorganisationen
- att hälso- och sjukvården ska stärka det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet med inriktning på de som har störst behov
- att hälsoklyftorna ska minskas genom att regionen genomför åtgärderna som tagits fram i handlingsplanen för folkhälsa och Kommissionens arbete för en jämlik och jämställd hälsa i Örebro län
- att öka arbetet med HBTQ-certifiering och diplomering av fler verksamheter inom regionen
- att inrätta ett idrottspris och ett idrottsstipendium
- att införa avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer under lågtrafik
- att utveckla och utöka anropsstyrd närtrafik i alla kommuner
- att införa resegaranti inom färdtjänst och sjukresor
- att sträva efter låga taxor inom kollektivtrafiken
- att tillgänglighetshinder inom kollektivtrafiken undanröjs
- att regionen utarbetar en regional koldioxidbudget
- att ta fram en solcellsstrategi för att belysa möjliga fastigheter lämpliga för solcellsinvesteringar
- att öka arbetet med gender budgeting
- att ta fram tydliga strategier för hur mäns våld ska upptäckas och bemötas
- att alla verksamheter inom region Örebro län ska vara tillgängliga för alla invånare
- att länets kulturella institutioner och länets folkhögskolor prioriteras
- att regionen säkerställer delaktigheten för de anställda i de egna verksamheterna
- att skapa en demokratisk arbetsplats genom att bryta tystnadskulturen

Innehåll

1.	Förord.....	6
2.	Vänsterpartiets grundläggande värderingar	8
3.	En offentlig och solidarisk vård	8
4.	Vården och välfärden behöver mer resurser	9
5.	Styrning och ledning - ut med New Public Management	9
6.	Covid-19 och framtida pandemier	10
7.	Verksamhetsplan med budget 2021	11
	7.1 Tio utmaningar	11
	7.2 Mänskliga rättigheter	12
	7.3 Invånarperspektiv	13
	7.4 Könsperspektiv	13
	7.5 Ett hållbart samhälle för alla	14
	7.6 En jämlik och jämställd hälsa	14
	7.7 Hälso- och sjukvård	17
	7.8 Barn och ungdomars hälsa	22
	7.9 Äldre med omfattande behov av vård och omsorg	23
	7.10 God hälso- och sjukvård för funktionsnedsatta.....	24
	7.11 Tandvård - en klassfråga	25
	7.12 Medicinsk utveckling och digitalisering	25
	7.13 Regional utveckling	26
	7.14 Samhällsbyggnad	29
8.	Attraktiv arbetsköpare.....	32
9.	Ekonomi	34
10.	Särskilda satsningar	38
11.	Bilagor	41
12.	Investeringsbudget	47

1. Förord

Vi lever i en tid där vi, trots att vi är ett rikt län, ser klyftorna i samhället öka. De rika drar ifrån och deras tillgång till vård ökar i form utav privata sjukförsäkringar och gräddfiler, samtidigt som vanligt folk får vänta allt längre för att få tillgång till nödvändig vård.

Väntetiderna till besök och behandling är alldeles ojämnt fördelade i region Örebro län. Det största problemet är bristen på den goda arbetsmiljön och arbetsvillkor som gör att sjukvården kan behålla och rekrytera nödvändig och kompetent personal.

De problem som regionen brottas med idag grundar sig mycket i problem med ledning och styrning. I dagsläget är regionen en toppstyrd men samtidigt fragmentiserad organisation. Regionen måste därför utveckla en förändrad styrmodell där nyckeln är att flytta bestämmanderätten över verksamheterna längre ner i organisationen och där den lokala samverkan utifrån patienternas behov sätts i fokus.

I en skattefinansierad verksamhet ska behoven styra och inte plånboken. Verksamheterna ska i möjligaste mån planeras och bedrivas i regionens egen regi, finansieras gemensamt genom skatteintäkter och i mindre grad genom egenavgifter. Vänsterpartiet avvisar bestämt de höjda avgifterna och införande av nya avgifter då det slår mot de ekonomiskt utsatta grupperna. Vi vill även avskaffa de orättvisa avgifterna på hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. Människor med sämst ekonomiska förutsättningar ska inte tvingas att välja mellan att lägga sina pengar på vård eller på mat för dagen, det är en självklarhet i ett solidariskt samhälle.

Klimatomställningen handlar om vår överlevnad. I den gröna omställningen skall Region Örebro län vare ett föredöme och drivande kraft. Genom aktiva åtgärder skall regionen vara fossiloberoende 2030. Vindkraft och solenergi är viktiga delar av omställningen till detta och bör uppmuntras.

En satsning på en utbyggd kollektivtrafik med låga biljettpriser är både en klimatomställnings- och jämlikhetsfråga. Vi föreslår låga biljettpriser i kollektivtrafiken. Alla ska ha råd att resa. Kollektivtrafiken skall också vara tillgänglig för människor med funktionsnedsättning. Vi avsätter pengar för att införa avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer under lågtrafik och även för att utveckla och utöka anropsstyrd kollektivtrafik i hela länet. Kollektivtrafiken skall fungera vara sig människor bor på landsbygden eller i storstaden.

Regionen har också ett stort och viktigt uppdrag att förvalta och utveckla både folkbildningen och kulturen då båda delarna behövs i byggandet av ett samhälle som håller ihop. Vänsterpartiet vill prioritera barn- och ungdomskultur och stödet till fria kulturutövare. Tillgången till kultur ska inte vara beroende av exempelvis klass, kön, funktionsnedsättning eller bostadsort.

I Vänsterpartiets budgetförslag 2021 lyfter vi de områden vi särskilt vill värna, där vi vill göra satsningar.

Vi satsar mer pengar inom primärvården och psykiatrin för att bygga sjukvården underifrån med hög tillgänglighet dygnet runt. Med mer vård i primärvården kommer trycket på sjukhusen att minska och leda till minskade överbeläggningar och köer. Det ger en omställning även till mer förebyggande arbete. Vi vill stärka första linjens förutsättningar och tillgänglighet inom BUP och

skapa psykiatriska mobila akutteamen. Detta skulle underlätta för barn och unga att ha kontinuerlig kontakt med BUP.

Nedskärningarna som gjorts i viktiga verksamheter på Karlskoga och Lindesbergs lasarett innebär försämrade möjligheter att kunna erbjuda en jämlik och bra vård i hela länet. Därför avsätter vi extra resurser för återöppning av primärjouren nattetid vid Lindesbergs lasarett. Vi avsätter även resurser till förlossningsmottagningen i Karlskoga för att den ska fortsätta drivas i egen regi och återöppnas snarast. Tre fullvärdiga akutsjukhus och två förlossningsmottagningar öppet dygnet runt och året runt i egen regi är en viktig prioritering för Vänsterpartiet.

I vårt län ska det inte vara en klassfråga att kunna skydda sitt barn mot sjukdomar. En TBE-infektion kan ge både allvarliga och bestående följder. Därför anser vi det vara extra viktigt att skydda barnen som ofta leker och vistas i miljöer med mycket vegetation. Då övrig hälso- och sjukvård för barn är avgiftsfri ska barn inte behöva betala för vaccinering mot TBE.

Region Örebro län kan inte fortsätta lönediskriminera på grund av kön. Därför gör Vänsterpartiet satsningar på jämställda löner för den kvinnodominerade vårdpersonalen och en särskild satsning på de med den lägsta lönen.

Kortare arbetstid är nästa stora välfärdsreform som kommer att ge positiva effekter på många sätt i samhället. Vänsterpartiet vill se fler verksamheter som börjar med arbetstidsförkortning för både mer tid för återhämtning men också för ett rationellt utnyttjande av lokaler och resurser. Därför föreslår vi att inleda arbetet med att förkorta arbetstiden med bibehållen lön på regionens akutmottagningar, för att kunna rekrytera och behålla personal, men också av arbetsmiljöskäl.

Region Örebro län behöver bli bättre på att värdesätta de anställda t.ex. i form att fortsätta visa uppskattning istället för ett tomt tack. Vi vill återinföra julgåvan till personal, därför avsätter vi extra pengar till detta och även till en höjning av frivårdsbidraget som är en lönsam investering för regionen som en arbetsköpare. En friskare och nöjdare personal är helt enkelt en bättre personal.

För att kunna genomföra livsnödvändiga reformer i sjukvården och nödvändiga reformer i resten av regionens verksamheter, anser vi att skatten bör höjas med 25 öre. Med våra förslag tar vi flera steg mot ett jämlikt och jämställt Örebro län - där människors möjligheter att vara aktiva och delaktiga stärks, där vi fördelar våra gemsama resurser efter behov och inte låter vinstintressen styra.

Örebro 20 oktober 2020

Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jihad Menhem

Jihad Menhem

2. Vänsterpartiets grundläggande värderingar

Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vår politik och verksamhet bestäms av vårt mål: att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet, jämställdhet och solidaritet. Vi är ett arbetarparti som vill ha ett samhälle befriat från klass-, köns- och etniskt förtryck. Ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där vi bygger vår egen framtid i frihet och samverkan.

Strukturer och förhållanden i det klassamhälle och det patriarkala samhälle vi lever i återspeglar sig även inom hälso- och sjukvården. Det är viktigt att dessa strukturer och dess konsekvenser synliggörs för att kunna förstås och åtgärdas. Detta gäller även inom kultur, fritid, kollektivtrafik och näringslivsutveckling, områden som också hanteras av Region Örebro län

Ett allvarligt hot mot den generella välfärden är den växande klyftan mellan stad och landsort. För Vänsterpartiet är det viktigt att hela regionen i Örebro län har möjlighet att leva och utvecklas. Människor måste ha tillgång till arbete, service, kollektivtrafik, utbildning, kultur, sjukvård och omsorg i hela regionen - och hela livet. För det krävs en fungerande regionalpolitik som möjliggör en sammanhållen och demokratisk samhällsutveckling.

3. En offentlig, solidarisk, öppen och demokratisk vård i egen regi

Vi slår vakt om en sammanhållen offentlig hälso- och sjukvård. Detta är garanten för att alla människor ska få tillgång till en sjukvård baserad på behov. Rätten till hälsa och sjukvård är grundläggande. Det är när samhället gemensamt tar ansvar för vården som behoven sätts i centrum. Den sammanhållna offentliga sjukvården är förutsättningen för en verksamhet utan gräddfiler där all vård ges efter behov. Behoven, inte efterfrågan, ska vara styrande i alla våra prioriteringar.

Vänsterpartiet har alltid tagit bestämt avstånd från vinster i välfärden. När offentliga verksamheter läggs ut på privata aktörer riskeras den demokratiska insynen, de anställda riskerar försämrade och otryggare anställningsförhållanden. Även kvalitets- och utvecklingsarbetet riskerar att avstanna och kostnaderna tenderar att öka.

Privatisering av offentlig verksamhet är inte hållbara lösningar vare sig ur ekonomiskt eller demokratiskt perspektiv. Upphandlingar kan ibland vara nödvändiga men splittras verksamheter så blir det svårare att styra utveckling och att följa upp kvalitet och ekonomi.

Vänsterpartiet anser att all vård ska omfattas av offentlighetsprincipen och meddelarfriheten. Därför ska Region Örebro län vid upphandling av verksamheter ställa krav på kollektivavtal och att följsamhet till mänskliga rättigheter och förbud mot barnarbete ska finnas med som krav.

Vänsterpartiet Örebro län arbetar för en rättvis och jämlik vård. Vi vill stärka patientens inflytande och möjlighet att ställa krav på vårdgivarna att de finns där de behövs. En jämställd och jämlik sjukvård fördelar resurserna efter behov och utgår från ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv. Endast så kan vi fortsätta att bygga solidarisk vård utifrån behov utan privata vinster.

4. Vården och välfärden behöver mer resurser

Hälso- och sjukvården har aldrig tagit emot och botat så många patienter som nu. Den medicinska utvecklingen går starkt framåt med nya läkemedel och nya behandlingsmetoder. Sjukvården fortsätter att bli allt mer specialiserad och varje nytt framsteg innebär i allmänhet stora kostnader. Trots de stora effektiviseringar som görs tack vare nya sätt att behandla är det troligt att kostnaden för hälso- och sjukvården kommer att öka. Samtidigt blir andelen äldre i befolkningen allt större vilket leder till att fler hinner få fler sjukdomar och därmed behöva mer vård. I vårt län ökar också befolkningen i sin helhet vilket kräver mer hälso- och sjukvård. Till det ska läggas de stora vårdköer som finns inom regionen idag. Sammantaget visar detta på att sjukvårdens kostnader kommer att öka och att dessa måste kompenseras genom ökade intäkter.

Stora om- och nybyggnationer som påbörjats kommer att genomföras. De är nödvändiga för god patientsäkerhet, bra arbetsmiljö och lägre energiförbrukning. Det innebär dock stora ökande hyreskostnader som måste kompenseras för att inte minska på vården. Däremot är vi tveksamma till nya byggnadsinvesteringar i nuläget.

Vänsterpartiet i region Örebro län har varit tydligt när det gäller behoven av nya resurser, vi ser helst en utökad finansiering genom höjda statsbidrag. Kommer inte sådana höjningar så återstår bara en höjning av regionskatten. Vi vet att befolkningen är villig att betala mer i skatt för en bra sjukvård för alla, i rätt tid och med bra kvalitet och vi tvekar inte att föreslå höjningar för att klara vården.

När patientavgiften infördes i Sverige var beloppet att betraktas som symboliskt, 7 kronor. Det är angeläget att avgifterna hålls på rimliga nivåer så att de inte så sakteliga börjar ersätta beskattningsmodellen som finansiell grund för den offentliga sektorn. Vi avvisar höjda avgifter och införande av nya avgifter då det slår mot de ekonomiskt utsatta grupperna. Vi anser att välfärden ska betalas via skatten, inte via den enskildes plånbok.

5. Styrning och ledning – ut med NPM

Vänsterpartiets förslag till budget utgår från befolkningens behov av regionens olika verksamheter. Hälso- och sjukvården är den dominerande verksamheten och den har idag stora brister i ledningsstruktur, organisation och personalens arbetsmiljö och arbetsvillkor. Det är därför nödvändigt att åtgärda dessa brister så att regionens resurser används på bästa möjliga sätt. När regionen lyckas med detta utvecklingsarbete skapas den nödvändiga grunden för att kunna använda våra resurser till de ökande behoven av vård.

De problem som regionen brottas med idag grundar sig mycket i problem med ledning och styrning. I dagsläget är regionen en toppstyrd men samtidigt fragmentiserad organisation. Länsklinikerna försvårar samverkan och teamarbete. Cheferna nära verksamheten saknar tillräckliga mandat att styra och samverka utifrån patientens behov försvåras. Detta måste förändras. Regionen måste därför utveckla en förändrad styrmodell där nyckeln är att flytta bestämmanderätten över verksamheterna lägre ner i organisationen och där den lokala samverkan utifrån patienternas behov sätts i fokus. Medarbetarna ska ha en reell möjlighet att påverka hur verksamheterna drivs och därmed sin egen arbetssituation. Vi vill se att Länsklinikorganisationen avskaffas och i stället blir lokala ledningar ansvariga för sjukhusen och vårdcentralerna. I stället för en marknadsinfluerad styrning med mål och uppföljningar på

detaljnivå (New Public Management, NPM) vill vi utveckla en styrning och ledningskultur som bygger på tillit till personalens kompetens och motivation.

Idag får vi en samstämmig bild från de operativa verksamheterna att de inte får det stöd som de förväntar sig och behöver från regionens stödverksamheter. De upplever att de får leva sitt eget liv och att de snarare skapar arbete/problem än underlättar för verksamheterna. Centrala administrationen ska också effektivt kunna ta fram kvalitativa underlag utifrån politikernas behov.

Den pågående översynen av stödfunktionerna måste därför inkludera även den administrativa överbyggnaden för att skapa en effektivare och plattare organisation där det administrativa stödet flyttas närmare och styrs av kärnverksamheterna. I denna översyn bör vårdpersonalen vara starkt representerad.

6. Covid-19 och framtida pandemier

Utbrottet av Coronapandemin har förändrat våra liv, och inneburit en drastisk och omvälvande förändring av tillvaron för de allra flesta människor. I länder runt om hela världen, i Sverige, i region Örebro län, brottades och brottas alla med olika utmaningar. Sjukvården och andra samhällsviktiga instanser har gjort sitt yttersta för att rädda liv och har sett till att samhället fungerar. För många patienter, riskgrupper och äldre var och är detta en orolig tid.

Hälso- och sjukvården var redan överbelastad före Coronakrisen. Till följd av spridningen av coronaviruset fick sjukvården ställa om och fokusera helt på de patienter som drabbas hårdast av covid-19. Svåra prioriteringar gjordes; operationer och behandlingar som inte var livsavgörande ställdes in. Anställda inom sjukvården gjorde och gör oerhörda insatser för att rädda liv och hyllas med rätta för det. Vänsterpartiet instämmer i hyllningarna men menar att vårdanställda ska få bättre arbetsvillkor, löner och arbetsmiljö i stället för ett tomt tack.

Det är viktigt att sjukvården är starkare finansierad och har fler anställda och en verklig lagerhållning av sjukvårdsmateriel om vi ska kunna klara effekterna av Coronapandemin men även de framtida pandemierna. Det krävs också riktade insatser för att förstärka personalens villkor inom hälso- och sjukvården. Vänsterpartiet menar att region Örebro län behöver göra satsningar på förbättrad arbetsmiljö, kompetensutveckling och förbättrade arbetsvillkor.

7. Verksamhetsplan med Budget

7.1 Tio utmaningar att söka lösningar på

- Vi ska ha ett samhälle för alla – inte bara för de rikaste.
- Vi ska ha en jämlik och jämställd hälso- och sjukvård.
- Vi ska ställa om hälso- och sjukvården genom att bygga ut den nära vården och fokusera mer på att förebygga ohälsa.
- Vi ska ge vården, framförallt primärvården och psykiatrin, tillräckliga resurser för att kunna uppnå både hög kvalitet och god tillgänglighet.
- Vi ska ha tre fullvärdiga akutsjukhus med två förlossningsavdelningar i egen regi öppna dygnet runt, året runt.
- Vi ska skapa en hållbar arbetsmiljö med mer inflytande och delaktighet.
- Vi ska föra en grön politik för att lösa de stora klimatutmaningarna.
- Vi ska ha en aktiv och levande landsbygd.
- Vi ska ha ett rikt kulturliv tillgängligt för alla.
- Vi ska ha en tillgänglig och bra kollektivtrafik för alla, bl.a. genom att utveckla och utöka anropsstyrd kollektivtrafik i hela länet.

Grunden för vår politik är att minska klyftorna. Genom Region Örebro läns olika verksamheter har vi möjlighet att påverka och det gör vi med målet att minska de ojämlika ekonomiska förhållandena och skillnaderna i utbildning, som bland annat leder till ojämlik hälsa.

Vi har i vårt budgetförslag prioriterat en fortsättning av de låga patientavgifterna för behandling och undersökning, vi vill även avskaffa de orättvisa avgifterna på hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. Människor med sämst ekonomiska förutsättningar ska inte tvingas att välja mellan att lägga sina pengar på vård eller på mat för dagen.

Oberoende av kön ska alla av hälso- och sjukvården behandlas jämställt, alla har rätt till god vård.

Vi satsar mer pengar inom primärvården och psykiatrin för att bygga sjukvården underifrån med hög tillgänglighet dygnet runt. Med mer vård i primärvården kommer trycket på sjukhusen att minska och leda till minskade överbeläggningar och köer. Det ger även en omställning till mer förebyggande arbete. Vi vill även stärka första linjens förutsättningar och tillgänglighet inom BUP, barn och ungdomspsykiatrin, bl.a. genom att skapa psykiatriska mobila akutteamen.

USÖ, Karlskoga och Lindesbergs lasarett, alla tre delarna, är viktiga i länets vårdverksamhet. Vi har varit med och gjort stora satsningar på att bygga ut och modernisera sjukhusen under alla åren. Med tre fullvärdiga akutsjukhus och två förlossningsmottagningar öppet dygnet runt och året runt i egen regi, skapar vi trygghet och kontinuitet i vården. Vi avvisar bestämt försämringar på Karlskoga och Lindesbergs lasarett.

En god arbetsmiljö handlar om rimliga arbetscheman med möjlighet till återhämtning som också gör det möjligt att orka arbeta heltid. Det måste i ökad omfattning åtgärdas, hur arbetstider och schemaförläggning påverkar arbetsmiljön, personalens hälsa och personalomsättningen. Att inte ha inflytande över sin arbetstid är en starkt bidragande faktor för ohälsa.

Klimatförändringen innebär en allvarlig och akut utmaning. Den innebär samtidigt en historiskt unik möjlighet att bygga ett bättre och mer hållbart samhälle, där social välfärd och global rättvisa kan uppnås inom ramen för ekologiskt hållbara gränser.

Vi behöver utforma en långsiktigt hållbar energiförsörjning baserad på förnyelsebar energi och snarast göra oss oberoende av framför allt fossila bränslen. Region Örebro län måste bli självförsörjande när det gäller förnybar el. Vindkraft och solenergi är viktiga delar av omställningen till fossiloberoende och bör uppmuntras. Offentliga aktörer måste ta ledningen i energiomställningen.

För att en positiv utveckling av landsbygden ska vara möjlig krävs en aktiv, långsiktig regionalpolitik som ger kommunerna likvärdiga möjligheter och garanterar service och infrastruktur över hela länet. Dags för en offensiv och sammanhållen landsbygdspolitik som gör att klyftorna mellan olika delar av länet minskar. Tillgången till kulturella mötesplatser behövs för att vi ska finna det intressant och stimulerande att bo, leva och verka i Örebro län.

Vi är i behov av billiga, snabba och täta kommunikationer mellan orter och mellan bostadsområden för att kunna ta oss till arbetsplatser, skolor och fritidsintressen. Målsättningen är att utveckla kollektivtrafiken i regionen, så det gynnar en utveckling i alla länets kommuner.

7.2 Mänskliga rättigheter

PRIORITERADE MÅL

- *Diskriminering ska motverkas genom att ett rättighetsbaserat förhållningssätt genomsyrar all verksamhet i regionen.*
- *Alla Region Örebro läns verksamheter ska vara tillgängliga för alla invånare.*

Alla människors lika värde är grundläggande i ett samhälle där klass- och könsklyftor inte tolereras, där personer med funktionsnedsättning inte diskrimineras, där personer oavsett sexuell läggning accepteras och bemöts på lika villkor. Mänskliga rättigheter ska genomsyra alla verksamheter i Region Örebro län.

Att anställda och förtroendevalda har tagit till sig kunskap och reflekterat över rättigheternas koppling till den egna verksamheten, är en grund för ett aktivt arbete för en jämlik- och jämställd region. Det innebär att förstå hur klass, kön, könstillhörighet, etnicitet, funktionsnedsättning, religiös tillhörighet eller sexuell läggning påverkar hur en individ har tillgång till vård och bemöts av vårdens anställda. Människor bemöts olika av hälso- och sjukvården utifrån könsstereotyper om hur hen förväntas vara.

Tillgängligheten till våra verksamheter och till vår kollektivtrafik måste bli bättre. Att diskrimineras på grund av att till exempel lokaler eller fordon inte är anpassade är inte acceptabelt.

Att förstå mekanismerna bakom och att våga fråga om våld i nära relationer och våldtäkter är exempel på viktiga utvecklingsområden inom hälso- och sjukvården.

Regionen ska fortsätta arbeta intensivt med implementering av FN:s Barnkonvention i regionens verksamheter.

7.3 Invånarperspektiv i Region Örebro län

Vården har idag stora brister i ledningsstruktur, organisation och personalens arbetsmiljö och arbetsvillkor. Dessa brister måste åtgärdas för att kunna möta de ökande behoven av vård. Primärvården måste stärkas och prioriteras extra under kommande år. Med en förstärkt primärvård får vårdorganisationen bättre möjlighet att ge befolkningen rätt vård på rätt nivå, och i rätt tid. Det gör också att trycket på våra akut- och specialistmottagningar kan minska. För att lyckas med detta krävs att regionen bättre lyckas attrahera och behålla fast personal.

Nedskärningarna som gjorts i viktiga verksamheter på Karlskoga och Lindesbergs sjukhus innebär försämrade möjligheter att kunna erbjuda en jämlik och bra vård i hela länet. Stängningen av halva dygnet primärjouren på Akutmottagningen vid Lindesbergs lasarett skapar ett högre tryck på länets övriga två sjukhus. Nedskärningarna leder inte till en ekonomi i balans.

Erfarenheterna är att de är kontraproduktiva och försämrar regionens ekonomi genom försämrad kompetensförsörjning, högre sjuktal, färre vårdplatser, ökat beroende av köp av vård, ökade transportkostnader m.m.

Jämställd och jämlik vård handlar om att alla oavsett bostadsort, kön, ålder, funktionsnedsättning, utbildning, ekonomi, etnisk eller religiös tillhörighet, sexuell läggning och könsidentitet ska få den vård de behöver, bemötas professionellt och behandlas med respekt. Alla människor ska ha likvärdiga förutsättningar att få sina sjukvårdsbehov tillfredsställda.

7.4 Könsperspektiv i Region Örebro län

PRIORITERADE MÅL

- *Hälso- och sjukvårdens arbete emot mäns våld mot kvinnor måste stärkas.*
- *Ha tydliga strategier för hur mäns våld ska upptäckas och bemötas.*
- *Öka arbetet med gender budgeting.*
- *Könsuppdelad statistik i vården och i övriga verksamheter där det går.*
- *Uppmärksamma hälsoskillnader mellan socioekonomiska grupper och hälsoskillnader beroende på kön och rikta resurser för att utjämna dessa.*

Alla, oavsett könstillhörighet i Region Örebro län ska ha lika tillgång till vård utifrån könsspecifika behov och vården ska hålla lika god kvalitet oavsett könsidentitet. Det innebär att hälso- och sjukvården behöver arbeta med ett medvetet könsperspektiv. Att betrakta människor som individer är en viktig del i patientsäkerhetsarbetet.

Våld mot kvinnor är ett stort och allvarligt folkhälsoproblem. Här behövs ökad kunskap och tydliga strategier för hur mäns våld ska upptäckas och bemötas. *Hälso- och sjukvårdens arbete emot mäns våld mot kvinnor måste stärkas* och sjukvården behöver även bli bättre på att identifiera och erbjuda hjälp till unga som lever under hedersrelaterat våld och förtryck. Våldet medför stora ekonomiska kostnader, inte bara för den drabbade, utan även för samhället. Det nationella centret för kvinnofrid och regionens kvinnojourer bör förstärkas.

Vänsterpartiet anser att vården och vårdutbildningarna ska ha ett tydligt genusperspektiv. Könsuppdelad statistik, jämställdhetsanalys och gender budgeting är några viktiga verktyg för att kunna upptäcka och åtgärda könsrelaterade orättvisor i vården.

7.5 Ett hållbart samhälle för alla

PRIORITERADE MÅL

- *Folkhälsa och klimathänsyn ska alltid gå före tillväxt*

Region Örebro län ska präglas av att ge alla en god uppväxt, möjlighet till arbete och en trygg ålderdom. Det kräver ett samhälle där solidaritet, delaktighet och inflytande är ledord. Region Örebro län är en viktig aktör i detta välfärdssamhälle. Vänsterpartiet vill att solidaritet och behov avgör fördelningen av våra gemensamma resurser, inte marknadskrafter och efterfrågan. Den socialt hållbara utvecklingen är det överordnade målet. Den ekologiska utvecklingen är ramverket och den ekonomiska utvecklingen är en begränsning eller möjlighet.

Vi delar ”Örebroregionens vision – Tillsammans skapar vi ett bättre liv” där tre dimensioner – den ekonomiska, sociala och ekologiska är sinsemellan beroende och förstärker varandra. Den socialt hållbara utvecklingen är det överordnade målet, med den ekologiska som ramverket och den ekonomiska som en begränsning eller möjlighet. Hållbar tillväxt och utveckling är det samlade begreppet som används inom region Örebro län för politikområdena regional utveckling, folkhälsa, rättighetsfrågor, miljö/klimat, kultur och kollektivtrafik.

Klimatfrågan blir alltmer en fråga som överskuggar alla andra. Det är en överlevnadsfråga att ställa om vår livsstil och som förtroendevalda i Region Örebro län har vi att ta ansvar för att regionens verksamheter bedrivs på bästa möjliga sätt i klimathänseende. Först då kan vi ta vårt ansvar som samhällsaktör och tillsammans med andra göra ett omställningsarbete.

7.6 En jämlik och jämställd hälsa

PRIORITERADE MÅL

- *Hälsoklyftorna i regionens befolkning ska minska genom att Region Örebro län tillsammans med andra aktörer genomför åtgärderna i handlingsplanen för folkhälsa, Kommissionens arbete för en jämlik och jämställd hälsa i Örebro län, hållbarhetsprogram samt regionalutvecklingsstrategi, RUS.*
- *Öka forskningen kring ohälsa och sjukdomar med ett könsperspektiv.*
- *Uppmärksamma hälsoläget för människor med funktionsnedsättningar.*
- *Förbättra hälso- och sjukvårdsinsatser för personer med utländsk bakgrund.*
- *Fortsätt arbetet med hbtq-certifiering och diplomerings av fler verksamheter i regionen.*
- *Alla verksamheter ska i enlighet med samverkansdokument ”Kunskapslyft barn och unga” bidra till att höja måluppfyllelsen samt skapa förutsättningar för att alla ungdomar ska gå ut grundskolan och gymnasieskolan med godkända betyg.*

De ekonomiska och sociala livsvillkoren är av mycket stor betydelse för människors hälsa. Det finns naturligtvis en mängd andra bestämningsfaktorer för hälsan. Till de viktigare hör, förutom vårt genetiska arv, våra levnadsvanor (kost, motion, alkohol, tobak mm) och den miljöpåverkan vi utsätts för.

Det finns klara samband mellan livsvillkor och levnadsvanor – de som tjänar minst har ofta en högre andel levnadsvanor som påverkar hälsan negativt. Långvarig arbetslöshet innebär ökad risk för ohälsa i form av främst psykiska besvär, ökad sjuklighet och missbruk.

Flera undersökningar visar också att hbtq-personer generellt har en sämre hälsa än heterosexuella personer och får inte heller rätt bemötande av vården och myndigheter.

Hälsan är också en fråga om kön. Under senare år har betydelsen av mäns och kvinnors olika livsvillkor uppmärksammats alltmer som en förklaring till kvinnors sjukdomsmönster och översjuklighet. Sannolikt är de olika villkoren i samhället för män och kvinnor i arbetsliv, och familjeliv de viktigaste faktorerna. Arbetet med att på alla plan ta bort könssegregering i samhället måste intensifieras.

Även arbetet med att få stopp på mäns våld mot kvinnor måste stärkas. Organisationer som arbetar mot kvinnovåld och för kvinnofrid ska få ekonomiskt stöd från samhället. De kvinnor som misshandlas ska få en bra vård och övrig hjälp som behövs. Män som misshandlar ska ges möjligheter till behandling för att ändra sitt beteende. Även våldet inom samkönade relationer och mot hbtq-personer behöver uppmärksammas så att hjälp och stöd kan ges på rätt sätt.

Många människor med funktionsnedsättningar i vårt län upplever sin hälsa som dålig. Allmänt sett har fler funktionsnedsatta högre andel av de riskfaktorer som ökar risken för ohälsa: arbetslöshet, dålig ekonomi, låg utbildningsnivå, begränsade möjligheter till motion samt även lågt socialt deltagande och ensamhet mm. Regionen och sjukvården måste uppmärksamma att människor med funktionsnedsättningar är en riskgrupp för sämre hälsoläge. Inom vården måste förutsättningar till detta ges och särskilt riktade insatser för personer med funktionsnedsättningar sättas in.

Det finns all anledning att särskilt uppmärksamma de hälsoproblem som personer från andra länder ofta uppvisar. Det behövs särskild kunskap för att förstå och behandla personer med exempelvis posttraumatiska stresssymptom på grund av krig, förföljelser eller dramatiska uppbrott från det vardagliga livet.

Vi ser det som ytterst angeläget att föra en aktiv folkhälsopolitik för att utjämna de hälsoskillnader som finns och höja utbildningsnivån och minska arbetslösheten. Särskilt viktigt anser vi det vara att unga kommer i arbete och sysselsättning och känna sig delaktiga och behövda. Detta innebär åtgärder från samhällets sida på olika nivåer. Det handlar också om vilken politik som förs.

7.6.1 Motverka tobaksbruk

Tobak är den enskilt största hälsorisen i Sverige. Fler kvinnor än män röker. När det gäller snusning är förhållandet omvänt. De flesta rökare finns i grupper som har det svårast ekonomiskt och har kortast utbildning. Rökning har ett direkt samband med ett fyrtiotal olika sjukdomar varav många dödliga. Att arbeta mot tobaksbruk är ett kostnadseffektivt sätt för samhället att förbättra folkhälsan och kan även ha en preventiv effekt mot andra droger.

För att arbeta med att förebygga tobaksbruk och därmed förknippade sjukdomar krävs ett brett arbete på flera plan. Strategiskt arbete ska ske både med hälsofrämjande arbete, så att ungdomar aldrig börjar röka och snusa, och med ett riktat rök- och snusslutarstöd till personer som redan börjat, framför allt mot riskgrupper. Rökavvänjning till personer som drabbats av sjukdom är en självklar del av det medicinska omhändertagandet. Region Örebro län har anslutit sig till opinionsbildningsprojektet Tobacco Endgame-Rökfritt Sverige 2025. Målet med att ansluta sig till projektet är att uppnå så god hälsa som möjligt för regionens invånare, samt att begränsa

rökningsrelaterad ohälsa och sjukdom till ett minimum. Därmed blir arbetet med att försöka minska frekvensen av rökning också ett sätt att minska den ojämlika fördelningen av ohälsa i länets befolkning.

7.6.2 Missbruksvården

Den svenska restriktiva alkohol- och narkotikapolitiken har varit framgångsrik för att förebygga missbruk och beroende. Däremot har missbruksvården inte visat samma goda resultat och den måste förbättras.

Missbruksvården är en försummad del av hälso- och sjukvården, och behöver prioriteras högre. Alkoholism och drogmissbruk är sjukdomar och ska inte stigmatisera den drabbade.

Missbruksvården är både kommunernas och regionens ansvar men människorna riskerar att hamna mellan stolarna. Fungerande missbruksvård kräver ett bra samarbete mellan hälso- och sjukvården och kommunerna. Spelberoende och dataspelsberoende är även det utmaningar som kräver samarbete då beroendet tyvärr ökar, främst bland yngre.

Enligt en rapport från nykterhetsförbundet IOGT-NTO:s juniorförbund är det cirka 12 000 barn som lever i en familj med riskabel alkoholkonsumtion i Örebro län. En studie från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) visar att cirka var femte barn i Sverige någon gång under uppväxten har haft minst en förälder med alkoholproblem. Dessa barn och unga mår ofta dåligt och löper också stor risk för bestående problem som fysisk och psykisk ohälsa samt ett eget missbruk. Det är därför viktigt att region Örebro län har kunskap och vågar se och agera genom att stötta dessa ungdomar.

Det behövs också ett tydligt genusperspektiv inom missbruksvården för att anpassa behandlingar och insatser även till kvinnors behov. Många kvinnor med ett missbruk utsätts dessutom för våld.

7.7 Hälso- och sjukvård

PRIORITERADE MÅL

- Hälso- och sjukvården ska vara till för alla på lika villkor, jämlik och jämställd.
- Hälso- och sjukvården ska bidra till minskade hälsoklyftor i befolkningen genom att stärka det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet med inriktning på de som har störst behov.
- Alla verksamheter ska arbeta på ett personcentrerat arbetssätt grundat i mänskliga rättigheter, där alla patienter får verklig möjlighet att bli sedda, förstådda och delaktiga.
- Effektiviseringskrav och krav på ekonomiska nedskärningar måste ersättas av utveckling och ett långsiktigt fokus på kvalitet.

Vänsterpartiets hälso- och sjukvårdspolitik bygger på solidaritet, på en omfördelning från de som har till de som inte har. Behoven av omfördelning är stora i ett län där ohälsa drabbar människor i utsatta livssituationer både oftare och hårdare. Den sociala bakgrunden styr risken att bli sjuk, där lågutbildade personer både blir sjuka oftare och får sämre vård. Personer med multisjuklighet, långvarig sjukdom eller stora funktionsnedsättningar blir ofta svikna av hälso- och sjukvården, framförallt när politiken gjort en kraftig högersväng. För dessa grupper krävs mer insatser om hälsan hos befolkningen ska bli mer jämlik.

Hälso- och sjukvårdens utveckling är beroende av helhetssyn, långsiktighet och samordning. Trots hög kvalitet i regionens hälso- och sjukvård ser vi fortfarande brister som måste åtgärdas. Det handlar främst om att se till att tillgängligheten ökar på alla nivåer i vården. Målet för all regionens vård är att den ska vara köfri. Akut sjuka och de med störst behov måste sättas först när det gäller att få behandling. Denna grundläggande prioritering försvåras när marknadskrafter och vårdval har gjort att mer vård styrs av efterfrågan istället för av behov. Marknadskrafternas intåg i den svenska hälso- och sjukvården har lett till att privata vårdgivare kan tjäna stora pengar, i princip utan reglering. Införandet av vårdval kopplat till fri etableringsrätt har bidragit till en mer ojämlik vård.

Även den offentligt utförda vården tvingas in i ett marknadstänkande på grund av ekonomiska styrsystem. Ett exempel är inom vårdgarantin där det är de mest resursstarka och friskaste patienterna som oftare använder möjligheten att få sin vård i ett annat landsting eller av ovan vårdgivare. Vi ser också hur den försämrade tillgängligheten till hälso- och sjukvård går hand i hand med att de välbeställda köper privata sjukvårdsförsäkringar. All vård med långsiktiga vårdavtal som finansieras av Region Örebro län ska ha ett förbud mot att ta emot privata försäkringspatienter.

7.7.1 Hälso- och sjukvårdens ansvar för att skapa en mer jämlik hälsa

Hälso- och sjukvården ska bidra till en mer jämlik hälsa i samhället genom ett aktivt förebyggande arbete. Ohälsan drabbar lågutbildade, utrikes födda, människor med funktionsnedsättning, hbtq-personer, äldre och kvinnor i större utsträckning. För att kunna bidra till en mer jämlik hälsa måste hälso- och sjukvårdens personal bli bättre på att se varje patient som individ. Den som är mest sjuk eller är i en utsatt situation behöver mer stöd och hjälp.

Möjligheten att ta hand om den egna hälsan är precis som ohälsan ojämlikt fördelad i samhället, och det är hälso- och sjukvårdens roll att ge mest hjälp till de som behöver hjälpen mest. Alla ska

få hjälp att fatta hälsokloka beslut utifrån sina individuella förutsättningar. Det gäller både för tobaksbruk, riskbruk av alkohol, fysisk inaktivitet och ohälsosamma matvanor.

Hälso- och sjukvårdens möte med patienten ska ske mellan två likställda parter som gemensamt utformar patientens vårdkedja i en dialog. I mötet mellan patienter och vårdpersonal har de senare vanligen ett maktöverläge och det är viktigt att minska skillnaderna i makt för att få till stånd ett mer välfungerande vårdmöte. För att få detta att fungera krävs en förbättrad arbetsmiljö och kompetensutveckling.

7.7.2 Ställ om hälso- och sjukvården och se över länsverksamheterna

Hälso- och sjukvården behöver ställas om från dagens sjukhusdominerande struktur så att grunden istället vilar på primärvård och annan nära vård. Genom att öka primärvårdens resurser och förstärka den nära vården kommer fler patienter att kunna få vård tidigare, innan de hunnit bli så sjuka att de behöver sjukhusvård. Redan idag görs mer och mer vård i öppenvård, en process som måste fortsätta.

Närhet är ett begrepp som måste utgå från patientens upplevelse. Den kanske viktigaste beståndsdel i den nära vården är relationell, där patienten måste erbjudas kontinuitet, trygghet och samordning. Detta gäller framför allt de patienterna med långsiktigt vårdbehov, till exempel kroniskt sjuka eller äldre multisjuka. Tillgänglighet till vården är en andra viktig beståndsdel i nära vård. Framför allt för tillgängligheten erbjuder digitaliseringen stora möjligheter för att göra det lättare för patienter att få snabb kontakt med vården.

Koncentration av vissa åtgärder är nödvändigt för att säkerställa hög kvalitet för åtgärder som sjukhus eller vårdpersonal sällan gör. Koncentrationen får inte leda till att långa avstånd som t.ex. till förlossning eller viss hälso- och sjukvård leder till en ojämlig vård beroende på var man bor i regionen.

Vänsterpartiet välkomnar den aviserade översynen av hela sjukvårdsorganisationen, de s.k. länsklinikerna, som bildades år 2015. Den här organisationen har lett till en sämre arbetssituation för en del medarbetare, framförallt på lasaretten i Karlskoga och Lindesberg. Vi anser att målsättningen med en översyn är att vidta konkreta åtgärder för att rätta till bristerna och kunna fortsätta erbjuda invånarna i länet en god tillgänglighet till högkvalitativ vård där patientens behov och fokus är vägledande.

Digitaliseringen pågår för fullt i Region Örebro län och framförallt i hälso- och sjukvården. Fungerande IT-system, monitorering, självskanning och höjd tillgänglighet kan innebära både höjd vårdkvalitet och höjd tillgänglighet för patienterna. Digitaliseringen ska riktas till att stärka det förebyggande arbetet och erbjuda både trygghet, kontinuitet och tillgänglighet. Två viktiga exempel är att använda tekniken för att träffa patienter i hemmet eller att förbättra kommunikation mellan till exempel vårdcentraler och sjukhusspecialister.

Vänsterpartiet anser att det är dags för region Örebro län att digitalisera högkostnadsskyddet så att den enskilde patienten inte behöver oroa sig över att missa att få stämplat och underskrifter i en fysisk bok. Detta sparar i längden in på administrativa kostnader och underlättar för patienterna.

7.7.3 Vården ska styras demokratiskt

Hälso- och sjukvårdens utveckling får inte utformas i slutna rum utan måste ske i ett brett demokratiskt samtal och i takt med samhället. De demokratiskt valda politikerna har en nyckelroll i utvecklingen för att ha förankring mellan befolkningens prioriteringar och de vägval som görs inom hälso- och sjukvården.

För att nå en hälso- och sjukvård av hög kvalitet och effektivitet måste förändringsarbetet byggas underifrån. Det förbättringsarbete som bedrivs närmast patienterna har ofta blivit lidande. Sjukvårdens hierarkiska system måste brytas upp så att mer ansvar och befogenheter finns bland de som arbetar nära patienterna. För att få både högre kvalitet och lägre kostnader i hälso- och sjukvården krävs ett förändringsarbete som både bygger på och leder till att vi använder kunskapen och erfarenheten hos alla personalgrupper. Effektiviseringskrav och krav på ekonomiska nedskärningar måste ersättas av utveckling och ett långsiktigt fokus på kvalitet.

7.7.4 Närsjukvård

PRIORITERADE MÅL

- *Invånarna i Örebro län ska erbjudas en sammanhållen vård genom en kraftig utbyggnad av den nära vården.*
- *Värna varje skattekrona för att förbättra möjligheterna för länets innevånare att få en bra sjukvård som jobbar förebyggande och hälsofrämjande.*
- *Primärvården/nära vård ska ta ett samlat ansvar för att hålla ihop vården för individer med stort vårdbehov och de som lider av psykisk sjukdom eller långvarig psykisk ohälsa.*

Den vård människor behöver ofta ska de kunna få nära. De svagaste patienterna är de som vinner mest på att ha fasta vårdkontakter, vårdkoordinatorer och även slippa långa resor genom vård som finns geografiskt nära. Just kontinuitet är den del där primärvården i Region Örebro län utmärker sig allra mest negativt. Att bygga ut den nära vården är den mest centrala delen i omställningen och utvecklingen av hälso- och sjukvården. Förbättrad kontinuitet och trygghet för de mest utsatta patientgrupperna är viktiga utvecklingsområden. För att bidra till en mer jämlik hälsa behöver dessa grupper mer uppsökande verksamhet, och mer hjälp för att hitta rätt och få rätt vård. Primärvården/nära vård har ett huvuduppdrag i att vara den hjälpen.

7.7.5 Vårdcentralen är basen i hälso- och sjukvården

Primärvården är navet i Vänsterpartiets vision av nära vård. Primärvården måste växa ordentligt de kommande åren och den måste utvecklas byggt på jämlik vård och tydligt patientfokus både på patient- och befolkningsperspektiv. Vårdcentralen ska vara invånarnas naturliga ingång till hälso- och sjukvården, och för de mest sjuka grupperna ska vårdcentralen vara hjälpen och stödet så att patienten slipper känna sig vilsen mellan vårdnivåerna.

Primärvården har ett huvudansvar för att hålla ihop vårdens gränssytor och överlämningar mellan olika vårdnivåer. Vid utskrivning från sjukhuset är vårdcentralerna en viktig länk mellan sjukhuset och kommunerna. Med överenskommelsen mellan region Örebro län och länets kommuner för utskrivningsklara patienter så är det en prioriterad fråga att utveckla ett förtroendefullt samarbete mellan sjukhus, primärvård och hemsjukvård.

7.7.6 Tre fullvärdiga akutsjukhus

PRIORITERADE MÅL

- *Tre akutmottagningar i länet, öppet dygnet runt, året runt.*
- *Satsa och utveckla Karlskoga och Lindesbergs lasarett till två länssjukhus till gagn för alla invånare i länet.*
- *Antalet vårdplatser måste utökas på alla tre akutsjukhus och tillräckliga resurser tillföras för att klara behoven.*
- *Genom en utvecklad nära vård dygnet runt utanför sjukhusen skapas bättre balans mellan den nära vården och akutsjukhusens ansvar.*

Dagens hälso- och sjukvård lider år efter år av bristande resurser. Alla dagens problem kan inte lösas med mer resurser, men det går inte att få vården att fungera utan tillräckliga resurser. Det märks allra tydligast på akutsjukhusen där överbeläggningar beroende på stängda vårdplatser blivit ett normaltillstånd. Den snabba befolkningsökningen och resursbrist har skapat en situation där sjukhusen kännetecknas av nästan ständig krisstämning och väldigt stor sårbarhet mot tillfälliga ökning av patientflöden. Det som främst skapar de stängda vårdplatserna i nuläget är brist på personal och framförallt på sjuksköterskor.

Personalen går på knäna och känner ofta en stor stress. Tempot har ökat på vårdavdelningarna på grund av mycket kortare vårdtider, men bemanningen har inte ökat i motsvarande grad. De strukturella underskotten i verksamheten skapar en känsla av destruktiv otillräcklighet på sjukhusen. För att få en bättre arbetsmiljö krävs satsningar på ökad grundbemanning dagtid och arbetstidsmodeller som erbjuder möjlighet till vila.

Samarbetet mellan regionens olika verksamheter behöver utvecklas ännu mer.

Universitetssjukhuset spelar här, inte minst på grund av sin storlek, en viktig roll. Det måste finnas en god samordning så att onödigt dubbelarbete undviks och samtliga resurser används på ett så effektivt sätt som möjligt. Akutsjukvården förändras med en ambulanssjukvård som är en specialiserad verksamhet med hög kompetens och där vården mer och mer riktar in sig på att patienter i akuta fall så snabbt som möjligt ska transporteras till rätt vårdnivå. Vänsterpartiet i region Örebro län anser att USÖ, Lindesberg och Karlskoga lasaretten ska fortsätta ha tre akutmottagningar öppet dygnet runt - året runt.

7.7.7 Förlossningsvård

PRIORITERADE MÅL

- *Återskapa förlossningsverksamheten i Karlskoga*
- *Två förlossningsavdelningar i egen regi öppet dygnet runt, året runt.*

Förlossningsvården och inte minst neonatalvården behöver förstärkas med barnmorskor, barnsjuksköterskor och barnläkare. Dessa grupper behöver satsningar på såväl lön men kanske ännu viktigare en bättre arbetsmiljö och rimliga förutsättningar att prestera på topp varje dag. Förlossningsvården ska vara av hög kvalitet och sådant som rutiner för hemgång ska vara likadana på båda förlossningsavdelningar. Inga föräldrar ska behöva gå hem förrän de känner sig trygga, och det ska finnas tydliga rutiner för att alla ska erbjudas hembesök efter att de lämnat

förlossningsavdelningen. Vänsterpartiet region Örebro län anser att Karlskoga lasarettet ska fortsätta ha en förlossningsmottagning, i egen regi, öppet dygnet runt - året runt.

7.7.8 Psykisk hälsa och psykiatrisk vård

PRIORITERADE MÅL

- *Första linjens psykiatri ska stärkas genom en närsjukvårdssatsning med fokus på öppenvård och primärvård.*
- *Förbättrat samarbete mellan specialistpsykiatri, öppenpsykiatri, primärvården och kommunerna för att stötta patienterna till rätt vård och behandling samt utbildning, arbete och försörjning och ett mer självständigt liv.*
- *Barnrättsperspektivet ska utvecklas och tvångsåtgärderna minska för barn och unga inom psykiatri.*

Psykisk ohälsa har, liksom övriga hälsoproblem, en stark koppling till de ekonomiska och sociala livsvillkoren. Det ojämlika samhället med ökade klyftor skapar psykiatrisk ohälsa som slår hårdast mot människor som är arbetslösa, har funktionsnedsättningar, äldre, kvinnor och unga. Psykisk ohälsa och nedsatt psykiskt välbefinnande är också en könsfråga. I nästan alla undersökningar har kvinnor högre siffror än män på tecken och symptom som visar på risk för nedsatt psykisk hälsa. Det är av stor betydelse att människor får hjälp och stöd i tidigt skede. För de flesta av de tecken på psykisk ohälsa som nämnts här gäller att de kan och bör klaras inom primärvården. Det måste finnas utarbetade behandlingsrutiner mellan primärvård och psykiatri, och möjlighet för primärvården att konsultera psykiatri. För detta krävs dock att det finns såväl nödvändig kompetens och kunskap som tillräckliga personalresurser som t.ex. kuratorer, psykologer och möjligheter till samtalsterapi vid behov.

Basen i regionens psykiatri ska vara en väl utbyggd öppen vård med en god tillgänglighet. Tidiga behandlingsinsatser och ett bra stöd är av stor betydelse för att förhindra återinsjuknande och så långt det är möjligt göra så att inläggning i den slutna vården inte blir nödvändig. Vänsterpartiet vill därför satsa mer resurser på att bygga ut en väl fungerande psykiatrisk öppenvård. Behandling inom slutna vård är dock ibland nödvändigt vid psykiska sjukdomar. Denna behandling måste följas av rehabiliteringsinsatser från öppenpsykiatri och primärvård.

Tillgången till kompetent personal är avgörande för den psykiatriska vårdens innehåll och kvalitet. Skötare och psykiatrisjuksköterskor är den personalgrupp som arbetar närmast patienterna och insatser måste göras för att säkerställa det framtida behovet av kompetent och utbildad personal. Tillgång till fasta specialistläkare har under ett flertal år varit ett problem. Arbetet med att rekrytera och kunna behålla läkare måste fortsätta. Insatser för ökad vidareutbildning för alla personalgrupper inom den psykiatriska vården är nödvändigt.

7.8 Barn och ungdomars hälsa

PRIORITERADE MÅL

- *Barn och ungdomars hälsa ska vara ett prioriterat område för fortsatt förebyggande folkhälsoinsatser.*
- *Fler samordnade insatser för arbete mot barns- och ungas psykiska ohälsa.*
- *Väntetiderna till Barn- och ungdomspsykiatrin måste kortas så att vårdgarantigränsen uppnås för både besök, fördjupad utredning och behandling.*
- *Skapa psykiatriska mobila akutteamen inom BUP.*
- *Barnkonsekvensanalyser ska vara ett använt verktyg inom regionen och kunskapen öka hos politiker och tjänstepersoner om barns hälsa.*

De flesta barn och unga i Örebro län får idag en trygg uppväxt med bra möjligheter att leva ett gott liv med bra hälsa. Men alla får inte den möjligheten. Alltför många barn och unga mår dåligt, eller ännu värre att de far illa. Stress, ångest, oro för framtiden och sämre självförtroende har haft en mycket oroande ökning. Detta kräver omgående åtgärder och insatser från regionen och kommunerna, både vad gäller att kunna identifiera och åtgärda bakomliggande orsaker. Även för att hjälpa, stödja och, när så krävs, ge vård till de unga.

En väl fungerande barn- och mödrahälsovård, familjecentraler, elevhälsovård, ungdomsmottagningar, psykiatrisk öppenvård med bra tillgänglighet är exempel på viktiga länkar för tidigt upptäckt och för att kunna stödja och hjälpa.

Vården som ges till barn och unga kräver mer samverkan och fler perspektiv än större delen av annan vård. Detta för att garantera att barnrättsperspektivet tillgodoses. Barn har lika rätt att bli lyssnade till och informerade om som vuxna men detta måste göras på barnets utvecklingsmässiga nivå. Bra former för detta är familjecentraler och ungdomsmottagningar.

Idag finns det ofta brister i överlämningar mellan elevhälsa, BUP, ungdomsmottagningar, vuxenpsykiatri och vårdcentraler. Det måste finnas viss flexibilitet i åldersgränserna vid överlämning mellan två vårdnivåer och överlämningen ska ske på ett systematiskt sätt där mottagaren är redo och där patienten och hans anhöriga är delaktiga. Vi vill även stärka första linjens förutsättningar och tillgänglighet inom BUP och skapa psykiatriska mobila akutteamen. Detta skulle underlätta för barn att ha kontinuerlig kontakt med BUP.

Barn- och ungdomar i hushåll med en utsatt ekonomisk situation ägnar sig mer sällan åt fysisk aktivitet, slarvar oftare med frukosten och börjar röka tidigare. Med tanke på att de ekonomiska skillnaderna i samhället har ökat under de senaste åren, krävs särskilda insatser riktade till riskgrupper. Region Örebro län och länets kommuner behöver samarbeta på olika sätt för att förbättra barn och ungdomars hälsa.

Könsstympling av unga flickor, d.v.s. olika ingrepp som görs för att kontrollera kvinnors sexualitet – behöver uppmärksammas mer av länets hälso- och sjukvård. Genom att ta fram åtgärder för hur könsstympling kan förebyggas, identifiera riskgrupper, upplysa om hälsorisker ökar kunskaperna för att kunna ge vård och stöd till de som blivit utsatta för dessa. En fråga som regionen behöver satsa mer resurser på.

Vänsterpartiet region Örebro län anser att satsningar på att förbättra barn och ungdomars hälsa måste göras för att undvika framtida problem och ohälsa.

7.9 Äldre med omfattande behov av vård och omsorg

PRIORITERADE MÅL

- *Stärka den geriatriska kompetensen i vården.*
- *Genom en bättre fungerande vårdkedja kunna undvika "onödiga" slutenvårdsinläggningar.*
- *Mobila hembesöksteam ska finnas i alla delar av länet.*
- *Ha fysisk- och mental aktivitet som är anpassad till äldres behov.*
- *Förstärka insatserna i samband med utskrivning från slutenvården.*

Generellt har medellivslängden ökat de senaste decennierna, främst som följd av att dödligheten i hjärt- och kärlsjukdomar minskat. Även om människor allmänt sett är friskare och lever längre, så behövs oftast i de sista levnadsåren omfattande insatser av sjukvård och omsorg. Såväl det ökade antalet äldre äldre, dvs de över 85 år, och den medicinska utvecklingen i form av nya behandlingsmetoder och nya läkemedel kommer att kräva ökade resurser för att kunna tillgodose vårdbehoven för denna grupp.

Inom vården är det viktigt att stärka den geriatriska kompetensen och utbilda fler läkare med geriatrisk specialistkompetens.

För äldre med omfattande behov av vård och omsorg är det nödvändigt med en väl fungerande "vårdkedja" mellan regionens och kommunens insatser. Målsättningen ska vara att insatser ska göras i ett tidigt skede så att "onödiga" inläggningar i slutenvård kan undvikas. Närvårdsarbetet i samverkan med kommunerna behöver utvecklas. Fler närvårdsplatser behövs i länet för de äldre och multisjuka som inte behöver slutenvårdens insatser, utan kan vårdas på rätt vårdnivå närmare hemmet.

Mobila hembesöksteam, där läkare ingår, har visat sig vara en bra verksamhet och Vänsterpartiet anser att mobila team ska finnas i alla delar av länet. Förstärkta mobila insatser behövs även för de äldre och funktionsnedsatta som har svårighet att ta sig till vården.

Distriktssköterskeverksamheten är särskilt viktig för trygghet och kontinuitet för äldre och kroniskt sjuka. Vänsterpartiet vill se fler distriktssköterskemottagningar i länet och eventuellt kompletterat med mobila lösningar.

När äldre och multisjuka behöver läggas in på sjukhus bör det ske med direktinläggning på rätt avdelning. Vid utskrivning från sjukhusvård måste det vara väl förberett av kommun och närvården för fortsatta insatser och rehabilitering,

För många äldre, där vårdbehoven inte är så omfattande, är kontakten med vårdcentralen det väsentliga. Det är dock viktigt att läkaren på vårdcentralen tar det samlade samordningsansvaret för de ytterligare kontakter med specialistvården som kan behövas och för läkemedelsanvändningen. Därför anser vi att det är väldigt viktigt att ha fasta läkare på vårdcentralerna.

Vänsterpartiet vill se en rättvis och solidarisk politik som stärker de äldres ställning i samhället. Möjlighet till social gemenskap och ett aktivt liv i alla åldrar minskar i hög grad ohälsa och framtida vårdbehov.

7.10 God hälso- och sjukvård för personer med funktionsnedsättning

PRIORITERADE MÅL

- *Minskad ohälsa bland människor med funktionsnedsättning genom ett aktivt förebyggande och hälsofrämjande arbete.*
- *Möjligheter till goda levnadsvillkor och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.*
- *Tillgänglighetshinder inom regionens verksamheter och inom kollektivtrafiken ska undanröjas.*
- *Utbyggd vård och samverkan för vuxna med omfattande funktionsnedsättningar.*
- *Återinföra avgiftsfria hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning.*

Människor med funktionsnedsättning har en särskilt utsatt livssituation. De förvärvsarbetar i mindre utsträckning, utsätts oftare för kränkningar, är oftare överviktiga och röker oftare. Allt detta yttrar sig med att de lider av både fysisk och psykisk ohälsa oftare än andra.

Unga människor med funktionsnedsättning måste få stöd i sin övergång till ett självständigt vuxenliv med arbete, försörjning och boende. Det är viktigt att insatser görs i region Örebro län för att öka möjligheterna till arbete och försörjning.

Kunskap kring olika funktionsnedsättningar och tillgänglighet skall finnas hos regionens personal för att ge ett gott bemötande. Att höja gruppens deltagande i screeningundersökningar är en viktig fråga. De behöver överhuvudtaget extra stöd för att bättre kunna ta hand om sin hälsa på ett bra sätt. Regelbundna hälsoundersökningar är en viktig del i detta arbete.

Tillgång till bra hjälpmedel är för många med funktionsnedsättning nödvändigt för att klara det dagliga livet och möjliggöra ett aktivt deltagande i samhället. Det är av yttersta vikt att hjälpmedel är avgiftsfria, så att inte ekonomin sätter hinder. Även patientavgifterna inom vuxenhabiliteringen ska vara oförändrade..

Betydelsen av tidiga och väl fungerande rehabiliteringsinsatser, vid skada eller sjukdom, är väl känt. Här måste regionen stärka rehabiliteringsinsatserna och få en fungerande vårdkedja mellan sjukhusnivå och primärvårdsnivå och stärka samverkan med kommunerna.

Tillgänglighetshinder i lokaler och inom kollektivtrafiken ska undanröjas. Vid om- och nybyggnationer ska brukarorganisationer vara med i ett tidigt skede och kunna påverka.

Brukarorganisationerna har en viktig roll i att bevaka och föra fram människor med funktionsnedsättnings intressen och krav. Vänsterpartiet ser brukarnas organisationer som en viktig resurs och samarbetspartner i arbetet med förbättringar inom vården, tillgängligheten och levnadsvillkoren för människor med funktionsnedsättningar.

Habilitering och hälsa måste få tillräckliga resurser för att kunna ge stöd och sprida kunskap med att förbättra omhändertagandet av denna grupp patienter i framför allt primärvården. Personer med funktionsnedsättning har rätt att få ta del av de ökade möjligheter som den tekniska utvecklingen ger.

7.11 Tandvård – en klassfråga

PRIORITERADE MÅL

- *Minskade skillnader i tandhälsa i befolkningen.*
- *Tandhälsan för barn och ungdomar i socioekonomiskt utsatta områden ska förbättras.*
- *Regionens folktandvård ska ha ett helhetsansvar för uppsökande verksamhet till äldre och personer med funktionsnedsättning.*

Tänderna är en del av kroppen och är viktiga också för det allmänna hälsotillståndet och därför ska tandvården också omfattas av högkostnadsskyddet inom hälso- och sjukvården. Detta är dock en fråga som bäst löses på nationell nivå, vilket Vänsterpartiet föreslår i sitt nationella budgetförslag. Kostnaderna för att gå till tandvården är idag så höga att det lett till enormt stora klasskillnader i tandhälsa mellan rik och fattig. För att i någon mån minska patienternas kostnader ska Folktandvården erbjuda räntefri avbetalning för sina patienter. Att minska patientens kostnad för tandundersökning inom Folktandvården vore ett sätt att öka andelen av befolkningen som regelbundet har kontakt med tandvården vilket förbättrar tandhälsan.

Vid de mätningar av barns tandhälsa som görs finns det stora skillnader mellan resursstarka områden och utsatta områden. För att minska klasskillnader i tandhälsa ska riktade insatser göras mot grupper där behoven av stöd, resurser och information visar sig vara störst. Det är också viktigt med preventiva satsningar på främst barn och unga för att ge dem en bra start i livet med god tandhälsa. Folktandvården behöver ges ett utökat uppdrag för förebyggande insatser för barn och unga vuxna.

Regionen har enligt tandvårdslagen ansvaret för uppsökande verksamhet med avgiftsfria munhälsobedömningar för äldre med omfattande behov av vård- och omsorgsinsatser och för personer som omfattas enligt LSS. Det är viktigt att regionen här tolkar lagen enligt dess intention. Tandhälsan hos dessa kan vara avgörande för matvanorna och livskvalitén. Vänsterpartiet anser att regionens folktandvård ska ha ett helhetsansvar att sköta denna uppsökande verksamhet och att den inte ska upphandlas och splittras upp på flera utförare.

7.12 Medicinsk utveckling och digitalisering

Den medicinska utvecklingen går fortsatt starkt framåt, både för läkemedel och teknisk utrustning. Användningen av modern teknik och den allt mer genomgripande digitaliseringen öppnar större möjligheter för både patienter och vårdgivare. Det fysiska mötet kan i en del fall ersättas med digitala möten, frågor och svar kan hanteras digitalt, patienterna kan skicka värdefull information direkt till vården och den nära vården kan med digitalt stöd, och med läkarstöd på distans, hantera flera typer av undersökningar. Utvecklingen går fort och regionen måste möta det behov som finns och kommer att finnas och anpassa delar av vården till det nya. Det måste dock alltid finnas möjligheter till snabb kontakt eller fysiska möten för den som av olika skäl inte kan eller vill använda sig av den moderna tekniken.

Region Örebro län ska ha en digital utveckling inom vården som underlättar men samtidigt öppnar för större uppdrag i den nära vården, till exempel för distriktssköterskemottagningarna. Den ska också vara ett stöd för patienterna i egenvården med kontroller och prover samt för råd och vägledning. Även sjukvårdsrådgivningen 1177.se behöver utveckla möjlighet till digital läkarkontakt vid behov.

7.13 Regional utveckling

PRIORITERADE MÅL

- *De regionala insatserna ska samlas, stärkas och prioriteras så att fler ungdomar och fler nyanlända får möjlighet till arbete eller utbildning.*
- *Infrastrukturen ska utvecklas i hela regionen.*
- *Goda möjligheter till fler utbildningschanser i livet.*
- *Bredda utbildningsutbudet för personer med funktionsnedsättning.*

Regionens utveckling gynnas av att vi blir fler som bor här. Det handlar om att människor vill bo och flytta till hela Örebro län, och det handlar också om arbete, utbildning och bra boende. Att ge chansen och möjligheten till utbildning och arbete är vår högst prioriterade fråga.

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) 2018-2030, har många prioriterade frågor för att uppnå de tre dimensionerna i en hållbar utveckling; socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Regionutveckling får inte handla om en ohämmad tillväxt, utan regional tillväxt måste ställas mot att vi har ett ansvar för klimat och övergripande miljömål och att skapa förutsättning till det goda livet för alla i hela regionen.

I utvecklingsarbetet ska vi förbereda för framtidens arbetsmarknad med ledord som långsiktighet, näringslivssamverkan och social hållbarhet. Det handlar om att ge unga bra utbildningsmöjligheter och ge alla en chans till ett livslångt lärande. Regionens folkhögskolor och länets studieförbund är viktiga för bildning och utbildning och behöver ges ökat stöd för att utvecklas.

I vår region har vi kunskapsklyftor mellan klasser i samhället, mellan könen och mellan olika geografiska delar av regionen. Vi har en hög andel vuxenstuderande som inte fullföljer den utbildning som de påbörjat. Liknande problem finns i övergången mellan utbildning på gymnasienivå och högskolenivå. Våra folkhögskolor är en viktig resurs för att förbereda för universitetsutbildningar i allmänhet, och dessutom i synnerhet för att förbereda för vårdutbildningar på universitetsnivå.

Det krävs en starkare samordning mellan de insatser som görs i t.ex. språkutbildning, validering av kunskaper, arbetsmarknadsutbildningar och gymnasieutbildningar.

De kulturella och de gröna näringarna är utvecklingsområden och kan knytas till såväl arbetsmarknadspolitiken, som kultur- och miljöpolitiken. Det krävs också att regionen bryter upp gränsdragningarna mellan de olika verksamhetsområdena och använder resurserna för att skapa ett jämlikt samhälle.

Många söker sig till Sverige och till vårt län för att söka skydd från krig och förföljelse. Vi har alltid sett dem som en tillgång och välfärdsbygget har gått hand i hand med mottagandet och så ska vi fortsätta. Flyktningmottagandet har gått in i en ny fas och mer strukturerade insatser är möjliga. Validering av de nyanländas yrkeskompetens är en del av vårt mottagande som är avgörande för integrationen.

Folkrörelserna, idrottsrörelsen och föreningslivet är grundpelarna bland våra samarbetspartners inom regional utveckling. De har en viktig funktion i samhället, de hjälper till att skapa det kitt som gör att samhället håller ihop. Dessutom bidrar de rent konkret till ökad hälsa.

Turismen och besöksnäringen är ett utvecklingsområde som hör hemma i skärningspunkterna för regional utveckling, miljö, transporter och kultur. Näringen är sysselsättningsintensiv och erbjuder i hög grad arbete för ungdomar och personer med utländsk bakgrund.

Örebro län har förutsättningar i form av upplevelser året runt, rika natur- och kulturvärden, intressanta platser för möten och evenemang. Genom ökat samarbete och kunskapsspridning i regionen kan den positiva utvecklingen säkras. Utvecklingsarbetet måste ha ett hållbarhetstänk i form av miljösäkring och en turism som bidrar till rekreation för alla sociala grupper i samhället.

Socialt entreprenörskap ska stärkas och regionen ska fortsätta utveckla samarbetet med olika aktörer inom den sociala ekonomin för att t.ex. bryta könsmonster. Anställning för dem med funktionsnedsättning ska prioriteras. Inom ramen för våra feriearbeten ska de också ges möjlighet till anställning med lönestöd.

7.13.1 Levande landsbygd

PRIORITERADE MÅL

- *Arbeta för en aktiv, långsiktig regionalpolitisk strategi för hela länet.*
- *Genomföra klimatsatsningar på bland annat landsbygden.*
- *Garanterar bredband och mobiltäckning på landsbygden.*
- *Tillhandahålla en god kollektivtrafik i hela länet.*

Bristen på en offensiv och sammanhållen landsbygdspolitik har gjort att klyftorna mellan olika delar av länet har ökat. Vi anser att alla, oavsett var de bor, ska ha rätt till goda livsvillkor och en likvärdig samhällsservice. Det ska vara möjligt för invånare att flytta till och bo kvar i länets landsbygdsområden och mindre tätorter.

För att en positiv utveckling av landsbygden ska vara möjlig krävs en aktiv, långsiktig regionalpolitik som ger kommunerna likvärdiga möjligheter och garanterar service och infrastruktur över hela länet.

Insatser som vindkraftverk, odling för framställning av förnyelsebar energi och utbyggnad av järnvägen är både nödvändiga för den klimatomställning som måste göras samtidigt som de skapar arbetstillfällen på landsbygden. Region Örebro län borde arbeta mer för ökad användning av lokalt producerade ekologiskt hållbara varor. Offentliga sektorn kan, genom att säkerställa att upphandlade varor inte kräver långa transporter, stödja en livskraftig landsbygd.

Bra kollektivtrafik och offentligstyrd infrastruktur för post, telefoni och bredband som är likvärdig för alla underlättar för invånare att bo kvar på landsbygden.

7.13.2 En kreativ kultur politik

PRIORITERADE MÅL

- Tillgång till kultur får inte vara en plånboksfråga eller begränsas till dem som redan har ett stort kulturellt kapital.
- Prioritera länets kulturella institutioner bl.a. Örebro Teater och Örebro Länsmuseum.
- Värna länets folkhögskolors utveckling, för allas utbildningsmöjligheter, demokratiutveckling och integration.
- Barn- och ungdomskultur och fria kulturutövare ska prioriteras inom kulturnämndens stödformer.
- Möjlighet för kulturarbetare att verka under trygga förhållanden och fasta anställningar.

Kulturen har dels ett egenvärde och är dels en viktig del i en livskraftig demokrati och ska betraktas som en del av välfärden. Regionen ska ha en kulturpolitik som bygger på mångfald och jämställdhet och utgår från att kommersiella intressen eller bostadsort inte ska vara avgörande för vilken kultur invånarna i länet får tillgång till. Tillgången till kulturella mötesplatser behövs för att vi ska finna det intressant och stimulerande att bo, leva och verka i Örebro län. Kulturen ska nå ut till alla, och framförallt ska den angå alla.

Hur vi nyttjar kultur skiljer sig åt mellan oss människor. Skillnaderna kan bero på ekonomiska förutsättningar, utbildningsnivå eller vanor och traditioner i uppväxtmiljön. Därför anser vi att regionen ska arbeta för att kultur ska vara lätt att uppleva och utöva. Tillgång till kultur får inte vara en plånboksfråga eller begränsas till dem som redan har ett stort kulturellt kapital. Ingen ska heller tvingas avstå från kulturupplevelser på grund av bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Enligt FN:s barnkonvention har alla barn upp till 18 års ålder rätt ”att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet”. Det är politikens ansvar att ge alla barn i regionen lika goda möjligheter att bygga upp känslan för bilder och former, musik och sång, ord och berättelser, dans och rörelser. Regionen ska arbeta för en avgiftsfri och likvärdig kultur- och musikskola i hela länet.

Region Örebro läns huvudansvar är det länsövergripande kulturarbetet. Det är viktigt att Örebro Teater och Länsmuseum fungerar väl och att regionens anslag och bidrag till föreningar, studieförbund, konstnärer, grupper eller ungdomsorganisationer kommer hela regionen till del.

Folkbildningen är en del av det regionala folkhälsoarbetet och arbetsmarknadsutvecklingen. Folkhögskolor och studieförbund erbjuder ett klimat som gynnar alla människors lika värde.

I studieförbundens cirklar och kulturevenemang likaväl som i folkhögskolornas kurser blandas människor med olika etnisk bakgrund och med olika förkunskaper och livserfarenheter. Otaliga studiecirklar runt om i regionen ger människor möjlighet att uttrycka sig genom konst och kultur. Regionen måste göra ”Kultur i vården” tillgänglig för fler och – efter samma princip som ”Fysisk aktivitet” på recept – utveckla möjligheterna att skriva ut ”Kultur på recept”. Utveckla kulturen i vården genom att använda sjukhusbiblioteken som ett nav för att skapa, visa och sprida kultur till patienter, anhöriga och personal. Stöd till fria yrkesutövares möjlighet att bilda nätverk och kompetensutveckla sig är ett annat utvecklingsområde.

7.14 Samhällsbyggnad

PRIORITERADE MÅL

- Utveckla kollektivtrafiken i regionen så att det gynnar en utveckling i alla kommuner.
- Skapa ett sammanhållet system "Länspendeln" som binder ihop länets kommuner med tåg och expressbussar.
- Vi prioriterar lägre biljettpriser för att öka resandet.
- Avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer.
- Att alla bussar ska drivas med fossilfritt bränsle.
- En tillgänglig och bra kollektivtrafik för alla, bl.a. genom att utveckla och utöka anropsstyrd kollektivtrafik i hela länet.
- Öka andelen ekologiska produkter
- I den gröna omställningen av samhället ska Region Örebro län vara ett föredöme och en pådrivande kraft.
- Satsa på förnyelsebar energi och förnyelsebara bränslen.
- Att utarbeta en regional koldioxidbudget.

7.14.1 Kollektivtrafik för alla

Vi är i behov av snabba och täta kommunikationer mellan orter och mellan bostadsområden för att kunna ta oss till arbetsplatser, skolor och fritidsintressen. Målsättningen för Vänsterpartiet är att utveckla kollektivtrafiken i regionen, så det gynnar en utveckling i alla kommuner.

Vi kan konstatera att det kollektiva resandet i regionen har minskat på vissa sträckor. Därför föreslår Vänsterpartiet att regionen inför billigare busskort och rabatterade priser för grupper som ungdomar, studenter och pensionärer.

För att möta hotet om negativa klimatförändringar måste omställning ske inom transport-sektorn och en överföring från bilism till kollektivtrafik där det är möjligt. Förutsättningar för detta är framförallt en enkel och billig kollektivtrafik i hela länet.

Även ur folkhälsoperspektiv bidrar kollektivtrafiken på ett positivt sätt. Forskning visar att den som åker kollektiv rör sig i genomsnitt fyra gånger mer än de som åker bil. Skaderisken är dessutom åtta gånger högre för bilister jämfört med en resa med kollektivtrafik.

Vi vill att region Örebro län inför avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer under lågtrafik i hela regionen. Det är en satsning som innebär mycket små kostnader då det handlar om befintlig trafik med mycket tomma platser. En utbyggd och väl fungerande kollektivtrafik gynnar enligt fördelningsanalyser låginkomsttagare, studenter, barn och ungdomar och äldre. Utifrån ett könsperspektiv är det kvinnor som använder kollektivtrafiken mest. Så satsningar på en väl fungerande och tillgänglig kollektivtrafik är också en viktig jämställdhetsfråga. På sikt vill Vänsterpartiet ha en avgiftsfri kollektivtrafik.

Vänsterpartiets inriktning är att all infrastruktur ska ägas offentligt. Vi anser också att offentlig sektor ska äga egna bussbolag, driva tågtrafik och utveckla och äga energibolagen. Vi kommer i alla sammanhang att verka för en förändring mot ett mer hållbart ägande.

Vi behöver ha kollektivtrafik i hela regionen som en samhällsservice. Utgångspunkten ska vara att mindre orter ska ha en linjelagd kollektivtrafik främst anpassad utifrån behov av arbetspendling och studier, men även för att göra ett socialt liv möjligt. Vänsterpartiet vill utveckla och utöka anropsstyrd kollektivtrafik i fler kommuner, anropsstyrd trafik ska gälla även på helgerna. Det är av stor betydelse av skolskjutsar är tillgängliga för alla som har behov av kollektivtrafik.

Kollektivtrafiken är inte bara begränsad till Örebro län. Behovet av snabba och täta kommunikationer i ett storregionalt system är viktigt. Tågsystemet i Mälardalen och snabbtågsförbindelsen Stockholm – Oslo är sådana stråk som ger regional utveckling i länet.

7.14.2 Vi tar ansvar för miljö och klimatet

Rättvis fördelning av jordens resurser är en grundläggande förutsättning för att begränsa konsekvenserna av de pågående klimatförändringarna.

Miljöförstöring och klimatförändringar är en följd av ett ekonomiskt system som sätter profiten högre än hållbarheten och som systematiskt utnyttjar både natur och människor.

Regionen måste angripa grunden till miljö- och klimatproblemen genom att fortsätta arbeta för ett mänskligare och rättvisare ekonomiskt system. Vi är ensamma om att lyfta fram klass- och könsperspektiven på problemen, som till exempel att fattiga drabbas hårdare av miljöförstörelse och klimatförändringar.

Region Örebro län måste utforma en långsiktigt hållbar energiförsörjning baserad på förnyelsebar energi och snarast göra oss oberoende av framför allt fossila bränslen. Vi vill att regionen ska bli självförsörjande när det gäller förnybar el. Vindkraft och solenergi är viktiga delar av omställningen till fossiloberoende och bör uppmuntras. Offentliga aktörer måste ta ledningen i energiomställningen.

Regionen och länets kommuner behöver skärpa sina miljömål inom andra områden. För att minska klimatpåverkan krävs tydliga politiska beslut om mål och åtgärder, att resurser avsätts och att vi får ett ökat miljömedvetande i hela organisationen. Det måste bli billigare att åka kollektivt och kollektivtrafiken måste bli ännu mer anpassad till befolkningens behov. Arbetet med att införa förnyelsebart bränsle i kollektivtrafiken och andra färdmedel som kommunerna och regionen har inflytande över, måste vidareutvecklas. När vi bygger nytt eller bygger om ska höga krav ställas på energianvändning och materialval.

Naturreservat i länet ska fortsätta att utvecklas och fler ska tillkomma där det finns ett behov att värna biologisk mångfald och friluftsliv. Områden som redan är rikt besökta behöver skydd samtidigt som det är viktigt att fler områden blir tillgängliga för allmänheten. Vättern är självklart en viktig regional fråga i dess egenskap som dricksvattentäkt, biologisk mångfald och det rörliga friluftslivet. Försvarets utvidgade skjutningar i Vättern och hot om att starta nya gruvor i Vättern och i dess närhet måste stoppas. Vänsterpartiet säger också nej till alla planer på uranbrytning i länet.

7.14.3 Koldioxidbudget

När Parisavtalet tecknades 2015 var världens ledare överens om att begränsa jordklotets uppvärmning till maximalt 2 grader och med målsättning att få stopp på uppvärmningen vid 1,5 grad globalt sett. Det är en hög ambitionsnivå som kräver att vi tar beslut om åtgärder. Ett strukturerat sätt är att kartlägga vad just vi behöver göra är att ta fram en regional koldioxidbudget.

När vi pratar om regional koldioxidbudget syftar vi inte enbart på regionens egna verksamheter, utan på all verksamhet som sker inom Region Örebro län geografiska område. En regional koldioxidbudget syftar till att vara ett stöd och samarbete med kommunerna, men också med andra aktörer. Det krävs ett samarbete med näringslivet, enskilda personer och organisationer.

En koldioxidbudget ska också vara just en budget och följas som en sådan. Den ska leda till att vi bestämmer vad som är mest prioriterat att göra, varefter vi beräknar vad det kostar. Om vi på ett verkningfullt sätt ska få ner koldioxidutsläppen gäller det att prioritera det som har verklig effekt och välja de åtgärder där vi får ner utsläppen mest i relation till vad det kostar. Därför föreslår vi att region Örebro län utarbetar en regional koldioxidbudget.

7.14.4 Flygplatsen

Att satsa på flyg i en tid då nya forskarrön duggar tätt kring vilken miljöbov flyget är, känns inte bra. Miljöskadliga subventioner måste fasas ut ur regionens budget och pengarna ska istället investeras i det som ställer om vårt samhälle till långsiktigt hållbart. Vänsterpartiet anser att det är hög tid att förändra ägarstrukturen eller påbörja en nedläggning om inga andra intressenter finns.

Flygplatsen Örebro kostar regionens skattekollektiv cirka 17 miljoner kronor årligen. Dessutom kommer det att behöva en hel del investeringar i framtiden med. Vi tycker att det i förlängningen är ett ohållbart och dåligt system att fortsätta äga en flygplats och slösa bort skattebetalarnas pengar. Därför föreslår vi att regionens bidrag till flygplatsen dras ned.

8. Attraktiv arbetsköpare

PRIORITERADE MÅL

- Motverka osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.
- Öka och säkerställa delaktigheten för de anställda.
- Skapa en demokratisk arbetsplats genom att bryta tystnadskulturen.
- Ge alla våra medarbetare chansen att utvecklas och på riktigt få påverka på jobbet.
- Att personer med funktionsnedsättning ges möjlighet till arbete inom regionen.
- Kampen för kortare arbetstid; för bättre arbetsmiljö och för att rekrytera och behålla vårdpersonal.
- Satsa på jämställda löner för den kvinnodominerade vårdpersonalen och en särskild satsning på de med den lägsta lönen
- Inleda arbetet med att förkorta arbetstiden med bibehållen lön på regionens akutmottagningar.
- Återinföra och värdesätta regionens anställda t.ex. i form av julklapp.
- Justera upp friskvårdsbidraget från 2000 kr till 2500 kr.

Personalen är den viktigaste resursen för en god vård och övriga verksamheter. Region Örebro län är i en nedåtgående spiral med ökade kostnader för stafettpersonal. Det beror bl.a. på styrning, organisation, arbetsbelastning, arbetsmiljö och arbetsvillkor för personalen.

Försvaret av den offentliga verksamheten ställer höga krav på att offentliga arbetsköpare blir bättre och ligger i framkant när det gäller utveckling av arbetsorganisation och arbetsmetoder. Men också att stå upp för de anställda och deras anställningsvillkor för långsiktighet och trygghet.

Region Örebro län står inför en stor utmaning i att klara sin kompetensförsörjning. Det är brist på grundutbildade sjuksköterskor, specialistutbildade sjuksköterskor, barnmorskor och läkare. Dessutom saknas det till exempel kuratorer, logopedier och psykologer. Det behövs också särskilda insatser för utbildning av t.ex. tandhygienister, barnmorskor, undersköterskor och biomedicinska analytiker och andra yrkeskategorier. Även inom den psykiatriska vården behöver vi se till så att vi tar emot tillräckligt med psykologer under utbildning, skötare med mera.

Medarbetarna är de viktigaste ambassadörerna för att trygga framtidens kompetensbehov. Den som får uppskattning och förtroende har förutsättningar att göra en bra arbetsinsats. Det är positivt när personalen tar initiativ till att berätta hur situationen är på arbetsplatsen. Det ska vara högt i tak för olika synpunkter och åsikter även i en offentlig debatt där vi som förtroendevalda ska vara angelägna om att lyssna på personalen. Vi tror på att alla kan och vill utvecklas och är beredda att ta ansvar i sitt arbete. Vi behöver ett ledarskap som är demokratiskt, genusmedvetet och icke diskriminerande.

En god arbetsmiljö handlar också om rimliga arbetsscheman med möjlighet till återhämtning och som också gör det möjligt att orka arbeta heltid. Den viktigaste delen i en bra arbetsmiljö är på många arbetsplatser att minska stressen. Om vi inte kan minska kötider, överbeläggningar och känslan av otillräcklighet så kommer vi inte i grunden att påverka arbetsmiljön. Även den medicinska utvecklingen kräver en hög förändringstakt och ett aktivt kvalitetsarbete. Utvecklingen kan bara fullföljas om personalen har en rimlig arbetsbelastning och ges möjlighet till vidareutbildning.

För att komma tillrätta med svårigheter att rekrytera och behålla läkare och psykologer är det angeläget att det finns AT-, ST- och PTP-platser som svarar mot vårt behov av nyrekryteringar. Schemaläggning av läkares arbetstid är självklart en verksamhetsfråga som ska hanteras på samma sätt som schemaläggning av alla andra yrkeskategorier. Med tre akutsjukhus och tillgänglig primärvård i hela länet skapas också goda möjligheter att attrahera, utbilda och behålla fler AT- och ST-läkare.

Vården står idag inför stora personalavgångar. Därför är det viktigt att region Örebro län har en bra strategi för framtida rekryteringar. Att arbeta inom vården ska bli mer attraktivt och det ska löna sig t.ex. för sjuksköterskor att specialisera sig. Flerspråkighet ska vara en merit och arbetsplatser ska vara tillgängliga för funktionsnedsatta. På regionens arbetsplatser ska det råda nolltolerans mot hot, våld och rasism. Kränkande särbehandling och sexuella trakasserier ska identifieras och aktivt motarbetas.

Region Örebro län behöver utöka antalet utbildningsplatser med bibehållen lön, för de som utbildar sig till specialistsjuksköterskor. Det är också rimligt att en specialistutbildad sjuksköterska får en löneökning efter utbildningen, oavsett hen byter jobb eller jobbar kvar på sin arbetsplats.

Att anlita bemanningsföretag är en variant av att tillåta att privata företag tar vinster ur välfärdssektorn. Kortsiktiga lösningar med inhyrd personal är dyra och ger dålig kontinuitet för patienterna. Vår uppfattning är att regionen ska prioritera att minimera sin användning av bemanningsföretag inom vården.

Region Örebro län ska präglas av ett öppet klimat och skapa mötesplatser för en ökad dialog. Regionen har en väl utarbetad samverkan med de fackliga organisationerna och ser det som ett naturligt sätt att bedriva och utveckla verksamheten. Via samverkansavtal klargörs olika åtaganden och samverkansstrukturer. Region Örebro län måste bli en bättre fungerande organisation där samverkan ska vara en naturlig del.

Regionen kan inte fortsätta lönediskriminera på grund av kön. Därför gör Vänsterpartiet satsningar på jämställda löner för den kvinnodominerade vårdpersonalen och en särskild satsning på de med den lägsta lönen.

Kortare arbetstid är nästa stora välfärdsreform som kommer att ge positiva effekter på många sätt i samhället. Vänsterpartiet vill se fler verksamheter som börjar med arbetstidsförkortning för både mer tid för återhämtning men också för ett rationellt utnyttjande av lokaler och resurser. Vi lägger förslag om arbetstidsförkortning på regionens Akutmottagningar, för att kunna rekrytera och behålla personal, men också av arbetsmiljöskäl. Vården måste bli bättre på att tillåta personalen att få freda sin fritid. Det behövs också fler händer i vården för att minska på arbetsbelastningen, göra organisationen mindre sårbar och för att bättre klara av sommarsituationen.

Regionen behöver även bli bättre på att värdesätta de anställda t.ex. i form att fortsätta visa uppskattning med en julklapp. Vi avsätter 4,5 mnkr till att investera i uppskattning av anställda.

Friskvårdsbidraget innebär en frihet för personalen att kunna träna på en anläggning som passar just deras behov och där regionen står för en viss del av kostnaden. Detta eftersom en sundare personal faktiskt är mindre sjuk. Region Örebro län delar enbart ut 2000 kr i friskvårdsbidrag från och med år 2020. Det är en väldigt låg siffra i jämförelse med många andra regioner, därför föreslår vi att friskvårdsbidraget justeras upp till 2500 kr.

9. Ekonomi

Finansiella förutsättningar och god ekonomisk hushållning

Målet för Region Örebro läns ekonomiska politik är att skapa en långsiktig och stark ekonomi samt uppnå en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning.

Grundtanken med god ekonomisk hushållning är att varje generation av länets invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva beslutar om och drar nytta av, samt att gjorda investeringar ska kunna ersättas. Det medför att god ekonomisk hushållning i dag är en förutsättning för att också i framtiden bedriva och utveckla en bra verksamhet för länets invånare.

En långsiktig stark ekonomi omfattar att ha reserver som klarar anpassningar från högkonjunktur till lågkonjunktur utan drastiska åtgärder. Det krävs därför mer än nollresultat för att finansiera verksamheterna över tid. Verksamheten ska vara anpassad till den aktuella intäktsnivån.

Region Örebro läns intäkter i form av skatter, statsbidrag och andra avgifter utgör den ekonomiska ramen för omfattningen på den verksamhet som regionorganisationen kan erbjuda till länets invånare.

Därför är det av största vikt att respektive verksamhets omfattning anpassas efter de ekonomiska ramarna och redovisar ett resultat varje år som är noll eller större. Det är av yttersta vikt att verksamheterna får ramar som är realistiska. Den ekonomiska styrningen av verksamhetens omfattning omfattar även att varje verksamhet ska ta hänsyn till, och inom befintlig ram, finansiera förändrade avskrivningskostnader till följd av beslutade investeringar.

Region Örebro län ska använda tillgängliga resurser på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Det innebär att verksamhet bedrivs på rätt sätt, med rätt insatta resurser och vid rätt tidpunkt. Detta gäller oavsett om verksamheten bedrivs i regionorganisationens regi eller av privata entreprenörer.

9.1 Sveriges ekonomi

BNP-tillväxten i Sverige antas i år, liksom 2019, bli svag: lägre än den trendmässiga tillväxten i BNP (eller tillväxten av potentiell BNP). Medan prognosen utgår från att BNP ska landa på 1,2 procent 2019 uppskattas BNP-ökningen 2020 bli 0,9 procent.

Den inhemska efterfrågan bedöms i år växa tämligen långsamt, med dämpade utsikter för såväl investeringar som konsumtion. Detta gäller såväl offentlig sektor som för hushållen. Samtidigt beräknas utrikeshandeln knappast ge något signifikant bidrag till den svenska BNP-tillväxten – en stor kontrast mot 2019.

Den försvagning av arbetsmarknadsläget som började ske redan 2018 antas fortsätta i år. Den låga BNP-tillväxt som varit sedan andra halvan av 2018 bedöms innebära en fortsatt anpassning av arbetsinsats och bemanning. En viss dämpning av antalet arbetade timmar och antalet sysselsatta personer bedöms därför ske 2020. KPI-inflationen med fast ränta beräknas, liksom tidigare, 2020 landa under Riksbankens mål om 2 procent, men prognosen är nu något nedreviderad. Också prognosen över löneökningstakten är, på basis av den senaste statistiken, något nedreviderad för 2019 och 2020.

9.2 Ny befolkningsprognos

Den 31 augusti presenterade SCB en befolkningsprognos för åren 2020–2070. Sveriges befolkning fortsätter att växa, men i en lägre takt än de senaste åren. Enligt framskrivningen kommer folkmängden att passera 11 miljoner år 2029, 12 miljoner i början av 2050-talet och 13 miljoner i slutet av framskrivningsperioden, år 2070. Allt fler lever till höga åldrar.

Enligt SCB:s befolkningsframskrivning kommer de kvinnor som i år fyller 65 år i genomsnitt ha 23 år kvar att leva, medan männen har en något kortare tid kvar att leva, 21 år. Under en lång tid har fler invandrat än utvandrat. De senaste årens invandring har varit högre än någonsin men efter 2016 har antalet som flyttat till eller sökt skydd i Sverige minskat.

Under 2019 registrerades 55 200 invandrade personer. Bakom den minskade inflyttningen ligger framför allt en lägre invandring av personer som sökt skydd i Sverige. I framtiden förväntas både en högre invandring och en högre utvandring än vad den varit historiskt. Fortsatt antas fler invandra än utvandra och det beror bl.a. på krig till följd av vapenexport och klimatförändringar.

9.3 Regionsektorns ekonomiska läge

Regionerna redovisade 2019 ett resultat efter finansiella poster på 8,9 miljarder kronor, vilket är 8,4 miljarder kronor högre än 2018. Dock är resultaten inte jämförbara på grund av den nya värderingsprincipen för finansiella tillgångar. Den positiva utvecklingen på börsen och den nya värderingsprincipen gör att de finansiella intäkterna ökar kraftigt, vilket får en positiv effekt på 2019 års resultat. Det blir därför mer rättvisande att jämföra utvecklingen av verksamhetens resultat. För 2019 uppgick det till 5,3 miljarder kronor, vilket kan jämföras med 1,8 miljarder kronor året innan.

Verksamhetens nettokostnader för 2019 ökade med 4,0 procent, motsvarande 12,7 miljarder kronor. Dock ökade samtliga intäktsposter, vilket resulterar i att verksamhetens resultat nästan fördubblades mot föregående år. I absoluta tal ökade skatteintäkterna mest med 12,3 miljarder kronor. Regionernas investeringsutgifter har ökat med i genomsnitt cirka 8 procent per år under de senaste tio åren då sjukhus och vårdcentraler byggs om för att motsvara krav och riktlinjer på dagens vård och arbetsmiljö samtidigt med stora investeringar i kollektivtrafiken.

9.4 Regeringens budgetproposition

Den 21 september presenterade regeringen sin höstbudget för 2021 och ändringsbudget för 2020. Inför 2021 aviserades två statsbidragsförstärkningar av generell karaktär för regionerna. Dels ett statsbidrag som för kommun- och regionsektorn sammantaget uppgår till 10 miljarder kronor 2021, för Region Örebro läns del 88 miljoner kronor vilket sedan halveras 2022. Detta statsbidrag är inräknat i SKRs aktuella prognos för generella bidrag.

Förstärkningar gällande de specialdestinerade statsbidragen har aviserats gällande området psykisk ohälsa och förlossningsvården, cancervård och ambulanssjukvård. Det finns ingen aviserad ersättning för överenskommelsen om sjukskrivningsprocessen i nuläget. Statsbidragen för hälso- och sjukvård har förts över till främst hälso- och sjukvårdsnämnden från 2019. Förändringar i dessa kommer därför få konsekvenser för nämndernas ekonomi.

9.5 Region Örebro läns prognos 2020

Regionorganisationens resultat i delårsrapporten per juli är ett överskott om 37 miljoner kronor, vilket är 78 miljoner kronor sämre än motsvarande period föregående år. Helårsprognosen i delårsrapporten augusti beräknas till ett överskott om 100 miljoner. Verksamheternas helårsprognos räknas samman till -207 miljoner kronor.

9.6 Skatteunderlagsprognos samt omräknade generella statliga bidrag och utjämning

SKR presenterade den 1 oktober nya planeringsförutsättningar för regionerna för åren 2020-2023.

Utveckling av skatteunderlag och intäkter

förändring i procent

	2020	2021	2022	2023
SKR, okt 2020	1,9	1,5	3,5	3,9
SKR, aug 2020	2,4	1,3	3,9	4,0
SKR, apr 2020	0,9	3,5	3,7	3,8
SKR, feb 2020	2,4	3,1	3,8	3,8

Prognos för landstingsprisindex (LPIK)

SKR har även lämnat en ny bedömning av löne- och prisutvecklingen för regionerna, s.k. LPIK. Den senaste prognosen gjordes i augusti. Indexet revideras i denna prognos ned kraftigt för 2020, för att sedan öka mer än i föregående prognoser för 2021. Revideringarna förklaras framförallt av ändrade kostnader för förmåns pensionerna.

LPIK inklusive läkemedel beräknas per oktober till 0,9 procent för 2020, 2,4 procent för 2021, 1,8 procent för 2022 och 2,2 procent för 2023.

Prognos för LPIK inkl. läkemedel

förändring i procent

	2020	2021	2022	2023
SKR, okt 2020	0,9	2,4	1,8	2,2
SKR, aug 2020	1,7	1,6	1,8	1,9
SKR, aug 2020	2,0	1,9	1,9	2,3
SKR, aug 2020	2,3	2,5	2,0	2,6

Tabell för justerat landstingsprisindex LPIK

Årlig procentuell förändring

	2020	2021	2022	2023
LPIK inkl läkemedel	0,9	2,4	1,8	2,2
- timlön	2,6	2,1	2,3	2,5
- sociala avgifter	-3,1	6,2	2,2	3,3
- läkemedel	0,7	-0,7	-0,7	-0,7
- förbrukning	1,5	1,7	1,9	2,2
LPIK exkl läkemedel	1,0	2,9	2,2	2,6

Vänsterpartiets budget 2021 samt plan 2022 – 2023

Kalkylen baseras på ekonomiskt utfall till och med 2019, helårsprognos för 2020, SKR:s prognoser för skattunderlag respektive landstingsprisindex från oktober 2020 samt KPA:s pensionsprognos från augusti 2020.

Kalkylen omfattar de ekonomiska effekterna av de beslut som fattats hittills av de röd-blåa under 2020. Vänsterpartiet har valt att höja posten regionstyrelsens planeringsreserv till 100 miljoner kronor år 2021, och sänka den till 50 mnkr år 2022 och sänka den till 25 mnkr år 2023, för att kunna möta tillfälliga resultatsvängningar. I de regiongemensamma posterna finns kostnader för pensioner, vilka har beräknats utifrån KPA:s prognos från augusti.

9.7 Skattesats

Vänsterpartiet i Region Örebro län föreslår en skattesats på 11:80 kr per intjänad hundralapp för år 2021.

9.8 Uppräkning av anslag till nämnder och verksamheter

I Vänsterpartiets preliminära budgetkalkyl har verksamheternas kostnader räknats upp med 3,4 procent för budgetåret 2021 samt planeringsåren 2022 med 1,8 procent och 2023 med 2,2 procent.

9.9 Årets resultat

Utifrån ovanstående förutsättningar uppgår resultatet 2021 i kalkylen till 375 miljoner Kronor, exkl. orealiserade värdeökning. Resultaten under planperioden 2022 och 2023 uppgår till 372 miljoner kronor respektive 344 miljoner kronor. I den preliminära kalkylen ingår kostnader för beslut om satsningar som togs i budgeten för 2020 samt för beslut med ekonomisk effekt som tagits hittills under året.

9.10 Vänsterpartiets budgetkalkyl för 2021 samt plan för 2022 – 2023

RESULTATBUDGET mnkr	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetramar till nämnderna	-9 439		-9 540	-9 864	-10 042
Löne- och prisjustering	0		-324	-178	-221
Särskilda prioriteringar	0		-215	-215	-215
Effekter av tidigare års beslut	-32		-59	-124	-173
Regionstyrelsens planeringsreserv	-110		-100	-50	-25
Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-9		-54	-126	-55
Sparbeting, adm, arvoden och flyget			76	76	76
Verksamhetens nettokostnader	-9 838	-10 025	-10 216	-10 481	-10 655
Skatteintäkter	7 480	7 193	7 642	7 899	8 197
Generella statsbidrag och utjämning	2 528	2 908	2 954	2 960	2 809
Verksamhetens resultat	170	77	380	378	351
Finansnetto	-70	23	-5	-6	-7
Arets resultat (balanskravsresultat)	100	100	375	372	344

10. Sammanställning över Vänsterpartiets särskilda satsningar (mnkr)

	2021	2022	2023
Hälso- och sjukvården			
Primärvård och Barn och ungdomspsykiatri	10,0	10,0	10,0
Psykiatriska mobila akutteamen inom BUP	5,0	5,0	5,0
Primärjouren på Lindesbergs lasarett, dygnet runt	7,0	7,0	7,0
Förlossningen i Karlskoga, dygnet runt	7,0	7,0	7,0
Gratis TBE vaccin för barn upp till 19 år	5,0	5,0	5,0
Äldres hälsa/geriatriska kompetensen i vården	3,0	3,0	3,0
Avgiftsfria hjälpmedel för funktionsnedsatta	17,0	17,0	17,0
Missbruksvård	2,0	2,0	2,0
Arbetet mot psykisk ohälsa	2,0	2,0	2,0
HBTQ- certifiering och diplomering	1,0	1,0	1,0
Kultur på recept	1,0	1,0	1,0
Regionaltillväxt och Kultur			
Ökat anslag till Örebro Teater	0,5	0,5	0,5
Ökat anslag till Örebro länsmuseum	0,5	0,5	0,5
Inrätta ett idrottspris och idrottsstipendium	0,2	0,2	0,2
Samhällsbyggnad			
Avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer	4,0	4,0	4,0
Anropsstyrd närtrafik i fler kommuner	4,0	4,0	4,0
Resegaranti inom serviceresor	0,8	0,8	0,8
Billigare och klimatsmartare att välja kollektivtrafik	10,0	10,0	10,0
RÖL uppskattning till anställda			
Lönesatsningar inkl. Arbetstidsförkortning	75,0	75,0	75,0
Friskvårdsbidrag till personal	5,0	5,0	5,0
Julklapp till personalen	4,5	4,5	4,5
Övrigt "SKR - Demografiska effekter"			
Demografisk effekt Hälsoval	32,0	32,0	32,0
Demografisk effekt Tandvård	3,0	3,0	3,0
Digital vård och köpt primärvård "utomlans"	15,0	15,0	15,0
Summa	215	215	215

10.1 Förklaring till Vänsterpartiets satsningar 2021

- **Satsningar på Primärvården och Barn och ungdomspsykiatri, 10 000 tkr**
Vård och behandling av barn och unga behöver utvecklas och ansvarsfördelningen mellan skolhälsovården, primärvårdsnivån och specialistsjukvården tydliggöras. Primärvården tillsammans med BUP och psykiatrin tar ett samlat ansvar för att hålla ihop vården för individer med stort vårdbehov och de som lider av psykisk sjukdom/ohälsa.
- **Psykiatriska mobila akutteamen inom BUP, Barn och ungdomspsykiatri, 5 000 tkr**
Vi vill stärka första linjens förutsättningar och tillgänglighet inom BUP och skapa psykiatriska mobila akutteamen. Detta skulle underlätta för barn att ha kontinuerlig kontakt med BUP.
- **Primärjouren på Lindesbergs lasarett, öppet dygnet runt, 7 000 tkr**
Stängningen av halva dygnet primärjouren på Akutmottagningen vid Lindesbergs lasarett skapar ett högre tryck på länets övriga två sjukhus. Därför avsätter vi extra resurser för återöppning av primärjouren nattetid. Nedskärningarna leder inte till en ekonomi i balans
- **Förlossningen i Karlskoga, egen regi, öppet dygnet runt, 7 000 tkr**
Vänsterpartiet avvisar bestämt privatiseringen av regionens verksamheter, bl.a. förlossningen i Karlskoga. Vi avsätter extra resurser till förlossningsverksamheten för att den ska fortsätta drivas i egen regi och återöppnas snarast.
- **Grattis TBE vaccin för barn upp till och med 19 år, 5 000 tkr**
I vårt län ska det inte vara en klassfråga att kunna skydda sitt barn mot sjukdomar. En TBE-infektion kan ge både allvarliga och bestående följder. Därför anser vi att det vara extra viktigt att skydda barnen som ofta leker och vistas i miljöer med mycket vegetation.
- **Satsningar på äldres hälsa/geriatriska kompetensen i vården, 3 000 tkr**
Det behövs en förstärkning av den geriatriska vården för att få en jämlik vård av hög kvalitet i regionen.
- **Avgiftsfria hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning, 17 000 tkr**
Vi vill avskaffa de orättvisa avgifterna på hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. Det är en självklarhet i ett solidariskt samhälle
- **Missbruksvård, 2 000 tkr**
Ta fram strategier för att stötta barn och unga som lever i missbrukande familjer samt förstärka samarbetet med kommunerna kring missbruksvård.
- **Utöka arbetet mot psykisk ohälsa, 2 000 tkr**
Det ojämlika samhället med ökade klyftor skapar psykiatrisk ohälsa som slår hårdast mot människor som är arbetslösa, har funktionsnedsättningar, kvinnor och unga. Det av stor betydelse att människor med symptom på psykisk ohälsa får hjälp och stöd i tidigt skede.
- **HBTQ-certifiering och diplomering av fler verksamheter inom regionen, 1 000 tkr**
Utöka arbetet med HBTQ-certifiering och diplomering av fler verksamheter inom regionen.

- **Kultur på recept, 1 000 tkr**
Genom att lyfta in kulturen i vården och låta kulturaktiviteter bli en del av den behandling som läkare kan skriva ut till sina patienter förbättras sjukvårdens rehabiliterande arbete.
- **Ökat anslag till Örebro Teater, 500 tkr**
Örebro Teater är en viktig del av välfärden i vårt län och bidrar till livskvaliteten på många sätt. Vi anser att det är viktigt att Örebro Teater fungerar väl för att fortsätta nå alla i hela regionen.
- **Idrottspris och idrottsstipendium, 200 tkr**
Idrottspriset och idrottsstipendium syftar till att uppmärksamma framgångsrika prestationer utförda av idrottsföreningar eller enskilda idrottsutövare verksamma i Örebro län.
- **Ökat anslag till Örebro länsmuseum, 500 tkr**
Örebro Länsmuseum är en viktig del av välfärden i vårt län och bidrar till livskvaliteten på många sätt. Samt upplevelser kopplade till kultur, konst, historia och demokratifrågor.
- **Avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer, 4 000 tkr**
Avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer under lågtrafik, skulle få en stor effekt på möjligheten för pensionärer att komma ut i samhället och fortsätta som aktiva samhällsmedborgare.
- **Anropsstyrd närtrafik i fler kommuner, 4 000 tkr**
Utveckla och utöka anropsstyrd kollektivtrafik i fler kommuner, den ska gälla även på helgerna.
- **Resegaranti, 800 tkr**
Resegaranti inom serviceresor, d.v.s. Färdtjänst och sjukresor. Det ska vara samma regler oavsett vilken kollektivtrafik vi använder.
- **Billigare och klimatsmartare att välja kollektivtrafik, 10 000 tkr**
Det ska vara enkelt och billigt att åka kollektivt, därför ska priserna hållas låga.
- **Lönesatsningar inkl. arbetstidsförkortning på Akutmottagningar, 75 000 tkr**
Satsningar på jämställda löner för den kvinnodominerade vårdpersonalen och en särskild satsning på de med den lägsta lönen. Vi lägger också förslag om arbetstidsförkortning på regionens akutmottagningar, för att kunna rekrytera och behålla personal, men också av arbetsmiljöskäl.
- **Friskvårdsbidrag till personal, 5 000 tkr**
Satsa på personal istället för ett tomt tack. Region Örebro län delar enbart ut 2000 kr i friskvårdsbidrag från och med år 2020. Det är en väldigt låg siffra i jämförelse med många andra regioner, därför föreslår vi att friskvårdsbidraget justeras upp till 2500 kr.
- **Julklapp till personalen, 4 500 tkr**
Värdesätta de anställda t.ex. i form att fortsätta visa uppskattning med en julklapp.
- **Justeringar av kostnader som inte är inräknade i budgetkalkylen, 50 000 tkr**
Vi har räknat upp de demografiska effekterna med 0,5 procent.

11. Bilagor

11.1 Budget 2021 samt plan 2022 - 2023

11.1.1 Resultatbudget

RESULTATBUDGET mnkr	Utfall 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetramar till nämnderna		-9 439		-9 540	-9 864	-10 042
Löne- och prisjustering		0		-324	-178	-221
Särskilda prioriteringar		0		-215	-215	-215
Effekter av tidigare års beslut		-32		-59	-124	-173
Regionstyrelsens planeringsreserv		-110		-100	-50	-25
Omställning		-229		0	0	0
Regionstyrelsens verksamhetskostnad		-9		-54	-126	-55
Framtida utmaningar		-20		0	0	0
Justering av anslaget till flygplatsen				16	16	16
Justering av arvoden och partistödet				10	10	10
Sparbeting 5% .adm / chefer / konsulter				50	50	50
Verksamhetens nettokostnader	-9 676	-9 838	-10 025	-10 216	-10 481	-10 655
Skatteintäkter	7 341	7 480	7 193	7 642	7 899	8 197
Generella statsbidrag och utjämning	2 448	2 528	2 908	2 954	2 960	2 809
Verksamhetens resultat	113	170	77	380	378	351
Finansiella intäkter	98	69	163	92	108	175
Finansiella kostnader	-148	-139	-140	-97	-114	-182
Finansnetto	-51	-70	23	-5	-6	-7
Årets resultat (balanskravsresultat)	63	100	100	375	372	344
Orealiserad värdeförändring av finans	404	65	-121	85	94	42
Resultat inkl orealiserad värdeföränd	467	165	-21	460	466	386

11.1.2 Driftbudget

DRIFTBUDGET, del 1/2 mnkr	Utfall 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Ramar till nämnderna		-9 439		-9 541	-9 541	-9 541
Löne- och prisjustering				0	-324	-501
Löne- och prisjustering årets				-324	-178	-221
Summa ramar till nämnderna		-9 439	-9 818	-9 865	-10 043	-10 264
Resultat från verksamheten			-672			
Effekter av tidigare års beslut		-32		-59	-124	-173
Särskilda prioriteringar				-215	-215	-215
Regionstyrelsens planeringsreserv		-110		-100	-50	-25
Omställning		-229		0	0	0
Framtidens utmaningar		-20		0	0	0
Justering av anslaget till flygplatsen				16	16	16
Justering av arvoden och partistödet				10	10	10
Sparbeting 5% .adm / chefer / konsulter				50	50	50
Investeringar						
Summa verksamheter	-9 822	-9 829	-10 490	-10 163	-10 356	-10 601
Regionstyrelsens verksamhetskostnader	146	-9	465	-54	-126	-55
Verksamhetens nettokostnader	-9 676	-9 838	-10 025	-10 216	-10 481	-10 655
Regionstyrelsen						
Skatteintäkter	7 341	7 480	7 193	7 642	7 899	8 197
Generella statsbidrag och utjämning	2 448	2 528	2 908	2 954	2 960	2 809
Finansiella intäkter	98	69	163	92	108	175
Finansiella kostnader	-148	-139	-140	-97	-114	-182
Årets resultat	63	100	100	375	372	344

DRIFTBUDGET, del 2/2 tkr	Utfall 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
<i>Pensioner</i>						
Pensionsutbetalning, nya, gamla, förb.	-324	-313	-334	-328	-342	-359
Löneskatt på pensionsutbet	-79	-76	-81	-80	-83	-87
Pensionsutbetalning ÄDEL		-21		-21	-21	-21
Löneskatt på pensionsutbet ÄDEL		-5		-5	-5	-5
Övrigt	-2	-2	-2	-2	-2	-2
<i>Ökad pensionsavsättning</i>						
Avgiftsbestämd del KAP-KL	-220	-225	-227	-232	-240	-248
Förändring pensionsavsättning	-217	-203	-170	-169	-216	-147
Löneskatt avg.best del KAP-KL	-53	-55	-55	-56	-58	-60
Löneskatt på pens.skuldsförändr	-53	-49	-41	-41	-52	-36
Avsättning utöver KPAs kalkyl		-25	1	-25	-25	-25
Löneskatt på premiebetalning KAP-KL						
Schablonber pensionskostnad	525	548	567	536	548	562
Schablonber löneskatt	126	133	138	130	133	136
Arbetsgivaravgifter	3					
Tandvårdsmoms	16	16	16	16	16	16
Patientförsäkring LÖF premie	-43	44	-48	-49	-50	-51
<i>Internräntor</i>						
Likvidkonto	1	1	1	1	1	1
Lån fastigheter	69	99	113	132	132	132
Interna ränteintäkter	9	12	10	10	10	10
Avkastningskrav						
Regionservice		35		7	7	7
Regionservice, hyresavkastn		75		120	120	120
Folktandvården		2		2	2	2
<i>Summa avk krav o ej nyttjad planeringsreserv</i>	387		575			
Summa	146	-9	463	-54	-126	-55
Verksamhetens nettokostnader	-9 676	-9 838	-10 025	-10 216	-10 481	-10 655

11.1.3 Driftbudget per nämnd

DRIFTBUDGET mnr	Budget 2020	Just budget 2020	Övriga just av anslag *	Löne o pris juster 2021	Satsningar 2021	Nettobudget 2021
Budgetramar till nämnderna						
Regionfullmäktige	-17	-17				-17
Regionstyrelsen						
varav						
- Regionstyrelsen och regionkansliet	-517	-403	-15	-15	-10	-443
- Hälsovalsenheten	-1 747	-1 796		-61	-32	-1 889
- Tandvårdsenheten	-244	-242		-8	-3	-254
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-5 837	-5 954	-73	-203	-150	-6 381
Forskningsnämnden	-121	-121		-4		-125
Folktandvårdsnämnden	-1	-1				-1
Servicenämnden	-179	-57		-2		-59
Samhällsbyggnadsnämnden	-533	-611		-22	-19	-651
Regional tillväxtnämnd	-128	-140		-5	-1	-146
Kultur- och fritidsnämnd	-115	-109		-4		-112
Gem nämnd för företagsh.o tolk	0	0				0
Specialdestinerade statsbidrag	0	0				0
Summa budgetramar till nämnderna	-9 439	-9 452	-88	-324	-215	-10 079
- Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-9	-9				-54
- Effekter tidigare års beslut	-32	-29				-59
- Regionstyrelsens planeringsreserv	-110	-99				-100
- Omställning	-229	-229				0
- Framtidens utmaningar	-20	-20				0
- Justering av anslaget till flygplatsen						16
- Justering av arvoden och partistödet						10
- Sparbeting 5% .adm / chefer / konsulter						50
Verksamhetens nettokostnader	-9 838	-9 838	-88		-215	-10 216
Regionstyrelsens finansförvaltning	9 938	9 938				
Skatteintäkter						7 642
Generella statsbidrag och utjämning						2 954
Finansiella intäkter						92
Finansiella kostnader						-97
Årets resultat	100	100				375

* Övriga justeringar avser tidigare beslut om anslag till ökade hyreskostnader för beslutade investeringar samt framtidens vårdinformationsstöd.

11.1.4 Balansbudget

BALANSBUDGET mnr	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	21	25	44	44	44
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	5 931	5 603	6 187	6 469	6 453
Maskiner och inventarier	1 182	1 086	1 179	1 282	1 396
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Aktier och andelar	152	152	152	152	152
Långfristiga fordringar	22	22	22	22	22
Summa anläggningstillgångar	7 308	6 888	7 585	7 970	8 066
Omsättningstillgångar					
Förråd	160	160	160	160	160
Fordringar	835	770	770	770	770
Kortfristiga placeringar pensionsmedelsportfölj	3 131	3 895	4 355	4 774	5 106
Orealiserade finansiella tillgångar	65		85	179	221
Kassa/bank o kortfr placeringar likv portfölj	80	330	630	741	807
Summa omsättningstillgångar	4 271	5 155	6 001	6 624	7 064
SUMMA TILLGÅNGAR	11 579	12 043	13 585	14 595	15 130
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital	2 455	2 762	2 741	3 201	3 667
Årets resultat	165	-21	460	466	386
Justering med post "Framtida utmaningar"	20		0	0	0
Summa eget kapital	2 640	2 741	3 201	3 667	4 053
Avsättningar					
Avsättning för pensioner inkl löneskatt	4 796	4 760	5 074	5 461	5 830
Summa avsättningar	4 796	4 760	5 074	5 461	5 830
Skulder					
Långfristiga skulder	1 926	1 767	2 536	2 691	2 473
Kortfristiga skulder	2 216	2 775	2 775	2 775	2 775
Summa skulder	4 142	4 542	5 311	5 466	5 248
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	11 579	12 043	13 585	14 595	15 130

1) Bokförd utdelning/avkastning återinvesteras

11.1.5 Kassaflödesbudget

KASSAFLÖDES BUDGET mnr	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	165	-21	460	466	386
Justering med post "Framtida utmaningar"	20				
Justering för av- och nedskrivningar	346	376	430	430	430
Justering för gjorda avsättningar	401	350	314	387	369
Justering för utnyttjade avsättningar					
Justering för övr ej likv.påverkande poster					
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	932	705	1 203	1 283	1 185
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	0	-8	0		0
Ökning/minskning förråd och lager		2			
Ökning/minskning kortfristiga skulder	0	550	0	0	0
Justering ej likvidpåverkande poster					
Kassaflöde från den löpande verksamheten	932	1 249	1 203	1 283	1 185
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-3	-19		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-1 294	-1 007	-1 107	-815	-526
Försäljning av materiella anläggningstillgångar					
Investeringar i finansiella tillgångar *	-41	-601	-460	-418	-332
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar					
Justering ej likvidpåverkande poster **	-65		-85	-94	-42
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 400	-1 611	-1 672	-1 328	-900
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Minskning långfristiga skulder	-9	-163	-15	-18	-18
Ökning långfristiga skulder	550	650	784	173	-201
Ökning/minskn långfristiga fordringar					
Minskning långfristiga fordringar					
Justering för ej likviditetspåverkande poster					
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	541	487	769	155	-219
ÅRETS KASSAFLÖDE	73	125	300	111	66

12 Investeringar

I direktiven för verksamhetsplan med budget för 2021-2023 angavs ramar för investeringsnivåer kommande år. Vänsterpartiet väljer att justera fördelningen av investeringsramarna, det innebär en sänkt investeringsramar enligt följande:

För år 2021 sänks bruttoinvesteringar på fastigheter med 90 mnkr samt bruttoinvesteringar material med 30 mnkr. Sammanlagt 120 mnkr. Kvar är ca. 1 126 mnkr. För år 2022 - sänks bruttoinvesteringar på fastigheter med 70 mnkr samt bruttoinvesteringar material med 20 mnkr. Sammanlagt 90 mnkr. Kvar är drygt 815 mnkr. Och för år 2023 sänks bruttoinvesteringar på fastigheter med 30 mnkr samt bruttoinvesteringar material med 10 mnkr. Sammanlagt 40 mnkr. Kvar är drygt 526 mnkr. Fortsatt gäller för att kunna hantera de akuta investeringarna måste andra investeringar stå tillbaka. Utgångspunkten är att endast mycket prioriterade investeringsprojekt ska startas upp under innevarande budget och planperiod.

För 2021 är investeringarna beräknade till 1 126,6 miljoner kronor.

Investeringar mnkr	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Immateriella		-19 200		
Bruttoinvesteringar fastigheter	-691 600	-806 000	-504 000	-205 000
Bruttoinvesteringar inventarier	-602 200	-301 400	-311 400	-321 400
Summa investeringar	-1 293 800	-1 126 600	-815 400	-526 400

14

Avgifter för patienter inom hälso- och sjukvården 2021

20RS8220

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Gabriel Stenström

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8220

Organ
Regionfullmäktige

Avgifter för patienter inom hälso- och sjukvården 2021

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

- att godkänna förslag till avgifter för öppenvård och slutenvård,
- att godkänna förslag till avgifter för hjälpmedel,
- att godkänna förslag till avgifter för vaccinering och avgiftsbefriade vaccinationer,
- att godkänna förslag till avgifter för intyg,
- att förslaget till abonnemangavgifter ska träda ikraft 1 januari 2021, samt
- att förslaget till övriga avgifter ska träda ikraft 15 januari 2021.

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har genomfört en översyn av avgifter för patienter. Utgångspunkten för översynen är att Region Örebro läns avgifter ska följa genomsnittet inom Uppsala-Örebro sjukvårdsregion och/eller landet i sin helhet.

Ett förslag till avgifter för 2021 har sammanställts. Eftersom Region Örebro läns patientavgifter ligger på eller nära det nationella genomsnittet föreslås att de flesta avgifterna lämnas oförändrade. Även högkostnadsskyddet för öppenvård lämnas oförändrat (1 150 kronor).

De största förändringarna i förslaget är att avgiften för digitala besök i primärvården sänks, att abonnemangavgiften för hjälpmedel utökas till att omfatta med CPAP och TENS, att avgiftsfri vaccinering införs mot pneumokock för människor som fyllt 70 samt att uteblivandeavgift införs för digitala besök, telefonbesök och preventivmedelsrådgivning. Dessutom förenklas prislistan för intyg vilket innebär att

avgiften för intyg för hobbyverksamhet höjs men övriga intygsavgifter lämnas oförändrade eller sänks.

Ärendebeskrivning

Följande förändringar föreslås:

Öppenvård och slutenvård:

- Sänkt avgift för digitala besök i primärvården (från 200 kronor till 100 kronor)
- Sänkt avgift för behandlingsbesök efter remiss från primärvården (från 200 kronor till 0 kronor)
- Höjd avgift för behandlingsbesök vid vårdcentralernas jourmottagningar (från 200 kronor till 300 kronor)
- Höjd avgiften för behandlingsbesök i specialistvården som är akuta (från 200 kronor till 300 kronor)
- Uteblivandeavgift införs för digitala besök, telefonbesök och preventivmedelsrådgivning (från 0 kronor till 200 kronor)

Hjälpmedel:

- Avgiften för CPAP (hjälpmedel mot andningsuppehåll under sömn) ska ingå i abonnemangsgiften för hjälpmedel (från 100 kr/månad till 65kr/månad)
- Avgift för TENS (hjälpmedel mot smärta) införs som ska ingå i abonnemangsgiften för hjälpmedel (från 0 kr/månad till 65 kr/månad)
- Fyra avgifter inom Ortopedtekniks verksamhetsområde höjs (från 600 kronor till 800 kronor), och en ny avgift införs för arm- och handortos (från 0 kronor till 400 kronor).

Intyg:

- Antalet specificerade intygsavgifter minskas från 59 till 10.
- Avgiften för intyg för hobbyverksamhet höjs men övriga intygsavgifter lämnas oförändrade eller sänks
- Besöksavgift ska alltid ska betalas om ett besök krävs för att ett intyg ska utfärdas

Vaccinering:

- Avgiften slopas för vaccinering mot pneumokock (lunginflammation) för personer som fyllt 70 år och för personer som tillhör specifika riskgrupper (från 250 kronor till 0 kronor)
- Vaccinering mot kikhosta för gravida subventioneras (från 350 kronor till 165 kronor)
- Vaccination mot polio, stelkramp och difteri för de som vistas varaktigt i Örebro län och saknar vaccinationsskydd avgiftsbefrias (från 440 kronor till 0 kronor)
- Avgifter för tolv vaccineringar ändras på grund av förändrade inköpspriser samt en ny avgift för vaccinering mot tyfoid införs.

Beredning

Hälso- och sjukvårdsnämnden har vid sitt sammanträde den 30 september 2020 behandlat ärendet.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att godkänna förslag till avgifter för öppenvård och slutenvård, att godkänna reviderat förslag till avgifter för hjälpmedel, att godkänna förslag till avgifter för vaccinering och avgiftsbefriade vaccinationer, att godkänna förslag till avgifter för intyg, samt att samtliga förslag ska träda ikraft 15 januari 2021.

Yrkanden

Karin Sundin (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag med följande ändringsyrkande: Att avgiften för skoändring för barn ska vara oförändrad.

Elin Jensen (SD) och Gunilla Fredriksson (SD) lämnar ett skriftligt yrkande, att patientavgifterna för patienter över 65 år förblir oförändrad för "Samtliga besök vid vårdcentralernas jourmottagningar" och "Övriga behandlingsbesök i specialistvården som är akuta".

Anneli Mylly (V) yrkar att alla hjälpmedelsavgifter tas bort och att inga övriga avgifter ska höjas.

Ewa Sundkvist (KD), Carina Dahl (S) och Charlotte Edberger (C) yrkar bifall förvaltningens förslag och Karin Sundins (S) ändringsyrkande.

Upplysning

Monika Aune (MP) anmäler att hon inte deltar i beslutet.

Propositionsordning

Efter att ha fått den ordningen godkänd ställer ordföranden proposition enligt följande. Beträffande den första att-satsen ställer ordföranden förvaltningens förslag inklusive sitt tilläggsyrkande mot Elin Jensens (SD) och Gunilla Fredrikssons (SD) yrkande och Anneli Myllys (V) yrkande. Ordföranden finner att nämnden har bifallit förvaltningens förslag inklusive tilläggsyrkandet.

Beträffande den andra att-satsen ställer ordföranden förvaltningens förslag mot Anneli Myllys (V) förslag. Ordföranden finner att nämnden har bifallit förvaltningens förslag.

Därefter ställer ordföranden proposition på att-satserna tre till och med sex, och finner att nämnden har beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Elin Jensen (SD), Gunilla Fredriksson (SD) och Anneli Mylly (V) reserverar sig mot

besluten i den mån det inte överensstämmer med deras respektive yrkanden.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att godkänna förslag till avgifter för öppenvård och slutenvård, att godkänna förslag till avgifter för hjälpmedel, att godkänna förslag till avgifter för vaccinering och avgiftsbefriade vaccinationer, att godkänna förslag till avgifter för intyg, att förslaget till abonnemangavgifter ska träda ikraft 1 januari 2021, samt att förslaget till övriga avgifter ska träda ikraft 15 januari 2021.

Yrkanden

Jihad Menhem (V) yrkar bifall till eget förslag: "att alla patientavgifter för besök, undersökningar, behandlingar, öppen- och slutenvård samt intyg ska återställas till samma nivåer som var under år 2019, att alla abonnemangavgifter på hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning avskaffas, att Region Örebro län inför avgiftsfritt TBE-vaccin för barn och unga upp till 19 år, att slopa och sänka avgifterna för vaccinering i enlighet med de föreslagna ändringarna, att samtliga förslag ska träda i kraft och justeras i avgiftshandboken från och med den 1 januari 2021", bilaga §192:1.

Mats Gunnarsson (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag med följande tilläggsyrkande: "att vaccination mot bältros ska vara gratis för personer över 60 år, att vaccination mot TBE för barn 4-18 år ska vara gratis", bilaga §192:2.

Elin Jensen (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag med följande tilläggsyrkande: "att patientavgifterna för patienter över 65 år förblir oförändrade för samtliga besök vid vårdcentralernas jourmottagningar och övriga behandlingsbesök i specialistvården som är akuta".

Propositionsordning

Ordföranden ställer de fyra förslagen mot varandra och finner att regionstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jihad Menhem (V), Mats Gunnarsson (MP) och Elin Jensen (SD) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för sina egna yrkanden.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Gabriel Stenström

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8220

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Förslagen väntas inte få några omfattande konsekvenser ur de aktuella perspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av ändringsförslagen är i de flesta fall av mindre betydelse. För tre av förslagen bedöms de ekonomiska konsekvenserna vara mer omfattande:

* Avgiftsfrihet för vaccinering mot pneumokock ger en minskad intäkt på 2,5 miljoner kronor - observera att ingen beräkning har gjorts av de minskade kostnader för vård som vaccineringen väntas leda till

* Att TENS omfattas av abonnemangavgiften ger en ökad intäkt på 3,5 miljoner kronor.

* Att CPAP omfattas av abonnemangavgiften ger en minskad intäkt på 2,4 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-11-11--12

Förslag till avgifter för öppenvård och slutenvård

Förslag till avgifter för hjälpmedel

Förslag till avgifter för vaccinering och för avgiftsbefriade vaccinationer

Förslag till avgifter för intyg

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Förslag till avgifter för öppenvård och slutenvård 2021

Avgift	Beslut för 2020	Förslag till 2021	Förändring	Kommentar
<i>Nedanstående avgifter ingår i högkostnadsskyddet för öppenvård, om inte något annat anges nedan</i>				
Läkarbesök i primärvård	200	200	0	
Läkarbesök i specialistvård	300	300	0	Gäller fysiska besök och distansbesök med ögonkontakt
Akuta läkarbesök i specialistvård	400	400	0	
Besök i specialistvård efter remiss från primärvård	Mellanskillnaden mellan primärvårdsavgiften och specialistvårdsavgiften för läkarbesök	Mellanskillnaden mellan primärvårdsavgiften och specialistvårdsavgiften för samtliga besök	Sänkt avgift för övriga behandlingsbesök	Innebär att behandlingsbesöken inte kostar något ytterligare på specialistvårdsnivån
Övriga behandlingsbesök	200	200	0	Gäller inom specialistvården även för distansbesök med ögonkontakt
Samtliga besök via telefon	100	100	0	
Digitala besök i primärvården	200	100	-100	Distansbesök med ögonkontakt
Samtliga besök vid vårdcentralernas jourmottagningar	300 för läkare, 200 för behandlingsbesök	300 för samtliga besök	0 för läkare, + 100 för övriga behandlingsbesök	

Övriga behandlingsbesök i specialistvården som är akuta	200	300	100	
Receptförskrivning utan samband med besök	100	100	0	
Förskrivning av profylaktiska (förebyggande) läkemedel	200	200	0	Ingår inte i högkostnads-skyddet
Egenträning	200	200	0	
Internetbaserad KBT	200/vecka	200/vecka	0	
Ambulanssjukvård	200	200	0	
Åldersgräns för avgiftsfri öppenvård	till och med 19 år	till och med 19 år	0	Patienter som fyllt 85 år är avgiftsbefriade på grund av nationellt beslut
Högkostnadsskydd för öppenvård	1 150	1 150	0	
Screening av bukaorta	200	200	0	Ingår inte i högkostnads-skyddet
Screening för tjock- och ändtarmscancer	200	200	0	Ingår inte i högkostnads-skyddet
<i>På grund av nationella beslut är mammografi och gynekologisk cellprovtagning avgiftsfri</i>				
Slutenvårdsavgift/dygn	100	100	0	Ingår inte i högkostnads-skyddet
Åldersgräns för avgiftsfri slutenvård	till och med 19 år	till och med 19 år	0	
Provtagning i samband med besök	0	0		
Provtagning utan samband med besök	100	100	0	
Serologisk testning avseende covid-19		200		Antikroppstest. Avgiften beslutades i juni 2020.
Förlängning av sjukintyg, utan besök		100	0	Saknas i beslutet för 2020, men har tagits ut under lång tid

Verksamheter utan besöksavgift	Barnhälsovård	Barnhälsovård	0	
	Mödrahälsovård	Mödrahälsovård	0	
	Vuxenhabilitering	Vuxenhabilitering	0	
	Samordnad individuell planering (SIP)	Samordnad individuell planering (SIP)	0	
	Sprututbytesmottagning	Sprututbytesmottagning	0	
	Ungdomsmottagning	Ungdomsmottagning	0	
	Besök hos rehab-koordinator	Besök hos rehab-koordinator	0	
		Maria ungdom	0	Har öppnat under 2020, utan avgift
		Gryningen (BUP i Karlskoga, för småbarnsföräldrar)	0	Tar inte ut avgift i dag, men beslut om avgiftsfrihet saknas
		Öppen rättspsykiatrisk vård	0	Tar inte ut avgift i dag, men beslut om avgiftsfrihet saknas
Tidsgräns för kostnadsfri avbokning/ombokning av tidsbokade besök	24 timmar	24 timmar	0	
Avgift vid uteblivande eller för sent återbud	Minst 200 kronor. Om besöket hade kostat mer ska patienten betala besöksavgiften som uteblivandeavgift	Specialistläkarbesök: 300 kronor. Övriga tidsbokade besök: 200 kronor	0	Nytt sätt att formulera samma sak. Ingår inte i högkostnadsskyddet.
Verksamheter som är undantagna från uteblivandeavgiften:	Centrum för hjälpmedel (besök där förskrivare inom Region Örebro län eller kommun har kallat patienten)	Centrum för hjälpmedel (besök där förskrivare inom Region Örebro län eller kommun har kallat patienten)	0	
	Screeningsundersökningar	Screeningsundersökningar	0	
	Smittskydd	Smittskydd	0	

STD-mottagning	STD-mottagning	0	
Ungdomsmottagning	Ungdomsmottagning	0	
Vuxenhabiliteringen	Vuxenhabiliteringen	0	
Vårdcentralernas jourmottagningar	Vårdcentralernas jourmottagningar	0	
	Primärvårdens samtalsmottagning för barn och ungas psykiska hälsa	0	Saknas i beslutet, men uteblivandeavgift tas inte ut
Barnhälsovård	Barnhälsovård	0	
Mödrahälsovård	Undantaget begränsas till graviditetsrelaterade besök	Uteblivande- avgift införs för preventivmedels- rådgivning	
Digitala besök		Uteblivande- avgift införs	
Telefonbesök		Uteblivande- avgift införs	

Förslag till avgifter för hjälpmedel 2021

Hjälpmedel	Beslut för 2020	Förslag till 2021	Förändring	Kommentar
------------	-----------------	-------------------	------------	-----------

Personliga hjälpmedel

Varje individ behöver betala maximalt en abonnemangsavgift

Övriga hjälpmedel som inte är individmärkta och som inte anges nedan utlånas utan avgift till patienten.

Centrum för hjälpmedel

Abonnemangsavgift för individmärkta, personliga hjälpmedel (för personer 20 år och äldre), exklusive rollatorer	65/månad oavsett antal hjälpmedel	65/månad oavsett antal hjälpmedel	0	
Hyresavgift för trehjulig cykel för barn under 20 år (hyra per utlåningstillfälle)	500	500	0	Ändrad rubrik
Engångsavgift för lån av rollator	250	250	0	
Eldrivna rullstolar med manuell styrning	Startavgift 500, därefter abonnemangsavgift enligt ovan	Startavgift 500, därefter abonnemangsavgift enligt ovan	0	
Påskjutsmotorer	Startavgift 500, därefter abonnemangsavgift enligt ovan	Startavgift 500, därefter abonnemangsavgift enligt ovan	0	
Service-, installations- och reparationsavgift (för personer över 20 år)	100	100	0	
Vid kraftigt nedsmutsat hjälpmedel, avgift för rengöring	500	500	0	
Transportavgift (ej inkontinenshjälpmedel)		200		Saknades i beslutet 2020, men fanns tidigare
Transportavgift inkontinenshjälpmedel	400/6 transporter per löpande kalenderår	400 kr/6 transporter per löpande kalenderår	0	

Transportavgift inkontinenshjälpmedel, utöver ovanstående		200		Saknades i beslutet 2020, men fanns tidigare
---	--	-----	--	--

Audiologiska kliniken

Abonnemangavgift för individmärkta, personliga hjälpmedel (för personer 20 år och äldre)	65/månad oavsett antal hjälpmedel	65/månad oavsett antal hjälpmedel	0	
Service-, installations- och reparationsavgift (för personer över 20 år)	100	100	0	

Syncentralen

Abonnemangavgift för individmärkta personliga hjälpmedel (för personer 20 år och äldre)	65/månad oavsett antal hjälpmedel	65/månad oavsett antal hjälpmedel	0	
Service- och reparationsavgift	100	100	0	
Glasögonbåge för barn och unga under 20 år	0	0	0	
Glasögonbåge för personer över 20 år	500	500	0	
Avståndsglas	150/st*	150/st*	0	
Läsglas till addition 5,0	100/st*	100/st*	0	
Från 5,0 och uppåt	0	0	0	
Bifokalglas	150/st*	150/st*	0	
Progressivt glas	600/st*	600/st*	0	
Slipat solglas i båge	200/st*	200/st*	0	
Solförhängare	200	200	0	
Behandling av glas (bland annat antireflexbehandling och hårdbehandling)	100 per glas och behandling*	100 per glas och behandling*	0	

Avgift markerad med asterisk enligt ovan tas ej ut för barn 0-20 år (fram till 20-årsdagen) som är patient på Syncentralen för ett par glasögon enligt remiss/recept. För reservglasögon/extra par tas avgift enligt ovan ut.

Kontaktlinser

Barn och ungdom 0-20 år får kostnadsfritt kontaktlinser på medicinsk indikation.

Följande egenavgifter gäller för kontaktlinser på medicinsk indikation från och med 20 års ålder:

Nyttillpassning inkl lins	1 000/öga	1 000/öga	0	
Omtillpassning inkl lins	600/öga	600/öga	0	
Månadslinser	200/öga och halvår	200/öga och halvår	0	
Ny kontaktlins	400	400	0	

Avgiften kan maximalt bli 2 800 kr/år (exklusive besöksavgifter). Eventuellt överskjutande avgift subventioneras av regionen.

Kontaktlinsvätska är kostnadsfri för barn 0-20 år.

Ortopedteknik

Skor, avgift från 20 års ålder	800	800	0	
Sandaler, avgift från 20 års ålder	600	800	200	
Skor och sandaler, för barn och unga under 20 år	400	400	0	
Skoinlägg, avgift från 20 års ålder	800	800	0	
Skoinlägg, för barn och unga under 20 år	400	400	0	
Knäortoser, avgift från 20 års ålder	800	800	0	
Fotortoser, avgift från 20 års ålder	600	800	200	
Arm- och handortos, avgift från 20 års ålder		400	400	Ny produkt
Skoändringar, för barn och unga under 20 år	200	200	0	
Skoändringar, avgift från 20 års ålder	200	400	200	
Service- och reparationsavgift (hos tekniker), avgift från 20 års ålder .	100	100	0	
Gördlar, bräckband, BH, SI bälte	400	400	0	
Tygkorsetter	600	800	200	

Behandlingshjälpmedel:

Abonnemangsavgift, andningshjälpmedel vid obstruktivt sömnapnésyndrom (CPAP)	100/månad	65/månad	Minskas med 35 kronor per månad och blir en del av abonnemangsavgiften	
Peruk	170	170	0	
Inkontinenshjälpmedel, årsavgift	170	170	0	Ingår i högkostnadsskyddet för öppenvård
Kompressionsstrumpa, per strumpa	170	170	0	
Abonnemangsavgift, TENS	0	65/månad	Avgift införs som ingår i abonnemangsavgiften	

1

Förslag till vaccinationsavgifter 2021

Vaccin mot:	Patientavgift 2020 per dos	Förslag 2021 per dos	Förändring	Kommentar
Bältros	1 090 kr	1 420 kr	330 kr	Höjt inköpspris
Difteri	320 kr	330 kr	10 kr	Höjt inköpspris
Difteri och stelkramp	320 kr	330 kr	10 kr	Höjt inköpspris
Difteri, stelkramp, kikhosta	350 kr	350 kr	0 kr	
Difteri, stelkramp, kikhosta, polio	440 kr	440 kr	0 kr	
Gammaglobulin	410 kr	410 kr	0 kr	
Gula febern	580 kr	530 kr	-50 kr	Sänkt inköpspris
Hepatit A (vuxen)	390 kr	440 kr	50 kr	Höjt inköpspris
Hepatit A (barn)	390 kr	390 kr	0 kr	
Hepatit B (vuxen)	340 kr	340 kr	0 kr	
Hepatit B (barn)	330 kr	330 kr	0 kr	
Hepatit A och B (vuxen)	600 kr	650 kr	50 kr	Höjt inköpspris
Hepatit A och B (barn)	470 kr	490 kr	20 kr	Höjt inköpspris
HPV	600 kr	600 kr	0 kr	
Influensa	180 kr	180 kr	0 kr	Avgiftsfritt för 65+ med flera
Japansk hjärninflammation	1 110 kr	1 050 kr	-60 kr	Sänkt inköpspris
Kikhosta (till gravida)	350 kr	165 kr	-185 kr	Den nya avgiften motsvarar inköpspriset
Meningokock (vaccin mot serogrupp B)	1 170 kr	1 170 kr	0 kr	
Meningokock (vaccin mot A, C, W-135 och Y)	610 kr	570 kr	-40 kr	Sänkt inköpspris
Pneumokock	250 kr	250 kr/0 kr över 70 år	0 / -250 över 70 år	Ny subvention
Polio	420 kr	350 kr	-70 kr	Sänkt inköpspris
Rabies	710 kr	710 kr	0 kr	
Stelkramp	400 kr	400 kr	0 kr	
TBE (vuxen)	270 kr	270 kr	0 kr	
TBE (barn)	250 kr	250 kr	0 kr	
Tuberkulos	500 kr	500 kr	0 kr	
Tuberkulintest (PPD)	450 kr	470 kr	20 kr	Höjt inköpspris

Tuberkulos inklusive Tuberkulintest (PPD)	750 kr	770 kr	20 kr	Höjt inköpspris
Tyfoid (injektion)		420 kr		Ny avgift
Vattkoppor	620 kr	620 kr	0 kr	

Rött = ökat pris med över 50 kronor

Orange = Ökar pris upp till och med 50 kronor

Grönt = Oförändrat eller sänkt pris

Förslag till avgifter för intyg 2021

Avgifterna för intyg ingår inte i högkostnadsskyddet och frikort gäller inte.

Även barn och ungdom under 20 år och personer som fyllt 85 år betalar dessa avgifter.

Intyg	Förslag inför 2021	Skillnad mot 2020	Kommentar
Intyg vid ansökan om förmån till följd av sjukdom eller funktionshinder	470	Oförändrat i de flesta fall, i några fall en sänkning	
Intyg för hobbyverksamhet	1 880	En höjning, i de flesta fall +470 kronor	
Intyg vid sjukdom för ansökan om körkortstillstånd	940	Varierar	
Intyg vid missbruk för ansökan om körkortstillstånd eller för att återfå körkort (inklusive besök och provtagning)			
Alkohol	5 000	0	
Narkotika/Övriga droger	5 500	0	
Intyg för alkoholås (villkorligt körkortstillstånd)	2 815	0	
Intyg om sjukdom vid reseåterbud	470	0	
Intyg om innehav av läkemedel och behandlingshjälpmedel	470	0	
Övriga intyg	940	Varierar	
	Besöksavgift tillkommer för personer mellan 20 och 85 år om ett besök krävs för att intyget ska kunna utfärdas	Nytt	

Avgiftsbefriade intyg för privatpersoner

Intyg med anledning av arbetsskadeförsäkringslagen
Intyg för god man och förvaltarskap

Oförändrat
Oförändrat

Dödsbevis och dödsorsaksintyg	Oförändrat
LSS-intyg utfärdade av Habiliteringen på begäran av kommunen i deras myndighetsutövning avseende persongrupp 1 och 2 samt i viss mån persongrupp 3.	Oförändrat
Intyg med anledning av patientskadeförsäkringen (LÖF)	Oförändrat
Intyg för intagning vid psykiatrisk tvångsvård när anhörig begär intyget	Oförändrat
Intyg om sterilisering	Oförändrat
Intyg för tandvårdsstöd till personer med vissa sjukdomar och funktionsnedsättningar.	Oförändrat
Intyg som patient behöver för ansökan till Försäkringskassan	Oförändrat
Enkelt intyg om erhållen vård vid försörjningsstöd	Oförändrat
Intyg vid ansökan till Region Örebro läns sociala fonder	Saknas i nuvarande beslut

Intyg som betalas av juridiska personer

Myndigheter, privata bolag, försäkringsbolag och andra juridiska personer ska för intyg betala 470 kronor per påbörjad kvart, oavsett vilket intyg som utfärdas. Kostnader för eventuell medicinsk service, provtagning och laboratorieanalys tillkommer.

Oförändrat

15

Prislista för allmäntandvård,
specialisttandvård och
frisktandvård år 2021

20RS8772

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Ted Rylander

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8772

Organ
Regionfullmäktige

Prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård år 2021

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att godkänna redovisat förslag till prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård som ska gälla från och med 15 januari 2021, samt

att ge folktandvårdsnämnden mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Sammanfattning

Folktandvården redovisar ett förslag till ny prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård som ska gälla från och med 15 januari 2021. Folktandvårdens prislista fastställs av regionfullmäktige och baseras på självkostnadsberäkningar på åtgärdsnivå. Prislistan innehåller cirka 250 åtgärder och omfattar all tandvård från undersökningar, röntgendiagnostik, sjukdomsbehandling, fyllningar till protetiskt tandvård och implantat. Utgångspunkten är att alla verksamhetsgrenar inom Folktandvården ska bära sina egna kostnader och Folktandvården har för detta ändamål tagit fram en självkostnadsberäkningsmodell som baseras på tidsåtgång och materialförbrukning. Denna modell används vid beräkning av prisnivåer för respektive åtgärd. Subventioner mellan exempelvis barntandvård och vuxentandvård får inte förekomma. Det finns även krav på transparens i bestämmelserna om särredovisning som innebär att varje verksamhetsgren måste kunna redovisa sina egna intäkter och kostnader. Särredovisningen är en del av årsbokslutet för Region Örebro län.

Förslaget till ny prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård innebär en genomsnittlig höjning för alla åtgärder på 1,22 procent. Folktandvårdsnämnden ges också mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Ted Rylander

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8772

Beredning

Folk tandvårdsnämnden har vid sitt sammanträde den 2 oktober behandlat ärendet och regionstyrelsens arbetsutskott den 15 oktober.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att godkänna redovisat förslag till prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård som ska gälla från och med 15 januari 2021, samt att ge folk tandvårdsnämnden mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Yrkanden

Jihad Menhem (V) yrkar på att taxorna inom bastandvården för åtgärderna 101-114 ska vara oförändrade enligt 2020 års taxor.

Torbjörn Ahlin (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jihad Menhem (V) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för sitt eget yrkande.

Bedömning

Se bilagd prislista och PM om principer och utgångspunkter.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

De nya prislistorna för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård förväntas inte ge några konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär att priserna för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård justeras upp med i genomsnitt 1,22 procent och specifikt för allmäntandvården 1,28 procent, specialisttandvården 1,12 procent och frisktandvård 1,67 procent. Prislistan föreslås gälla från och med 15 januari 2021.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 11-12 november 2020.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Ted Rylander

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8772

Förslag till ny prislista för Folktandvården 2021 samt bilaga med prisjämförelser med andra regioner-landsting inför prislista 2021.

Skickas till:
Folktandvården

Förslag Prislista Folk tandvården Region Örebro län 2021-01-15

Ref.pris: Referenspris FTV pris: Folk tandvårdens pris

Ref.pris specialist: Referenspris för specialisttandvård

Specialistpris:

Pris för patient remitterad till specialist

Nya referenspriser och förslag nya priser

Åtgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris
100 Undersökningsåtgärder, riskbedömning och hälsofrämjande åtgärder									
101	Basundersökning, tandläkare	865	940			885	960		
101n	Basundersökning, tandläkare, nyinflyttad	865	740			885	740		
101u	Basundersökning, tandläkare, student	865	740			885	740		
101x	Basundersökning, tandläkare (kampanj)	865	740			885	740		
103	Kompletterande eller akut undersökning, tandläkare	375	590	485	715	385	590	490	715
103e	Kompletterande eller akut undersökning, tandläkare, enkel	375	280	485	380	385	280	490	380
107	Omfattande undersökning, tandläkare	1 070	1 145	1 625	2 080	1 090	1 165	1 645	2 080
108	Utredning inklusive undersökning, tandläkare	1 740	2 080	2 590	3 070	1 775	2 090	2 630	3 080
111	Basundersökning, tandhygienist	660	745			675	760		
111u	Basundersökning, tandhygienist, student	660	600			675	600		
112	Basundersökning med fullständig parodontal undersökning, tandhygienist	855	930			875	950		
112u	Basundersökning med fullständig parodontal undersökning, thyg, student	855	700			875	700		
113	Akut eller annan undersökning, tandhygienist	280	320			285	325		
114	Kompletterande parodontal undersökning eller kariesutredning, tandhygienist	525	655			535	665		
115	Konsultation specialisttandvård			utförs endast hos specialist	950	1 120		utförs endast hos specialist	965
116	Konsultation specialisttandvård, omfattande			utförs endast hos specialist	1905	2 450		utförs endast hos specialist	1875
Åtgärder för berättigad röntgenundersökning									
121	Röntgenundersökning, en bild, eller flera bilder av en tandposition	60	90	95	115	60	90	100	120
123	Röntgenundersökning, helstatus	820	865	1 260	1 420	835	880	1 280	1 440
124	Panoramaröntgenundersökning	530	670	850	1 080	540	680	865	1 095
125	Röntgenundersökning, extraoral	520	520	990	1 070	530	530	1 000	1 080
126	Röntgenundersökning, omfattande	1 005	1 005	1 675	1 720	1 020	1 020	1 695	1 740
127	Röntgenundersökning, delstatus	195	280	345	400	200	285	350	405
128	Röntgenundersökning, större delstatus	340	450	520	620	345	455	525	625
Åtgärder för berättigad tomografiundersökning									
131	Tomografiundersökning, en kvadrant eller tandposition 3-3	1 000		utförs endast hos specialist	1 270	2 255	1 020	utförs endast hos specialist	1 290
132	Tomografiundersökning, två kvadranter eller sinus	1 285		utförs endast hos specialist	1 720	2 510	1 310	utförs endast hos specialist	1 745
133	Tomografiundersökning, tre kvadranter eller käkleder	1 575		utförs endast hos specialist	2 345	2 760	1 605	utförs endast hos specialist	2 380
134	Tomografiundersökning, fyra kvadranter	1 860		utförs endast hos specialist	2 765	2 910	1 900	utförs endast hos specialist	2 805
Övriga åtgärder vid undersökning och diagnostik									
141	Studiemodeller för behandlingsplanering	600	885			605	890		
161	Salivsekretionsmätning	625	625			640	640		
162	Laboratoriekostnader vid mikrobiologisk undersökning	400	400			400	400		
163	Biopsi	995	1 010	1 210	1 215	1 080	1 090	1320	1 330
164	Laboratoriekostnader vid patologianatomisk diagnostik (PAD)	610	610			610	610		
200 Sjukdomsförebyggande åtgärder									
201	Information eller instruktion vid risk för munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	430	450			440	460		
204	Profylaxskena, per skena	815	1 120			830	1 135		
205	Fluorbehandling, kortare behandlingstid	175	245			180	250		
206	Fluorbehandling	350	410			360	420		
207	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten	280	300			285	305		
208	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten, omfattande	530	595			545	605		
209	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten, särskilt tidskrävande	825	865			840	880		
300 Sjukdomsbehandlande åtgärder									
301	Sjukdoms- eller smärtbehandling, mindre omfattande	410	525	520	640	420	535	530	650
302	Sjukdoms- eller smärtbehandling	770	830	990	1 110	785	845	1 005	1 125
303	Sjukdoms- eller smärtbehandling, omfattande	1 140	1 320	1 470	1 570	1 160	1 340	1 490	1 590
304	Sjukdoms- eller smärtbehandling, särskilt tidskrävande	1 710	1 810	2 195	2 300	1 735	1 835	2 225	2 330
311	Information eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	430	465			440	475		
312	Uppföljande information eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	175	200			175	200		
313	Beteendemedicinsk behandling, 60 minuter eller mer	1 075	1 120	2 235	2 240	1 100	1 150	2 265	2 280
314	Beteendemedicinsk behandling	495	570	1 030	1 030	505	580	1 045	1 045
321	Icke-operativ behandling av kariessjukdom	435	585			440	585		
322	Stegvis exkavering	1 135	1 170			1 155	1 190		
341	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, mindre omfattande	530	700	735	990	545	715	745	990
342	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, omfattande	1 035	1 110	1 880	1 880	1 055	1 130	1 910	1 910
343	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, särskilt tidskrävande	1 560	1 610	4 170	4 170	1 595	1 645	4 230	4 230
362	Lustgassedering, per gång	835	1 030			850	1 045		
400 Kirurgiska åtgärder									
401	Tanduttagning, en tand	1 035	1 150	1 340	1 370	1 055	1 170	1 360	1 390
402	Tanduttagning, när separation eller friläggning krävs, en tand	1 715	1 910	2 205	2 240	1 570	1 910	2 005	2 240
403	Tanduttagning, tillkommande, enkel	185	225	240	260	190	230	245	265

Åtgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	
404	Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera tänder i samma kvadrant och/eller annan vävnad	3 165	3 460	3 980	4 175	3 220	3 515	4 040	4 235	
405	Omfattande dentoalveolär kirurgi	4 220	4 920	5 315	5 640	4 300	5 000	5 390	5 715	
406	Tanduttagning, övertalig tand	1 035	1 035	1 340	1 340	1 055	1 055	1 360	1 360	
407	Övrig kirurgi eller plastik	2 085	2 100	2 575	3 100	2 125	2 140	2 615	3 140	
408	Preprotetisk friläggning med lambå, omfattande	4 220	4 300	5 365	5 465	4 295	4 375	5 440	5 540	
409	Kirurgiskt avlägsnande av tand i annan kvadrant i samband med parodontalkirurgiska åtgärder, tilläggsåtgärd	1 550	1 580	1 985	2 020	1 575	1 595	2 010	2 035	
Implantatkirurgiska åtgärder										
420	Implantat, per styck, tilläggsåtgärd	2 855	2 855	2 855	2 855	2 900	2 900	2 900	2 900	
421	Operation avseende käkbensförankrade implantat, ett implantat	3 330	4 275	4 045	6 600	3 240	4 275	4 010	6 600	
422	Kirurgisk friläggning av ett implantat vid tvåstegsteknik	1 525	1 575	1 855	2 300	1 555	1 605	1 880	2 325	
423	Operation avseende käkbensförankrade implantat, två eller tre implantat	4 725	5 200	5 770	7 370	4 720	5 200	5 850	7 450	
424	Kirurgisk friläggning av två eller tre implantat vid tvåstegsteknik	1 710	1 770	2 095	2 715	1 745	1 805	2 125	2 745	
425	Operation avseende käkbensförankrade implantat, fyra eller fler implantat	6 415	7 200	7 785	9 300	6 525	7 310	7 895	9 410	
426	Kirurgisk friläggning av fyra eller fler implantat vid tvåstegsteknik	2 285	2 370	2 835	3 330	2 330	2 415	2 875	3 370	
427	Benaugmentation med egen vävnad i en kvadrant	4 035	4 050	5 020	5 035	4 105	4 120	5 095	5 110	
428	Benaugmentation med benersättningsmaterial i en kvadrant	4 880	5 500	5 755	7 240	4 960	5 580	5 840	7 325	
429	Kirurgiskt avlägsnande av implantat	3 980	4 120	4 960	4 995	4 050	4 190	5 030	5 065	
430	Benaugmentation med egen vävnad i en kvadrant i samband med benaugmentation i annan kvadrant eller implantatoperation i samma kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	1 535	1 535	1 970	1 970	1 560	1 560	2 000	2 000	
431	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med benaugmentation eller implantatoperation i annan kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	2 565	2 530	3 060	3 060	2 610	2 575	3 045	3 060	
432	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med implantatinstallation, per kvadrant, tilläggsåtgärd	1 910	1 935	2 240	2 270	1 945	1 970	2 270	2 300	
435	Avlägsnande av ett implantat	1 035	1 050	1 340	1 365	1 055	1 070	1 360	1 385	
436	Avlägsnande av ett implantat, enkel	185	210	240	320	190	215	245	325	
Parodontalkirurgiska åtgärder										
446	Rekonstruktiv behandling med membran (GTR) eller emaljmatrixprotein, tilläggsåtgärd	1 840	1 990	2 005	2 210	1 870	2 020	2 030	2 235	
447	Rekonstruktiv behandling med benersättningsmaterial, tilläggsåtgärd	1 245	1 420	1 350	1 635	1 260	1 435	1 370	1 655	
448	Fritt bindvävstransplantat vid lambåoperation, tilläggsåtgärd	755	760	975	1 130	770	775	990	1 145	
451	Parodontalkirurgi i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	3 295	3 350	4 395	4 770	3 355	3 410	4 460	4 835	
452	Parodontalkirurgi i flera kvadranter eller omfattande parodontalkirurgi i en kvadrant inom tandposition 3-3	4 555	4 625	6 035	6 440	4 635	4 705	6 120	6 525	
453	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	3 470	3 525	4 625	4 950	3 530	3 585	4 690	5 015	
454	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i flera kvadranter eller omfattande kirurgisk behandling i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	4 555	4 625	6 035	6 440	4 635	4 705	6 120	6 525	
480	Kontroll av koagulation, tilläggsåtgärd	335	335	335	335	335	335	335	335	
500 Rotbehandlingsåtgärder										
Rotbehandling										
501	Rensning och rotfyllning, en rotkanal	3 445	3 930	4 250	4 920	3 505	3 990	4 310	4 980	
502	Rensning och rotfyllning, två rotkanaler	4 150	4 525	5 140	5 450	4 225	4 600	5 215	5 525	
503	Rensning och rotfyllning, tre rotkanaler	5 210	5 710	6 475	7 060	5 300	5 800	6 565	7 150	
504	Rensning och rotfyllning, fyra eller fler rotkanaler	5 680	6 105	7 050	7 565	5 780	6 275	7 150	7 765	
520	Akut endodontisk behandling, annan behandlare	920	1 200	1 160	1 375	935	1 215	1 175	1 390	
521	Akut trepanation och kavumextirpation	810	1 180	1 030	1 240	825	1 195	1 045	1 255	
522	Komplicerad kanallokalisering	815	1 050	1 030	1 420	830	1 065	1 045	1 435	
523	Stiftborttagning	1 190	1 255	1 515	1 630	1 210	1 275	1 535	1 650	
Apikalkirurgisk behandling										
541	Apikalkirurgisk behandling	3 710	4 230	4 690	5 360	3 775	4 295	4 755	5 425	
542	Apikalkirurgisk behandling, ytterligare en tand vid samma operationstillfälle, tilläggsåtgärd	1 045	1 085	1 315	1 480	1 065	1 105	1 335	1 500	
600 Bettfysiologiska åtgärder										
601	Bettskena i hård akrylat i överkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	3 575	4 095	4 880	5 350	3 615	4 135	4 925	5 395	
602	Bettskena i hård akrylat i underkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	3 575	4 095	4 880	5 350	3 615	4 135	4 925	5 395	
603	Reponeringsskena, per skena	5 680	5 680	6 825	6 825	5 750	5 750	6 890	6 890	
604	Mjukplastskena, laboratoriefremställd, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	2 140	2 455	2 575	2 885	2 170	2 485	2 605	2 915	
606	Motorisk aktivering	525	635	645	890	535	645	655	900	
607	Bettslipning för ocklusal stabilisering	760	785	975	1 105	770	795	990	1 120	
700 Reparativa åtgärder										
701	Fyllning av en yta på framtand eller hörntand	615	815			625	815			
701e	Fyllning av en yta på framtand eller hörntand, tre eller fler vid samma beh. tillfälle	615	450			625	450			
702	Fyllning av två ytor på framtand eller hörntand	975	1 180			990	1 180			
703	Fyllning av tre eller flera ytor på framtand eller hörntand	1 160	1 460			1 215	1 460			
704	Fyllning av en yta på molar eller premolar	785	1 075			800	1 075			
705	Fyllning av två ytor på molar eller premolar	1 155	1 495			1 175	1 495			
706	Fyllning av tre eller flera ytor på molar eller premolar	1 540	1 870			1 565	1 870			
707	Krona i plastiskt material, klinikframställd	1 750	2 060			1 780	2 060			
708	Stifförankring i rotkanal vid fyllningsterapi, tilläggsåtgärd	555	615			565	615			

Åtgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris
800 Protetiska åtgärder									
Tandstödd protetik									
800	Permanent tandstödd krona, en per käke	5 835	6 900	6 955	8 060	5 910	6 975	7 025	8 130
801	Permanent tandstödd krona, flera i samma käke	4 535	6 540	5 410	7 920	4 590	6 595	5 465	7 975
802	Laboratoriefremställd pelare med intraradikulärt stift	3 195	4 060	3 855	5 195	3 240	4 105	3 895	5 235
802k	Laboratoriefremställd pelare med intraradikulärt stift, ädelmetall	3 195	4 060	3 855	5 195	3 240	4 105	3 895	5 235
803	Klinikframställd pelare med intraradikulärt stift	1 525	1 575	1 910	1 940	1 555	1 605	1 935	1 965
804	Hängande led vid tandstödd protetik, per led	2 235	2 470	2 455	2 990	2 250	2 485	2 470	3 005
805	Emaljretinerad konstruktion, laboratoriefremställd, per stöd	1 900	2 595	2 230	3 460	1 925	2 620	2 250	3 480
806	Radikulärförankring vid avtagbar protes	3 475	3 920	4 130	5 030	3 515	3 960	4 170	5 070
806k	Radikulärförankring vid avtagbar protes, ädelmetall	3 475	3 920	4 130	5 030	3 515	3 960	4 170	5 070
807	Semipermanent krona eller hängande led, per led	2 490	2 475	2 870	2 880	2 515	2 500	2 895	2 905
808	Innerkrona för teleskop- och konuskonstruktioner	3 405	3 505	4 060	4 160	3 450	3 550	4 100	4 200
808k	Innerkrona för teleskop- och konuskonstruktioner, ädelmetall	3 405	3 505	4 060	4 160	3 450	3 550	4 100	4 200
809	Långtidstemporär laboratoriefremställd krona eller hängande led, per led	1 065	1 260	1 225	1 540	1 075	1 270	1 235	1 550
Reparation av tandstödd protetik									
811	Cementering av lossnad tandstödd eller implantatstödd protetisk konstruktion, per stöd	570	650	730	750	595	675	760	780
811o	Cementering av lossnad tandstödd protetisk konstruktion med bondad teknik, per stöd	570	1 240	730	1 330	595	1 265	760	1 360
812	Reparation av krona eller bro, utan tandteknisk insats	1 495	1 495	1 930	1 930	1 520	1 520	1 955	1 955
813	Brorreparation med tandteknisk insats	4 555	4 450	5 645	5 315	4 620	4 515	5 710	5 380
813k	Brorreparation med tandteknisk insats, ädelmetall	4 555	4 450	5 645	5 315	4 620	4 515	5 710	5 380
814	Brorreparation med tandteknisk insats, omfattande	7 870	7 685	9 615	9 070	7 980	7 795	9 725	9 180
814k	Brorreparation med tandteknisk insats, omfattande, ädelmetall	7 870	7 685	9 615	9 070	7 980	7 795	9 725	9 180
815	Sadelkrona	5 270	5 325	6 250	6 500	5 330	5 385	6 310	6 560
815k	Sadelkrona, ädelmetall/porslin	5 270	5 325	6 250	6 500	5 330	5 385	6 310	6 560
Avtagbar protetik									
822	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, en till tre tänder	3 715	4 300	4 370	4 990	3 755	4 340	4 410	5 030
823	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, fyra eller fler tänder	5 230	6 210	6 105	7 110	5 285	6 265	6 155	7 160
824	Partiell protes med metallskelett, klammerförankrad	11 135	11 815	12 660	13 480	11 200	11 880	12 725	13 545
825	Komplicerad partiell protes med metallskelett som förankras med stöd av urtagkrona, innerkrona eller attachments	12 605	13 040	15 150	15 240	12 675	13 110	15 235	15 325
826	Attachments, per styck	100	100	100	100	100	100	100	100
827	Hel underkäksprotes	9 395	10 875	11 680	13 785	9 510	10 990	11 825	13 930
828	Hel överkäksprotes	9 395	10 625	11 680	13 155	9 510	10 740	11 825	13 300
829	Immediatprotes, hel käke	7 050	8 400	8 245	10 495	7 120	8 470	8 315	10 565
Reparation av avtagbar protes									
831	Justering av avtagbar protes	380	455	490	520	385	460	495	525
832	Lagning av protes eller tillsättning av protestand	1 270	1 555	1 490	1 875	1 285	1 570	1 505	1 890
833	Rebasering av protes	2 590	2 920	3 085	3 505	2 625	2 955	3 115	3 535
834	Lagning av protes där avtryck krävs	1 980	2 430	2 305	2 785	2 000	2 450	2 325	2 805
834k	Lagning av protes där avtryck krävs, ädelmetall	1 980	2 430	2 305	2 785	2 000	2 450	2 325	2 805
835	Rebasering och lagning av protes	3 075	3 485	3 620	4 010	3 115	3 525	3 655	4 045
835k	Rebasering och lagning av protes, ädelmetall	3 075	3 485	3 620	4 010	3 115	3 525	3 655	4 045
836	Komplicerad lagning av protes	3 865	4 305	4 410	5 150	3 900	4 340	4 445	5 185
836k	Komplicerad lagning av protes, ädelmetall	3 865	4 305	4 410	5 150	3 900	4 340	4 445	5 185
837	Komplicerad lagning av protes där uppvaxning och gjutning av ny del utförs vilken svetsas till befintlig protes	6 670	6 670	7 650	7 650	6 735	6 735	7 710	7 710
839	Inmontering av förankringselement, per käke	3 025	3 110	3 570	3 615	3 065	3 150	3 605	3 650
Övriga åtgärder i samband med protetisk behandling									
845	Oklusionskorrigerande bettslipning	1 965	2 040	2 400	2 455	1 990	2 065	2 425	2 480
846	Skena, hel eller cementerad i sektioner, för vertikal platsberedning eller bettstabilisering	4 790	5 450	5 550	6 110	4 540	5 450	5 300	6 110
847	Klammerplåt	4 015	4 015	4 780	4 780	4 065	4 065	4 825	4 825
848	Betthöjning eller uppbyggnad för ocklusal stabilisering med fyllningsmaterial, per tandposition	555	620	720	775	565	630	730	785
Implantatprotetiska åtgärder									
850	Implantatstödd krona, en per käke	8 225	9 065	9 540	11 115	8 310	9 150	9 630	11 205
850k	Implantatstödd krona, en per käke, ädelmetall	8 225	9 065	9 540	11 115	8 310	9 150	9 630	11 205
852	Implantatstödd krona, flera i samma käke	6 380	8 800	7 370	10 810	6 445	8 865	7 435	10 875
852k	Implantatstödd krona, flera i samma käke, ädelmetall	6 380	8 800	7 370	10 810	6 445	8 865	7 435	10 875
853	Hängande led vid implantatstödd bro	2 235	2 420	2 455	2 890	2 250	2 435	2 470	2 905
853k	Hängande led vid implantatstödd bro, ädelmetall	2 235	2 420	2 455	2 890	2 250	2 435	2 470	2 905
854	Semipermanent implantatstödd krona eller hängande led, per led	2 175	2 175	2 505	2 470	2 195	2 195	2 525	2 490
855	Fästskruv/broskruv och cylinder vid semipermanent implantatstödd krona, per implantat	550	550	550	550	550	550	550	550
856	Långtidstemporär laboratoriefremställd implantatstödd krona eller hängande led, per led	1 425	1 425	1 645	1 645	1 565	1 565	1 780	1 780
857	Fästskruv/broskruv och cylinder vid långtidstemporär laboratoriefremställd implantatstödd krona, per implantat	495	495	495	495	495	495	495	495
858	Distans inklusive distansskruv, per styck	1 275	1 275	1 275	1 275	1 295	1 295	1 295	1 295
859	Integrerad distans/kopplingskomponent vid separat implantatstödd krona, per styck, tillägsåtgärd	1 090	1 090	1 090	1 090	1 105	1 105	1 105	1 105
861	Implantatstödd bro, i överkäke, på fyra implantat	32 325	37 465	35 615	44 140	32 535	37 675	35 820	44 345
862	Implantatstödd bro, i överkäke, på fem implantat	34 335	39 495	37 625	45 620	34 545	39 705	37 830	45 825
863	Implantatstödd bro, i överkäke, på sex eller fler implantat	35 885	41 615	39 175	47 390	36 095	41 825	39 380	47 595
865	Implantatförankrad bro, i underkäke, på fyra eller fler implantat	31 280	35 350	34 240	42 950	31 470	35 540	34 425	43 135

Åtgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	
871	Implantatstött täckprotes, i överkäke, på två implantat, eller implantatstött täckprotes, i underkäke på implantat, oavsett antal implantat	17 600	18 100	19 945	22 470	17 805	18 305	20 145	22 670	
872	Implantatstött täckprotes, i överkäke, på tre implantat	19 840	19 985	22 185	24 270	20 070	20 215	22 410	24 495	
873	Implantatstött täckprotes, i överkäke, på fyra implantat eller fler	22 425	22 570	24 770	27 215	22 680	22 825	25 025	27 470	
874	Tillägg för alveolarbar på två implantat	4 475	4 475	4 800	4 800	4 495	4 495	4 820	4 820	
874k	Tillägg för alveolarbar på två implantat, ädelmetall	4 475	4 475	4 800	4 800	4 495	4 495	4 820	4 820	
875	Tillägg för alveolarbar på tre implantat	5 275	5 275	5 605	5 605	5 295	5 295	5 625	5 625	
875k	Tillägg för alveolarbar på tre implantat, ädelmetall	5 275	5 275	5 605	5 605	5 295	5 295	5 625	5 625	
876	Tillägg för alveolarbar på fyra implantat	7 035	7 035	7 365	7 365	7 055	7 055	7 385	7 385	
876k	Tillägg för alveolarbar på fyra implantat, ädelmetall	7 035	7 035	7 365	7 365	7 055	7 055	7 385	7 385	
877	Implantatstött täckprotes, exklusive distanser och förankringselement	14 600	14 710	16 945	16 955	14 750	14 860	17 090	17 100	
878	Förankringselement täckprotes, per styck	285	285	285	285	290	290	290	290	
Reparation av implantat och implantatstött protetik										
880	Av- och återmontering av implantatstödda konstruktioner på ett till två implantat Åtgärden har utgått	2 155	2 230	2 810	3 095					
881	Reparation av fast implantatstött konstruktion, mindre omfattande	1 120	1 250	1 445	1 555	1 140	1 270	1 465	1 575	
882	Av- och återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt tre eller flera implantat Åtgärden har utgått	2 940	3 330	3 810	4 300					
883	Reparation/ombyggnad av fast implantatstött konstruktion med tandteknisk insats	5 695	5 870	6 730	6 860	3 075	3 250	3 350	3 480	
883k	Reparation/ombyggnad av fast implantatstött konstruktion med tandteknisk insats, ädelmetall	5 695	5 870	6 730	6 860	3 075	3 250	3 350	3 480	
884	Reparation/ombyggnad av implantatstött bro där omfattande tandteknisk insats krävs	10 505	11 350	12 085	13 615	7 535	8 380	8 245	9 775	
884k	Reparation/ombyggnad av implantatstött bro där omfattande tandteknisk insats krävs, ädelmetall	10 505	11 350	12 085	13 615	7 535	8 380	8 245	9 775	
888	Fästskruv/broskruv, per styck	180	180	180	180	185	185	185	185	
889	Distansskruv, per styck	375	375	375	375	380	380	380	380	
892	Läkdistan, per styck	335	335	335	335	340	340	340	340	
893	Avmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat NY ÅTGÄRD					1 100	1 140	1 430	1 490	
894	Återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat NY ÅTGÄRD					1 155	1 205	1 480	1 540	
895	Avmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat NY ÅTGÄRD					1 455	1 510	1 890	1 960	
896	Återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat NY ÅTGÄRD					1 565	1 620	2 000	2 100	
900 Tandreglering och utbytesåtgärder										
Tandreglering										
900	Tandreglering, aktiv behandling högst 6 månader	9 085	9 465	11 625	12 080	9 250	9 630	11 785	12 240	
901	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 6 månader till 1 år	13 640	13 890	17 465	17 800	13 880	14 130	17 695	18 030	
902	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	16 960	17 710	21 870	22 830	17 270	18 020	22 165	23 125	
903	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	19 975	20 740	25 870	26 855	20 345	21 110	26 220	27 205	
904	Tandreglering, en käke, aktiv behandling mer än 2 år	24 745	25 900	32 185	33 690	25 205	26 360	32 630	34 135	
905	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 6 månader till 1 år	19 245	19 540	24 360	26 980	19 580	19 875	24 685	27 305	
906	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	22 565	22 950	28 765	29 915	22 965	23 350	29 150	30 300	
907	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	25 885	26 550	33 170	36 475	26 350	27 015	33 620	36 925	
908	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling mer än 2 år	31 160	32 555	40 155	43 135	31 730	33 125	40 700	43 680	
Utbytesåtgärd krona										
921	Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning, fram- eller hörntand	1 160	Enl kostnadsförslag	1 160	Enl kostnadsförslag	1 215	Enl kostnadsförslag	1 215	Enl kostnadsförslag	
921k	Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning, fram- eller hörntand, ädelmetall	1 160	Enl kostnadsförslag	1 160	Enl kostnadsförslag	1 215	Enl kostnadsförslag	1 215	Enl kostnadsförslag	
922	Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning, molar eller premolar	1 540	Enl kostnadsförslag	1 540	Enl kostnadsförslag	1 565	Enl kostnadsförslag	1 565	Enl kostnadsförslag	
922k	Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning, molar eller premolar, ädelmetall	1 540	Enl kostnadsförslag	1 540	Enl kostnadsförslag	1 565	Enl kostnadsförslag	1 565	Enl kostnadsförslag	
Utbytesåtgärder implantant i entandslucka										
925	Utbytesåtgärd. Implantatbehandling i entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro, kirurgisk del/implantatoperation	4 535	Enl kostnadsförslag	5 410	Enl kostnadsförslag	4 590	Enl kostnadsförslag	5 465	Enl kostnadsförslag	
926	Utbytesåtgärd. Implantatbehandling i entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro, protetisk del/implantatstött krona	6 765	Enl kostnadsförslag	7 865	Enl kostnadsförslag	6 840	Enl kostnadsförslag	7 935	Enl kostnadsförslag	
928	Utbytesåtgärd. Implantatbehandling i entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom två år på en eller båda stötdänderna som utbytet beräknas på, kirurgisk del/implantatoperation	2 235	Enl kostnadsförslag	2 455	Enl kostnadsförslag	2 250	Enl kostnadsförslag	2 470	Enl kostnadsförslag	
929	Utbytesåtgärd. Implantatbehandling i entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom två år på en eller båda stötdänderna som utbytet beräknas på, protetisk del/implantatstött krona	4 535	Enl kostnadsförslag	5 410	Enl kostnadsförslag	4 590	Enl kostnadsförslag	5 465	Enl kostnadsförslag	
940	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro	11 300	Enl kostnadsförslag	13 275	Enl kostnadsförslag	11 430	Enl kostnadsförslag	13 400	Enl kostnadsförslag	
941	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom två år på en av stötdänderna som utbytet beräknas på	6 765	Enl kostnadsförslag	7 865	Enl kostnadsförslag	6 840	Enl kostnadsförslag	7 935	Enl kostnadsförslag	

Åtgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris
Övriga åtgärder Region Örebro län									
Patientbesök - besöksavgift									
p600	Telefonkontakt med tandläkare		110				100		
p615	Telefonkontakt med tandhygienist		110				100		
p620	Digitalt besök		200				200		
Uteblivande									
u110	Uteblivande, barn och unga vuxna t o m 23 år samt de patienter som betalar enl pF, pN och pS		300				300		
å110	Sent återbud, barn och unga vuxna t o m 23 år samt de patienter som betalar enl pF, pN och pS		200				200		
u210	Uteblivande, vuxna patienter		500				500		
å210	Sent återbud, vuxna patienter		350				350		
u120	Uteblivande narkostandvård, barn och unga vuxna t o m 23 år		900				900		
u220	Uteblivande narkostandvård, vuxna		900				900		
Tandteknik									
t111	Tandteknik		Faktura				Faktura		
Merkostnad									
ö160	Merkostnad implantat		Faktura				Faktura		
ö165	Merkostnad laboratorieundersökningar		Faktura				Faktura		
ö166	Merkostnad material, t ex attachments		Faktura				Faktura		
Patientdokument									
ö202	Intyg		845				900		
ö206	Utfärdande av recept		110				150		
Material									
ö210	Regenereringsmaterial/benersättningsmaterial		Faktura				Faktura		
Övriga behandlingar									
ö211	Fastsättning av tandsmycke, inklusive tandsmycke		1 050				1 050		
ö212	Borttagning av tandsmycke		890				890		
ö370	Sedering med midazolam, per tillfälle		1 130				1 130		
ö371	Sedering i kombination med lustgas, per tillfälle		390				390		
ö372	Sedering med stesolid, per tillfälle		615				615		
ö409	Patientavgift 100 %, implantatbehandling		Enl kostnadsförslag				Enl kostnadsförslag		
ö410	Estetisk tandvård, plus moms (25%), blekning en eller två käkar, fyllningar, kronor, broar		Enl kostnadsförslag				Enl kostnadsförslag		
ö411	Blekning av tand		3 390				3 390		
ö412	Blekning av tänder, en käke		2 650				2 650		
ö412e	Blekning av tänder, en käke, exklusive blekskena, inklusive kontroll av tdl		750				750		
ö413	Blekning av tänder, båda käkarna		3 595				3 595		
ö413e	Blekning av tänder, båda käkarna, exklusive blekskenor, inklusive kontroll av tdl		1 150				1 150		
ö414	Tandskydd		2 625				2 625		
ö416	Microabrasionsbehandling, per behandlingstillfälle		1 335				1 335		
	Utbyggnad diastema, patientavgift 100% NY ÅTGÄRD						500		
ö898	Myodynamisk underkäksprotes		Faktura				Faktura		
Tidsdebitering - övrig behandling									
h119a	Tidsdebitering övrig behandling, per timme, allmäntandvård		2 520				2 520		
h119s	Tidsdebitering övrig behandling, per timme, specialistandvård		3 120				3 120		
h120	Akuttandvård, kvällar och helger, per påbörjad halvtimme		650				650		
Apné									
a610e	Undersökning för apnéskena, enkel		2 715				2 745		
a610	Undersökning för apnéskena		2 980				3 010		
a611	Apnéskena		8 980				9 070		
a611k	Apnéskena, mono- och biblockskena		11 175				11 285		
a612	Uppföljning av apnéskena		1 495				1 510		
a612e	Efterkontroll av apnéskena, enkel		730				740		
a612k	Efterkontroll av apnéskena, komplicerad		1 360				1 375		
a613	Omgörning av apnéskena		7 935				8 015		
a613k	Omgörning av apnéskena, mono- och biblockskena		9 400				9 495		
a614e	Lagning av apnéskena, enkel NY ÅTGÄRD						1 250		
a614	Lagning av apnéskena		1 775				1 790		
a614k	Lagning av apnéskena, komplicerad		2 350				2 375		
Bettfysiologiska åtgärder									
b628	Akupunktur, komplement		1 235				1 235		
b629	Akupunktur, komplett		7 270				7 270		
b631	Intyg		1 500				1 500		
b631k	Intyg, komplicerad		2 625				2 625		
Käkkirurgi									
k97	Intyg		1 500				1 500		
k97k	Intyg, komplicerad		2 625				2 625		
k210	Regenereringsmaterial/benersättningsmaterial		Faktura				Faktura		
Ortodonti									
o991	Retentionskontroll, normal		600				605		
o991k	Retentionskontroll, komplicerad		1 180				1 190		
o992	Borttappad tandställning		Faktura				Faktura		
o993	Brackets, special		Faktura				Faktura		

Åtgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris
o994	Retentionsskena barn/skena		705				715		
o994k	Retentionsskena vuxen/skena		1 415				1 430		
o995	Patientavgift 100 %, ortodontisk behandling		Enl kostnads-förslag				Enl kostnads-förslag		
o996	Retainer inkl fastsättning		2 120				2 140		
o998	Fastsättning av lossnad retainer eller avlägsnande av retainer		1 405				1 420		
o998e	Fastsättning av lossnad retainer, enkel		500				505		

Frisktandvård - pris per år									
	Frisktandvård - premiegrupp 1		960				990		
	Frisktandvård - premiegrupp 2		1 370				1 385		
	Frisktandvård - premiegrupp 3		1 950				1 970		
	Frisktandvård - premiegrupp 4		2 610				2 670		
	Frisktandvård - premiegrupp 5		3 350				3 400		
	Frisktandvård - premiegrupp 6		4 210				4 275		
	Frisktandvård - premiegrupp 7		5 330				5 410		
	Frisktandvård - premiegrupp 8		6 395				6 490		
	Frisktandvård - premiegrupp 9		7 460				7 575		
	Frisktandvård - premiegrupp 10		9 440				9 590		

Ett urval av åtgärder för prisjämförelse med andra landsting	Referenspris 2021	Örebro 2021	Medelpris 2020	Örebro 2020	Blekinge 2020	Dalarna 2020	Gotland 2020	Gävleborg 2020	Halland 2020	Jämtland 2020	Jönköping 2020	Kalmar 2020	Kronoberg 2020	Norr-botten 2020	Skåne 2020	Stock-holm 2020	Sörmland 2020	Uppsala 2020	Värmland 2020	Väster-botten 2020	Väster-norrland 2020	Västman-land 2020	Västra Götaland 2020	Östergöt-land 2020
101 Basundersökning, tandäkare	885	960	930	940	980	940	1 063	908	895	865	1 005	1 050	900	900	995	865	861	895	940	865	954	865	950	900
111 Basundersökning, tandhygienist	675	760	694	745	700	750	660	693	695	660	725	680	701	715	660	660	801	660	731	660	678	660	670	680
302 Sjukdoms- eller smärtbehandling	785	845	814	830	855	820	1 070	809	805	770	770	770	817	835	770	815	826	770	799	770	845	770	780	800
342 Behandling av parodontal sjukdom, omf	1 055	1 130	1 066	1 110	1 075	1 100	1 035	1 087	1 045	1 035	1 035	1 025	1 052	1 055	1 200	1 040	913	1 035	1 185	1 035	1 063	1 035	1 015	1 220
401 Tanduttagning	1 055	1 170	1 131	1 150	1 230	1 090	1 432	1 087	1 095	1 035	1 035	1 200	1 101	1 140	1 340	1 195	994	1 110	1 165	1 035	1 107	1 035	1 050	1 115
423 Operation käkbensförankrat implantat	4 720	5 200	5 287	5 200	4 835	4 850	4 725	4 961	5 790	4 725	4 725	5 100	5 580	5 450	4 725	6 870	6 239	4 725	6 487	4 725	6 202	4 725	5 087	5 300
502 Rensning och rotfyllning, två rotkanaler	4 225	4 600	4 324	4 525	4 255	4 500	4 284	4 358	4 365	4 150	4 150	4 200	4 294	4 420	4 150	4 635	4 321	4 270	4 582	4 150	4 541	4 150	4 250	4 250
702 Fyllning av två ytor på framtand/hörntand	990	1 180	1 064	1 180	1 075	1 060	1 122	1 024	1 080	1 043	1 075	1 040	1 025	1 045	975	1 165	1 124	1 050	1 142	975	1 103	975	1 008	1 050
800 Permanent tandstöd krona, en per käke	5 910	6 975	6 652	6 900	6 880	6 600	5 835	6 327	6 250	6 477	6 215	6 255	6 364	6 530	6 875	6 995	7 279	7 150	7 858	7 135	6 418	5 835	6 565	6 950
850 Implantatförankrad krona, en per käke	8 310	9 150	9 290	9 065	8 880	9 350	8 225	8 836	8 890	8 390	9 125	10 180	8 575	10 225	8 225	10 220	10 599	9 225	9 733	11 025	9 694	8 225	8 225	10 175
865 Implantatförankrad bro, uk, fyra impl	31 470	35 540	35 899	35 350	35 620	34 700	32 810	32 844	46 425	34 408	31 280	37 235	36 774	35 410	31 280	45 460	37 933	31 280	38 903	35 280	35 422	31 280	37 875	36 300

Frisktvård - pris per år	Örebro 2021	Medelpris 2020	Örebro 2020	Blekinge 2020	Dalarna 2020	Gotland 2020	Gävleborg 2020	Halland 2020	Jämtland 2020	Jönköping 2020	Kalmar 2020	Kronoberg 2020	Norr-botten 2020	Skåne 2020	Stock-holm 2020	Sörmland 2020	Uppsala 2020	Värmland 2020	Väster-botten 2020	Väster-norrland 2020	Västman-land 2020	Västra Götaland 2020	Östergöt-land 2020	
Frisktvård - Premiegrupp 1	990	972	960	1 200	948	900	1 008	1 020	1 020	957	924	960	1 000	1 023	984	848	948	960	1 000	935	960	960	960	900
Frisktvård - Premiegrupp 2	1 385	1 303	1 370	1 476	1 260	1 104	1 332	1 308	1 272	1 279	1 188	1 248	1 315	1 298	1 296	1 676	1 260	1 320	1 300	1 313	1 284	1 200	1 260	1 260
Frisktvård - Premiegrupp 3	1 970	1 810	1 950	1 944	1 752	1 452	1 824	1 728	1 728	1 664	1 716	1 680	1 755	1 800	1 752	3 012	1 752	1 800	1 750	1 795	1 800	1 560	1 800	1 800
Frisktvård - Premiegrupp 4	2 670	2 418	2 610	2 460	2 328	1 944	2 448	2 316	2 328	2 236	2 364	2 232	2 330	2 385	2 400	3 967	2 328	2 520	2 300	2 391	2 388	2 100	2 400	2 400
Frisktvård - Premiegrupp 5	3 400	3 215	3 350	3 216	3 096	2 604	3 132	3 084	3 048	3 068	3 324	2 976	3 129	3 155	3 240	5 081	3 096	3 300	3 100	3 217	3 192	3 000	3 100	3 100
Frisktvård - Premiegrupp 6	4 275	4 102	4 210	4 080	3 972	3 372	4 428	3 972	3 972	3 870	3 972	3 720	4 047	4 031	4 188	6 366	3 972	4 020	4 010	4 180	4 068	3 852	3 850	3 850
Frisktvård - Premiegrupp 7	5 410	5 225	5 330	5 268	5 088	4 356	5 904	5 172	5 172	4 920	4 776	4 692	5 232	5 239	5 160	7 595	5 088	5 040	5 190	5 420	5 220	4 860	5 000	5 000
Frisktvård - Premiegrupp 8	6 490	6 370	6 395	6 228	6 228	5 436	7 104	6 516	6 288	6 090	5 844	5 748	6 499	6 437	6 036	8 888	6 228	6 120	6 420	6 731	6 384	5 956	6 200	6 200
Frisktvård - Premiegrupp 9	7 575	7 715	7 460	7 500	7 548	6 720	8 964	7 836	7 620	7 690	6 948	6 852	7 726	7 806	7 356	10 131	7 548	7 500	7 620	8 021	7 716	8 052	7 400	7 400
Frisktvård - Premiegrupp 10	9 590	9 361	9 440	8 760	9 120	8 340	11 376	9 636	8 736	9 530	8 760	7 896	8 867	9 531	9 000	12 540	9 120	8 760	8 750	9 198	9 408	10 704	9 100	9 100

16

Kollektivtrafiktaxa år 2021

20RS9309

Tjänsteställe, handläggare
Marknad, Monica Stål

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9309

Organ
Regionfullmäktige

Kollektivtrafiktaxa år 2021

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att för 2021 höja kollektivtrafikens taxa med totalt 3,3 procent av biljettintäkterna vid oförändrad trafik som ska gälla från och med den 15 mars 2021,

att ge samhällsbyggnadsnämnden mandat att för 2021 besluta om hur höjningen ska fördelas mellan samtliga biljetter och relationer samt

att ge samhällsbyggnadsnämnden mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Sammanfattning

Det sker en kontinuerlig kostnadsutveckling av produktionen för kollektivtrafiken. En betydande del av kostnaderna täcks av biljettintäkter. I förslaget ska kollektivtrafikens taxa höjas med 3,3 procent av biljettintäkterna som träder i kraft den 15 mars 2021. Detta beräknas ge en helårseffekt på totalt 3 procent.

Samhällsbyggnadsnämnden ges också mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor 2021, exempelvis i samband med kampanjer.

Ärendebeskrivning

Höjningen är ett led i att anpassa priserna till den kostnads- och indexutveckling som sker inom av kollektivtrafiken, vilket motsvarar en taxeökning om 3,3 procent. Taxeökningen träder i kraft den 15 mars 2021 vilket innebär att helårseffekten beräknas till totalt 3 procent.

Höjningen ska appliceras på den nya prismodell som beslutades av samhällsbyggnadsnämnden under 2020. I tillägg till nämnda beslutade nya prismodell, kan det komma att ske vissa justeringar som en följd av pandemin. Efter att detta

Tjänsteställe, handläggare
Marknad, Monica Stål

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9309

beslut har hanterats av regionfullmäktige kommer samhällsbyggnadsnämnden att besluta hur höjningen kommer att fördelas mellan samtliga biljetter och relationer.

Höjningen beräknas träda i kraft från och med den 15 mars 2021 som sammanfaller med lanseringen av nya områden, priser och biljetter.

Samhällsbyggnadsnämnden får också möjlighet att besluta om tillfälliga taxor och marknadsföringsinsatser. Det gör att resenärer exempelvis kan erbjudas en anpassad taxa eller biljettprodukter i syfte att börja resa med kollektivtrafiken igen efter pandemin.

Beredning

Ärendet har behandlats i samhällsbyggnadsnämnd den 23 september 2020 och i regionstyrelsens arbetsutskott den 15 oktober 2020.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att för 2021 höja kollektivtrafikens taxa med totalt 3,3 procent av biljettintäkterna vid oförändrad trafik som ska gälla från och med den 15 mars 2021, att ge samhällsbyggnadsnämnden mandat att för 2021 besluta om hur höjningen ska fördelas mellan samtliga biljetter och relationer samt att ge samhällsbyggnadsnämnden mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att för 2021 höja kollektivtrafikens taxa med totalt 3,3 procent av biljettintäkterna vid oförändrad trafik som ska gälla från och med den 15 mars 2021, att ge samhällsbyggnadsnämnden mandat att för 2021 besluta om hur höjningen ska fördelas mellan samtliga biljetter och relationer samt att ge samhällsbyggnadsnämnden mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Yrkanden

Mats Gunnarsson (MP) yrkar i första hand på att ärendet återremitteras till förvaltningen för ytterligare beredning av ärendet avseende kostnadsutvecklingen för perspektivet medborgaren som tänkt kund. I andra hand yrkar han på att taxan höjs med två procent, bilaga § 194:1.

Jihad Menhem (V) yrkar bifall till eget förslag: "att kollektivtrafiktaxan ska vara oförändrad 2021, att Region Örebro län inför avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer under lågtrafik i hela länet", bilaga § 194:2.

Ewa Sundkvist (KD), Andreas Svahn (S) och Torbjörn Ahlin (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden frågar styrelsen om ärendet ska avgöras idag och finner att styrelsen

Tjänsteställe, handläggare
Marknad, Monica Stål

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9309

beslutar att ärendet ska avgöras idag. Sedan ställer han de tre förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Mats Gunnarsson (MP) reserverar sig till förmån för återremissyrkandet och yrkandet om att taxan höjs med två procent.

Jihad Menhem (V) reserverar sig till förmån för sitt eget förslag.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

En prishöjning på 3,3 procent följer i hög grad övrig kostnadsutveckling i samhället, varvid det endast i liten omfattning bedöms komma påverka resandet. Beslut om en generell höjning bedöms därför inte ha någon betydelse på transporterens miljö- och klimatpåverkan. Beslutet bedöms därmed också ha små konsekvenser för barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Generellt är priselasticiteten låg inom länets kollektivtrafik, vilket medför att höjningen genererar ökade intäkter och endast i liten omfattning påverkar benägenheten att resa med kollektivtrafiken.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 11-12 november 2020.

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

17

Revidering av reglemente för Region Örebro läns revisorer

20RS8776

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8776

Organ
Regionfullmäktige

Revidering av reglemente för Region Örebro läns revisorer

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att godkänna förslag till revidering av reglemente för Region Örebro läns revisorer, samt

att reglementet ska träda i kraft den 1 januari 2021.

Sammanfattning

Regionens revisorer har överlämnat förslag till revidering av reglementet för Region Örebro läns revisorer.

Förslag till revidering omfattar bland annat konsekvenser av förändringar i kommunallagen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Ärendet medför inga konsekvenser för ovanstående perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-11-11--12
Reviderat reglemente för regionens revisorer
Minnesanteckningar 2020-08-18

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8776

Skickas till:
Regionens revisorer

Till Regionfullmäktige Örebro län

Förslag till reviderat revisionsreglemente för region Örebro läns revisorer.

Revisionen har tagit del av lagändringar och de förslag till skrivning som Sveriges Kommuner och Regioner tagit fram och utifrån detta arbetat fram förslag på nytt revisionsreglemente att gälla för region Örebro län från och med 1 januari 2021.

Revisionen behandlade förslaget till nytt revisionsreglemente på sammanträde 2020-08-18 och beslutade att överlämna förslaget på nytt revisionsreglemente till regionfullmäktige.

På uppdrag från revisionen

Annica Blomgren

Förtroendevald revisor

Dessa bestämmelser träder i kraft den 1 januari 2021 och gäller tills vidare.

Reviderat Reglemente för Region Örebro läns revisorer

Inledning

Fullmäktige får enligt 12 kap 18 § kommunallagen meddela närmare föreskrifter om revisionen. Det sker i allmänhet genom att fullmäktige antar ett revisionsreglemente.

Ett reglemente kompletterar lagstiftningens reglering med lokala föreskrifter om revisionens organisation, sammankomster, förvaltning mm. Reglementet kan dock inte reglera eller styra själva inriktningen på granskningsarbetet.

Revisorernas roll

§ 1

Revisorerna och lekmannarevisorerna och de sakkunniga som dessa anlitar (revisionen) är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Revisionen fyller en viktig funktion i den lokala självstyrelsen. Granskningen bidrar till legitimitet och förtroende åt verksamheten, samtidigt som den kan synliggöra och förmedla väsentlig och nödvändig kritik. Granskningen kan också generera bidrag till förbättring och utveckling.

Den övergripande revisionsuppgiften är att granska om verksamheten följer och uppnår fullmäktiges beslut om mål, att detta sker inom givna ekonomiska ramar och andra förutsättningar samt med en tillräcklig styrning och kontroll. Revisorerna har också uppgiften att granska verksamheten i regionens företag, genom de lekmannarevisorer och revisorer som fullmäktige utser i företag.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten.

Revisorerna lämnar varje år en revisionsberättelse till fullmäktige. I revisionsberättelsen redogör revisorerna för resultatet av sin granskning och lämnar ett särskilt utlåtande om de tillstyrker att ansvarsfrihet ska beviljas eller nekas. Revisorerna kan också rikta anmärkningar i sin revisionsberättelse. På motsvarande sätt rapporterar lekmannarevisorer och revisorer i företagen – med granskningsrapporter och revisionsberättelser.

Formell reglering

§ 2

För revisionsverksamheten gäller bestämmelser i lag, god revisionssed, detta reglemente samt utfärdade ägardirektiv för regionens företag.

Den kommunala revisionen regleras i kommunallagen, främst kapitel 12. Lekmannarevisionen regleras i aktiebolagslagen, kapitel 10. Regler för revision finns också i lagstiftning för andra företagsformer t ex stiftelser.

Förbundsordningen i kommunalförbund och regionförbund ger den grundläggande förutsättningar i det aktuella förbundet.

När revisorerna beslutar om sin förvaltning och om jäv gäller i tillämpliga delar också regelverket för beslutsfattande mm i kommunallagen och regionens nämndreglemente.

§ 3

God revisions sed i kommunal verksamhet är de föredömliga och goda principer, förhållningssätt och tillvägagångssätt som är allmänt vedertagna när kommunal revision utförs. God revisions sed i kommunal verksamhet utgår från den kommunala sektorns förhållanden. Revisionsarbetet i regionen ska bedrivas med utgångspunkt från den goda sed som senast är uttolkad och uttryckt i skriften "God revisions sed i kommunal verksamhet" (Sveriges Kommuner och Regioner).

Revisorernas antal och organisation

§ 4

Regionen har nio revisorer som efter allmänna val utses av fullmäktige för en mandatperiod. Om en revisor avgår eller uppdraget på något annat sätt upphör under mandatperioden förrättar fullmäktige fyllnadsval så snart som möjligt.

Den som är vald till ledamot eller ersättare i fullmäktige är inte valbar som revisor.

En revisor är inte valbar till uppdrag som ledamot eller ersättare i nämnd, fullmäktigeberedning eller regionens bolag.

§ 5

För att främja ett fullt samordnat revisionsarbete väljer fullmäktige ur kretsen av regionens revisorer till lekmannarevisorer i aktiebolag samt revisorer i regionens stiftelser.

§ 6

Revisorerna arbetar samfällt med hela granskningsuppdraget.

§ 7

Fullmäktige väljer för den tid som fullmäktige bestämmer en ordförande och två vice ordförande. Rollen är att vara sammankallande och leda gemensamma sammankomster och sammanträden.

§ 8

Fullmäktige väljer revisorerna för en mandatperiod. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat revisionsberättelse. Det första året i mandatperioden inleds därför med dubbla grupper revisorer.

Revisorernas uppdrag och uppgifter

§ 9

Revisorernas uppdrag är ytterst att pröva ansvarstagandet och uttala sig om detta till fullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan.

Revisorerna skall bedriva en oberoende och objektiv granskning av all verksamhet årligen i den omfattning som följer av god revisions sed. Prioritering och urval av granskningar ska ske utifrån en bedömning av risk och väsentlighet. Granskningarna syftar till att få underlag till den slutliga prövning av ansvarstagande, som revisorerna ska lämna till fullmäktige i form av ett särskilt utlåtande över revisionsberättelsen.

Revisorerna skall pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna har en särställning som opartiska och har självständiga och oberoende uppdrag. Varje enskild revisor skall fullgöra sitt uppdrag självständigt och med hög integritet.

§ 10

I ärenden som avser och berör revisionen har revisorerna rätt att yttra sig.

§ 11

Region Örebro läns revisorer föreslår, efter upphandling, fullmäktige att föreslå auktoriserade och godkända revisorer till regionens företag.

Revisorernas ekonomi och förvaltning

§ 12

För beredning av revisorernas och lekmannarevisorernas budget med tillhörande planer skall regionfullmäktiges presidium tillsammans med revisorernas presidium utgöra en särskild oberoende beredning. Revisorerna skall i sin framställan till regionfullmäktige beträffande revisionsanslaget beakta att revisionsarbetet skall bedrivas i omfattning som följer av 4 §.

§ 13

Fullmäktige beslutar om budget för lekmannarevisionen och av fullmäktige utsedda revisorer i stiftelser. Kostnaderna belastar respektive företag.

§ 14

För att besluta i ärenden om sin förvaltning och om jäv sammanträder revisorerna enligt de regler som gäller för en kommunal nämnd.

Revisorernas sakkunniga biträden

§ 15

Revisorerna och lekmannarevisorerna anlitar själva sakkunniga till sin granskning i den omfattning som behövs för att fullgöra granskningen enligt god revisionssed. Vid upphandling tillämpas Region Örebro läns upphandlingsregler. Revisorerna och lekmannarevisorerna beslutar själva om upphandling.

§ 16

Bestämmelserna i kommunallagen, aktieföretagslagen och stiftelselagen om revisorernas rätt till upplysningar gäller också de sakkunniga som biträder revisorerna och lekmannarevisorerna.

Revisorernas arbetsformer

§ 17

Ordförande kallar revisorerna till sammankomster i granskningsarbete och till sammanträden i ärenden om sin förvaltning och om jäv. Ordförande får kalla även sakkunniga och andra experter samt förtroendevalda i fullmäktigeberedningar och nämnder till dessa sammankomster.

§ 18

Minnesanteckningar ska föras vid revisorernas sammankomster i granskningsarbetet. Ordförande ansvarar för att anteckningar upprättas.

§ 19

De beslut som revisorerna fattar om sin förvaltning och om jäv ska tas upp i protokoll. Ordförande ansvarar för att protokoll upprättas.

§ 20

En skrivelse (eller motsvarande) i revisorernas namn i granskningsarbetet fodrar att alla revisorer är eniga om innehållet. Skrivelsen ska undertecknas av ordförande och av ytterligare en person som revisorerna utser.

Revisorernas rapportering

§ 21

Revisorerna redovisar löpande resultatet av sin granskning till fullmäktiges presidium. De sakkunnigas rapporter samt rapporter och bedömningar från revisorerna tillställs fullmäktiges presidium så snart en granskning är avslutad. Fullmäktiges presidium svarar för vidare spridning till fullmäktiges alla ledamöter.

Detta uppfyller kravet i kommunallagen på att de sakkunnigas rapport ska bifogas revisionsberättelsen. I revisionsberättelsen förtecknas de rapporter som förmedlats till fullmäktige och som formellt hör till revisionsberättelsen.

§ 22

Revisionsberättelsen skall lämnas till regionfullmäktige senast två (2) veckor före det sammanträde vid vilket fullmäktige behandlar årsredovisningen.

Till revisionsberättelsen fogas en sammanfattande redogörelse för resultatet av revisorernas granskning.

Om revisorerna anser att förhållanden föreligger som kan föranleda anmärkning bör revisorerna, innan anmärkningen tas in i revisionsberättelsen, bereda den som anmärkningen kan avse tillfälle att avge yttrande.

Om en anmärkning framställs, skall anledningen till denna anges i revisionsberättelsen.

I anslutning till revisionsberättelsen skall revisorerna avlämna verksamhetsberättelse innehållande bland annat uppföljning av verksamhetsplan och budget.

§ 23

Lekmannarevisorernas granskningsrapporter ska lämnas till fullmäktige vid den tidpunkt som fullmäktige bestämmer.

§ 24

Revisorernas utlåtande om delårsrapport ska lämnas till styrelsen senast oktober varje år.

Revisorerna och fullmäktige

§ 25

Revisorerna skall genom sitt presidium upprätthålla regelbunden kontakt med regionfullmäktige genom dess presidium.

Revisorerna har rätt att närvara vid fullmäktiges möten för att på fullmäktiges eller revisorernas initiativ informera om revisionen samt svara på frågor.

§ 26

Revisorerna kan initiera ärenden i fullmäktige i anledning av sin granskning och om sin förvaltning, när de bedömer att så behövs. Fullmäktiges ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling, så snart som möjligt efter att beredning skett.

Revisorerna kan initiera ärenden i nämnder och styrelser i anledning av sin granskning, när de bedömer att så behövs. Nämndens ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling så snart som möjligt.

Revisorerna rapporterar till ansvarig nämnd om de i sin granskning funnit att misstanke om att brott av förmögenhetsrättslig karaktär förövats eller om allmän förvaltningsdomstols avgörande åsidosatts. Om berörd nämnd ej vidtagit tillfredsställande åtgärder med anledning därav rapporterar revisorerna till fullmäktige. Fullmäktiges ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling så snart som möjligt efter att beredning har skett.

Revisorerna arkiv

§ 27

För vården av revisorernas arkiv gäller bestämmelserna i arkivlagen och av fullmäktige fastställt reglemente.

Revisionen

Minnesanteckningar förda vid sammanträde den 18 augusti 2020,
Katrinelunds Gästgiveri och Sjöskog, Örebro

Närvarande	Revisorer: Sara Dicksen, ordförande Anders Larsson Gunilla Carlsson Annica Blomgren Lena Jansson Sven Landh Kerstin Nilsson Larz Lundberg (förhinder) Nils Gunnarsson Dessutom deltog: Rebecka Hansson, PwC
Mötet inleds	§ 13 Ordförande Sara Dicksen hälsar välkommen och öppnar mötet.
Dagordning	§ 14 Föreliggande dagordning godkändes med tillägg om beslut om projektplan granskning av delårsrapport under punkten övrigt.
Justering	§ 15 Att jämte ordföranden justera noteringar och protokoll utsågs Lena Jansson med ersättare Sven Landh.
Minnesanteckningar	§ 16 Minnesanteckningar för den 3 juni godkändes.
Revisionens reglemente	§ 17 Förslag till reglemente har varit utsänt tidigare. Inga ytterligare synpunkter finns. Revisorerna beslutar: <u>att</u> reviderat reglemente och skickas till fullmäktige för beslut.

Revisionen

Minnesanteckningar förda vid sammanträde den 18 augusti 2020,
Katrinelunds Gästgiveri och Sjökrog, Örebro

	Annica Blomgren ansvarar för att skickar in till regionkansliet.
--	--

18

Digitaliseringsstrategi Örebro län 2021-2026

20RS2109

Tjänsteställe, handläggare
Staben Digitalisering, Sandra Spjut

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2109

Organ
Regionfullmäktige

Digitaliseringsstrategi Örebro län 2021-2026

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att godkänna förslaget till Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026.

Sammanfattning

Godkännande av förslaget till ny digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026. Remissversionen har under våren varit ute på remiss i alla samverkande organisationer varefter ett slutgiltigt förslag tagits fram. Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026 ersätter den nuvarande Regionala digitala agenda och gäller från den 1 januari 2021.

Den nuvarande Regionala digitala agendan antogs i juni 2014 av Länsstyrelsen, dåvarande Regionförbundet och Örebro läns landsting. I augusti 2019 gav programstyrgruppen för Regional digital agenda en projektgrupp i uppdrag att i stället för att revidera den digitala agendan ta fram ett förslag till ny digitaliseringsstrategi för Örebro län; detta med bakgrund av att det 2017 kom en Nationell digitaliseringsstrategi. Arbetet har pågått under hösten 2019 och projektgruppen består av representanter från alla samverkande organisationer: länets kommuner, Örebro universitet, Länsstyrelsen och Region Örebro län.

Under perioden 10 mars till 16 juni 2020 var förslaget till ny digitaliseringsstrategi ute på remiss i alla samverkande organisationer och ett nytt förslag skapades för fortsatta politiska beslut. För Region Örebro län behandlades remissversionen på regionstyrelsen den 9 juni. Den slutgiltiga versionen presenterades för programstyrgruppen i augusti 2020 och därefter påbörjades beslutsprocessen inom regionen med planerat antagande i regionfullmäktige 12 november 2020. Övriga samverkande aktörer föreslås teckna en avsiktsförklaring om att arbeta utifrån digitaliseringsstrategins intentioner. Den nya strategin ersätter den nuvarande digitala agendan och börjar gälla 1 januari 2021.

Beredning

Regionstyrelsen har vid sitt sammanträde den 9 juni 2020 behandlat Remissversion Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026.

Bedömning

Baserat på erfarenheter från nuvarande digitala agenda ses det som positivt att digitaliseringsstrategins mål ligger på en mer övergripande nivå och att konkretiseringen av aktiviteter sker i ett nästa steg i framtagandet av handlingsplan. I en föränderlig värld är det viktigt att vara följsam och ha utrymme för att kunna göra snabba omprioriteringar utifrån förändrade förutsättningar i samhället. Detta är möjligt i arbetet med digitaliseringsstrategin då handlingsplanen följs upp årligen och revideras utifrån nya och förändrade behov. På så sätt möjliggörs omprioriteringar i aktiviteter och insatser vilket i sin tur skapar en mer agil och anpassningsbar uppdragsorganisation.

För att åstadkomma ett gemensamt ägarskap kring digitaliseringsfrågorna i länet behöver vi utifrån de olika strategiska inriktningarna fokusera på det som ger störst mervärde för hela länet att samverka kring. Några exempel på sådana områden kan vara kompetensutveckling och förändringsledning som handlar om förändrade arbetssätt och även samverka kring standardiseringsarbete, öppna data och legala utmaningar.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Den övergripande visionen för digitaliseringsstrategin är ett hållbart digitaliserat Örebro län varför alla dessa tre perspektiv finns med i arbetet. Omställningen till ett hållbart digitaliserat samhälle är en förutsättning för att möta dagens och framtidens samhällsutmaningar. Använd på rätt sätt kan digitalisering vara en möjliggörare för att skapa ett hållbart samhälle inte enbart ur ett miljöperspektiv utan även ur ett barn- och jämställdhetsperspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Med bakgrund av de stora demografiska utmaningar offentlig sektor står inför och att vi måste ställa om för att kunna tillhandahålla likvärdig service till våra invånare med mindre resurser, kan digitalisering ses som ett verktyg för att åstadkomma stora effektiviseringar och kostnadsbesparingar. Här kan ökad samverkan kring digitaliseringsfrågor inom länet med hjälp av digitaliseringsstrategin vara en möjliggörare för att åstadkomma detta.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Digitalisering, Sandra Spjut

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2109

För att Region Örebro län fortsatt ska kunna ansvara för koordinering och samordning av genomförande och aktiviteter kopplat till handlingsplanen, behöver nuvarande projektledarroll övergå till en permanent tjänst som programledare.

Uppföljning

Det kommer ske löpande rapportering till utsedd programstyrgrupp och årlig uppföljning av den handlingsplan som tas fram

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 11-12 november 2020.

Förslag Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Digitaliseringsstrategi för Örebro län

2021-2026

Version: 1

Slutgiltig version

Slutgiltig version

Digitaliseringsstrategi för Örebro län
2021-2026

Sandra Spjuth

2020-09-09

Innehåll

1.	Örebro läns nuläge – möjligheter och utmaningar	5
2.	Bakgrund och uppdrag	6
2.1	Organisation strategins framtagande	7
2.1.2	Så här är strategin uppbyggd	7
2.1.3	Viktiga utgångspunkter	8
3.	Fokusområden	9
3.1	Digital Infrastruktur	9
3.2	Digital kompetens	10
3.3	Digital trygghet	11
3.4	Digital innovation	12
3.5	Digital ledning	13
4.	Från ord till handling	14
4.1	Genomförande, förankring och implementering	14
4.2	Uppföljning	14
5.	Ordlista	15
6.	Referenser	17

Slutgiltig Version

Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter!

Ett hållbart digitaliserat Örebro län

Sveriges regering har antagit en digitaliseringsstrategi för att driva på den digitala utvecklingen och strategins övergripande mål är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Omställningen till ett hållbart digitaliserat samhälle med en väl fungerande digital infrastruktur är en förutsättning för att möta dagens och framtidens samhällsutmaningar.

Det finns ett högt förändringstryck på det offentliga och privata Sverige där digitalisering påverkar all verksamhet och alla sektorer i samhället. Den tekniska utvecklingen går fort och kommer troligtvis att gå ännu snabbare i framtiden. Idag förväntar sig både invånare och företag en effektiv digital kontakt med myndigheter och organisationer och att de ska erbjuda smarta digitala lösningar för olika händelser i livet. Enligt digitalt först¹ ska digitala tjänster, när det är möjligt och relevant, vara förstahandsval i den offentliga sektorns kontakter med dem som bor i Sverige, med organisationer och med företag.

I Örebro län ser vi samverkan med tydliga mål som en framgångsfaktor och som en möjliggörare för att nå visionen om ett hållbart digitaliserat Örebro län. Vi vill vara en ledande region där vi drar nytta av digitaliseringens kraft för att skapa ett effektivt och innovativt samhälle och bidra till att Sverige blir bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Genom att satsa på kompetensutveckling, trygga system, tydligt ledarskap, innovativa lösningar och robust infrastruktur kan vi åstadkomma den förflyttningen.

Syftet med en digitaliseringsstrategi

Syftet med att skapa en digitaliseringsstrategi för Örebro län är att fastslå inriktning och ambition för digitaliseringsarbetet inom Örebro län och tydliggöra hur vi tillsammans kan använda digitaliseringen som strategiskt verktyg för att vara en del i och driva samhällsutvecklingen, erbjuda bättre samhällsservice och öka invånarnas delaktighet. Den ska hjälpa till att överbrygga de hinder som kan finnas i digitaliseringsarbetet och vara ett stöd för de samverkande parterna i att skapa ett bättre liv för länets invånare och öka näringslivets konkurrenskraft.

¹ För mer information: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2015/10/nu-digitaliserar-vi-det-offentliga-sverige/>

1. Örebro läns nuläge – möjligheter och utmaningar

Digitaliseringen är tillsammans med globalisering och urbanisering starka förändringskrafter som vi måste förhålla oss till och de kan alla skapa både möjligheter och utmaningar för vårt läns utveckling. Vissa förändringar i samhället kan vi inte påverka men med hjälp av samverkan och digitaliseringsstrategin har vi stora möjligheter att påverka Örebro läns utveckling i en positiv inriktning och tillsammans skapa ett bättre liv för alla som bor och verkar i länet.

Näringslivet i länet liksom i övriga landet är mitt uppe i en stor omvandling och förmågan till innovation och förnyelse i privat och offentlig verksamhet är nödvändig för att hantera utmaningarna. En väl fungerande digital infrastruktur är central för hela länets utveckling och ger grundförutsättningar för att driva företag inom hela regionen och stärka konkurrenskraften.

Trenden i Örebro län (liksom i hela landet) är att städerna växer och befolkningen i flera mindre tätorter minskar och digitaliseringen kan medverka till att utveckla mindre orter och landsbygd och på så sätt få hela länet att blomstra. Befolkningen i länet blir äldre vilket kommer ställa nya krav på vård och omsorg. Kompetensförsörjning tillsammans med minskade skatteintäkter är en stor utmaning inom hela välfärdssektorn. En annan utmaning för länet är klimatförändringarna och för att nå våra uppsatta miljömål krävs en stor omställning där digitalisering kan vara en möjliggörare².

Örebro län har många förutsättningar att bli en ledande region när det gäller att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Länets geografiska läge i Mellansverige gör att vi har goda förutsättningar för arbetspendling vilket kan locka både människor och företag att etablera sig här. Med hjälp av digitaliseringen och bra kommunikationer kan människor bosätta sig i hela Örebro län och arbeta på distans vilket också framkallar mer flexibla och individualiserade arbets- och levnadsvillkor.

I Örebro län finns både ett universitet och ett universitetssjukhus och USÖ har länge legat i framkant när det gäller modern sjukvård av högsta kvalitet och kan i dag erbjuda en vård som tillhör landets främsta. Örebro universitet har mer än 15000 studenter och rankas bland de 400 främsta i världen enligt Times Higher Education 2020 och har en stark forskning inom medicin, psykologi, miljövetenskap och

² Regional utvecklingsstrategi 2018-2030 sid 15-17

datavetenskap³. Örebro universitet är framstående inom forskning kring artificiell intelligens (AI) och nyligen invigdes AI Impact Lab som ingår i den nationella innovationssatsningen AI Innovation of Sweden.

Digitaliseringen innebär stora möjligheter för länets näringsliv, vars industri till stor del är traditionell och kan utvecklas mot en ny strukturell inriktning, stärkt av kunskapsutveckling både inom företagen i sig och till exempel genom Örebro universitet där den nya civilingenjörsutbildningen inom datavetenskap nu finns etablerad. Digital teknik kan bidra till att länets företag kan förbättra sin produktivitet, nå nya marknader, sänka kostnader, förändra affärsprocesser, skapa nya affärsverksamheter och nya arbetstillfällen. Digitala lösningar är också ofta förknippade med minskad miljöpåverkan.

Under våren 2020 har Corona pandemin och den medföljande krisen i hela samhället satt fokus på vikten av beredskap i kristider och visat på betydelsen av en fungerande digital infrastruktur för att kunna lösa de utmaningar vi står inför. Det har skett en stor omställning i alla samhällssektorer och allt fler arbetar hemifrån, möten hålls digitalt i stället för fysiskt och resor ställs in. Alla dessa förändringar är beroende av en fungerande digital infrastruktur och skapar ett behov av nya arbetssätt och innovativa lösningar.

1.1 Vad betyder digitalisering för oss i Örebro län?

Digitalisering är inte ett mål i sig utan handlar om verksamhetsutveckling och förändrade arbetssätt. Rätt använd kan digitaliseringen vara ett kraftfullt verktyg i all verksamhetsutveckling och för oss samverkande parter handlar digitalisering om att vara en del av samhällsutvecklingen och skapa en mer effektiv och innovativ välfärd. Det handlar om att utifrån ett tydligt invånarperspektiv erbjuda digitala lösningar och skapa ett smart samhälle med hjälp av digitalisering. Utvecklingen i samhället går fort och det är en stor utmaning att arbeta dels med ett långsiktigt perspektiv och samtidigt ha utrymme för nya innovationer och arbetssätt. Med digitaliseringsstrategin vill vi ta en aktiv roll i förändringsprocessen och styra digitaliseringen i stället för att styras av den.

2. Bakgrund och uppdrag

Länsstyrelsen i Örebro län, Örebro universitet, länets kommuner, dåvarande Regionförbundet och Örebro läns landsting tog 2014 i samverkan fram en regional digital agenda som fungerat som ett stöd i arbetet med att skapa en jämställd, attraktiv och stark region med hjälp av modern digital teknik. Den regionala digitala agendan

³ <https://oru.se/om-universitetet/>

omfattar sju strategiska områden; bland andra bredband, skola och e-hälsa. I arbetet med agendan har det identifierats ett fortsatt behov av samverkan kring dessa frågor varför vi nu tar steget vidare till en strategi för digitalisering i Örebro län.

Sedan 2016 har Region Örebro län det samordnande ansvaret och leder arbetet med att ersätta den nuvarande regionala digitala agendan med en digitaliseringsstrategi för Örebro län tillsammans med de samverkande organisationerna: länets kommuner, Länsstyrelsen i Örebro län, Örebro universitet och Region Örebro län.

2.1 Organisation strategins framtagande

Arbetet med att ta fram en ny digitaliseringsstrategi har skett på uppdrag av styrgruppen för den regionala digitala agendan och har samordnats av den regionala digitaliseringskoordinatören som på uppdrag av Tillväxtverket ska främja och tillvarata digitaliseringen i det regionala tillväxtarbetet. Styrgruppen består av representanter från de samverkande organisationerna och leds av Regiondirektören.

Framtagandet av digitaliseringsstrategin har skett i en projektgrupp under ledning av digitaliseringskoordinatören med representanter från alla samverkande organisationer. I arbetet har hänsyn tagits till nationella styrande dokument som knyter an till strategin som till exempel Agenda 2030, Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet, Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi och Nationell upphandlingsstrategi. Digitaliseringsstrategin kopplar även an till flera regionala strategier och handlingsplaner som är relevanta, framförallt Regional handlingsplan för bredband och Innovationsstrategi Örebroregionen.

Underlaget till strategin har tagits fram under hösten 2019 via workshops, fokusgruppssamtal och dialogmöten med de samverkande organisationerna. Under våren 2020 har strategin varit ute på remiss i alla samverkande organisationer inför beslutsprocess och slutligt antagande under vintern 2020.

2.1.2 Så här är strategin uppbyggd

Digitaliseringsstrategi för Örebro län bygger på den nationella digitaliseringsstrategin och fokuserar på de fem delmål som finns där: kompetens, trygghet, innovation, ledning och infrastruktur. Vi har valt att kalla delmålen för fokusområden med strategiska inriktningar. Utifrån de regionala förutsättningar som råder i Örebro län fokuserar vi inom varje strategisk inriktning på ett antal taktiska punkter som vi tror kan bidra till en positiv samhällsutveckling i vårt län. Strategin fokuserar på de övergripande strategiska inriktningarna; vad som ska uppnås och varför det ska uppnås samt de taktiska inriktningarna; vad vi ska göra. Nästa steg är att ta fram handlingsplaner där vi konkretiserar våra prioriteringar och fortsatta genomförande; det vill säga hur vi ska göra.

Digitaliseringsstrategin för Örebro län är ett samverkansdokument med ovan nämnda ingående parter och det är de samverkande parterna som åsyftas i dokumentet när ordet vi används.

2.1.3 Viktiga utgångspunkter

Digitaliseringsstrategin för Örebro län är en understrategi till den regionala utvecklingsstrategin och knyter an till de tre övergripande målen där: stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet samt god resurseffektivitet.

Digitaliseringsstrategin fokuserar på hur digitalisering kan vara en möjliggörare för att uppnå dessa mål.

Viktigt att beakta är de genomsyrande perspektiv som finns i den regionala utvecklingsstrategin: jämställdhet, barn och unga, integration samt internationella samarbeten. Dessa perspektiv ska integreras i genomförandet av digitaliseringsstrategin och handlingsplanerna. Jämställdhet är en förutsättning för god utveckling och bidrar till ekonomisk tillväxt. Barnkonventionen blev svensk lag 1 januari 2020 och barnets rättigheter måste hela tiden vara i fokus i vårt arbete. Att alla människor ska känna sig som en del av samhället oavsett var man är född eller vilken bakgrund man har är en utgångspunkt i det regionala utvecklingsarbetet⁴. Det är också viktigt att vi bevakar, utforskar och tillvaratar de möjligheter till internationellt samarbete och extern finansiering som återfinns på den europeiska nivån i framförallt programmet Digitala Europa men även i andra sektorsprogram som Erasmus+ etc. Även samverkan och hållbarhet ska genomsyra hela strategin och är viktiga utgångspunkter.

I arbetet med digitaliseringsstrategin är det även viktigt att beakta och koppla an till det arbete som sker nationellt för att samverka med och dra nytta av andra kommuners och regioners arbete. Här ser vi Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Inera⁵ som naturliga samarbetspartners och viktiga styrande dokument är Strategi för utveckling i en digital tid, Handlingsplan för digitalisering av skolväsendet och Vision eHälsa 2025.

⁴ Regional utvecklingsstrategi 2018-2030 sid 14

⁵ Inera är ett aktiebolag som ägs av regioner, kommuner och SKR Företag. Uppdraget är att skapa förutsättningar för att digitalisera välfärden, genom att förse ägarna med gemensam digital infrastruktur och arkitektur. (<https://www.inera.se/om-inera/ineras-uppdrag/>)

3. Fokusområden

Fokus för digitaliseringsstrategin för Örebro län är de fem delmål som finns specificerade i den nationella digitaliseringsstrategin och som här benämns fokusområden. Det är de som kommer vara utgångspunkten för det fortsatta arbetet ute i de samverkande organisationerna. Fokusområdena överlappar och är beroende av varandra och inget område står för sig självt. För att uppnå digital kompetens krävs både trygghet, tydligt ledarskap och robust infrastruktur. Utan tydligt ledarskap främjas inte innovation och så vidare.

3.1 Digital Infrastruktur

Hela Örebro län ska ha tillgång till infrastruktur som medger snabbt bredband, stabila mobila tjänster och som stödjer digitalisering

Den nationella digitaliseringsstrategin slår fast att infrastruktur är en förutsättning för ett modernt samhällsbygge och att digitalisering är beroende av fungerande infrastruktur. Infrastruktur innefattar både hård infrastruktur (det som transporterar data) och mjuk infrastruktur (det som gör att data kan utbytas). Tillgång till bredbandsinfrastruktur ger möjlighet att ta del av samhällstjänster, driva företag och bidrar även till social sammanhållning⁶.

Tillgången till digital infrastruktur är en förutsättning för att digitalisering av offentlig sektor ska ske och för att vi ska kunna lösa de samhällsutmaningar som finns. Här ser vi att det krävs samverkan kring dessa frågor för att kunna ge likvärdig service till alla våra invånare oavsett var i länet de bor. Samverkan gör det också möjligt att dela och göra information tillgänglig på ett säkert sätt vilket underlättar arbetet inom offentlig sektor.

För att uppnå målet att hela Örebro län har tillgång till infrastruktur som medger snabbt bredband, stabila mobila tjänster och som stödjer digitalisering fokuserar vi på ett antal strategiska inriktningar:

Strategiska inriktningar:

Förbättrad tillgång till hård infrastruktur

att hela länet snarast ska ha tillgång till snabbt bredband,
att hitta effektiva lösningar för invånarna utanför städerna
samverkan mellan olika aktörer för att driva på bredbandsutbyggnaden
höja tempot i utbyggnaden av infrastrukturen

Utveckling av mjuk infrastruktur

gemensamma standarder, system och begreppsmodeller

⁶ För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi, sid 34

att säkra interoperabilitet, att data ska kunna flöda effektivt mellan olika system och tjänster
att den interna infrastrukturen fungerar det vill säga det finns rätt verktyg, teknik och support för medarbetarna

3.2 Digital kompetens

I Örebro län ska alla kunna använda och utveckla sin digitala kompetens

Digital kompetens innebär att alla i Örebro län ska kunna delta i och vara förtrodda med den digitala utvecklingen utifrån sina egna förutsättningar. Sverige har alltid legat i framkant när det gäller digital utveckling och kompetensnivå hos invånarna, men den tekniska utvecklingen går snabbt och behovet av digital kompetensutveckling är fortsatt stor.

Den nationella digitaliseringsstrategin lyfter fram betydelsen av att alla människor, oavsett social bakgrund, ålder och funktionsförmåga ska ha förmåga och möjlighet att delta i och bidra till det digitala samhället. Alla ska erbjudas förutsättningar att delta på ett likvärdigt sätt i samhället och ta del av digital information och tjänster från det offentliga⁷.

Enligt statistik från *Svenskarna och Internet 2019* minskar det digitala utanförskapet i vårt samhälle men det är fortfarande drygt en miljon svenskar som inte använder Internet dagligen och ungefär en halv miljon som inte använder det alls. För att vi ska kunna ställa om till ett digitalt samhälle behöver alla invånare ha förmågan och förutsättningar att använda digitaliseringens möjligheter varför arbetet med att minska det digitala utanförskapet och höja den digitala kompetensen är centralt.

För att uppnå målet att alla i Örebro län ska kunna använda och utveckla sin digitala kompetens fokuserar vi på ett antal strategiska inriktningar:

Strategiska inriktningar:

Förmåga och möjlighet att bidra till och delta i det digitala samhället

medie- och informationskunnighet, källkritik

digital folkbildning och folkbibliotekens förmedlande roll

skapa långsiktig och hållbar infrastruktur för arbetet med digital delaktighet

Modernisering av utbildningssystemet och Matchning av kompetens

att innehållet i högre utbildning svarar mot arbetsmarknadens behov av kompetens
dialog mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden

Digital kompetens i offentlig verksamhet

digital kompetens och mognad hos medarbetare och beslutsfattare

⁷ För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi, sid 13

3.3 Digital trygghet

I Örebro län ska det finnas de bästa förutsättningarna för att alla på ett säkert sätt ska ta del av, ta ansvar för samt ha tillit till det digitala samhället

Digital trygghet handlar om att invånare och organisationer ska kunna lita på att samhället kan hantera de risker som finns i en digital tid och att alla kan känna sig trygga i användandet av olika digitala tjänster. Det kräver användarvänliga och säkra digitala system som skyddar den data som samlas in och samtidigt värnar den personliga integriteten.

Den nationella digitaliseringsstrategin påtalar att både privata och offentliga verksamheter behöver stärka kompetensen inom informations- och cybersäkerhet men det krävs också en grundläggande förståelse hos alla aktörer för vilka risker som finns i det digitala samhället i ett vidare perspektiv⁸. Den nationella digitaliseringsstrategin pekar också på att det är angeläget att det digitala samhället genomsyras av ett demokratiskt synsätt och att alla känner en grundtrygghet i samhällsutvecklingen⁹. Det har skapats helt nya möjligheter för det demokratiska och offentliga samtalet vilket är positivt men det finns också en baksida med ökat hat och hot på nätet och falska nyheter. Här finns ett viktigt arbete att göra när det gäller att skapa ett tryggt digitalt samhälle.

För att uppnå målet att det ska finnas de bästa förutsättningarna för att alla i Örebro län på ett säkert sätt ska ta del av, ta ansvar för samt ha tillit till digitalisering fokuserar vi på ett antal strategiska inriktningar:

Strategiska inriktningar:

Höga krav på säkerhet och En digital identitet

säkra system och nätverk, redundans, informationssäkerhetsarbete, säkra e-legitimationer

Integritet i det digitala samhället

effektiv integritetsanpassad teknik, säker hantering av data

Demokratin värnas i digitala miljöer

arbete med medie- och informationskunnighet och digital delaktighet

En trygg och mobil arbetsmarknad

robust infrastruktur för att möjliggöra distansarbete och rörlighet

Fungerande digitala marknader och trygga konsumenter

att titta på vad digitala marknader möjliggör och betyder för länet

⁸ För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi, sid 17

⁹ Ibid, sid 16

3.4 Digital innovation

I Örebro län ska det finnas de bästa förutsättningarna för att digitalt drivna innovationer ska utvecklas, spridas och användas

Digital innovation innebär att det ska finnas konkurrenskraftiga förutsättningar för att skapa och sprida nya tjänster och produkter. Innovation är en förutsättning för att stärka näringslivets konkurrenskraft och lösa dagens stora samhällsutmaningar i den offentliga sektorn. Digitaliseringen skapar nya möjligheter till företagande och innovation och den kraften behöver tas tillvara.

Den nationella digitaliseringsstrategin menar att digitalt driven innovation handlar om att utnyttja data kostnadseffektivt för nya lösningar och genom databearbetning förändra system, organisationer och processer. I den nationella strategin påtalas att innovation är en nyckelfaktor för att nå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030¹⁰. Den tar också upp vikten av att digitala innovationer och lösningar sprids i hela näringslivet och att behovsbaserad utveckling bör vara en ledstjärna¹¹. Vi behöver fokusera på att hitta nya lösningar som löser våra samhällsutmaningar och bidrar till en hållbar utveckling. Detta förutsätter en samverkan mellan olika offentliga aktörer, näringslivet och akademi för att lyckas.

För att uppnå målet att det ska finnas de bästa förutsättningarna i Örebro län för att digitalt drivna innovationer ska utvecklas, spridas och användas fokuserar vi på ett antal strategiska inriktningar:

Strategiska inriktningar:

Ökat fokus på datadriven och digitalt driven innovation och forskning

att göra det möjligt att utnyttja data för nya lösningar, förändra system och processer
samverkan kring öppna data

Förstärkt innovationsklimat

att skapa arenor för utveckling av digitala tjänster
ökad samordning, samverkan mellan olika aktörer
att använda offentlig upphandling som proaktivt verktyg

Effektiv immaterialrätt

att titta på vad effektiv immaterialrätt betyder för vårt län

Digitalisering för stärkt konkurrenskraft

att bedriva innovation som ger behovsanpassad välfärdsteknik
i samverkan med näringslivet utnyttja digitaliseringens möjligheter

¹⁰ För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi, sid 22

¹¹ Ibid, sid 26

Ett modernt samhällsbygge

att utveckla hållbara resurseffektiva smarta samhällen med digitalt drivna innovationer

att använda en digital samhällsbyggnadsprocess

samverkan kring upphandling och finansiering

samverkan kring utveckling av befintliga och nya tjänster tillsammans med våra invånare

3.5 Digital ledning

I Örebro län ska relevant, målmedveten och rättssäker effektivisering och kvalitetsutveckling ske genom digitalisering

Digital ledning handlar om att leda samhället genom den omvandling som digitaliseringen innebär och arbeta målmedvetet med att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Enligt den nationella digitaliseringsstrategin krävs ett politiskt ledarskap för att samordna den offentliga sektorns utvecklingsarbete och för att skapa ett säkert samhälle som människor känner tillit till. Vikten av att skapa bättre förutsättningar i områden där man idag inte använder digitaliseringens möjligheter fullt ut påtalas också¹².

I *En lägesbild av digital ledning* slår Digitaliseringsrådet fast att den pågående digitaliseringen påverkar samhället i grunden och att ett aktivt ledarskap är viktigt både privat och offentligt och i ett nationellt, regionalt och lokalt sammanhang. Ett aktivt ledarskap som förstår möjligheter och utmaningar med digitaliseringen och hur den påverkar vår samtid¹³. Digitaliseringsrådet slår också fast att digital ledning handlar om att ta ansvar för långsiktigheten genom handlingsplaner, mål, uppföljning och mätning och att det handlar om att förstå och skapa förutsättningar för digitalisering¹⁴. Här ser vi stora vinster med att samverka kring dessa frågor.

För att uppnå målet att relevant, målmedveten och rättssäker effektivisering och kvalitetsutveckling ska ske i Örebro län fokuserar vi på ett antal strategiska inriktningar:

Strategiska inriktningar:

Tydligare ledarskap i förändringen

förändringsledning, stöttning av tjänstemän och politiker
riktlinjer och förebilder

¹² För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi, sid 28

¹³ En lägesbild av digital ledning, sid 6

¹⁴ Ibid, sid 7

Förenkling genom digitalisering

Samverkan kring gemensamma processer, upphandlingar och utbildningar
tydligare samordning kring standardiseringsfrågor

Fortlöpande analys av digital mognad och behov av åtgärder

förändringsledning, kompetensutveckling på alla nivåer
att skapa förutsättningar för att kunna utveckla bättre tjänster tillsammans med våra
invånare

Styrning mot resurseffektivt samhälle med hjälp av digitalisering

riktlinjer och kulturförändringar för att skapa klimatomställning

Förstärkt lokalt och regionalt engagemang

Samverkan mellan aktörer på alla nivåer lokalt och regionalt

4. Från ord till handling

För att vi ska lyckas att gå från ord till handling krävs en tydlig samverkansmodell där samarbetsformer och roller definieras. Samverkan gör att vi blir bättre rustade att möta kraven från samhället och våra invånare och vi blir mindre sårbara. Det ger oss bättre förutsättningar lokalt och ger oss kraft att bli så bra som möjligt i våra respektive organisationer. Samverkan är en nyckelfaktor för att strategins mål ska nås och för att vi tillsammans ska kunna tillvarata digitaliseringens möjligheter. Strategin fokuserar på de övergripande strategiska inriktningarna för vårt arbete och vad vi ska fokusera på för att nå visionen om ett hållbart digitaliserat Örebro län.

Nästa steg är att i projektform konkretisera samverkansmodellen och ta fram en handlingsplan med aktiviteter inom varje område där vi konkretiserar våra prioriteringar och fortsatta genomförande.

4.1 Genomförande, förankring och implementering

Digitaliseringsstrategin realiserar och följs upp genom handlingsplaner i de samverkande organisationerna. Ansvar för att arbeta med de strategiska inriktningar som digitaliseringsstrategin har pekat ut ligger hos de samverkande organisationerna och beskrivs i upprättade handlingsplaner.

4.2 Uppföljning

Uppföljning av digitaliseringsstrategin görs årligen av de samverkande organisationerna och Region Örebro län har det samordnande ansvaret för uppföljningsprocessen.

5. Ordlista

Artificiell intelligens: eller AI är intelligens hos maskiner och programvara som simulerar mänsklig intelligens. Det kan även beskrivas som system som är medvetna om sin omgivning och vidtar åtgärder för att anpassa sig efter den för att lyckas med sin uppgift (från SKR).

Digital delaktighet: Enligt Myndigheten för delaktighet uppstår delaktighet i samspelet mellan individ och en tillgänglig miljö. Det som avgör möjligheten till delaktighet är tillgängligheten i samhället och de förutsättningar som skapats för individen. Möjligheterna för alla, oavsett funktionsförmåga, att vara delaktiga rör alla områden i samhället, till exempel på arbetsmarknaden, i skolan eller offentliga miljöer. Digital delaktighet handlar om att alla människor har lika rätt att få möjligheter att använda digital teknik och digitala tjänster i samhället.

Digital kompetens: Enligt Digitaliseringskommissionen utgörs digital kompetens av i vilken utsträckning man är förtrogen med digitala verktyg och tjänster samt har förmåga att följa med i den digitala utvecklingen och dess påverkan på ens liv. Digital kompetens innefattar: kunskaper att söka information, kommunicera, interagera och producera digitalt, färdigheter att använda digitala verktyg och tjänster, förståelse för den transformering som digitaliseringen innebär i samhället med dess möjligheter och risker, samt motivation att delta i utvecklingen.
(SOU 2015:28, sid 16)

Digitalisering: Med samhällets digitalisering avses i generella termer den förändring av samhället som uppkommer och förväntningar på offentlig service genom de möjligheter som den digitala tekniken ger (från SKR).

Immaterialrätt: är det rättsområde som genom lag och prejudikat reglerar rätten till skydd för olika former av immateriell egendom (från Wikipedia).

Innovation: Enligt SKR är Innovation nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden. Värdet uppstår i nyttiggörandet och tillämpningen av en idé. Värdet som skapas kan anta många former – ekonomiska, sociala eller miljömässiga. Innovation kan ske stegvis eller i stora språng. Innovationen kan i det perspektivet vara ny för organisationen, ny för marknaden eller ny för världen. Värdskapandet för samhället uppstår då nya lösningar anammas, sprids och blir ett sätt att arbeta långsiktigt. I korthet definierar SKR innovation som något nytt som är nyttigt och blir nyttiggjort.

Interoperabilitet: handlar i dess mest grundläggande betydelse om förmågan hos it-system att tekniskt fungera tillsammans för att kunna utbyta information. Begreppet interoperabilitet ses ofta i ett bredare perspektiv som utöver de tekniska aspekterna även innefattar, juridiska organisatoriska och semantiska aspekter (från Inera).

Öppna data: är digital information som är fritt tillgänglig utan inskränkningar. Vad som är öppna data regleras i EU-direktiv som också införts i svensk lagstiftning. Det innebär att de offentliga data som samlas in och lagras hos myndigheter i elektronisk form också ska tillgängliggöras till företag och privatpersoner så att de kan återanvändas (från SKR).

Slutgiltig version

6. Referenser

En lägesbild av digital ledning

<https://digitaliseringsradet.se/media/1272/laegesrapport-digital-ledning-dnr-19-5942.pdf>

För ett hållbart digitaliserat Sverige

https://www.regeringen.se/49adea/contentassets/5429e024be6847fc907b786ab954228f/digitaliseringsstrategin_slutlig_170518-2.pdf

Svenskarna och Internet 2019

<https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2019/>

Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län Regional utvecklingsstrategi 2018-2030

<https://www.regionorebrolan.se/Files-sv/%c3%96rebro%20l%c3%a4ns%20landsting/Regional%20utveckling/Regional%20utvecklingsstrategi/Dokument/2018/RUS%20f%c3%b6r%20webb.pdf>

Örebro universitet

<https://oru.se/om-universitetet/> (2020-01-05)

Slutgiltig Version

19

Program för hållbar utveckling

2021-2025

19RS6929

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hållbar utveckling, Karin Runnels

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 19RS6929

Organ
Regionfullmäktige

Program för hållbar utveckling 2021-2025

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att anta framlagt förslag till Program för hållbar utveckling 2021-2025.

Sammanfattning

Regionstyrelsen fick 2015 i uppdrag att ta fram ett långsiktigt program för hållbar utveckling. Uppdraget resulterade i ”Program för hållbar utveckling 2017-2020”. Eftersom programperioden går mot sitt slut har programmet nu reviderats och ett förslag för program för perioden 2021-2025 har tagits fram.

Syftet med Program för hållbar utveckling 2021-2025, är att ge en samlad beskrivning av hur Region Örebro läns verksamheter ska arbeta för en hållbar utveckling i linje med Agenda 2030, FN:s globala mål för hållbarhet. Målet är att skapa välfärd och livskvalitet när vi bedriver vår verksamhet, samtidigt som vi säkerställer kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Det reviderade programmet ska liksom tidigare samla de tre hållbarhetsaspekterna och verka för en gemensam förståelse för innebörden av hållbar utveckling. Fokus vid revideringen har varit en översyn och utveckling av övergripande mål, inriktningsmål och indikatorer. Målsättningen med översynen har varit att underlätta arbetet för att hållbarhet ska genomsyra verksamheterna i ännu högre grad.

Ärendebeskrivning

År 2015 fick regionstyrelsen i uppdrag av regionfullmäktige att utarbeta ett långsiktigt program för hållbar utveckling av regionens interna verksamhet. Uppdraget resulterade i ”Program för hållbar utveckling 2017-2020”. Då programperioden går mot sitt slut har programmet reviderats och det reviderade programmet omfattar tidsperioden 2021-2025.

Beredning

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att anta framlagt förslag till program för hållbar utveckling 2021-2025.

Yrkanden

Ola Karlsson (M) och Patrik Nyström (SD) yrkar på att ärendet återremitteras till förvaltningen för komplettering avseende beskrivningen av faktorer för ekonomisk hållbarhet och en mer korrekt beskrivning av frågan om ekonomiska klyftor.

Anna Ågerfalk (L) yrkar bifall till Ola Karlssons (M) yrkande om återremiss med följande tilläggsyrkande: att planen kompletteras med text som hänvisar till jämställdhetsplanen i avsnittet "Avgränsning mot andra styrande dokument".

Andreas Svahn (S) och Jihad Menhem (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag med Anna Ågerfalks (L) tilläggsyrkande.

Propositionsordning

Ordförande ställer frågan om ärendet ska avgöras idag och finner att styrelsen beslutar att ärendet ska avgöras idag. Därefter ställer ordföranden förvaltningens förslag med Anna Ågerfalks (L) tilläggsyrkande under proposition och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag med Anna Ågerfalks (L) tilläggsyrkande.

Reservationer

Ola Karlsson (M) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för sitt återremissyrkande.

Bedömning

Det nuvarande programmet för hållbar utveckling (2017-2020) togs fram med syfte att skapa ett samlat styrdokument för de sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarhetsaspekterna inom Region Örebro län. Visionen var att hållbarhetsprogrammet skulle vara en röd tråd från den övergripande verksamhetsplanen till alla nivåer och processer i organisationen och möjliggöra ett kraftfullt, samordnat och långsiktigt arbete där alla i organisationen känner sig delaktiga och bidrar till en hållbar utveckling.

Det reviderade programmet ska liksom tidigare utgöra verksamhetens långsiktiga arbete mot en hållbar organisation med fokus på det Region Örebro län har rådighet över. I projektplanen för revideringen har uppdraget varit att programmet ska ha en tydligare koppling till Agenda 2030 och beskriva hur Region Örebro läns verksamheter ska arbeta i linje med agendan och FN:s globala mål för hållbarhet. En revisionsrapport från PWC har använts som underlag för revideringen. I revisionsrapporten identifieras ett antal åtgärder som Region Örebro län bör genomföra för att förstärka hållbarhetsarbetet. Åtgärderna omfattade att tydliggöra det genomsyrande perspektivet,

att involvera politiken mer samt att genomföra tydligare uppföljningar av målen, särskilt gällande klimat.

Vid revideringen har särskilt fokus lagts på översyn och utveckling av övergripande mål, inriktningsmål och indikatorer. Målsättningen med översynen har varit att underlätta arbetet för att hållbarhet ska genomsyra verksamheterna i ännu högre grad. Arbetet med revideringen av programmet har präglats av en bred intern dialog där verksamheternas påverkan inom olika sakområden har identifierats och diskuterats med fokusgrupper, nyckelpersoner, ledningsgrupper, nämnder och regionstyrelsen.

Efter att programmet antagits i regionfullmäktige kommer regionstyrelsen besluta om en indikatorbilaga som fastställer vilka indikatorer som ska användas för att följa upp inriktningsmålen i programmet.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Genom att programmet särskilt fokuserar och sätter mål för att uppfylla ekologiska och sociala hållbarhetsaspekter bidrar det till att uppfylla de mål som Region Örebro län har satt upp avseende miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven samt att fortsatt utveckla arbetet inom dessa områden.

Ekonomiska konsekvenser

Det nya övergripande målet ”Ansvarsfull resursanvändning” sätter ytterligare fokus på förbättrade arbetsätt inom organisationen. Minskad miljöpåverkan är ofta starkt kopplat till en god hushållning med resurser. Målet om ansvarsfull resursanvändning kan därför bidra till både ekonomiska, miljö- och hälsomässiga vinster. Programmet innebär långsiktiga ställningstaganden som över tid kommer att innebära behov av olika satsningar. Såväl ökade kostnader vid investeringar som besparingar kan därför uppkomma vid genomförandet.

Uppföljning

Program för hållbar utveckling 2021-2025 är ett styrande dokument och dess planering, genomförande och uppföljning ska följa de riktlinjer och rutiner som gäller för styrande dokument i Region Örebro län. Att målen implementeras i verksamhetsplaner och budget på olika nivåer i organisationen är en viktig framgångsfaktor för programmets genomförande.

Förvaltningarnas ledning ansvarar för att hantera de delar av programmet som berör respektive verksamhet genom att planera, genomföra och följa upp sin verksamhet så att de gemensamma målen uppfyllts till 2025.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hållbar utveckling, Karin Runnels

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 19RS6929

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-11-11--12
Förslag till Program för hållbar utveckling 2021-2025

Skickas till:

Samtliga förvaltningar

Förord

Vi vill att Region Örebro län ska bidra till att invånarna har en god hälsa, känner trygghet, frihet och har hopp inför framtiden. Planeten vi lever på har begränsade resurser och när vi driver utveckling måste vi ta hänsyn till natur, samhälle, ekonomi och människans välmående. En hållbar utveckling kan inte ske om miljön försämras, om välfärden inte är rättvist fördelad eller om våra naturresurser överanvänds. Region Örebro län måste ta höjd för klimatförändringarnas effekter och höja vår beredskap för en framtid med bland annat fler värmeböljor, vattenbrist och spridning av nya sjukdomar. Som i sin tur innebär allvarliga sociala och ekonomiska konsekvenser.

När detta förord skrivs är vi dessutom mitt i en pågående pandemi som vi ännu inte kan se konsekvenserna av. Vi befinner oss i en omvälvande tid med många utmaningar. Därför är det extra viktigt att invånarna i vårt län kan lita på att Region Örebro läns verksamheter tar ansvar, samtidigt som vi utvecklas för framtiden.

Med vårt hållbarhetsprogram vill vi ge en samlad beskrivning av hur vi inom organisationen Region Örebro län arbetar för hållbar utveckling i linje med Agenda 2030, FN:s globala mål för hållbarhet. Målen och insatserna styr mot vår vision "Tillsammans skapar vi ett bättre liv". Programmet ska användas som stöd och drivkraft för att integrera hållbar utveckling som en naturlig del i det dagliga arbetet.

När vi inom Region Örebro län antog Program för hållbar utveckling 2017 var vi första region att föra ihop de sociala, ekologiska och ekonomiska aspekterna i samma program. Genom Program för hållbar utveckling 2021-2025 fortsätter vi att kraftfullt, samordnat och långsiktigt arbeta för att förbättra Region Örebro läns verksamheter och göra dem mer hållbara.

Vi vill och vi ska ta ansvar!

Om programmet

Program för hållbar utveckling 2021-2025 beskriver hur Region Örebro län ska arbeta internt med de globala målen i FN:s Agenda 2030. Arbetet utgår från tre övergripande mål som ska uppfyllas genom bland annat god förankring, samverkan och kontinuerlig uppföljning. Under varje övergripande mål finns ett antal inriktningsmål som talar om vad vi ska arbeta med under programperioden.

Programmet är Region Örebro läns styrdokument för hållbarhetsarbetet i våra förvaltningar och dess verksamheter. Region Örebro läns majoritetsägda bolag omfattas av programmets övergripande mål och förväntas ta ansvar för att styra mot en hållbar utveckling i verksamhetsplanering, styrning och ledning.

Hållbar utveckling kan beskrivas som överlappningen där de tre dimensionerna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet möts. Varje dimension har lika stort värde. Vid arbetet med Program för hållbar utveckling har ambitionen varit att tydliggöra kopplingen mellan de tre dimensionerna genom att integrera dem med varandra i våra övergripande mål.

Avgränsning mot andra styrande dokument

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS), Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län 2018 – 2030, beskriver hur Örebro län ska utvecklas. Till RUS finns ett antal program och handlingsplaner kopplade som beskriver hur Region Örebro län verkar för en hållbar utveckling i länet.

Hållbarhetsfrågor kopplade till kollektivtrafiken tas omhand i det Regionala trafikförsörjningsprogrammet.

Beredskap och säkerhetsfrågor identifieras i Region Örebro läns risk- och sårbarhetsrapport.

För att reglera specifika aspekter av det interna hållbarhetsarbetet, till exempel aktiva åtgärder för jämställdhet eller riktlinjer för miljöarbetet, tas ibland styrande dokument som kompletterar Program för hållbar utveckling fram.

Våra övergripande mål är:

- God hälsa och livsmiljö
- Jämlikt och jämställt
- Ansvarsfull resursanvändning

Under varje övergripande mål finns ett antal inriktningsmål som beskriver vad vi ska arbeta med under programperioden.

Våra strategier

Vår organisationskultur och vårt arbetssätt ska uppmuntra och säkerställa hållbarhet i våra uppdrag och processer. Det gör vi genom att utgå från fyra strategier:

- Vi samverkar och kommunicerar tvärfunktionellt inom ordinarie lednings-, huvud-, och stödprocesser.
- Vi skapar en hög grad av förankring och ägandeskap i linjeorganisationen för hållbarhetsfrågorna.
- Vi har en tydlig målstyrning och följer kontinuerligt upp programmet för att försäkra oss om att verksamheterna rör sig mot beslutade mål.
- Vi arbetar med utbildning i en lärande organisation för att kontinuerligt utveckla och integrera vår förståelse av vad hållbar utveckling betyder för oss.

- **Fråga i pratbubbla; Vad kan göra din verksamhet mer hållbar?**

Planering, genomförande och uppföljning

Region Örebro län ska arbeta för att hållbarhet ska vara integrerat i ordinarie verksamhet. Nämnder och förvaltningarnas ledningsgrupper ansvarar för att inriktningsmål i programmet implementeras i verksamhetsplaner och att aktiviteter genomförs som bidrar till att uppnå målen.

Programmet följs upp genom ett antal indikatorer kopplade till inriktningsmålen. Uppföljningen sammanställs i en årlig hållbarhetsredovisning. Staben hållbar utveckling har det övergripande ansvaret för att samordna uppföljningen och redovisa resultaten till regionstyrelsen. Programmet ska även årligen följas upp på förvaltningsnivå.

Hållbar utveckling inom Region Örebro län

Under det senaste århundradet har människans livsstil utvecklats i en riktning som på många sätt visat sig vara ohållbar. Överutnyttjandet av naturens resurser har lett till miljöförstöring och klimatförändringar som i sin tur bidrar till att förstärka ojämlikheter och skapa social instabilitet. Vi befinner oss i ett världsomfattande ekologiskt och ekonomiskt läge som riskerar att få svåra följder.

Sverige är ett av de EU-länder där inkomstskillnaderna ökat mest under de senaste decennierna. Växande ekonomiska och sociala klyftor kan ha stora konsekvenser och påverka bland annat demokratin, folkhälsan och den enskilda människans makt och möjligheter i livet. Människor och områden som redan är mer utsatta riskerar att drabbas hårdare än andra av ökad ojämlikhet. Även om folkhälsan i Sverige, ur ett globalt perspektiv, är god och på flera sätt utvecklas positivt, har inga förbättringar skett när det kommer till ojämlikhet i hälsa. Här är skillnaderna mellan olika grupper i samhället fortfarande stora och ibland också ökande.

Genom Region Örebro läns ansvar för folkhälsa, sjukvård och tandvård kan vi direkt påverka invånarnas möjlighet till god och jämlik hälsa. Vi måste därför fortsätta att arbeta för demokrati, delaktighet och för att förebygga och överbygga skillnader i hälsa och ohälsa. För att detta ska vara möjligt behöver vi kontinuerligt kartlägga, sammanställa och analysera länsbefolkningens livsvillkor, levnadsvanor och hälsa ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.

Omställningen till ett samhälle som hanterar naturens resurser med respekt är en av vår tids största utmaningar. Det kommer att kräva stora insatser, mycket vilja och att alla som kan bidrar. För Region Örebro län är det självklart att vara en ansvarfull aktör i detta arbete och inom organisationen har omställningen på många sätt påbörjats. Men nu behöver omställningstakten öka. Det är därför viktigt att alla verksamheter inom Region Örebro län tar sitt ansvar för att ställa om till en långsiktigt hållbar utveckling.

Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling

År 2015 antog FN:s medlemsstater *Agenda 2030* för att tillsammans möta de utmaningar världen står inför. Agendan består av 17 globala mål som syftar till att utrota fattigdom, stoppa klimatförändringarna och skapa fredliga och trygga samhällen. En viktig princip i Agenda 2030 är att ingen ska lämnas utanför. Hänsyn ska tas till de individer, grupper och samhällen som har sämst förutsättningar. Ansvar för att genomföra agendan vilar på varje medlemsland. Den svenska regeringen har uttalat att Sverige ska vara i framkant i arbetet med Agendan. Regioner och kommuner är viktiga aktörer för att nå målen.

Under programperioden kommer tio av målen i Agenda 2030 vara i särskilt fokus inom Region Örebro läns verksamheter. Under våra övergripande mål beskriver vi hur vi ska arbeta för att uppnå målen.

Globala mål där
Region Örebro län
har ett särskilt
ansvar

Övriga globala mål

God hälsa och livsmiljö

Region Örebro län ska arbeta hälsofrämjande och förebyggande för att förbättra folkhälsan och bidra till att skapa goda livsmiljöer som främjar den psykiska och fysiska hälsan. Goda livsmiljöer är beroende av fungerande ekosystem med en rik variation av växter och djur. Det är därför grundläggande att vi skyddar den biologiska mångfalden.

Inriktningsmål

- Vi utvecklar stödet till goda levnadsvanor genom kunskap om människors olika behov och förutsättningar.
- Vi erbjuder mat och måltider som främjar hälsa och välbefinnande och har en liten klimat- och miljöpåverkan.
- Våra inom- och utomhusmiljöer är hälsofrämjande och förvaltas på ett hållbart sätt.
- Vi minimerar negativa miljö- och hälsoeffekter från kemikalier och läkemedel.
- Våra resor och transporter är resurseffektiva och drivs med förnybara drivmedel.

Våra levnadsvanor är av stor betydelse för vår hälsa. Tobaksbruk, riskbruk av alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor är de levnadsvanor som bidrar mest till den samlade sjukdomsburden i Sverige. Genom att våra verksamheter ger stöd till goda levnadsvanor kan vi bidra till att förebygga ohälsa och sjukdom.

Ohälsosam mat är, tillsammans med tobak, de främsta riskfaktorerna för ohälsa och förtida död i Sverige idag. Vilken mat vi äter har också stor påverkan på klimatet och miljön. Det är därmed av stor betydelse att vi erbjuder måltider som både främjar hälsan och tar hänsyn till miljön. Säsongsanpassade och grönsaksberikade menyer är en del av lösningen. Kranvatten bör vara förstahandsval som dryck.

Utformningen av inom- och utomhusmiljöer påverkar både miljön och vårt välbefinnande. Våra om- och nybyggnationer behöver därför utföras med sunda och hållbara material och våra byggprocesser ska genomföras på ett noga genomtänkt och resurseffektivt sätt. Vi ska också arbeta mer medvetet med att skapa förutsättningar för ökad biologisk mångfald och ekosystemtjänster inom våra fastigheter.

Antibiotikaresistens och användningen av hälsoskadliga kemikalier är stora hot mot vår hälsa och välfärd. Vi måste därför ta vårt ansvar för att minska spridningen av kemikalier och läkemedel med negativa miljö- och hälsoeffekter till miljön.

Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Vi behöver därför öka takten i omställningen till fossilfria fordon och transporter. För att lyckas behöver vi ställa om våra arbetsätt

och resvanor samt ställa krav på våra transportörer. Genom att underlätta val som är bra för både hälsa och miljö kan vi styra mot ökad resurseffektivitet.

Jämlikt och jämställt

Region Örebro län ska erbjuda likvärdig vård, service och tjänster utan att diskriminera eller kränka någon. Våra verksamheter och arbetsplatser ska vara inkluderande och normmedvetna. Jämlika och jämställda arbetsplatser ska vara en självklarhet och är även en förutsättning för att klara vårt behov av arbetskraft i framtiden.

Inriktningsmål

- Vi genomför riktade insatser för att minska ojämlikheter i hälsa.
- Vi bemöter människor på ett sätt som stödjer och inkluderar.
- Vår information, vårt bildspråk och vår kommunikation är tillgängliga, normmedvetna och inkluderande.
- Vi har nolltolerans mot alla former av våld.
- Vi ger barn och unga möjlighet till delaktighet och inflytande.
- Vi är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämlika och jämställda arbetsplatser som bidrar till en långsiktig kompetensförsörjning.

Att utjämna de påverkbara skillnaderna i hälsa inom en generation är Sveriges övergripande folkhälsopolitiska mål. Skillnader i hälsa mellan olika grupper i befolkningen gör att vi behöver fortsätta utveckla vårt arbete med riktade insatser.

Kön, könsöverskridande identitet och uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, påverkar på vilket sätt vi blir bemötta och behandlade. Diskrimineringsgrunderna är viktiga utgångspunkter för vårt arbete och våra verksamheter ska ha goda möjligheter att ha med sig kunskap om olika förutsättningar i mötet med länsinvånare.

När vi kommunicerar med länsinvånare och medarbetare ska det göras med språk och bilder som är tydliga, trovärdiga och tillgängliga. Vi ska i text och bild uttrycka organisationens värderingar, och visa exempel på hur normer kan utvidgas.

Region Örebro län ska fortsätta att ha nolltolerans mot alla former av våld och diskriminering och arbeta för våldsfria miljöer och relationer. Det gäller både gentemot våra medarbetare och gentemot våra invånare. Vi måste fortsätta vara en aktiv part i samverkan mot våld för att tidigt upptäcka våld och för att erbjuda stöd och insatser.

FN:s konvention om barnets rättigheter är sedan år 2020 svensk lag, vilket ställer ökade krav på att tillgodose barns behov. Vi måste bli bättre på att inkludera och göra barn delaktiga. Det gäller barn som patienter, som brukare och som anhöriga.

Våra medarbetare ska ha en god arbetsmiljö med hög grad av delaktighet och möjlighet till egen utveckling, oavsett var i organisationen de arbetar. Vi är öppna för mångfald och motverkar all form av diskriminering och kränkande särbehandling på våra arbetsplatser. För en långsiktig

kompetensförsörjning ska vi arbeta för att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla våra ledare och medarbetare.

Ansvarsfull resursanvändning

Region Örebro län ska ta ansvar för både nuvarande som kommande generationers rättigheter och möjligheter till hälsa, välbefinnande och utveckling. Det innebär att våra verksamheter måste fördela och använda såväl ekonomiska resurser som naturresurser på ett hållbart och effektivt sätt.

Inriktningsmål:

- Vi ställer sociala och ekologiska krav vid upphandling och inköp som bidrar till omställning och hållbar utveckling.
- Vi använder energi som är förnybar och energieffektiviteten ökar i våra verksamheter.
- Vi minimerar vår materialförbrukning, minskar våra avfallsmängder och skapar robusta materialflöden.
- Våra finanser är socialt och miljömässigt hållbara och genererar avkastning.
- Vi tar tillvara på digitaliseringens möjligheter för att skapa tillgängliga och inkluderande verksamheter med låg klimat- och miljöpåverkan.

En god hushållning med resurser är ofta starkt kopplad till minskad miljöpåverkan. Vi kan därför göra både ekonomiska, miljö- och hälsomässiga vinster om vi minimerar svinn och onödig förbrukning samt ställer rätt krav vid våra upphandlingar. Inköp av varor och tjänster står för en betydande del av Region Örebro läns kostnader och i många fall är vår organisation en stor kund för de leverantörer som anlitas. Därför är det viktigt att vi beaktar livscykelperspektivet vid varje upphandling och tar social hänsyn i de fall där det är möjligt.

All el som Region Örebro län förbrukar är förnybar, men en del av den energi vi använder för att värma upp våra lokaler är fortfarande icke-förnybar. Andelen förnybar energi ska därför öka under programperioden. Vi behöver också öka andelen egenproducerad el. Den totala energianvändningen måste minska.

En av de största källorna till Region Örebro läns miljö- och klimatbelastning är användningen av engångsmaterial. Vi måste därför intensifiera arbetet med att minska användningen av engångsprodukter eller byta ut produkter med hög klimatpåverkan till sådana med lägre. Användningen av återvunnet och återanvändningsbart material behöver öka.

Hur vårt finansiella kapital förvaltas har stor betydelse för såväl ekonomi som ekologisk och social hållbarhet. Finansvärldens roll för att styra investeringar har länge underskattats. Banker, fondförvaltare och försäkringsbolag har ett stort ansvar. Genom att ställa rätt krav kan Region Örebro län driva på finansmarknaden så att den utvecklas i en mer hållbar riktning. Vårt kapital ska förvaltas så att det bidrar till att uppnå målen i Agenda 2030.

Digitalisering är en viktig och prioriterad fråga för Region Örebro län. Digitalisering kan ge goda förutsättningar för resurseffektivisering och minskad miljöbelastning, till exempel genom digitala möten och arbets sätt. Samtidigt innebär digitaliseringen miljömässiga och sociala utmaningar vid produktion, användning och avfallshantering vilket Region Örebro län måste ta hänsyn till vid utvecklingen.

En hållbar framtid

Det är viktigt att Region Örebro län som offentlig organisation tar ansvar för det avtryck våra verksamheter skapar. Genom ett aktivt arbete med vårt hållbarhetsprogram vill vi bidra till en bättre framtid för våra kommande generationer.

Framtidstro är en av våra starkaste drivkrafter och har en tydlig koppling till hälsa, välbefinnande och en hållbar utveckling. I Region Örebro läns undersökning Liv & hälsa ung som genomfördes år 2020. uppgav 8 av 10 elever att de såg ljus på framtiden för sin egen del. Däremot såg bara 1 av 3 elever ljus på framtiden för världen i stort. Ordmolnen nedan visar vilka frågor som eleverna såg som de viktigaste framtidsfrågorna. För den personliga delen dominerar ekonomiska och sociala frågor som "jobb", "familj" och "utbildning". För världen i stort dominerar ekologiska och sociala frågor som "klimatet", "miljön" och "krig/fred".

De yngre generationernas röster är en drivkraft i vårt hållbarhetsarbete för att tillsammans skapa ett bättre liv där fler kan se ljus på vår gemensamma framtid.

20

Återbetalning av förlagslån
och inbetalning av
kapitalinsats till
Kommuninvest Ekonomisk
förening
20RS9125

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Lennart Frommegård

Sammanträdesdatum
2020-11-11--12

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9125

Organ
Regionfullmäktige

Återbetalning av förlagslån och inbetalning av kapitalinsats till Kommuninvest Ekonomisk förening

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att Region Örebro län till Kommuninvest Ekonomisk förening ska inbetala ett insatsbelopp om 17 miljoner kronor samt

att regionstyrelsen bemyndigas att besluta om och vidta de åtgärder som krävs för inbetalningen av kapitalinsats i Kommuninvest Ekonomisk Förening till följd av ökade krav på kapitalinsats under åren 2021, 2022, 2023 och 2024, upp till ett belopp motsvarande maximalt 260 kronor per invånare.

Sammanfattning

Region Örebro län är medlem i Kommuninvest Ekonomisk förening ("Föreningen"). Föreningen är en medlemsorganisation som utifrån en kommunal värdegrund företräder den kommunala sektorn i finansieringsfrågor.

För medlemskap i Föreningen krävs att en medlem bidrar med en kapitalinsats genom en obligatorisk medlemsinsats. I november 2010 upptog Föreningen förlagslån från medlemmarna omfattande 1 miljard kronor (10OLL1047). Syftet med förlagslånen var att efter finanskrisen snabbt höja nivån på kapital i Kommuninvest i avvaktan på att kapitalet genom medlemsinsatser ökat till de nivåer som krävs av Finansinspektionen. Region Örebro läns förlagslån till Föreningen uppgår per 2020-08-31 till 17 000 000 kronor, jämte ränta.

Genom regeländringar får det befintliga förlagslånet till Kommuninvest inte längre inräknas in i kapitalbasen, vilket innebär att det inte längre fyller den tänkta funktionen att bidra till kapitaliseringen av Kommuninvest. Förlagslånen ska därför återbetalas till medlemmarna.

Eftersom Kommuninvest de kommande åren behöver tillföras nytt kapital erbjuds